

**T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**GEÇ OSMANLI DÖNEMİ İSTANBUL KORUYUCU SAĞLIK KURUMLARI
VE PENDİK BAKTERİYOLOJİHANE-İ BAYTARİ YAPILARI
KORUMA ÖNERİLERİ**

SÜMEYYE GİDER

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RÖLÖVE-RESTORASYON PROGRAMI**

**DANIŞMAN
PROF. DR. ZEYNEP GÜL ÜNAL**

İSTANBUL, 2019

T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**GEÇ OSMANLI DÖNEMİ İSTANBUL KORUYUCU SAĞLIK KURUMLARI
VE PENDİK BAKTERİYOLOJİHANE-İ BAYTARİ YAPILARI
KORUMA ÖNERİLERİ**

Sümeyye GİDER tarafından hazırlanan tez çalışması 30.05.2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı'nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Zeynep Gül ÜNAL
Yıldız Teknik Üniversitesi

Jüri Üyeleri

Prof. Dr. Zeynep Gül ÜNAL
Yıldız Teknik Üniversitesi

Doç. Dr. Ebru OMAY POLAT
Yıldız Teknik Üniversitesi

Doç. Dr. Sibel ONAT HATTAP
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

ÖNSÖZ

Lisansüstü eğitimimin ilk aşamasından tez sürecini tamamlayana kadar deneyim ve bilgisiyle beni yönlendiren ve destek olan kıymetli hocam Prof. Dr. Zeynep Gül Ünal'a teşekkürlerimi sunarım.

Tez konusu belirleme aşamamda desteklerini esirgemeyen Dr. M. Şimşek Deniz'e, rölöve çalışmaları sırasında her türlü imkanı sağlayarak çalışmamı kolaylaştıran Pendik Veteriner Kontrol Araştırma Enstitüsü Müdürü Dr. Fahriye Saraç'a, İdari Birimler Sorumlusu Mevlüt Demirbaş'a ve cam film arşivine ulaşmamı sağlayan Müdür Yardımcısı Dr. E.Ozan Çakır'a teşekkür ederim.

Tez çalışmam boyunca yardımlarını esirgemeyen ve yükümü hafifleten dostum Zehra Kezban Tel'e, hayatımın her aşamasında olduğu gibi tez dönemimde de maddi ve manevi desteklerini eksik etmeyen ve beni cesaretlendiren sevgili aileme sonsuz teşekkür ederim.

Mayıs, 2019

Sümeyye GİDER

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
KISALTMA LİSTESİ.....	viii
ŞEKİL LİSTESİ.....	ix
ÖZET	xv
ABSTRACT.....	xix
BÖLÜM 1	
GİRİŞ.....	1
1.1 Literatür Özeti	1
1.2 Tezin Amacı	2
1.3 Hipotez.....	2
BÖLÜM 2	
19.YÜZYIL OSMANLI KORUYUCU SAĞLIK KURUMLARI	3
2.1 Tarihsel Gelişim.....	3
2.2 Osmanlı Koruyucu Sağlık Kurumları.....	5
2.2.1 Tahaffuzhaneler	5
2.2.1.1 Kuleli Tahaffuzhanesi	8
2.2.1.2 Kavak Tahaffuzhanesi.....	9
2.2.1.3 Serviburnu Tahaffuzhanesi	9
2.2.1.4 Anadolukavağı Tahaffuzhanesi	11
2.2.1.5 Büyükdere Tahaffuzhanesi.....	14
2.2.1.6 Tuzla Tahaffuzhanesi.....	15
2.2.1.7 Çatalca Tahaffuzhanesi	16
2.2.1.8 Kalikratya (Büyükçekmece) Tahaffuzhanesi	17
2.2.2 Tebhirhaneler.....	18
2.2.2.1 Gedikpaşa Tebhirhanesi.....	21
2.2.2.2 Tophane Tebhirhanesi	23
2.2.2.3 Üsküdar Tebhirhanesi	25
2.2.3 Telkiyhane-i Şahane.....	28
2.2.4 Da'ülkelb Ameliyathanesi	30

2.2.5	Bakteriyolojihane-i Şahane	33
2.2.5.1	Bakteriyolojihane-i Osmani (Bakteriyolojihane-i Beşeri)	39
2.2.5.2	Bakteriyolojihane-i Baytari	41

BÖLÜM 3

PENDİK BAKTERİYOLOJİHANE-İ BAYTARİ YAPILARI	45
---	----

3.1	Konumu	45
3.2	Tarihsel Gelişim	46
3.3	Yapım Dönemi ve Mimarı	52
3.4	Rölöve	54
3.4.1	1 Nolu Yapı Teşhis-Laboratuvar Binası	55
3.4.1.1	Plan Özellikleri ve Mekan Tanımlamaları	56
3.4.1.2	Bodrum Kat Planı	56
3.4.1.3	Zemin Kat	75
3.4.1.4	Birinci Kat	96
3.4.1.5	Cephe Özellikleri	117
3.4.1.5.1	Güneybatı Cephesi	117
3.4.1.5.2	Güneydoğu Cephesi	118
3.4.1.5.3	Kuzeydoğu Cephesi	119
3.4.1.5.4	Kuzeybatı Cephesi	121
3.4.1.6	Yapım Tekniği ve Malzeme Özellikleri	121
3.4.1.7	Yapıdaki Bozulmalar	123
3.4.2	2 Nolu Yapı Marangozhane Binası (Ahır)	124
3.4.2.1	Plan Özellikleri ve Mekan Tanımlamaları	126
3.4.2.2	Cephe Özellikleri	134
3.4.2.2.1	Güneydoğu Cephesi	134
3.4.2.2.2	Kuzeybatı Cephesi	135
3.4.2.2.3	Güneybatı Cephesi	136
3.4.2.2.4	Kuzeydoğu Cephesi	137
3.4.2.3	Yapım Tekniği ve Malzeme Özellikleri	137
3.4.2.4	Yapıdaki Bozulmalar	139
3.4.3	3 No'lu Yapı Ambar Binası	141
3.4.3.1	Plan Özellikleri ve Mekan Tanımlamaları	142
3.4.3.2	Cephe Özellikleri	152
3.4.3.2.1	Güneybatı Cephesi	152
3.4.3.2.2	Güneydoğu Cephesi	153
3.4.3.2.3	Kuzeybatı Cephesi	154
3.4.3.2.4	Kuzeydoğu Cephesi	155
3.4.3.3	Yapım Tekniği ve Malzeme Özellikleri	156
3.4.3.4	Yapıdaki Bozulmalar	157
3.4.4	4 Nolu Yapı Garaj Binası	159
3.4.4.1	Plan Özellikleri ve Mekan Tanımlamaları	160
3.4.4.2	Cephe Özellikleri	165
3.4.4.2.1	Kuzeybatı Cephesi	165
3.4.4.2.2	Güneybatı Cephesi	166
3.4.4.2.3	Güneydoğu Cephesi	167

3.4.4.3	Yapım Tekniği ve Malzeme Özellikleri.....	168
3.4.4.4	Yapıdaki Bozulmalar	169

BÖLÜM 4

PENDİK BAKTERİYOLOJİHANE-İ BAYTARİ YAPILARI RESTİTÜSYON ÖNERİLERİ	170
4.1 Vaziyet Planı ve Enstitü Arazisindeki Diğer Yapılar	170
4.2 1 Nolu Ana Bina (Teşhis Binası) Restitüsyonu.....	175
4.2.1 Cephe Restitüsyonu	176
4.2.2 Plan Restitüsyonu	182
4.2.2.1 Bodrum Kat Restitüsyonu	183
4.2.2.2 Zemin Kat Restitüsyonu	185
4.2.2.3 Birinci Kat Restitüsyonu	189
4.3 2 Nolu Ahır Binası (Marangozhane) Restitüsyonu	189
4.3.1 Cephe Restitüsyonu	189
4.3.2 Plan Restitüsyonu	191
4.4 3 Nolu Ambar Binası Restitüsyonu	192
4.4.1 Cephe Restitüsyonu	193
4.4.2 Plan Restitüsyonu	195
4.5 4 Nolu Ahır Binası (Garaj Binası) Restitüsyonu	195
4.5.1 Plan Restitüsyonu	197

BÖLÜM 5

PENDİK BAKTERİYOLOJİHANE-İ BAYTARİ YAPILARI KORUMA ÖNERİLERİ.....	198
5.1 Restorasyon Kararları.....	201
5.1.1 Marangozhane Binası (2 Nolu Ahır Binası)	202
5.1.2 Garaj Binası (4 Nolu Ahır Binası)	205

BÖLÜM 6

SONUÇ VE ÖNERİLER	209
-------------------------	-----

KAYNAKLAR.....	213
----------------	-----

EK-A

BELGELER	218
----------------	-----

A.1	Tuzla Tahaffuzhanesi Planı, BOA.....	219
A.2	Çatalca Tahaffuzhanesi Planı, BOA	220
A.3	Kalokratya Tahaffuzhanesi Planı, BOA	221
A.4	Bakteriyoloji Laboratuvarı, Sabah Gazetesi (5 Ekim 1893).....	222
A.5	Bakteriyoloji Laboratuvarı, Sabah Gazetesi (6 Ekim 1893).....	223
A.6	İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı (26.03.2010), PVKAE.....	224
A.7	İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı (07.06.2013), PVKAE.....	225

A.8	İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı (28.08.2015), PVKAE.....	226
A.9	Pendik Bakteriyolojihane-i Baytarisi Orijinal Vaziyet Planı, PVKAE	227
EK-B		
HARİTALAR		228
B.1	İstanbul'da Yer Alan Geç Osmanlı Dönemi Koruyucu Sağlık Yapıları.....	229
B.2	İstanbul'da Yer Alan Tahaffuzhane Yapıları	230
B.3	İstanbul'da Yer Alan Tahaffuzhane Yapıları	221
B.4	İstanbul'da Yer Alan Tebhirhane Yapıları.....	232
B.5	İstanbul'da Yer Alan Tebhirhane Yapıları.....	233
B.6	İstanbul'da Yer Alan Telkihane-i Şahane Yapıları.....	234
B.7	İstanbul'da Yer Alan Telkihane-i Şahane Yapıları.....	235
B.8	İstanbul'da Yer Alan Daülkelb Ameliyathanesi Yapıları	226
B.9	İstanbul'da Yer Alan Daülkelb Ameliyathanesi Yapıları	227
B.10	İstanbul'da Yer Alan Bakteriyolojihane Yapıları.....	238
B.11	İstanbul'da Yer Alan Bakteriyolojihane Yapıları.....	239
EK-C		
RÖLÖVE		240
EK-D		
RESTİTÜSYON		241
EK-E		
RESTORASYON		242
ÖZGEÇMİŞ		243

KISALTMA LİSTESİ

BOA	Başbakanlık Osmanlı Arşivi
PVKAE	Pendik Veteriner Kontrol Araştırma Enstitüsü
PVKAEA	Pendik Veteriner Kontrol Araştırma Enstitüsü Arşivi

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 2. 1	“Kara Veba/ Kara Ölüm” olarak adlandırılan veba salgını [3]	4
Şekil 2. 2	1866 yılında İstanbul’da düzenlenen Uluslararası Sağlık Kongresi üyeleri [5]	4
Şekil 2. 3	Karantina Meclisi’nin yer aldığı Kurşunlu Mahzen Köşkü,1854 [10]	7
Şekil 2. 4	1837 yılı Kuleli Kışlası’na ait Thomas Allom gravürü [13]	8
Şekil 2. 5	Serviburnu Tahaffuzhanesi [16]	10
Şekil 2. 6	Serviburnu Tahaffuzhanesi hasta koşulları [16].....	10
Şekil 2. 7	Anadolukavağı Tahaffuzhanesi günümüz uydu görünümü ve harap durumdaki binalar	11
Şekil 2. 8	Anadolukavağı Tahaffuzhanesi, 1868 [17]	12
Şekil 2. 9	Anadolukavağı Tahaffuzhanesi’nin Kavak Hastanesi olduğu dönemi..... gösteren karakalem çizim,1877 [12].....	12
Şekil 2. 10	1933 yılında Anadolu kavağı Tahaffuzhanesi [12]	13
Şekil 2. 11	Vaziyet Planı,1995 [18]	13
Şekil 2. 12	Anadolu Kavağı Tahaffuzhanesi Genel Görünüm,1995 [18]	14
Şekil 2. 13	Anadolu Kavağı Tahaffuzhanesi Genel Görünüm,2015 [19].....	14
Şekil 2. 14	Tuzla Tahaffuzhanesi Planı Üzerinde Mühendis Es-Seyyid Mahmud Tevfik’in mührü [20].....	15
Şekil 2. 15	Tuzla Tahaffuzhanesi Genel Görünüm [8]	16
Şekil 2. 16	Çatalca Tahaffuzhanesi Planı Üzerinde Mühendis Es-Seyyid Mehmed İzzet’in mührü [20]	16
Şekil 2. 17	Kalokratya Tahaffuzhanesi Planı Üzerinde Mühendis Es-Seyyid Mehmed İzzet’in mührü [20]	17
Şekil 2. 18	Gedikpaşa Tebhirhanesi Temiz Bölümünde Etüv Makinesinin Görünümü[22]	19
Şekil 2. 19	Tebhirhane Görevlileri ve Pulverizatör Aleti [22]	19
Şekil 2. 20	Basit Dezenfeksiyon istasyonu Planı, 1943 [23].....	20
Şekil 2. 21	Pervititch Sigorta Haritaları’nda Gedikpaşa Tebhirhanesi, 1922 [27]	21
Şekil 2. 22	Gedikpaşa Tebhirhanesi zemin kat planı üzerinde temiz ve bulaşık bölümler	21
Şekil 2. 23	Gedikpaşa Tebhirhanesi ön cephesi, 1894 [28]	22
Şekil 2. 24	Gedikpaşa Tebhirhanesi’nin yerindeki Belediye İşhanı, 2018	22

Şekil 2. 25	Pervititch Sigorta Haritalarında Tophane Tebhirhanesi, 1927 [27]	24
Şekil 2. 26	Tophane Tebhirhanesi Avludan Görünüş [29]	24
Şekil 2. 27	Pervititch Sigorta Haritalarında Tophane Tebhirhanesi, 1931 [27]	26
Şekil 2. 28	Üsküdar Tebhirhanesi zemin kat planı üzerinde temiz ve bulaşık bölümler	26
Şekil 2. 29	Üsküdar Tebhirhanesi,1894 [31].....	27
Şekil 2. 30	Restorasyon sonrası Üsküdar Tebhirhanesi dış cephe ve temiz bölümde etüv makinesinin bulunduğu ana mekan, 2012 [32]	27
Şekil 2. 31	Telkikhane’de buzağıdan çiçek aşısı üretimi; ortada Hüseyin Remzi Bey[34]	29
Şekil 2. 32	Mektebi Tıbbiye Bahçesindeki Telkikhane-i Şahane [35]	29
Şekil 2. 33	Mektebi Tıbbiye tarafından Telkikhane-i Şahane, solda iki katlı Viladethane Binası [37].....	30
Şekil 2. 34	Demirkapı Mekteb-i Tıbbiye Vaziyet Planı,1875.....	31
Şekil 2. 35	Solda Da’ülkelb Ameliyathanesi, Ortada Mekteb-i Tıbbiye’nin Giriş Cephesi ve Sağda Askeri Kimyahane [41]	31
Şekil 2. 36	Mektebi Tıbbiye’deki Bakteriyojihan-i Şahane’nin Eğitim Salonu [42]...	34
Şekil 2. 37	Bakteriyojihan-i Şahane’de Dr. Nicolle’un odası (a) ve demir kafesler içinde deney hayvanları ve ortada otopsi masası (b) [42]	34
Şekil 2. 38	“Doktor Ru’nun usûlünde olmak üzere Dersaadet’te inşa edilecek kuşpalazı illeti laboratuvarı planıdır” notu yazılı görsel [47]	35
Şekil 2. 39	Çerbakof’un sunduğu kuşpalazı hastanesi ve laboratuvarı planı [48]	35
Şekil 2. 40	Nişantaşı’nda Bakteriyojihan-i Şahane [51]	37
Şekil 2. 41	D’aranco ve Vallaurý’nin Bakteriyojihan-i Şahane Projesi [56]	38
Şekil 2. 42	Pervititch Haritaları’nda Çemberlitaş’taki Bakteriyojihan-i Osmani [16]	40
Şekil 2. 43	1912 tarihli fotoğrafta Bakteriyojihan-i Osmani Binası [60] (a) ve günümüzde yapının yerinde bulunan İstanbul Sağlık Müdürlüğü Binası, 2018(b)	41
Şekil 2. 44	Tunuslu Hayrettin Paşa Konağı 1. kat plan restitüsyonu [63] (a) ve 2016 yılı rekonstrüksiyonu sonrası Tunuslu Hayrettin Paşa Konağı [64] (b).....	41
Şekil 2. 45	1913 Tarihli Alman Mavileri Haritalarında Baytar Mektebi	42
Şekil 2. 46	Mülkiye Baytar Mektebi ek binası ve solda Tunuslu Hayrettin Paşa Konağı	42
Şekil 2. 47	Baytar Mektebi altında bulunan Bizans Sarayı temelleri [63] (a) ve Mülkiye Baytar Mektebi ahırları, 1918 [67] (b)	43
Şekil 2. 48	Bakteriyojihanenin kagir yapıları,1937 [63]	43
Şekil 2. 49	Bakteriyojihanenin kagir yapıları restorasyon sonrası ve Baytar Mektebi giriş kapısı, 2018.....	44
Şekil 3.1	Pendik Bakteriyojihan-i Baytari Binaları uydu görüntüsü, 2018.....	45
Şekil 3.2	Bakteriyojihan-e’nin yer aldığı arazinin 1930’larda Pendikburnu’ndan görünüşü (PVKAEA)	46
Şekil 3.3	Erzincan Serum Laboratuvarı (Bakteriyojihan-i Baytari’si)[69].....	47
Şekil 3.4	Pendik Bakteriyojihanesi 1/500 Ölçekli Vaziyet Planı (PVKAEA)	48
Şekil 3.5	Pendik Bakteriyojihan-i Baytari Binaları, 1923 (PVKAEA)	49
Şekil 3.6	Kurumun ilk logosu; üstte “Pendik Bakteriyojihan-i Baytarisi” altta “Müessesenin garbdan görünüşü” yazılı, PVKAEA	50

Şekil 3.7	Ana Bina Kuzeydoğu Cephesi ve ince uzun ahır binaları ile ortada ambar ve diğer ahır binası, 1933 (PVKAEA)	51
Şekil 3.8	1982 tarihli vaziyet planı [72]	52
Şekil 3.9	Ankara Maliye Vekaleti Binası, Yahya Ahmet Mühendis İrfan, 1924 [74] ...	53
Şekil 3.10	PVKAE Vaziyet Planı, 2018	54
Şekil 3.11	PVKAE Hava Görüntüsü,2018	54
Şekil 3.12	Teşhis Binası Vaziyet Planı, 2018	55
Şekil 3.13	1 Nolu yapı Teşhis Binası güneyden görünüş, 2018.....	55
Şekil 3.14	Teşhis Binası zemin kat planı, 2018	56
Şekil 3.15	B01'de yer alan özgün ahşap kapı doğraması ve kapı menteşe detayı, 2018	57
Şekil 3.16	B02 kat holü, 2018	57
Şekil 3.17	B03 merdiven holü,2018.....	58
Şekil 3.18	B03'de yer alan özgün ahşap kapı doğramasının B02 tarafından görünümü, 2018	58
Şekil 3.19	B04 Nolu mekanda mermer lavabo ve volta döşeme detayı, 2018	59
Şekil 3.20	B04 nolu wc iç mekan ve duvar detayı, 2018	60
Şekil 3.21	B05 Depo giriş kapısı ve iç mekan, 2018.....	60
Şekil 3.22	B06 Koridor B02 kat holüne bakış (a) ve B11 Mescit girişine bakış (b), 2018... ..	61
Şekil 3.23	B07 Nolu depo iç mekan, 2018	62
Şekil 3.24	B07 depo giriş kapısı (a) ve B08 elektrik odası giriş kapısı, 2018	62
Şekil 3.25	B08 elektrik odası iç mekan, 2018	63
Şekil 3.26	B10 marangozhane girişi, 2018.....	64
Şekil 3.27	B06 koridorun mescit girişine ayrılan bölümü, 2018	64
Şekil 3.28	B11 mescit giriş holü, 2018	65
Şekil 3.29	B13 nolu mekandan B12 bayan mescide bakış, 2018.....	66
Şekil 3.30	B13 bay mescit iç mekan, 2018.....	66
Şekil 3.31	B14 abdesthane ve wc, 2018	66
Şekil 3.32	B15'in özgün ahşap kapısı ve iç mekan, 2018.....	67
Şekil 3.33	B16 Arşiv giriş kapısı ve iç mekan, 2018.....	68
Şekil 3.34	B16 iç mekan ve ahşap döşeme detayı, 2018.....	68
Şekil 3.35	B18 Koridordan B02 kat holüne bakış (a) ve B19 koridora bakış (b), 2018 .	69
Şekil 3.36	B17 depo giriş kapısı (a) ve B20 koridor, 2018.....	69
Şekil 3.37	B21 nolu depo ahşap giriş kapısı ve B22 nolu depo PVC giriş kapısı, 2018 .	70
Şekil 3.38	B23 nolu depo PVC giriş kapısı ve B25 nolu depo ahşap giriş kapısı, 2018 .	71
Şekil 3.39	B24 nolu depo iç mekan ve giriş kapısı, 2018	72
Şekil 3.40	B27 nolu mekanik tesisat odası giriş kapısı, 2018.....	73
Şekil 3.41	B28 nolu depo giriş kapısı ve B18 nolu koridora açılan penceresi, 2018.....	74
Şekil 3.42	B29 nolu klima santrali girişi, 2018	74
Şekil 3.43	Kuzeydoğu cephedeki muhdes yapı ve B30 nolu mekan girişi, 2018	75
Şekil 3.44	Teşhis Binası zemin kat planı, 2018	76
Şekil 3.45	Zemin kat güneybatı girişi (a) ve Z01'de mermer kaplama altında özgün dökme mozaik basamak (b), 2018	77
Şekil 3.46	Z02 kat holünden Z01 giriş holüne bakış,2018	77
Şekil 3.47	Z02 kat holünden Z03 merdiven holüne bakış, 2018.....	78

Şekil 3.48	Z03 Giriş holü kemerli giriş kapısı, kemerli pencereler ve Z03'ten Z02 kat holüne bakış, 2018	78
Şekil 3.49	Z02 kat holünden Z05 nolu giriş holünün alüminyum doğraması, 2018	79
Şekil 3.50	Z05 giriş holü (a) ve Z06 koridor (b), 2018	80
Şekil 3.51	Z07 nolu mekanda volta döşeme tavan ve karosiman zemin kaplaması, 2018	81
Şekil 3.52	Z03 Özgün karosiman döşeme ve süpürgelik detayı, 2018	81
Şekil 3.53	Z08 iç mekan (a) ve Z09 nolu giriş holü (b), 2018	82
Şekil 3.54	Z09-A nolu mekandan Z09 nolu mekan girişi (solda) ve Z09-B nolu mekan girişi (sağda) ,2018	82
Şekil 3.55	Z09-A nolu laboratuvar iç mekan, 2018.....	82
Şekil 3.56	Z10 nolu koridor, 2018.....	84
Şekil 3.57	Z11 mutfak giriş kapısı, 2018	84
Şekil 3.58	Z11 mutfak iç mekan, 2018.....	84
Şekil 3.59	Z12 nolu laboratuvarı Z12-A ve Z12-B nolu mekanlardan ayıran PVC doğrama (a) ve Z12-A nolu ofis (b), 2018	85
Şekil 3.60	Z12 nolu laboratuvar ve monşarj asansörü, 2018	85
Şekil 3.61	Z13 nolu ofis iç mekan, 2018	86
Şekil 3.62	Z14 nolu (a) ve Z14-C nolu (b) laboratuvarlar, 2018.....	86
Şekil 3.63	Z14 nolu laboratuvar girişi, 2018	87
Şekil 3.64	BSL-3 Laboratuvarı tefrişli tadilat planı [75]	88
Şekil 3.65	Zemin kat BSL-3 Laboratuvar birimlerine ait giriş kapısı, 2018.....	89
Şekil 3.66	Z17 nolu koridor (a) ve Z18 nolu temiz koridor, 2018	89
Şekil 3.67	Z26 nolu laboratuvar iç mekan ve Z26-A nolu laboratuvar girişi, 2018.....	91
Şekil 3.68	Z27-A pencere detayı, 2018	92
Şekil 3.69	Z27-A ve Z27-B nolu laboratuvarlar, 2018	92
Şekil 3.70	Z28 nolu otopsi-izolatör odası, 2018	93
Şekil 3.71	Z28 nolu otopsi-izolatör odasında Z33 nolu mekana açılan numune penceresi (a) ve Z28-B izolatör odası (b), 2018	93
Şekil 3.72	Z28-A otopsi odası ve Z29 nolu depo.....	94
Şekil 3.73	Z30 nolu bakteriyoloji laboratuvarı giriş kapısı ve iç mekanı, 2018.....	94
Şekil 3.74	Z31 nolu mekan giriş kapısı ve Z31-C ofis iç mekan, 2018.....	95
Şekil 3.75	Teşhis Binası birinci kat planı,2018	96
Şekil 3.76	101 nolu merdiven holü, 2018.....	98
Şekil 3.77	101 merdiven holünde alüminyum doğrama kapı ve pencereler (a) ve asma tavan altında kalan pencere kemerleri (b), 2018.....	98
Şekil 3.78	102 nolu balkon, 2018	98
Şekil 3.79	103 nolu kat holünde 102 nolu merdiven holüne açılan alüminyum..... doğrama kapı, 2018	99
Şekil 3.80	103 nolu kat holü, 2018	99
Şekil 3.81	104 nolu WC giriş kapısı ve iç mekan, 2018.....	99
Şekil 3.82	105 nolu depo iç mekan ve çatı arasına açılan kapı, 2018.....	100
Şekil 3.83	106 nolu koridor, 2018.....	100
Şekil 3.84	107 nolu laboratuvar, 2018.....	101
Şekil 3.85	107-A, 107-B ve 107-C nolu laboratuvarlar, 2018	101
Şekil 3.86	108 nolu ofis iç mekan, 2018	103

Şekil 3.87	109 nolu giriş holü ve 109-B nolu ofis, 2018.....	103
Şekil 3.88	109-A nolu laboratuvar iç mekan, 2018.....	104
Şekil 3.89	110 mutfak iç mekan, 2018.....	104
Şekil 3.90	111 nolu laboratuvar giriş holü ve iç mekan, 2018.....	105
Şekil 3.91	111-A laboratuvar, 2018	105
Şekil 3.92	111-B nolu ofis, 2018	106
Şekil 3.93	111-B nolu ofis, 2018	106
Şekil 3.94	112 ve 112-A nolu laboratuvar, 2018	106
Şekil 3.95	113 nolu ofis iç mekan ve dolap nişi, 2018	107
Şekil 3.96	114 nolu ofis iç mekan ve 114-A nolu laboratuvar bölümü, 2018.....	108
Şekil 3.97	115 nolu ofis iç mekan ve alüminyum doğrama balkon kapısı, 2018.....	108
Şekil 3.98	115 nolu ofise ait balkon (a) ve 116 nolu ofis iç mekan (b), 2018	109
Şekil 3.99	117 nolu koridor, 2018.....	110
Şekil 3.100	118 nolu ofis iç mekan ve duvarda yer alan niş, 2018	111
Şekil 3.101	118 nolu ofis giriş kapısı ve duvarda yer alan niş, 2018.....	112
Şekil 3.102	119 nolu giriş holü ve 119-B nolu laboratuvar, 2018.....	112
Şekil 3.103	119-C nolu laboratuvar ve 119-D nolu laboratuvar, 2018.....	113
Şekil 3.104	120 nolu çay ocağı iç mekan ve yangın kapısı, 2018.....	113
Şekil 3.105	121 nolu laboratuvar giriş holü, 121-A nolu laboratuvar birimi (a) ve 121-B nolu laboratuvar (b), 2018	114
Şekil 3.106	121-C nolu laboratuvar (a) ve 121-D nolu ofis (b), 2018	115
Şekil 3.107	122 nolu laboratuvar, 2018.....	115
Şekil 3.108	123-A ve 123-B nolu ofisler, 2018.....	116
Şekil 3.109	Teşhis Binası güneybatı cephesi, 2018.....	117
Şekil 3.110	Teşhis Binası güneybatı cephesi, 2018.....	117
Şekil 3.111	Teşhis Binası güneydoğu cephesi, 2018.....	118
Şekil 3.112	1 Nolu Teşhis Binası kuzeydoğu cephesi, 2018.....	119
Şekil 3.113	Teşhis Binası kuzeydoğu cephesi, 2018	120
Şekil 3.114	Teşhis Binası kuzeybatı cephesi, 2018	121
Şekil 3.115	Tuğla kemer örgüsü, 2018	122
Şekil 3.116	B15 nolu depo tavanında “I” profilli çelik putrel, 2018	122
Şekil 3.117	B01’de bulunan çift kollu merdiven, 2018.....	123
Şekil 3.118	Bodrum katta mekanik tesisat için kırılmış taşıyıcı kemerler, 2018	124
Şekil 3.119	Marangozhane Binası Vaziyet Planı, 2018	125
Şekil 3.120	2 Nolu yapı Marangozhane Binası, 2018	125
Şekil 3.121	Marangozhane Binası zemin kat planı, 2018	126
Şekil 3.122	Z01 nolu mutfak (a) ve Z02 nolu depo (b), 2018	127
Şekil 3.123	Z03 nolu atölye iç mekan, 2018	128
Şekil 3.124	Z03 nolu atölye iç mekan, 2018	128
Şekil 3.125	Z03 nolu atölye iç mekan, 2018	128
Şekil 3.126	Z04 nolu atölye özgün giriş kapısı ve yanmış özgün pencere doğraması (a) ... ve özgün metal kapı elemanları (b), 2018.....	129
Şekil 3.127	Z04 nolu atölye iç mekan (a) ve yanmış çatı strüktürü (b), 2018	129
Şekil 3.128	Z05 nolu marangozhane iç mekan, 2018	130
Şekil 3.129	Z05 nolu marangozhanede özgün kaplama tahtaları, 2018	130

Şekil 3.130 Z05 nolu marangozhane ahşap giriş kapısı ve ahşap çatı konstrüksiyonu, 2018	131
Şekil 3.131 Z06 nolu depo genel görünüm ve kapiya dönüştürülmüş pencere boşluğu, 2018	131
Şekil 3.132 Z06 nolu depo iç mekan, 2018	131
Şekil 3.133 Z07 nolu depo ahşap giriş kapısı ve iç mekan genel görünüm, 2018	132
Şekil 3.134 Z08 nolu mekan girişi ve Z08-A nolu depoda yer alan ahşap pencere, 2018	133
Şekil 3.135 Z08-B nolu depo(a) ve Z08-C nolu depo, 2018	133
Şekil 3.136 Marangozhane Binası güneydoğu cephesi	134
Şekil 3.137 Marangozhane Binası güneydoğu cephesi, 2018	135
Şekil 3.138 Marangozhane Binası kuzeybatı cephesi, 2018	135
Şekil 3.139 Marangozhane Binası kuzeybatı cephesi, 2018	136
Şekil 3.140 Marangozhane Binası güneybatı cephesi, 2018	136
Şekil 3.141 Marangozhane Binası güneybatı cephesi, 2018	137
Şekil 3.142 Marangozhane Binası kuzeydoğu cephesi, 2018	137
Şekil 3.143 Yangın sonrası açığa çıkan duvar örgüsü, 2018	138
Şekil 3.144 Ahşap çatı strüktürü (a) ve özgün ahşap pencere doğramaları (b), 2018 .	139
Şekil 3.145 Üst örtüsü yok olan yapının iç mekanı, 2018	140
Şekil 3.146 Güneybatı cephedeki PVC pencere doğramaları, 2018	140
Şekil 3.147 Yanmış pencere doğraması, 2018	140
Şekil 3.148 Ambar Binası Vaziyet Planı, 2018	141
Şekil 3.149 3 Nolu yapı Ambar Binası, 2018	141
Şekil 3.150 Ambar Binası zemin kat planı, 2018	142
Şekil 3.151 Özgün çift kanatlı ahşap giriş kapısı (a) ve Z01 nolu koridor, 2018	143
Şekil 3.152 Z01 nolu koridorda asma kat, 2018	143
Şekil 3.153 Z02 nolu koridorda kapatılmış ahşap çift kanatlı kapı ve asma kat döşemesi çelik putrelleri, 2018	144
Şekil 3.154 Z03 nolu ofis iç mekan, 2018	144
Şekil 3.155 Z05 nolu depo iç mekan ve ahşap bölücü duvar, 2018	145
Şekil 3.156 Z06 nolu depo iç mekan, 2018	146
Şekil 3.157 Özgün ahşap vasistas pencere doğraması, 2018	146
Şekil 3.158 Z07 nolu depo iç mekan, 2018	147
Şekil 3.159 Z07 nolu depo iç mekan, 2018	147
Şekil 3.160 Z08 nolu depo iç mekan, 2018	147
Şekil 3.161 Z09 nolu depo iç mekan, 2018	148
Şekil 3.162 Z10 nolu depo iç mekan, 2018	149
Şekil 3.163 Z11 nolu mekan, 2018	150
Şekil 3.164 Z11 nolu mekanda Z12 nolu soğuk oda giriş kapısı (a) ve Z12 nolu soğuk oda iç mekanı (b), 2018	150
Şekil 3.165 Z13 nolu koridor, 2018	151
Şekil 3.166 Z14 ve Z15 nolu soğuk oda girişleri, 2018	152
Şekil 3.167 Ambar Binası güneybatı cephesi, 2018	153
Şekil 3.168 Ambar Binası güneybatı cephesi, 2018	153
Şekil 3.169 Ambar Binası güneydoğu cephesi	153
Şekil 3.170 Güneydoğu cephesi, 2018	154

Şekil 3.171 Kuzeybatı cephede kapatılan pencere boşluğu, 2018	155
Şekil 3.172 Ambar Binası kuzeybatı cephesi, 2018	155
Şekil 3.173 Ambar Binası kuzeydoğu cephesi, 2018	155
Şekil 3.174 Ambar Binası kuzeydoğu cephesi ve bu cepheye eklenmiş muhdes yapı, 2018	156
Şekil 3.175 Volta döşeme, çelik putrel ve yığma kolon birleşimi (a) ve asma katın çelik putrel taşıyıcıları, 2018.....	157
Şekil 3.176 Güneydoğu cephede bozulmalar, 2018.....	158
Şekil 3.177 Garaj Binası Vaziyet Planı, 2018.....	159
Şekil 3.178 4 Nolu yapı Garaj Binası, 2018	159
Şekil 3.179 Garaj Binası zemin kat planı.....	160
Şekil 3.180 Z01 iç mekan, 2018	161
Şekil 3.181 Z01 iç mekan ve çatı konstrüksiyonuna ait ahşap kolonlar, 2018	161
Şekil 3.182 Z01 nolu garajda muhdes ahşap kaplama altında özgün ahşap tavan kaplaması, 2018	162
Şekil 3.183 Z02 eski yemekhane iç mekan, 2018	163
Şekil 3.184 Z02 nolu mekan giriş kapısı (a) ve Z03 nolu mutfak iç mekan (b), 2018....	163
Şekil 3.185 Lojman kısmı girişi, 2018.....	163
Şekil 3.186 Garaj Binası kuzeybatı cephesi.....	165
Şekil 3.187 Güneybatı cephesi, 2018	166
Şekil 3.188 Garaj Binası güneybatı cephesi	166
Şekil 3.189 Garaj Binası güneydoğu cephesi, 2018	167
Şekil 3.190 Garaj Binası güneydoğu cephesi, 2018	168
Şekil 3.191 Güneybatı cephede kapatılmış pencere-kapı boşlukları ve kuzeybatı cephedeki garaj kapıları, 2018	169
Şekil 4.1 Batı yönünden binaların görünüşü, 1923 (PVKAEA)	171
Şekil 4.2 Kagir olarak yenilenmiş lojman yapıları, 1933 (PVKAEA).....	171
Şekil 4.3 Kuzeydoğuda yer alan yapı,1923 (PVKAEA)	172
Şekil 4.4 Kuzeydoğuda yer alan yapı,1933 (PVKAEA)	172
Şekil 4.5 Güneydoğu yönünden görünüş sağda ana bina solda ahır binası ,1923 (PVKAEA)	173
Şekil 4.6 Alanın kuzeydoğusunda inşa edilmekte olan yapı,1933 (PVKAEA)	173
Şekil 4.7 Farklı çatı biçimlenişine sahip ambar yapısı , 1933 (PVKAEA)	174
Şekil 4.8 Ahırlara eklenmiş ek yapılar,1933 (PVKAEA)	174
Şekil 4.9 İç avluda peyzaj düzenlemesi, 1933 sonrası (PVKAEA).....	175
Şekil 4.10 Ana binanın 1949'daki kat ilavesi öncesi hali (PVKAEA)	175
Şekil 4.11 Yapının en erken tarihli fotoğrafı,1918 [67]	176
Şekil 4.12 Güneybatı Cephesi,1923 (PVKAEA).....	176
Şekil 4.13 Tek katlı kısımlarda kemerli pencereler,1949 öncesi (PVKAEA)	177
Şekil 4.14 Pencere doğramaları (PVKAEA)	177
Şekil 4.15 Ahşap giriş kapısı,1933 (PVKAEA) ve 2 Nolu ahır binasında kullanılmış olan ana bina ahşap kapısı, 2018	177
Şekil 4.16 Kuzeydoğu Cephesi, 1933 (PVKAEA).....	178
Şekil 4.17 Kuzeydoğu cephesi ,1933 (PVKAEA)	179
Şekil 4.18 Güneydoğu Cephesi, 1923 (PVKAEA).....	181
Şekil 4.19 Güneydoğu Cephesi, 1933 (PVKAEA).....	181

Şekil 4.20	Kuzeybatı Cephesi, 1923 (PVKAEA).....	182
Şekil 4.21	Koridor tavanında volta döşemenin bittiği kısım.....	184
Şekil 4.22	1923-1933 tarihli fotoğrafta B08 nolu mekan, (PVKAEA) ve mevcut durumu, 2018	184
Şekil 4.23	1923-1933 tarihleri arasında B15 nolu mekan (PVKAEA) ve mevcut durumu, 2018	185
Şekil 4.24	Z28 nolu laboratuvar (PVKAEA)	186
Şekil 4.25	Z28 nolu laboratuvar iç mekan koridor tarafı, 1923-1933 (PVKAEA)	186
Şekil 4.26	Z17 koridor, 1924 öncesi (PVKAEA)	187
Şekil 4.27	Kuzeybatı cephesine bakan kemerli pencereler, 1923 ve Z12 nolu laboratuvar, 1923-1933 (PVKAEA)	188
Şekil 4.28	Z08 Nolu laboratuvar, 1923-1933 (PVKAEA).....	188
Şekil 4.29	2 Nolu ahır binası güneydoğu cephesi, 1933 (a) ve 2 Nolu ahır binası güneydoğu cephesi ve analoji yapılan 4 nolu ahır binası kapısı, 1933 (b) (PVKAEA)	190
Şekil 4.30	2 Nolu ahır binası kuzeybatı cephesi, 1923 (PVKAEA)	190
Şekil 4.31	2 Nolu ahır binası güneybatı cephesi, 1933 sonrası (PVKAEA)	191
Şekil 4.32	Ahır binası iç mekan, 1923-1933 (PVKAEA)	192
Şekil 4.33	Çifteler Harası ahır binası[76] ve Çifteler Harası ahır binası çatı konstrüksiyonu [77]	192
Şekil 4.34	Çifteler Harası ahır binası mevcut durumu (a) ve Çifteler Harası ahır binası planı (b) [77].....	193
Şekil 4.35	3 Nolu ambar binası güneybatı ve güneydoğu cepheleri cephesi, 1933 (PVKAEA)	193
Şekil 4.36	3 Nolu ambar binası kuzeydoğu cephesi, 1923 (PVKAEA)	194
Şekil 4.37	3 Nolu ambar binası sevkiyat bölümünde özgün kapı izleri, 2018	195
Şekil 4.38	4 Nolu ahır binası güneydoğu cephesi,1923 (PVKAEA).....	196
Şekil 4.39	4 Nolu ahır kuzeydoğu cephesi, 1923 (PVKAEA) ve 4 Nolu ahır kuzeydoğu cephesi, 1933 (PVKAEA).....	197
Şekil 5.1	BSL-3 Laboratuvarı, 2018	199
Şekil 5.2	Teşhis Binası'nda yoğun laboratuvar kullanımı ve Laboratuvar fonksiyonu kaynaklı müdahaleler, 2018.....	200
Şekil 5.3	Ambar Binası'nda soğuk hava depoları ve cephede uygunsuz müdahaleler, 2018	200
Şekil 5.4	İdari Bina koridorlarında sergilenen materyaller, 2018.....	202
Şekil 5.5	Teşhis Binası B16 Nolu mekanda uygunsuz koşullarda yer alan belgeler, 2018	205
Şekil 5.6	İdari Bina içerisinde yer alan mevcut kütüphane, 2018	206

**GEÇ OSMANLI DÖNEMİ İSTANBUL KORUYUCU SAĞLIK KURUMLARI
VE PENDİK BAKTERİYOLOJİHANE-İ BAYTARİ YAPILARI
KORUMA ÖNERİLERİ**

Sümeyye GİDER

Mimarlık Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Zeynep Gül ÜNAL

Koruyucu sağlık kurumları, 19. Yüzyıl sonlarında bütün dünyayı etkisi altına alan salgın hastalıklara karşı Osmanlı Devleti'nin bulaşıcı hastalıklarla mücadele politikasının bir sonucu olarak tesis edilmeye başlanmıştır.

Çalışmada 1838 yılında oluşturulan Karantina Meclisi sonrasında, batıdaki bilimsel gelişmelere ve salgın hastalıkların seyrine paralel olarak kurulmaya başlanan koruyucu sağlık kurumları ele alınmıştır. Salgın hastalıkların bulunduğu ülkelerden gelenlerin karantina altına alındığı tahaffuzhaneler, hastalara ait eşyaların buhar kullanılarak dezenfekte edildiği tebhirhaneler, çiçek aşısı üretiminin yapıldığı telkihaneler, kuduz aşısı ve tedavisinin yapıldığı Da'ülkelb Ameliyathanesi, bulaşıcı hastalıkların tahlil, teşhis ve tedavisi için bakteriyolojik araştırmaların, aşı ve serum üretiminin yapıldığı bakteriyolojihaneler ilk kez bu dönemde tesis edilmiş olan halk sağlığı kurumlarıdır.

Bu sağlık kurumlarının bir kısmı zaman içerisinde kaybettikleri özgün işlevleri sonucu fonksiyonsuz kalarak yok olmuş, bir kısmı da farklı fonksiyonlarla hizmet vermeye devam etmiştir. İstanbul'da yer alan Osmanlı Dönemi koruyucu sağlık yapılarının günümüze ulaşan son örneklerinden birisi olan ve 1914 yılından beri aynı yerinde koruyucu sağlık hizmetini sürdüren Pendik Bakteriyolojihane-i Baytari binalarının, günümüzdeki adıyla

Pendik Veteriner Kontrol Araştırma Enstitüsü binalarının, hazırlanan koruma projesi kapsamında tarihsel ve mekânsal analizlerle belgelenmesi yapılmıştır.

Çalışmanın birinci bölümünde literatür özeti, tezin amacı ve hipotez açıklanmıştır.

İkinci bölümde İstanbul’da yer alan koruyucu sağlık kurumları tarihsel gelişim ve mimari programı üzerinden genel hatlarıyla incelenmiştir.

Üçüncü bölümde Pendik Bakteriyolojihane-i Baytari yapıları detaylı olarak incelenmiş, belgelenmeleri yapılmış ve rölöve çizimleri hazırlanmıştır.

Dördüncü bölümde rölöve çizimleri, yapılara ait tarihi fotoğraflar ve tarihsel araştırmalar ışığında restitüsyon önerisi geliştirilmiştir.

Beşinci bölümde ise Pendik Bakteriyolojihane-i Baytari yapılarının geleceğe aktarılabilmesi için alınması gereken koruma önlemleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Dönemi Koruyucu Sağlık Yapıları, Bakteriyolojihane, Bakteriyolojihane-i Baytari

ABSTRACT

LATE OTTOMAN PERIOD ISTANBUL PUBLIC HEALTH INSTITUTIONS AND PENDİK BAKTERİYOLOJİHANE-I BAYTARI (VETERINARY BACTERIOLOGY) BUILDINGS CONSERVATION PROPOSALS

Sümeyye GİDER

Department of Architecture

MSc. Thesis

Adviser: Prof. Dr. Zeynep Gül ÜNAL

Public health institutions are founded as a result of the Ottoman Empire's policy to fight epidemic diseases that are affecting all parts of the world in 19th century.

In the study public health institutions are examined chronologically that were established after the foundation of Quarantine Council in 1838 with parallel to course of epidemics and scientific development in the West.

The Quarantine Stations (Tahaffuzhane) in where the passengers that were coming from infected regions kept in quarantine, Disinfection Stations (Tebhirhane) in where the infected clothes were disinfected using vapour pressure, Vaccination Laboratory (Telkihane) which was producing smallpox vaccine, Rabies Laboratory (Da'ülkelb Ameliyathanesi) which was making rabies vaccine production and treatment, Bacteriology Institutes (Bakteriyolojihane) which was diagnosing the epidemic diseases and producing vaccines and serums are the first public health institutions that established at this term.

Some of these health institutions fell out of use due to the loss of their original function and demolished, some of them have survived with changing functions. Pendik Bakteriyolojihane-i Baytari (Veterinary Bacteriology) Buildings with the current name

Pendik Veterinary Control and Research Institute is the extant sample of these Ottoman health institutions in Istanbul which has been serving with its original function since 1915. These buildings are documented by historical and spatial analysis in the context of conservation project.

In the first part of the study, literature abstract, aim of the thesis and hypothesis was explained.

In the second section, public health institutions in Istanbul were generally analyzed in terms of historical development and architectural programs.

In the third part, Pendik Bakteriyolojihane-i Baytari (Veterinary Bacteriology) Buildings were examined in detail, documented with the survey drawings.

In the fourth part, restitution trial concluded by using the data obtained from historical documents and historical photographs of institute.

And preventive precautions to be taken were introduced for the Pendik Bakteriyolojihane-i Baytari (Veterinary Bacteriology) Buildings, in the fifth section.

Keywords: Public Health Institutions in Ottoman Empire, Bacteriology Institute, Veterinary Bacteriology Institute

BÖLÜM 1

GİRİŞ

1.1 Literatür Özeti

Osmanlı koruyucu sağlık kurumları ile alakalı olan çalışmalar sanat tarihi ve tıp tarihi alanlarında, söz konusu kurumların faaliyetleri ve bilimsel çalışmaları özelinde yoğunlaşmış olup, yapıların mimari belgeleme ve tespitlerinin yapıldığı genel bir çalışma mevcut değildir. Tez kapsamında her biri 19. yüzyılda yeni fonksiyonlara yönelik ortaya çıkan yeni yapı türlerine sahip olan halk sağlığı kurumları detaylı olarak incelenmiş, mimari özellikleri, tarihsel gelişimleri, yapıların geçmiş ve günümüz durumları karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

Koruyucu sağlık kurumları ile ilgili yararlanılan başlıca kaynaklar Ekrem Kadri Unat'ın "Osmanlı İmparatorluğu'nda Bakteriyoloji ve Viroloji" başlıklı ve tıp tarihi alanında önemli eserleri bulunan Prof. Dr. Nuran Yıldırım'ın "İstanbul'un Sağlık Tarihi" kitaplarıdır. Yapıların tarihsel araştırmaları ve inşa edildikleri dönemdeki mimari özellikleri hakkında bilgi edinebilmek amacıyla arşiv araştırmaları yapılmış, "Nevsal-i Afiyet" ve "Servet-i Fünun" başta olmak üzere Osmanlıca dergiler ve günlük gazeteler bu konuda oldukça faydalı olmuştur. Pendik Bakteriyolojihane-i Baytari Yapıları ile ilgili yararlanılan en önemli kaynak kurumun ilk dönem müdürlüğünü de yapmış olan Şefik Kolaylı'nın binanın tarihçesini anlattığı makaleleri ve kurum arşivinden ulaşılan cam filmlerdir.

Tez çalışmasının 3. Bölümünde Pendik Bakteriyolojihane-i Baytari Yapıları'nın tarihsel araştırması yapılmış, rölöve çalışması ile mevcut durum, özgünlük durumu, yapı bozulmaları tespit edilip, restitüsyon ve koruma önerileri geliştirilmiştir.

1.2 Tezin Amacı

Tezin amacı Osmanlı mimarisinde yeni bir yapı biçimi olarak ortaya çıkmış olan koruyucu sağlık yapılarının İstanbul'da bulunan örneklerini bütüncül bir çalışma içerisinde toplayarak bir kaynak arşiv çalışması oluşturmak ve Pendik Bakteriyolojihane-i Baytari Yapıları'nın günümüze kadar uğradığı değişimleri, bozulma ve onarımları belgelemek, tarihsel verilere dayalı bir restitüsyon önerisi geliştirip, Osmanlı koruyucu sağlık kurumlarının inşa edilen son örneklerinden biri olan bu yapının geleceğe aktarılabilmesi için uygun bir koruma önerisi geliştirmektir.

1.3 Hipotez

Koruyucu sağlık yapılarının ilk dönem örnekleri acil ihtiyaçlara cevap verebilmek amacıyla işlev öncelikli olarak inşa edilmişlerdir. Zaman içerisinde bilimsel ve teknolojik ilerlemeler bu yapılara olan ihtiyacı yok etmiş, bu durum işlevsiz kalarak kullanılmaz hale gelen çoğu yapının uzun vadede yok olmasına sebep olmuştur. Günümüzde yeniden işlev verilerek topluma kazandırılan birkaç örnek mevcuttur. Pendik Bakteriyolojihane-i Baytarisi ise özgün işlevini sürdürmeyi başarmış fakat bilimsel gelişimlere paralel olarak zaman içerisinde gelişen ihtiyaçlara ve değişen fonksiyonlara bağlı olarak yoğun kullanıcı müdahalesine, hatalı onarım ve bozulmalara maruz kalmıştır. Sağlık yapıları içerisinde önemli bir yere sahip olan yapının özgün niteliklerini belgeleyebilecek bir restitüsyon ve koruma önerisi gereklidir.

19.YÜZYIL OSMANLI KORUYUCU SAĞLIK KURUMLARI

2.1 Tarihsel Gelişim

Dünya tarihinin farklı dönemlerinde geniş kitleleri etkileyen pandemiler¹ görülmüş, kolayca bulaşıp yayılan salgın hastalıklar asırlar boyunca toplu ölümlere yol açmıştır. Örneğin, 6. yüzyılda başlayıp 8. Yüzyılda son bulan; Afrika, Asya ve Avrupa kıtalarını etkileyen ve *Jüstinyen Vebası* olarak bilinen salgında dünya genelinde yaklaşık 100 milyon kişi hayatını kaybetmiştir [1]. 14. yüzyılda dünya nüfusunun dörtte birini yok eden kıtalararası salgın, *kara ölüm/kara veba* adıyla tarihin en korkunç salgını olarak kayıtlara geçmiştir [2]. Devam eden yüzyıllarda da farklı bölgelerde aynı şekilde kitlesel ölümlere yol açan salgınlar görülmüş, 19. yüzyılda sanayileşme ile birlikte ulaşım imkanlarının kolaylaşmasıyla salgınların yayılma ve bulaşma seyri Orta Çağ'da olduğu gibi yükselmiştir. Salgın hastalıkların bulaşma yoluyla yayıldığı çok eski çağlardan beri biliniyor olmasına rağmen alınan yüzeysel tedbirler hiçbir zaman yeterli olmamıştır. Mikroskobun icadını takip eden bilimsel gelişmelerin etkisiyle özellikle de bulaşıcı hastalıkların etkenlerinin bakteriler olduğu ve bu küçük organizmalar yoluyla hastalıkların yayıldığı keşfedilmiştir. Bulaşma olgusunun salgınlardaki etkisinin

¹ Pandemi: Bir kıta, hatta tüm dünya yüzeyi gibi çok geniş bir alanda yayılan ve etkisini gösteren salgın hastalıklara (epidemi) verilen genel ad.

kanıtlanmasıyla birlikte salgın hastalıklarla mücadele konusunda bilimsel adımlar atılmaya başlanmıştır[4].

Şekil 2. 1 “Kara Veba/ Kara Ölüm” olarak adlandırılan veba salgını [3]

Şekil 2. 2 1866 yılında İstanbul’da düzenlenen Uluslararası Sağlık Kongresi üyeleri [5]

Tüm bu gelişmelerin yakından takip edildiği Osmanlı Devleti’nde, ciddi kayıplara yol açan veba, çiçek, verem ve kolera gibi bulaşıcı salgın hastalıklara karşı hıfzıssıhha- koruyucu sağlık önlemlerinin ilk somut adımı karantina uygulaması olmuştur.

Osmanlı’da koruyucu sağlık kurumlarının meydana çıktığı süreç 1838 yılında Karantina Meclisi’nin (Meclis-i Tahaffuz) kurulmasıyla başlamıştır. Salgın hastalıkların bulunduğu ülkelerden gelenlerin karantina altına alındığı tahaffuzhaneler, hastalara ait eşyaların buhar kullanılarak dezenfekte edildiği tebhirhaneler, çiçek aşısı üretiminin yapıldığı telkihaneler, kuduz aşısı ve tedavisinin yapıldığı Da’ülkelb ameliyathanesi, bulaşıcı

hastalıkların tahlil, teşhis ve tedavisi için bakteriyolojik¹ araştırmaların, aşı ve serum² üretiminin yapıldığı bakteriyolojihaneler ilk kez bu dönemde tesis edilmiş olan halk sağlığı kurumlarıdır. Bu kurumların ortaya çıkışı batıdaki bilimsel gelişmeler ile birebir bağlantılı olarak gerçekleşmiştir. Örneğin; 1796 yılında Dr. Jenner usûlü çiçek aşısı keşfinin sonrasında Osmanlı’da Aşı Enspektörlüğü kurulmuş, bir süre sonra Osmanlı Devleti’nin ilk telkiihanesi tesis edilmiştir. Yine Pasteur ‘ün 1885 yılında Kuduz aşısı keşfinin hemen sonrasında Daülkelb ameliyathanesi kurulmuştur.

2.2 Osmanlı Koruyucu Sağlık Kurumları

2.2.1 Tahaffuzhaneler

Kolera, veba, tifo, tifüs, sarı humma, çiçek vb. bulaşıcı hastalıkların görüldüğü ülke ve şehirlerden gelen veya seyahat ettiği araçta hastalık ortaya çıkan kişilerin ve eşyaların ulaştıkları şehre giriş yapmadan önce hastalık taşıyıp taşımadıkları belirlenene kadar belirli mekanlarda belirli sürelerle bekletilmeleri olarak tanımlanabilecek olan tedbir yöntemleri bütün dünyada “karantina” olarak bilinmektedir [4]. Osmanlı devletinde halka yabancı gelen karantina kelimesi koruma anlamına gelen *tahaffuz*, karantina işleminin yapıldığı mekanlar ise *tahaffuzhane* olarak adlandırılmıştır. Bazı kaynaklarda bu mekanlar için *lazaret* kelimesi de kullanılmıştır [4]. Dünya tarihinde ilk karantina uygulaması 1377 tarihinde Akdeniz limanlarında, Venedik ve Dubrovnik’te gerçekleştirilmiş, ilk tahaffuzhane de yine Venedik yakınlarında ki Santa Maria’da Nezareth adasında inşa edilmiştir [6].

19. yüzyılda buharlı gemilerin icadı ve Süveyş Kanalı’nın açılması ile birlikte uluslararası ulaşım imkanı artmış, buna bağlı olarak salgın hastalıkların yayılması da kolaylaşmıştır[4].

1831 yılında Hindistan, İran ve Rusya’da görülen kolera salgını Osmanlı topraklarına da ulaşmış ve hastalıkla mücadele için İstanbul’da karantina uygulamasına başlanmıştır [6]. Karadeniz yönünden gelecek olan yabancı gemiler İstinye Körfezi’nde, Osmanlı gemileri

¹ Bakteriyoloji: Bakterilerin ve genellikle mikropların biçimlerini, niteliklerini inceleyen bilim dalı.

² Serum: Mikroplu bir hastalığa veya zehirli bir maddeye karşı aşılanmış bir hayvanın kanından elde edilen sıvı madde

Şekil 2. 3 Karantina Meclisi'nin yer aldığı Kurşunlu Mahzen Köşkü,1854 [10]

Zamanla başkente gelen yolcu sayısındaki artışa oranla yetersiz hale gelen bu mekanlara takviye olarak Fenerbahçe'de karantina çadırları kurulması kararlaştırılmıştır. Ancak Fenerbahçe, halk tarafından seyir terası olarak kullanılan bir mahal olduğu için hastalığın halka bulaşma tehlikesinin önüne geçme maksadıyla yeni bir tahaffuzhane arayışına girilmiştir. Bu fonksiyona göre tadilat edilecek mevcut bir bina bulmanın, yeni bir yapı inşa etmekten daha ekonomik olacağı gerekçesiyle kullanılmayan bir bina arayışına gidilmiştir [11]. Bu dönemde Kuleli Kışlası, süvari askerleri İstanbul dışında görevli oldukları için kullanılmıyordu. Yeni bir mekan bulunana kadar kışlanın geçici tahaffuzhane olarak kullanılmasına karar verildi [9]. Kuleli Tahaffuzhanesi çadırlarda hizmet verilen geçici tahaffuzhanelerden sonra ilk tahaffuzhane binası olması yönüyle önemlidir.

Karantina uygulamalarında tahaffuzhaneye alınan yolcular öncelikle muayene edilir, hasta ise tedavi edilir ve eşyaları dezenfeksiyon işleminden geçirilir, hasta değil ise tedbiren bir süre karantina bekletildikten sonra şehre girişine izin verilirdi. Bütün bu işlemlere ait masraflar devlet tarafından ödenmekteydi.

İstanbul'da Boğaziçi'nde; Sarıyer'de Manastırağzı, Büyükdere, Büyükliman-Rumeli kavağı; Beykoz'da Umuryeri, Serviburnu, Anadolukavağı'nda tahaffuzhaneler mevcuttu[12]. Ayrıca Tuzla, Çatalca ve Büyükçekmece'de deniz ve kara karantinası için hizmet veren tahaffuzhaneler bulunmaktaydı. Yalnızca salgın hastalık dönemlerinde hizmet veren bu tahaffuzhane yapılarından İstanbul'da bulunanlar hakkında detaylı bilgi

olanlar tek tek ele alınarak incelenmiştir. İstanbul'da yer alan bu tahaffuzhane yapıları, konumu kesin olarak tespit edilebilenler ve konumu yaklaşık olarak tespit edilenler olmak üzere iki ayrı lejanta ayrılarak harita üzerinde belgelenmiştir. (Şekil Ek-B.2 ve Şekil Ek-B.3)

2.2.1.1 Kuleli Tahaffuzhanesi

1827 yılında II. Mahmut tarafından süvari askerlerinin kullanımı için inşa ettirilen Kuleli kışlası, Anadolu yakası sahilinde Çengelköy'de yer almaktadır. İlk inşasından 1838 yılına kadar süvari alayı kışlası olarak kullanılan yapı, bu tarihten sonra tahaffuzhane olarak hizmet vermeye başlamıştır.

Şekil 2. 4 1837 yılı Kuleli Kışlası'na ait Thomas Allom gravürü [13]

Kışla yeni fonksiyonuna uygun bir takım onarım ve yeniden inşa sürecinin ardından 1839 yılında kullanıma hazır hale getirilmiştir. Mimar Abdülhalim Efendi başkanlığında yürütülen bu inşa faaliyetlerinde, 930 kese masrafla mevcut mekanlar ihtiyaca göre bölünmüş, mekanların sıvaları yenilenmiş, ambar, hastane ve müdüriyet binaları inşa edilmiş, kanalizasyon ve temiz su tesisatları yenilenmiş, çatı onarımı yapılmıştır. Ayrıca eski ahır binası hastane koğuşuna dönüştürülmüştür [14]. Kuleli Tahaffuzhanesi'nde karantina, teşhis ve tedavi hizmetlerinin dışında ilgili personele karantina uygulamasına yönelik eğitimler verilmekteydi ve Karantina İdaresi burada bulunuyordu. 4 yıl boyunca tahaffuzhane olarak hizmet veren Kuleli Kışlası, 1842 yılında süvari askerlerinin şehre geri dönmesi üzerine askerlerin kullanımına bırakılmış ve yeniden bir tahaffuzhane

binası arayışına girilmiştir. Karantina idaresi de eski binasına, Kurşunlu Mahzen Köşkü'ne taşınmıştır [9].

2.2.1.2 Kavak Tahaffuzhanesi

Kuleli tahaffuzhanesi, kışla binası 1842 yılında şehre dönen süvari askerlerine bırakılınca, Rumelikavağı-Büyükliman Koyu'nda bulunan ve askeri hastane olarak kullanılan Liman-ı Kebir (Büyükliman) Hastanesi'ne taşınmış, Kavak Tahaffuzhanesi olarak isimlendirilmiştir[7].

1836 yılında topçu alayı için inşa edilen Büyükliman Hastanesi 6 koğu, 4 oda ve 1 müştemilattan oluşan bir köşktü ve toplam 100 yatak kapasitesine sahipti[12]. Kaynaklarda hem Rumelikavağı'nda bulunan bu yapının hem de Anadolukavağı'nda daha sonraki yıllarda inşa edilmiş olan hastane yapısının "Kavak Hastanesi" olarak adlandırılması karışıklıklara yol açmıştır. Örneğin; Büyükliman Hastanesi olarak gösterilen 1877 tarihli bir çizimin Anadolukavağı'nda bulunan yapıya ait olduğu tespit edilmiştir (Şekil 2.9). Kavak Tahaffuzhanesi bir diğer adıyla Büyükliman Hastanesi'ne ilişkin herhangi bir görsel kaynağa ulaşılammıştır. Kavak Tahaffuzhanesi Karadeniz yönünden gelen gemilerin kontrolü ve karantinası için kullanılmaktaydı. Sonraki yıllarda yapının sahilinde gemilerin demirleyebileceği alanın yetersiz olması ve kötü hava koşullarında gemilerin sahile yanaşmakta zorluk çekmeleri sebebiyle kış aylarında Anadolukavağı ve Umuryeri Tahaffuzhaneleri kullanılmıştır. Hastane- tahaffuzhane yapısının bulunduğu yerde bir tabya inşa edileceği için Anadolukavağı'nda Nalburbağı olarak adlandırılan yerde yeni bir hastane inşa edilmesine dair 1908 tarihli belgeden hareketle yapının bu tarihte yıkılmış olduğu söylenebilir [15].

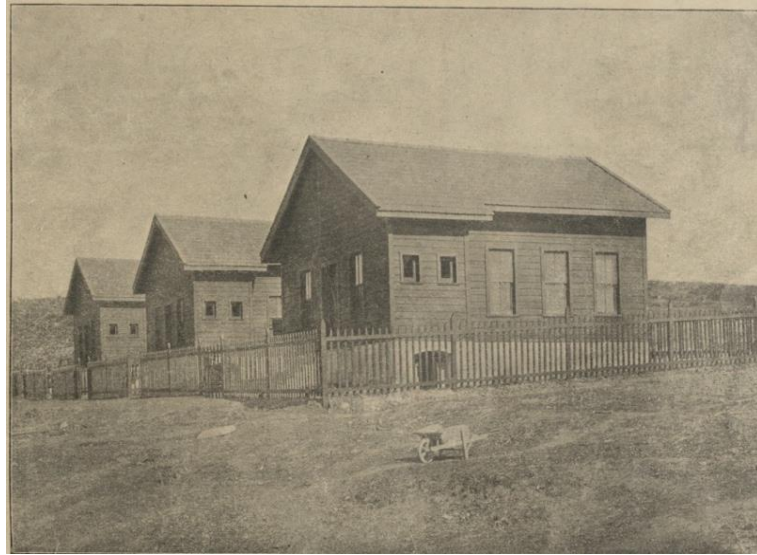
2.2.1.3 Serviburnu Tahaffuzhanesi

1839 yılında Serviburnu'nda bir tahaffuzhane kurulmasına karar verilmiş, yeni bina inşa edilene kadar burada mevcut olan eski kışla binası tahaffuzhane olarak kullanılmaya başlanmıştır. 1841 yılına kadar bu kışla binasında hizmet veren tahaffuzhane, askerlerin ihtiyacı sebebiyle boşaltılmış, 1845 yılında Şehremaneti tarafından yeni bir bina inşa edilmiştir [7].

Şekil 2. 5 Serviburnu Tahaffuzhanesi [16]

Başbakanlık Osmanlı Arşivleri'nden elde edilen tahaffuzhaneye ait tarihsiz bir fotoğrafta (Şekil 2.5) sağdan sola doğru numaralandırılmış, yapılara ait açıklamalar belgenin alt kısmında verilmiştir. Buna göre 1 numaralı yapı 100'den fazla hasta kapasiteli tahaffuzhane, 2 numaralı yapı erkek hastalara ait hasta koğuşu, 3 numaralı yapı tedbir amaçlı ayırma barakası, 4 numaralı yapı kadın hastalara ait hasta koğuşu, 5 numaralı yapı mutfak ve çamaşırhane, 6 numaralı yapı ise doktor odaları ve eczanedir [16].

Şekil 2. 6 Serviburnu Tahaffuzhanesi hasta koğuşları [16]

Aynı belgede yer alan bir diğer fotoğrafta (Şekil 2.6) 3 adet beşik çatılı ahşap hasta barakası (2,3,4 nolu yapılar) detaylı olarak görülmektedir. Yapıların basit bir mimari kurguya sahip oldukları göze çarpmaktadır. Dikdörtgen plana sahip beşik çatılı ahşap

barakalar kagir temeller üzerine oturmaktadır. Fotoğraflardan yola çıkarak her biri aynı şekilde inşa edilmiş olan hasta barakalarının plan şemasına ilişkin tahminde bulunmak mümkündür. Giriş kapısına göre sağ cephede bulunan küçük havalandırma pencerelerinden tuvaletlerin bu kısımda yer aldığı, 3 adet dikdörtgen biçimli giyotin pencerenin ise koğuşlara açıldığı anlaşılmaktadır.

Yalnızca salgın hastalık dönemlerinde kullanılan Serviburnu Tahaffuzhanesi'ne ait 1906 tarihli bir belgede ise kurumun toplam 50 yatak kapasiteli 30 m aralıklarla yerleştirilmiş 2 tanesi küçük toplam 6 adet hasta barakası, eczane, etüv alanı, bakteriyoloji laboratuvarı, hamam ve kule şeklinde bir gasilhanesi mevcut olduğu söylenmektedir. 1908 yılında görülen kolera salgınına ait bakteriyolojik incelemeler şehrin dışında olması sebebiyle burada bulunan laboratuvar da gerçekleştirilmiştir. Kolera salgını sırasında ihtiyaca yönelik bir tadilat geçiren yapı grubu 1911 yılından itibaren askeri tahaffuzhane olarak kullanılmaya başlanmıştır [12]. Günümüzde mevcut olmayan yapının yıkım tarihine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşamamıştır.

2.2.1.4 Anadolukavağı Tahaffuzhanesi

İlk inşa tarihi kesin olarak bilinmeyen Anadolu Kavağı tahaffuzhanesi, Beykoz Anadolu Kavağı ile Anadolu Feneri arasında bulunan koylardan birinde yer almaktadır.

Şekil 2. 7 Anadolukavağı Tahaffuzhanesi günümüz uydu görünümü ve harap durumdaki binalar

Yapıya ait en erken tarihli görsel veri 1868 tarihinde Guillaume Berggren tarafından çekilmiş olan fotoğraftır (Şekil 2.8). Altına Fransızca “Manastır’da Karantina Yeri” notu düşülmüş olan fotoğrafta, denizin hemen kenarına inşa edilmiş olan farklı büyüklüklerde toplam 9 adet kagir yapı görülmektedir.

Şekil 2. 8 Anadolukavağı Tahaffuzhanesi, 1868 [17]

Sağ kısımda yer alan büyük yapıların kırma çatılı, diğerlerinin ise beşik çatılı olduğu görülmektedir. Anadolukavağı Tahaffuzhanesi, 1877 yılında başlayan Osmanlı-Rus Savaşı (93 Harbi) sırasında, Hilal-i Ahmer Cemiyeti tarafından kurulan ilk hastane olarak hizmet vermiştir. Daha önce değinildiği üzere, bazı kaynaklarda Rumelikavağı’nda bulunan Kavak Tahaffuzhanesi (Büyükkliman Hastanesi) ile karıştırılan ve “Kavak Hastanesi” olarak adlandırılan yapı bu tahaffuzhane yapısıdır. Bu durumu destekleyen en önemli görsel kaynak “Kavak Hastanesi” ismiyle verilmiş olan 1877 tarihli tahaffuzhane yapısını gösteren karakalem çizimdir (Şekil 2.9). Bahsi geçen çizimde 1868 tarihli fotoğraftaki yapıların dışında sağ ve sol kısımlarda iki yapı daha mevcuttur. Ayrıca sol tarafta bulunan koğuşların arasında çadırlar göze çarpmaktadır.

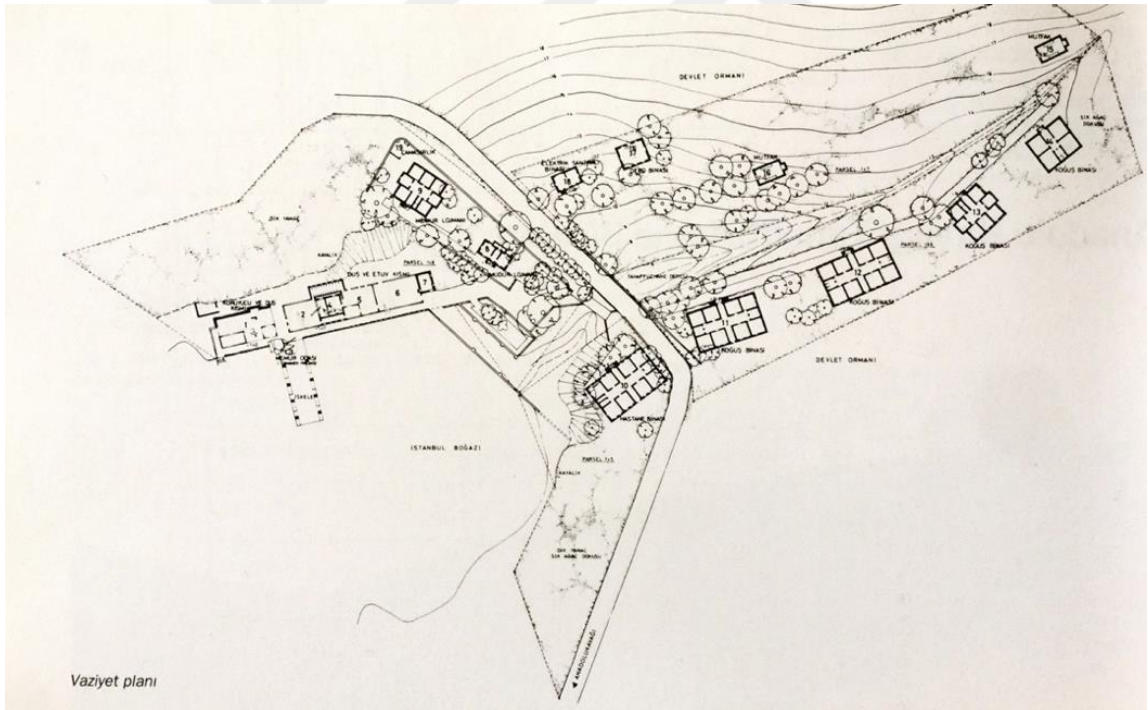

Şekil 2. 9 Anadolukavağı Tahaffuzhanesi’nin Kavak Hastanesi olduğu dönemi gösteren karakalem çizim,1877 [12]

Şekil 2. 10 1933 yılında Anadolukavağı Tahaffuzhanesi [12]

Tahaffuzhaneye ait 1933 tarihli fotoğrafta iskele tarafına yeni yapıların eklenmiş olduğu görülmektedir (Şekil 2.10). Yaklaşık 27 hektarlık bir alanda kurulu olan ve günümüzde SAT Grup Komutanlığı'na bağlı alan içerisinde yer alan tahaffuzhane yapıları 1985 tarihinden sonra kullanımdan düşerek terk edilmiştir.

Şekil 2. 11 Vaziyet Planı,1995 [18]

Yapıların T.C Sağlık Bakanlığı Hudut ve Sahiller Genel Müdürlüğü mülkiyetinde olduğu dönemde, 1995 yılında, tahaffuzhane için müdürlük tarafından Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü'ne bir rölöve çalışması yaptırılmıştır. 1995 yılına ait rölöve çalışmalarında alanda 4 adet koğuş binası, hastane binası, müdür lojmanı, memur

lojmanı, iki adet mutfak binası, depo, çamaşırlık, bekçi binası, duş ve etüv bölümleri, koruyucu duş bölümü ve elektrik santral binası tespit edilmiştir [18].

Rlvedeki vaziyet planından tahaffuzhanenin 1868 yılına ait fotoğrafında görülen yapıların fonksiyonlarını belirleyebilmek mümkün olmuştur. Buna göre sağ kısımda görülen sıralı kagir yapılardan ilkinin hastane binası, diğer dördünün ise hasta koğuşları olduğu anlaşılmaktadır.

şekil 2. 12 Anadolu Kavağı Tahaffuzhanesi Genel Görünüm,1995 [18]

şekil 2. 13 Anadolu Kavağı Tahaffuzhanesi Genel Görünüm,2015 [19]

1933 yılında iskele kısmına eklenen yapı bloğunun ise hastaların tahaffuzhaneye ilk girişlerinin yapıldığı duş, etüv ve koruyucu kısımlar olduğu görülmektedir (şekil 2.10). Yine bu fotoğrafta görülen iki katlı kagir yapı da müdür lojmanıdır. Tamamı taş ve tuğla malzeme ile kagir sistemde inşa edilmiş olan yapıların yalnızca dış duvarları ayaktaadır. Ahşap makaslardan oluşan beşik ve kırma çatıları, ahşap döşemeleri ve i duvarları yok olmuştur. Aslına uygun yeni bir işlev verilerek yaşatılması planlanan tahaffuzhane binalarının restorasyonu gerçekleştirilememiştir.

2.2.1.5 Büyükdere Tahaffuzhanesi

Kötü hava koşullarında Kavak Tahaffuzhanesi'ne yanaşamayan gemilerin karantinası için 1863 yılında Büyükdere Camii önünde denizin bir kısmı doldurularak bir tahaffuzhane

binası inşa edilmesine karar verilmiştir. Binanın yapım ihalesi 40.354 kuruşa Anesti Kalfa'ya verilmiştir. 1894 depreminde hasar gören bina onarılarak kullanıma devam edilmiştir. Tahaffuzhanenin kapanış tarihi bilinmemektedir [7].

2.2.1.6 Tuzla Tahaffuzhanesi

1893-1894 yılları arasında görülen büyük kolera salgınında kurulan üç adet tahaffuzhaneden birincisi Tuzla Tahaffuzhanesi'dir. 1893 yılında İstanbul'a Anadolu'dan kara ve deniz yoluyla gelen yolcuların kontrolü için Tuzla'da tren istasyonunun sahil kısmında her biri 200 kişilik barakaları barındıran 4 adet kordon inşası planlandı. Dördü de aynı plana sahip olan ve parmaklıklarla birbirinden ayrılan tahaffuzhane alanlarının detaylı planları mevcuttur [20] (Şekil Ek A.1).

Şekil 2. 14 Tuzla Tahaffuzhanesi Planı Üzerinde Mühendis Es-Seyyid Mahmud Tefvik'in mührü [20]

Mühendis Es-Seyyid Mahmud Tefvik'in mührü bulunan (Şekil 2.14) bu planlara göre her bir kordonda 4 adet 25 kişilik, 4 adet 24 kişilik hasta barakaları ile 92 adet 9 kişilik özel hasta barakası, abdesthaneler, kordon meydanında lokanta, bakkal ve kahvehane, doktor odası, eczane, memur lojmanları, nöbetçi kulübeleri ve parlatorya binası¹ bulunacaktı. İnşa faaliyetlerinin yavaş ilerlemesi sebebiyle tahaffuzhane yapıları planlandığı şekilde yetiştirilememiş yalnızca bir kısmı inşa edilebilmişti. 1894 yılı başında karantina süresinin de 24 saate inmesi sayesinde inşa edilen kısım ihtiyacı karşılayabilmiştir [21]. 6 adet hasta barakasından oluşan tahaffuzhaneye, 1894 yılında

¹ Parlatorya: Tahaffuzhaneler'de kontrollü giriş sağlamak için yapılmış sorgu odası

bir karakol, dezenfeksiyon istasyonu, kadın ve erkekler hastalar için birer adet baraka eklenmiştir. Yine aynı senenin Kasım ayında askerlerin kullanımı için 2000 kişilik yeni barakalar inşa edilmiştir [12]. Günümüzde İTÜ Tuzla Kampüsü sınırları içerisinde yer alan ve yalnızca tebhirhane, revir ve yönetim binaları mevcut olan Tuzla Tahaffuzhanesi müze olarak hizmet vermektedir.

Şekil 2. 15 Tuzla Tahaffuzhanesi Genel Görünüm [8]

2.2.1.7 Çatalca Tahaffuzhanesi

Tuzla Tahaffuzhanesi'nden sonra İstanbul'un Avrupa yakasında kurulan Çatalca Tahaffuzhanesi Aralık 1893'te hizmete açılmıştır.

Şekil 2. 16 Çatalca Tahaffuzhanesi Planı Üzerinde Mühendis Es-Seyyid Mehmed İzzet'in mührü [20]

İstanbul'dan Rumeli yönüne doğru gidecek olan trenlerin karantinası için kurulmuş olan tahaffuzhanenin inşası sağlık müfettişi Mösyö Vom'un denetiminde yapılmış ve 226.000 kuruşa mal edilmiştir [21]. Yapının Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde bulunan planlarında Mühendis Es-Seyyid Mehmed İzzet'in mührü bulunmaktadır [20] (Şekil 2.16).

Her biri aynı plana sahip 4 adet gruptan oluşan tahaffuzhane yapıları tren hattının kuzeyinde yer almakta olup geniş bir alana yayılmış durumdadır. Tren yolunun hemen yanında bulunan ilk yapı tebhirhane binasıdır. Hasta barakalarının barındıran 4 adet gruptan her biri ikişer odalı 25 kişilik iki adet baraka ile üç odalı 25 kişilik bir adet baraka ve abdesthanelerden meydana gelmektedir. Yapı gruplarının etrafında 8 adet nöbetçi kulübesi bulunmaktadır. Alanda ayrıca bir adet memur lojmanı, mutfak ve hastane binası mevcuttur [20] (Şekil Ek A.2). Toplam 300 kişi kapasiteli Çatalca Tahaffuzhanesi'nde İstanbul'dan çıkan yolculara 3 gün karantina uygulanmaktaydı [21]. Salgının tamamen söndürülmesinden sonra ihtiyaç duyulmayan yapının ne zaman yıkıldığı bilinmemektedir.

2.2.1.8 Kalikratya (Büyükçekmece) Tahaffuzhanesi

Büyükçekmece'de bir Rum köyü olan Kalikratya'da bulunan tahaffuzhane, kolera salgını sırasında Tuzla ve Çatalca tahaffuzhaneleri ile birlikte inşa edilen üçüncü kurumdur. İstanbul'dan Marmara'nın kuzey sahillerine doğru gidecek olan gemilerin ve kara yoluyla aynı güzergahı kullananların karantinası için kurulmuş olan yapı 27 Aralık 1893 tarihinde açılmıştır [21]. 120 kişi kapasiteli tahaffuzhane deniz kenarında bugün Mimar Sinan Limanı olarak bilinen yerde inşa edilmiştir.

Şekil 2. 17 Kalikratya Tahaffuzhanesi Planı Üzerinde Mühendis Es-Seyyid Mehmed İzzet'in mührü [20]

Yapıya ait planlar Çatalca Tahaffuzhanesi'nde de imzası bulunan Mühendis Es-Seyyid Mehmed İzzet tarafından hazırlanmıştır (Şekil 2.17) (Şekil Ek A.3). Aynı plana sahip üç

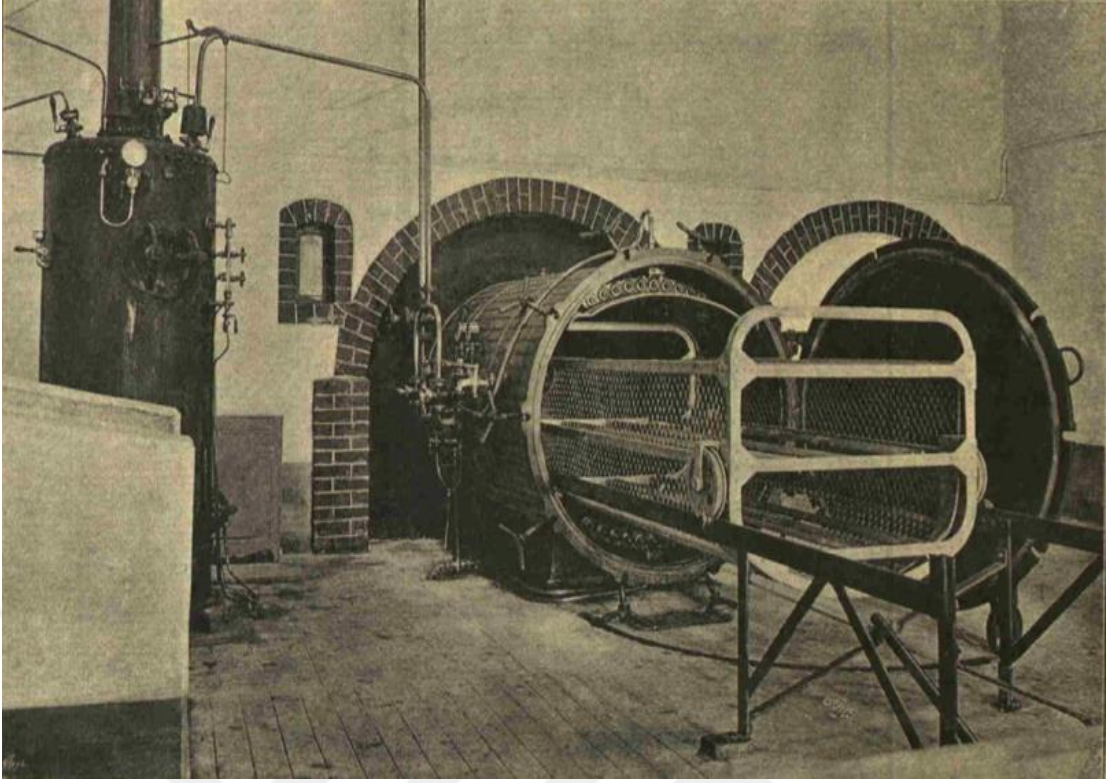
kısımdan oluşan tahaffuzhanede her bölümde iki odalı 25 kişilik birer tanen hastane barakası ve iskele tarafında abdesthaneleri mevcuttur. Bu üç bölümün dışında üç odalı bir idare binası ve sahilde parlatorya binası bulunmaktadır. 30 Aralık 1893'de mevcut hasta barakalarının yetersiz kaldığı, bu sebeple her bölüme 25 kişilik birer baraka daha eklenerek tahaffuzhanenin kapasitesinin iki katına çıkarılması talep edilmişse de hem yeni inşa masraflarından kaçınılması hem de hastalığın seyrinin yavaşlamaya başlaması nedeniyle ek bina inşa edilmemiştir [21]. Bu tahaffuzhane yapısının da yıkılış tarihi tespit edilememiştir.

2.2.2 Tebhirhaneler

Buharlaştırmak, tütsülemek anlamına gelen Arapça *tebhir* kelimesinden türemiş olan ve bu işlemin yapıldığı yer anlamına gelen *tebhirhaneler*; kolera, çiçek, veba, kızamık, kızıl, tifo, boğmaca, difteri, verem gibi bulaşıcı hastalık görülen yerlerde hastalık taşıyanlara ait eşyaların etüv¹ makinelerinde buhar kullanılarak dezenfekte edildiği kurumlardır. Ayrıca bu hastalıkların görüldüğü mekanların dezenfekte işleminden de bu kurumlar sorumluydu. İlk tebhirhaneler 1893-1894 yılları arasında İstanbul'da görülen büyük kolera salgını sırasında açılmıştır. Bunlar; Gedikpaşa, Üsküdar ve Beyoğlu Tebhirhaneleridir.

Yalın bir mimari kurguya sahip olan tebhirhane yapıları temiz ve bulaşık mahaller olmak üzere iki temel kısımdan meydana gelmektedir. Bulaşık kısım, hastalık taşıyan eşyaların getirildiği ve etüve yerleştirildiği; temiz kısım ise etüvden çıkan eşyaların sahibine teslim edilmeye hazır hale getirildiği alanlardır. Bu iki alanın, ortasında yer alan etüv makinesi haricinde birbiriyle herhangi bir bağlantısı mevcut değildir [22]. İki bölümün de kendine ait ayrı girişi, memur odası, meydanlığı, arabalığı, ahır ve samanlığı bulunmaktadır. Yine iki kısım için de ayrı görevliler ve eşya taşınan arabalar mevcuttur. Tebhirhanelerin her birinde 1 katip, 1 makinist, temiz kısımda 2 memur, bir arabacı, bulaşık kısımda 4 memur, iki arabacı çalışmaktaydı [24].

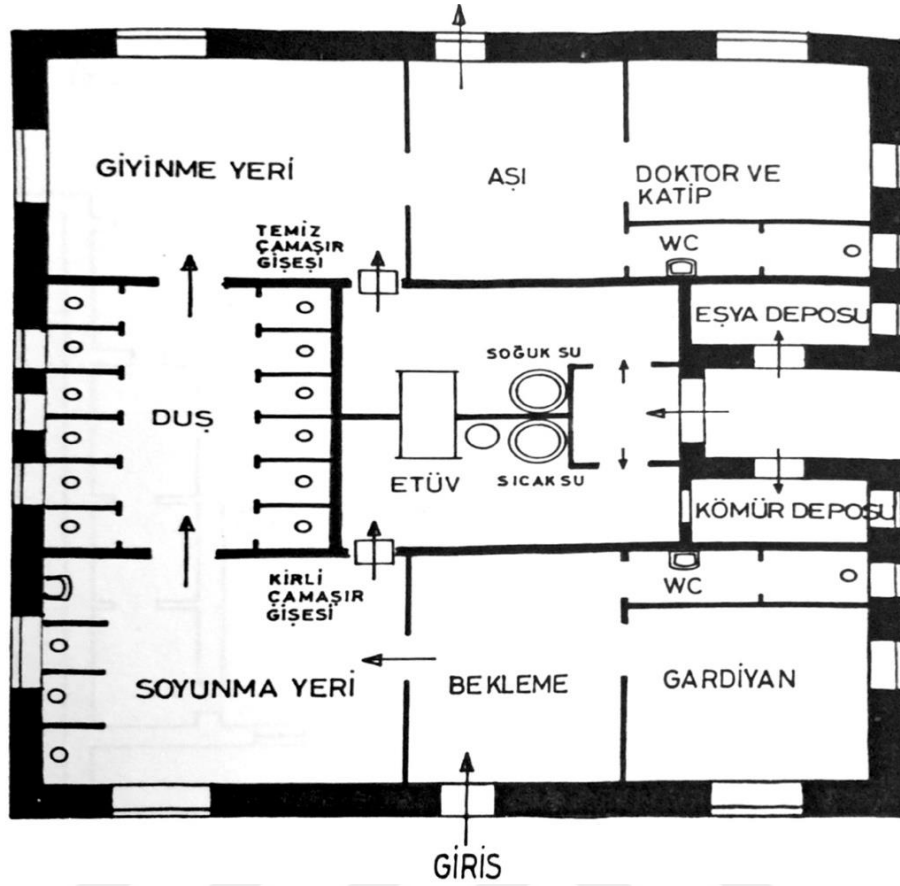
¹ Etüv, belirli sıcaklıklarda mikrop üretme, sterilize etmekte, ısıtma, pişirme, veya kurutma amaçlı kullanılan laboratuvar fırınıdır.

Şekil 2. 18 Gedikpaşa Tebhirhanesi Temiz Bölümünde Etüv Makinesinin Görünümü[22]

Şekil 2. 19 Tebhirhane Görevlileri ve Pulverizatör Aleti [22]

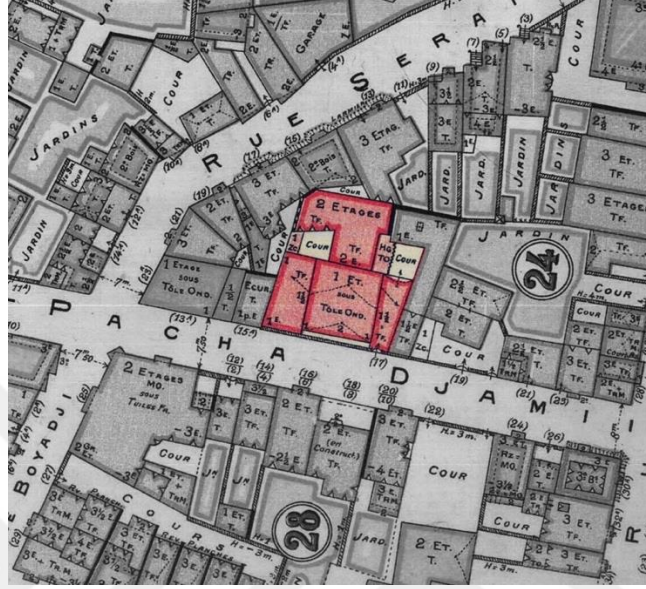

Şekil 2. 20 Basit Dezenfeksiyon istasyonu Planı, 1943 [23]

Salgın hastalığa yakalanan bir kişinin ailesi ya da onu muayene eden doktorun o çevreye en yakın tebhirhaneye ihbarı ile ilgili tebhirhanenin bulaşık tarafındaki görevlileri yine bu bölüme ait üzeri kapalı arabalarla mekana ulaşıyor, hastaya ait kıyafet, halı, perde, örtü vb. eşyaları toplayıp torbalara koyduktan sonra arabalara yüklüyor ve tebhirhanenin bulaşık bölümünden giriş yapıyorlardı [25]. Getirilen eşyalardan üzerinde kan ve gayta lekeli olanlar fırçalanıp ilaçlanarak yıkanıyor, diğer eşyalar ile birlikte etüv makinesinin bulaşık tarafındaki kapaktan içeri atılıyor, yüksek buhar altında 15 dakika bekletildikten sonra temiz taraftaki kapaktan temizlenen eşyalar dışarı çıkarılıyordu. Ayrıca deri, kürk, lastik gibi ısıya dayanamayacak eşyalar ilaçlanarak dezenfekte ediliyordu [22]. Temizlenen eşyalar temiz bölümün arabaları ile yerine geri iade ediliyordu. Öncesinde ulaşılan mekanın tavan, duvar ve döşemeleri, etüv makinesine sığmayacak büyüklükteki halı ve hasırlar pülverizatör ile dezenfekte ediliyor; ayna, levha, çerçeve vb. eşyalar ise ilaçlı bezler ile siliniyordu [25]. İstanbul'da yer alan 3 adet tebhirhane yapısının konumları kesin olarak tespit edilmiş ve harita üzerinde belgelenmiştir. (Şekil Ek-B.4 ve Şekil Ek-B.5)

2.2.2.1 Gedikpaşa Tebhirhanesi

Gedikpaşa Tebhirhanesi 1893 yılı kolera salgını sırasında İstanbul'da kurulan ilk tebhirhanedir ve Aralık 1893'te hizmet vermeye başlamıştır. Pervititch Haritaları'nda yeri tespit edilen binanın Gedikpaşa Camii Sokak üzerinde yer aldığı görülmektedir.

Şekil 2. 21 Pervititch Sigorta Haritaları'nda Gedikpaşa Tebhirhanesi, 1922 [27]

Şekil 2. 22 Gedikpaşa Tebhirhanesi zemin kat planı üzerinde temiz ve bulaşık bölümler

Farklı büyüklükte 4 kütle ile iki adet avludan oluşan yapının zemin kat planı, Şehremaneti'nin 1324-1325 (1908-1909) yıllarına ait Sıhhi İstatistik kitabında detaylı olarak verilmiştir [26] (Şekil 2.22).

Şekil 2. 23 Gedikpaşa Tebhirhanesi ön cephesi, 1894 [28]

Şekil 2. 24 Gedikpaşa Tebhirhanesi'nin yerindeki Belediye İşhanı, 2018

Yapıya Gedikpaşa Camii Sokak üzerinde bulunan iki adet çift kanatlı ahşap kapı ile girilmektedir. Bunlardan sokağa göre sağ tarafta yer alan kapı bulaşık bölüme, sol tarafta yer alan kapı ise temiz bölüme açılmaktadır. Kapıların açıldığı bölümde o mahale ait arabaların yer aldığı arabalıklar bulunur. İki girişin devamında, yapının arka kısmında avlular yer alır. Bu avluların karşısında da ahırlar ile üst katta bulunan memur odalarına çıkan merdivenler mevcuttur. Temiz ve bulaşık bölümler birbirinden içerisinde etüv

makinesinin bulunduğu ana mekan ile ayrılmaktadır. Bu mekan etüv makinesinin bulunduğu duvar ile ikiye ayrılmaktadır. Bulaşık tarafta kalan kısım temiz taraftakine göre daha büyüktür. Haritadaki verilerden yapının tüm dış duvarlarının yığma tuğla, döşemelerinin ise ahşap olduğu anlaşılmaktadır.

Tebhirhanenin Gedikpaşa Camii Sokağı bakan tek cephesi sade bir karakteristiğe sahiptir. Cephe boyunca devam eden bahçe duvarı yapıyı sokaktan ayırmaktadır. Kirli ve temiz bölümlerin bulunduğu birimler bahçe duvarına bitişik olup, ana mekanın olduğu beşik çatılı yapı bahçe duvarından bir miktar içeri çekilmiş olup bu kısımda kömürlük yer almaktadır. Bahçe duvarı giriş kapılarının iki tarafında eğrisel formlarla hareketlendirilmiştir. Tuğla örgü kapı ve pencere kenarlarında açıkta bırakılmış ve duvar yüzeyinden dışarı doğru taşırılarak söve oluşturulmuştur. Harpuştalarda da tuğla örgü görülmektedir, kalan duvar yüzeyleri sıvalıdır. Beşik çatılı ana mekanın bu cephesinde zemin kat hizasında tuğla söveli 3 adet kemerli pencere ile eliptik formda bir çatı penceresi bulunmaktadır. Üç kütlenin de saçak uçlarında alın tahtaları üzerinde bulunan ahşap festonlar dikkat çekmektedir. Şekil 2.23’de tebhirhane çalışanları ile tebhirhanenin eşya taşımak için kullanılan arabalarından birisi görülmektedir. Tebhirhane görevlilerinin 3 tanesinin dezenfeksiyon sırasında giydikleri özel beyaz iş kıyafetleri içinde, ellerinde pülverizatör aletleri ile poz verdikleri gözlenmektedir.

Gedikpaşa Tebhirhanesi 1984-1989 yılları arasında yıkılmış ve yerine Belediye İş Hanı inşa edilmiştir.

2.2.2.2 Tophane Tebhirhanesi

Gedikpaşa Tebhirhanesi’nden sonra 1894 yılı nisan ayında Tophane’de bir tebhirhane daha hizmete girmiştir. 1927 tarihli Pervititch Haritası’nda “Belediye Etüvleri” olarak adlandırılan ve Kuyu Çıkmazı Sokak (bugün ki Karabaş Mekteb Sokak) ile Lüleçiler Sokak’ın kesişiminde yer alan kurum, arazinin şekline göre yerleştirilmiş “V” şeklindeki avlu etrafına yerleştirilmiş 3 ana kütleden oluşmaktadır. Yapıya Lüleçiler Sokak üzerindeki birisi temiz diğeri bulaşık alana açılan iki adet kapı ile girilmektedir. Kuzey yönündeki giriş bulaşık bölüme ait olup büyük bir avluya açılırken, güneydeki kapı ile temiz bölüme, ahşap döşemeli bir koridora girilmektedir. Kompleksin doğu kısmında bulunan beşik çatılı binanın Gedikpaşa Tebhirhanesi’nde olduğu gibi etüv makinesinin

bulunduğu ana mekandır. Bu yapının avlu cephesinde 4 adet tuğla söveli kemerli pencere ile yuvarlak bir çatı penceresi bulunmaktadır. Ana binaya bitişik “L” biçimindeki kütle 2 katlıdır (Şekil2.26).

Şekil 2. 25 Pervititch Sigorta Haritalarında Tophane Tebhirhanesi, 1927 [27]

Şekil 2. 26 Tophane Tebhirhanesi Avludan Görünüş [29]

atısı avluya doğru eğimlidir. Bu kütlenin solunda yer alan temiz bölüme ait koridor ve buna kuzeyden bitişik ahır yapısı ise tek katlıdır. Koridor ve ahırın üzeri beşik çatı ile örtülüdür [23]. Avluda temiz ve kirli mekanların ayrımı ahşap seperatrlerle sağlanmaktadır (Şekil 2.26). Yapı tuğla malzeme ile kagir sistemde inşa edilmiş olup zemin kat döşemeleri şap, birinci kat döşemeleri ahşaptır. Duvar yüzeyleri sıvalı olan yapının çatı strüktürü de ahşaptır [23]. Tophane Tebhirhanesi’nin cephe karakteristiği

Gedikpaşa Tebhirhanesi ile benzerdir. Sade bir kurguya sahip cepheler tuğla söveli pencereler ve tuğla silmeler ile hareketlendirilmiştir. Gedikpaşa da olduğu gibi burada da çatı saçaklarında alın tahtaları üzerinde ahşap festonlar yer almaktadır.

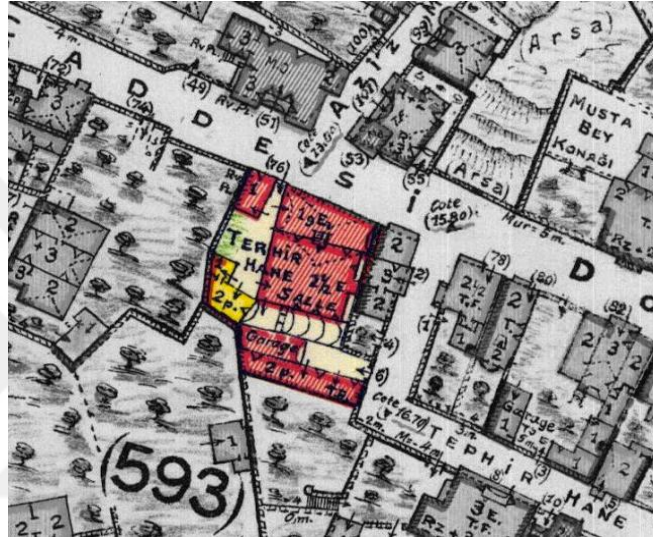
Kaynaklarda Tophane Tebhirhanesi'nin dolgu bir zemin üzerinde acil ihtiyaç gereğiyle hızlı bir şekilde inşa edildiği ve bu durumun ileriki yıllarda yapıda ortaya çıkan bazı strüktürel sorunlara sebep olduğu belirtilmiştir. Bu nedenle yapı birkaç kere tamirat görmüştür [25]. 1995 tarihli rölöve çalışmasında ana mekanın bulunduğu kütlenin temel derinliğinin diğer kütlelere göre daha fazla olduğunun tespit edilmesi bu bilgiyi doğrulamaktadır. 1978 yılında geçirdiği bir yangından sonra kullanılamaz hale gelen tebhirhane için İBB tarafından 1991 yılında yıkım kararı verilmiş, o dönemde hakkında bilgi sahibi olunmayan yapının Zeynep Ahunbay ve Nuran Yıldırım'ın çalışmalarıyla tarihi bir kurum olduğu kanıtlanarak yıkım kararı durdurulmuştur [12]. Aynı sene bir tez çalışması kapsamında [23] yapının mevcut durumu belgelenmiş, semt konağı işleviyle yeniden hizmet vermesi amacıyla bir restorasyon çalışması hazırlanmıştır. Ne yazık ki bu tez çalışması yayınlanmadan önce, Mart 1993'te yapı yıktırılmıştır [23]. Günümüzde yapının bulunduğu yerde Beyoğlu Engelliler Merkezi yer almaktadır.

2.2.2.3 Üsküdar Tebhirhanesi

Nisan 1984'te Tophane Tebhirhanesi ile aynı zamanda hizmete giren Üsküdar Tebhirhanesi Üsküdar'da Doğancılar Caddesi üzerinde yer almaktadır. 1931 tarihli Pervititch Haritaları'nda bir tanesi Doğancılar Caddesi üzerinden ve diğeri Tebhirhane Sokak'tan olmak üzere, yapıya iki adet giriş olduğu görülmektedir. Bu girişler ana mekanın kuzey ve batısında yer alan iki adet avluya açılmaktadır.

1904 yılında tebhirhanenin onarım ihtiyacı doğmuş ve 6700 kuruş masrafla Andon Kalfa müteahhitliğinde tadilat yapılmıştır [30]. Günümüze ulaşan tek tebhirhane yapısı olan ve Büyükşehir Belediyesi'nin mülkiyetinde bulunan Üsküdar Tebhirhanesi Doğancılar Caddesi, Tebhirhane Sokak, 6 Pafta, 427 Ada 10 parselde yer almakta olup, İstanbul 3 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından 07/10/1996 tarih ve 2006 sayılı kararı ile koruma altına alınmıştır. Plan Şeması olarak Gedikpaşa Tebhirhanesi ile benzerlik göstermektedir. Doğancılar caddesi üzerindeki çift kanatlı ahşap kapı ile temiz bölüme ait avluya girilmektedir. Bulaşık bölümün girişi ise Tebhirhane

Sokak'tandır. Çift kanatlı ahşap bir kapı ile bulaşık tarafın avlusuna girilmektedir. Her iki avluda da komşu parsellerin duvarlarına bitişik iki katlı servis yapıları mevcuttur. Alt katlarında depo, arabalık ve ahırlar yer almakta, üst katlarında ise memur odaları bulunmakta olan yapılar avluya doğru eğimli çatı ile örtülüdür. Etüv makinesinin bulunduğu ana mekanın temiz tarafta kalan kısmı diğerine göre daha büyük olup, mekanın üzeri beşik çatı ile örtülüdür. Ana mekan ile Doğancılar Caddesi arasında kalan temiz bölüme ait kısım da ana mekan gibi beşik çatı ile örtülü olup mahya kotu ana mekanın üzerini örten çatıdan daha aşağıdadır.

Şekil 2. 27 Pervititch Sigorta Haritalarında Tophane Tebhirhanesi, 1931 [27]

Şekil 2. 28 Üsküdar Tebhirhanesi zemin kat planı üzerinde temiz ve bulaşık bölümler

Cephe tipolojisi diğer tebhirhanelerle benzerlik göstermektedir. Yapının Doğancılar Caddesine bakan cephesinde sağ tarafta çift kanatlı ahşap kapılı bir giriş kapısı sol tarafta ise beşik çatılı koridora ait 3 adet kemerli, tuğla söveli pencere bulunmaktadır. Ortada yer alan pencere diğerlerinde göre daha geniştir. Bu pencere hizasında tuğla söveli yukarıda dairesel bir çatı penceresi mevcuttur. Çatı başlangıç kotu tuğla silme ile belirginleştirilmiştir. Ana mekanın çatısı üzerinde 4 adet ahşap doğramalı çatı feneri bulunmaktadır. Diğer tebhirhanelerde de görülen alın tahtası alt ve üstündeki ahşap festonların burada daha küçük ve sade olduğu sadece alt kısımda yer aldığı göze çarpmaktadır. Tebhirhane Sokak'a bakan cephede yalnızca bulaşık bölüme ait çift kanatlı giriş kapısı mevcuttur. 2001 yılında projeleri hazırlanan yapının restorasyonu 2007 yılında tamamlanmıştır. Yapı günümüzde İsmek Türk İslam Sanatları Merkezi Üsküdar Şubesi olarak kullanılmaktadır.

Şekil 2. 29 Üsküdar Tebhirhanesi,1894 [31]

Şekil 2. 30 Restorasyon sonrası Üsküdar Tebhirhanesi dış cephe ve temiz bölümde etüv makinesinin bulunduğu ana mekan, 2012 [32]

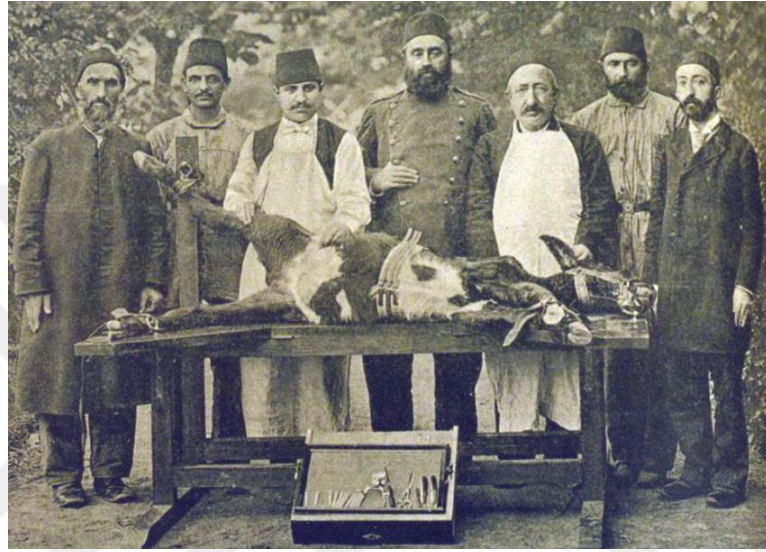
2.2.3 Telkikhane-i Şahane

Aşılama anlamına gelen Arapça *telkih* kelimesinden türeyen, “aşı evi” olarak adlandırabileceğimiz Telkikhaneler, Osmanlı İmparatorluğu’nda çiçek aşısı üretiminin yapıldığı koruyucu sağlık kurumlarıdır.

Etkeni olan *variola* virüsü kaynaklı, vücutta irinli kabarcıklar dökerek iz bırakan, körlüğe sebep olan ateşli ve bulaşıcı bir hastalık olan çiçek ile mücadelede aşılama, yüzyıllardır bilinen ve uygulanan bir korunma yöntemidir. İlk olarak Hindistan ve Çin’de kullanılmakta olan, insandan insana aşılama tekniği Asya’ya yayılmış ve Selçuklular tarafından Anadolu’ya taşınmıştır. Uygulama aşısı kadınlar tarafından, hasta bir çocuğun vücudundaki çibanlardan alınan irinin, sağlam olan çocuğun kolunda açılan çizikler üzerine sürülmesiyle gerçekleştiriliyordu. İstanbul’da ilk uygulama Anadolu’dan gelen bir yörük tarafından 1676 yılında gerçekleştirilmiş, 18. Yüzyılda Avrupa’ya yayılmış ve Türk Usulü Çiçek Aşısı olarak tanınmıştır. 1796 yılında İngiliz Doktor Edward Jenner’ın inek çiçeği aşısı keşfi ile hayvandan insana aşılama uygulaması başlamıştır. Osmanlı’da Jenner Usulü’yle ilk aşılama, 23 Aralık 1800 tarihinde İstanbul’da gerçekleştirilmiştir [1]. 1840 yılında Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane’de çiçek aşısı uygulanması için irade çıkarılmıştır. Avrupa’dan ithal edilen aşılar Tıbbiye’de ve görevli doktorlar vasıtasıyla ihtiyaç duyulan bölgelerde uygulanmaya başlanmıştır [12]. İstanbul’da 1871 yılında ortaya çıkan çiçek salgını sonrası Meclis-i Umur-ı Tıbbiye-i Mülkiye’nin 5 Mayıs 1872 tarihli toplantısında bir Aşı Enspektörlüğü kurulması kararlaştırılmış ve Hüseyin Remzi Bey müdür olarak atanmıştır. Bu kuruluşun görevi ithal edilen aşılardan cam tüplere doldurularak istenilen yere zamanında dağıtımının sağlanmasıydı [12]. Pasteur Enstitüsüne eğitime gönderilen ekipte yer alan Hüseyin Remzi Bey Paris’ten döndüğü 1889 yılında diğer ülkelerdeki gibi aşı üretimi yapılabilecek bir kurumun açılmasını öneren tasarısını ilgililere sunmuş ve 27 Temmuz 1892 tarihinde II. Abdülhamit’in emriyle bir Telkikhane kurulmasına karar verilmiştir [33].

Telkikhane ilk hizmetine Mekteb-i Tıbbiye’nin parazitoloji laboratuvarında başlamıştır. Yeni bina inşa edilinceye kadar aşı üretiminin yapıldığı bu laboratuvarda bir salon, bir müfettiş odası, bir kimyahane ve bir aşı salonu mevcuttu. Dış tarafta ise aşı serumu alınan hayvanlara mahsus 3 localı bir ahır bulunuyordu. Telkikhane’de Cuma ve Pazar

günleri hariç her gün saat 11.00'dan 16.00'a kadar¹ müracaat edenler aşılanıyor ve aşı belgesi veriliyordu [34]. 1894 yılında Telkikhane Mekteb-i Tıbbiye'nin Nebatat Bahçesi'ndeki yeni yapılan binasına taşınmıştır (Şekil Ek-B.6 ve Şekil Ek-B.7). Unat bu yapıdan "4 pavyonlu özel ahşap bina" olarak bahsetmektedir [33]. Telkikhane'de bir adet müdür odası ve karşısında kalem odası, bir depo, ta'kim (sterilizasyon) odası, aşı üretim salonu, kadın ve erkekler için ayrı aşı odaları, bir laboratuvar ve odacılar için iki adet oda bulunmaktaydı [36].

Şekil 2. 31 Telkikhane'de buzağıdan çiçek aşısı üretimi; ortada Hüseyin Remzi Bey[34]

Şekil 2. 32 Mektebi Tıbbiye Bahçesindeki Telkikhane-i Şahane [35]

¹ Kaynakta zaman dilimi "alaturka saat ile 5'den 10'a kadar" olarak belirtildiğinden, yaklaşık olarak hesaplanmıştır.

Şekil 2. 33 Mektebi Tıbbiye tarafından Telkikhane-i Şahane, solda iki katlı Viladethane Binası [37]

Telkikhane-i Şahane'yi gösteren 1894 tarihli fotoğrafta iki adet beşik çatılı ahşap bina ile bunların arasında yine beşik çatılı kagir bir yapı görülmektedir (Şekil 2.32). Unat'ın ifadesinden yola çıkılarak bu üç yapının da telkikhaneye ait olduğu tahmin edilmektedir. Yapılar inşa tekniği ve cephe tipolojisi açısından aynı dönemde yapılmış olan tebhirhane yapılarına benzemektedir. Özellikle ortada yer alan kagir yapı sade cephe kurgusu, tuğla söveli kemerli pencereleri, tuğla silmeleri ve dairesel çatı penceresi ile bu benzerliği güçlendirmektedir. Diğer iki yapı ahşap teknikle inşa edilmiştir.

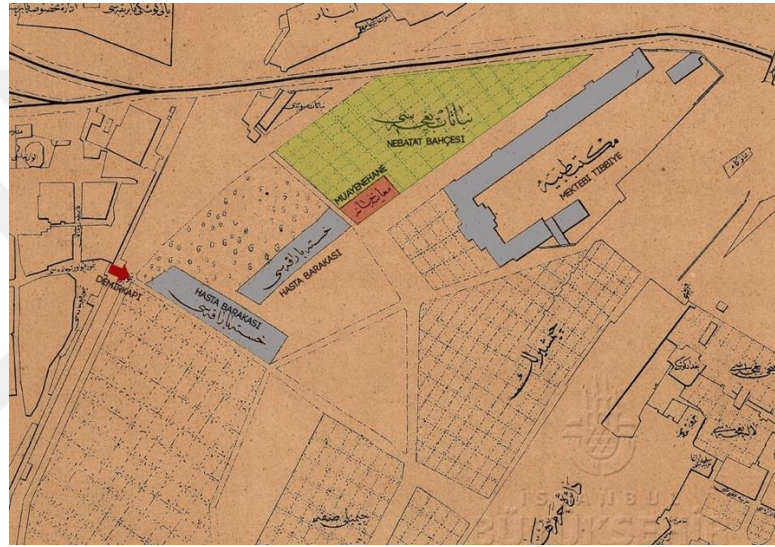
1898 yılında Telkikhane-i Şahane bünyesinde aşı mektebi açılmış, eğitimler yine Mekteb-i Tıbbiye bahçesinde bulunan Viladethane (Doğumevi) binasında verilmiştir.

II. Meşrutiyet sonrası diğer bütün kurumlarda olduğu gibi sonundaki şahane kelimesi kaldırılarak Telkikhane-i Osmani olarak adlandırılmaya başlanan telkikhane, 1892-1913 yılları arasında toplam 7.260.784 tüp aşı üretimi yapılmıştır. Cumhuriyet döneminde İstanbul Telkikhanesi olarak hizmet veren kurum, 1934 yılında kapatılmış Ankara Hıfzıssıhha Enstitüsü Çiçek Aşısı Şubesi'nde hizmet vermeye başlamıştır [12].

2.2.4 Da'ülkelb Ameliyathanesi

Da'ülkelb Ameliyathanesi yani "köpek hastalığı laboratuvarı" tehlikeli bulaşıcı hastalıklardan biri olan kuduz hastalığının tedavisi amacıyla kurulmuş olan bir koruyucu sağlık kurumudur. Kuduz hastalığı bu virüsü taşıyan çoğunlukla kedi, köpek, kurt gibi hayvanların ısırıkları ile insana bulaşmakta ve merkezi sinir sistemini etkileyerek ölüme

neden olabilmektedir. Bütün dünyada yüzyıllar boyunca bu hastalığa karşı mücadele verilmiş fakat hiçbir teknik kesin çözüm sağlayamamıştır. 1885 yılında Fransız Kimyager Louis Pasteur keşfettiği kuduz aşısını öncelikle ısırılmış bir köpek üzerinde, daha sonra da bir insanda deneyerek başarılı olmuş ve bu başarı tüm dünyada olduğu gibi Osmanlı İmparatorluğu'nda da büyük ses getirmiştir. Dr. Hüseyin Remzi Bey, Dr. Zoeros Paşa ve Veteriner Hüsnü Bey'den oluşan 3 kişilik bir fen heyeti bu aşığı öğrenmek üzere Paris'e gönderilmiş, Sultan II. Abdülhamit tarafından bu başarısını tebrik için Pasteur'e birinci dereceden mecidiye nişanı ile kurulacak enstitüye destek amacıyla 10.000 frank değerindeki bağışı da yanlarında götürmüşlerdir [33].

Şekil 2. 34 Demirkapı Mekteb-i Tıbbiye Vaziyet Planı, 1875

Şekil 2. 35 Solda Da'ülkelb Ameliyathanesi, Ortada Mekteb-i Tıbbiye'nin Giriş Cephesi ve Sağda Askeri Kimyahane [41]

6 ay boyunca özel dersler alıp çalışmalara katılan heyet 1886 yılı sonunda İstanbul'a dönmüş, Zoeros Paşa aşı üretimi için gerekli olacak laboratuvar aletleri ile kuduz aşısı uyguladığı 2 adet tavşanı da yanında getirmiştir. Zoeros Paşa'nın tahsil ettikleri eğitim ve katıldıkları çalışmaları anlattığı ve İstanbul'da kuduz aşısı üretimi yapabilmek için bir bakteriyoloji laboratuvarı kurulmasını önerdiği raporu[38] Padişah'a sunmuş ve II. Abdülhamit'in emriyle İstanbul'da bir kuduz laboratuvarı kurulmasına karar verilmiştir[39]. Bu laboratuvar Ocak 1887 tarihinde Mekteb-i Tıbbiye bahçesinde Dahiliye Kliniği'nde, Askeri Kimyahane karşısında yer alan bir pavyonda açılmıştır [33]. Doğu'nun ilk Kuduz Laboratuvarı olan bu kurum "Dersaadette Daülkelb ve Bakteriyoloji Ameliyathanesi" olarak isimlendirilmiş, yalnız kuduz hastalığı ile ilgilenmekle kalmayıp şehir sularına ve İzmit'te görülen sığır vebasına ilişkin bakteriyolojik araştırmalar da bu laboratuvarda yapılmıştır. Bu araştırmalar Avrupa gazete ve dergilerinde yayımlanmıştır[39]. Laboratuvarda ilk aşı uygulaması açılıştan 5 ay sonra gerçekleştirilmiştir [40].

Demirkapı Mekteb-i Tıbbiyesi'nin yerleşim planını gösteren 1875 tarihli Ayverdi haritasında Nebatat Bahçesi'nde Daülkelb Ameliyathanesi'nin içinde yer aldığı dahiliye kliniği "muayenehane" olarak adlandırılmıştır (Şekil 2.34) (Şekil Ek-B.8 ve Şekil Ek-B.9).

Daülkelb Ameliyathanesi'ne ilişkin Nevsal-i Afiyet'te yayımlanan 1894 tarihli fotoğrafta (Şekil 2.35) laboratuvarın yer aldığı yapının tek katlı kagir sistemde inşa edildiği görülmektedir. Yüksek bir subasmana sahip olan yapıya avlu tarafından birkaç basamakla çıkılan camekanlı bir kapıdan girilmektedir. Binanın görülebilen tek cephesi olan bu giriş cephesinde avluya açılan dikdörtgen pencereler mevcuttur.

Daülkelb Ameliyathanesi 1903 yılına kadar mevcut yerinde hizmet vermiş, bu tarihte Selimiye'de bir binaya taşınmıştır. Meşrutiyet'ten sonra Sultanahmet Mülkiye Baytar Mektebi yanına, 1920 yılında ise tekrar Demirkapı'ya taşınmıştır. 1923 yılında Sıraselviler'de Olivo apartmanına, 1926 yılında Çapa'ya, 1936 yılında Galata eski İngiliz Hastanesi'ne ve son olarak 1949 yılında Çemberlitaş'ta eski bakteriyolojihane binasına taşınmıştır [36]. Buradan da anlaşılacağı üzere Daülkelb Ameliyathanesi için yeni bir bina inşa edilmemiş, kurum uygun şartlara sahip mevcut yapılarda hizmet verilmiştir.

2.2.5 Bakteriyolojihane-i Şahane

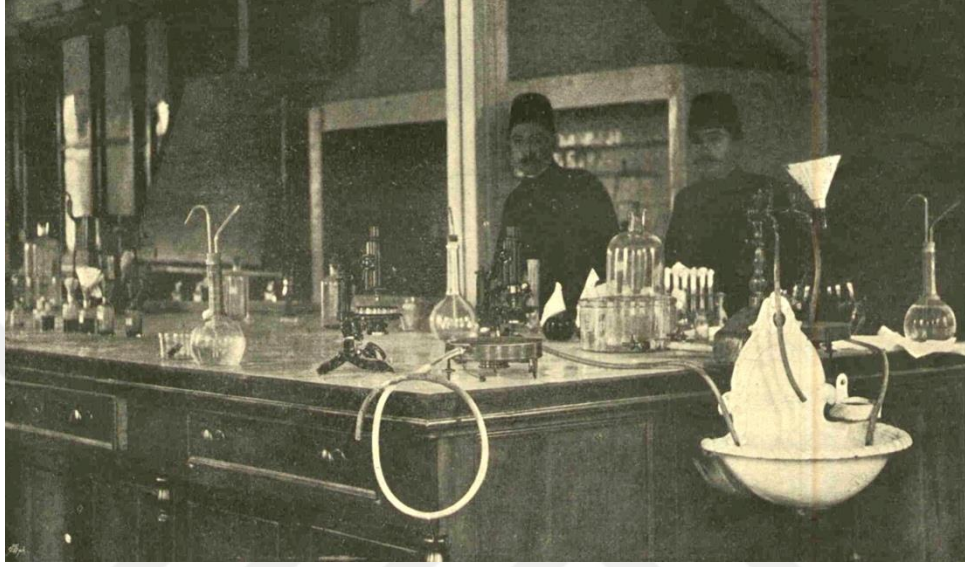
Bakteriyolojihaneler; mikroorganizmalar, bulaşıcı hastalıklar ile ilgili araştırmaların ve bu hastalıkları önleyici aşı ve serum üretiminin yapıldığı kurumlardır.

Paris Pasteur Enstitüsüne gönderilen fen heyetinin 1886 yılında İstanbul'a dönmesiyle yeni çalışmalar ve yayınlar ile bakteriyolojinin Osmanlı İmparatorluğu'nda önemi artmış, bu çalışmaları 1887 yılında bakteriyoloji alanındaki ilk kurum sayılan Da'ülkelb Ameliyathanesi'nin açılışı izlemiştir. 1893 yılına kadar Osmanlı imparatorluğunda bakteriyoloji alanında hizmet veren tek kurum olan Da'ülkelb Ameliyathanesi, bu tarihte ilk bakteriyolojihanenin açılmasıyla çalışmalarını kuduz hastalığı alanında özelleştirmiştir[33].

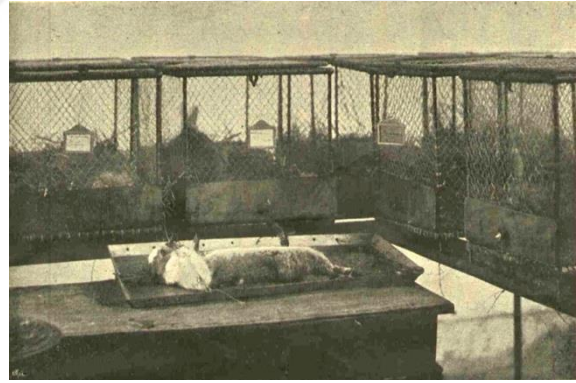
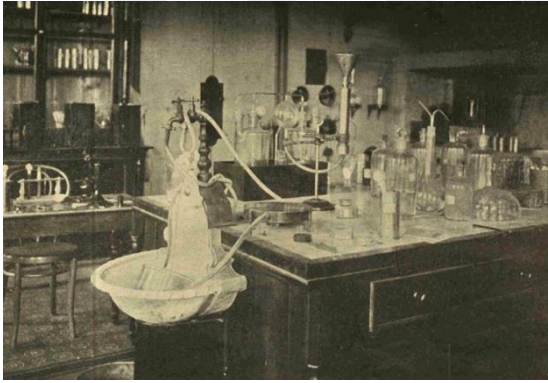
1893 yılı ağustos ayında İstanbul'da ortaya çıkan kolera salgını önleyebilmek için alınabilecek tedbirler konusunda 2. Abdülhamit'in Paris'teki Pasteur Enstitüsü'nden yardım istemesi üzerine aynı sene içerisinde Dr. Andre Chantemesse İstanbul'a gönderilmiştir. Chantemesse'nin salgını önlemek için öncelikle bakteriyolojik tetkiklerin yapılabileceği bir laboratuvarın kurulması gerektiği önerisi üzerine şehrin içme sularını kontrol etmek amacıyla Mekteb-i Tıbbiye'de yeni bir bakteriyolojihane kurulmasına karar verilmiştir. Yeni laboratuvar inşa edilene kadar çalışmalar Da'ülkelb Ameliyathanesinde gerçekleştirilmiştir [33].

Laboratuvarın inşasına 5 ekim 1893 tarihinde Bab-ı Vala-yi Seraskeri idaresinde başlanmıştır [43] (Şekil Ek A.4). 2 oda 1 sofa ve müştemilattan oluşan binanın 7-8 gün içerisinde tamamlanması planlanmıştır [44] (Şekil Ek A.4). Chantemesse'in önerisi ile bakteriyolojihanenin idaresi için Pasteur enstitüsünden gönderilen Dr. Maurice Nicolle, 5 Kasım 1893 tarihinde İstanbul'a gelmiştir [33]. 1895 yılında bakteriyolojihaneye yapılan bir ziyaret yazısında kapıdan girişte ince uzun bir eğitim salonunun yer aldığı belirtilmektedir (Şekil 2. 36). Bu salonun ortasında üzeri laboratuvar aletleriyle dolu iki büyük masa ve etrafında dizilmiş sandalyeler mevcuttur. Masanın ucunda terkos suyu musluğu ile havagazı ocağı yer almaktadır. Salonun bir duvarında kapı ve pencereler yer alırken karşı duvara bir ocak, büyük bir karatahta ve cam dolaplar yerleştirilmiştir. Bu salonun arka kısmında diğer cepheye bakan bakteriyolojihane müdürü Dr. Nicolle'a ait oda ve laboratuvar yer almaktadır. Bu oda da yine deney ve tahlil yapılan büyük bir masa,

ayrıca bir çalışma masası ve cam dolaplar ile tefriş edilmiştir (Şekil 2.37). Ayrı bir mekanda deney hayvanları demir kafesler içerisinde muhafaza edilmekte ve ölü hayvanların otopsi işlemi yapılmaktadır [42] (Şekil 2.37). Bakteriyolojihane-i Şahane'de bir yandan su analizleri yapıp serum ve aşı hazırlanırken diğer yandan da bakteriyolog yetiştirmek üzere eğitim verilmekteydi.

Şekil 2. 36 Mektebi Tıbbiye'deki Bakteriyolojihane-i Şahane'nin Eğitim Salonu [42]

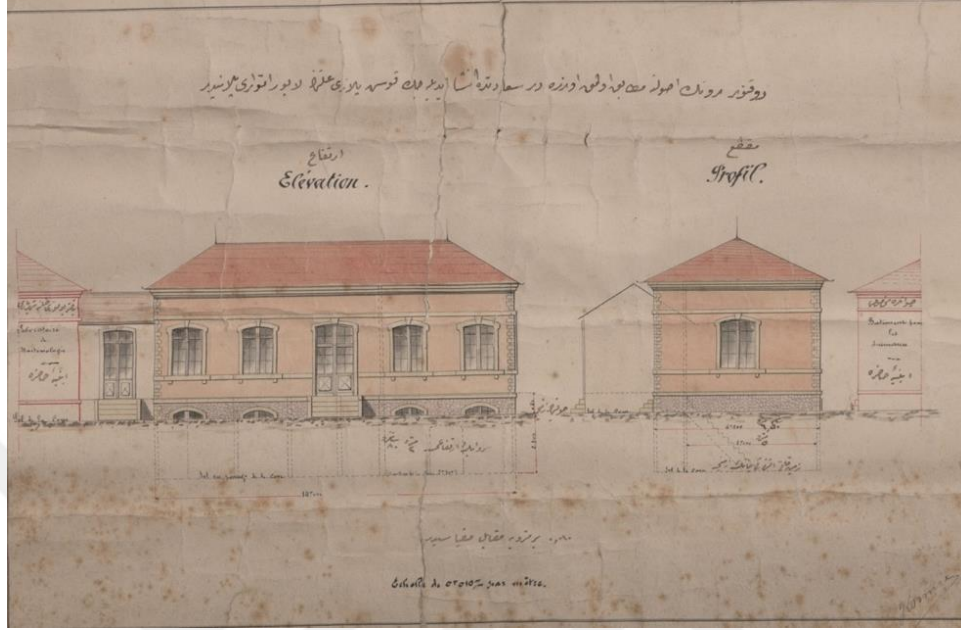

Şekil 2. 37 Bakteriyolojihane-i Şahane'de Dr. Nicolle'un odası (a) ve demir kafesler içinde deney hayvanları ve ortada otopsi masası (b) [42]

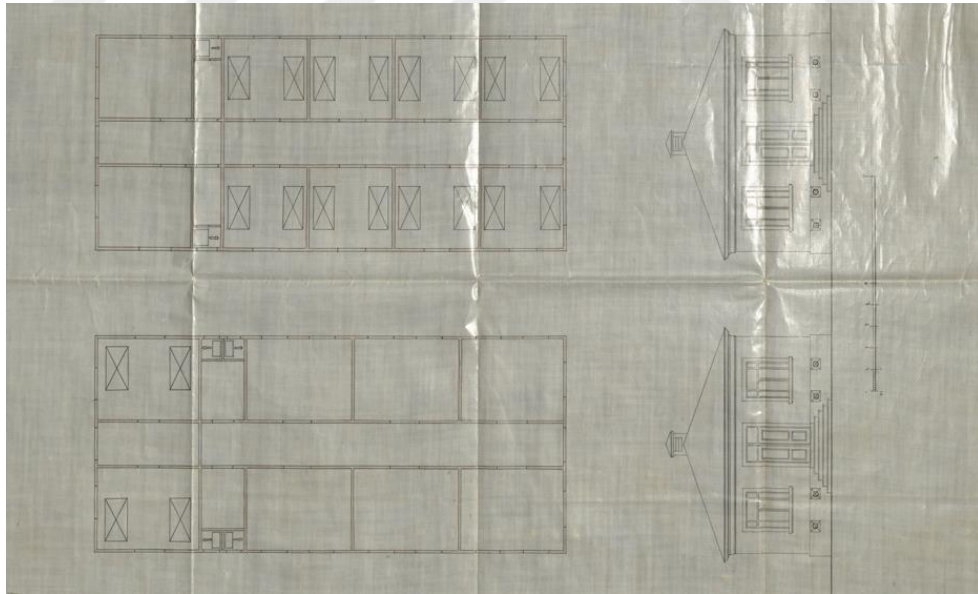
Bu dönemde tıp dünyasında yeni bir buluş daha gerçekleşmiş, Pasteur Enstitüsü'nden Dr. Emile Roux 1894 eylülünde difteri¹ serumu keşfini tüm dünyaya duyurmuştur. Bu gelişme üzerine II. Abdülhamid bu serumun Bakteriyolojihane-i Şahane'de üretilmesini

¹Difteri, halk arasında kuşpalazı olarak da bilinen, corynebacterium diptheriae isimli mikroorganizmanın boğaz, burun, göz ve derideki yaralarda yerleşmesiyle ortaya çıkan bulaşıcı bir hastalık.

emretmiştir. Ancak mevcut binanın serum üretimi için yeterli olmaması [33] ayrıca Topkapı Sarayı sınırları içerisinde¹ yer alan bakteriyolojihanede çalışma saatlerinin sınırlı olması [45] gibi nedenlerle bakteriyolojihane için yeni bina ihtiyacı doğmuştur.

Şekil 2. 38 “Doktor Ru’nun usulünde olmak üzere Dersaadet’te inşa edilecek kuşpalazı illeti laboratuvarı planıdır” notu yazılı görsel [47]

Şekil 2. 39 Çerbakof’un sunduğu kuşpalazı hastanesi ve laboratuvarı planı [48]

¹ Saray kapıları alaturka saat ile 12’de kapanıyordu. Dr. Nicolle çalışma saatlerinin uzatılması ile ilgili taleplerini Sadaret’e iletmişse de güvenlik gerekçesiyle bu isteği kabul edilmemiştir.

Dr. Nicolle difteri serumunu öğrenmek üzere gittiği Paris'te yeni bakteriyoloji binası hakkında hem Dr. Pasteur ile hem de Dr. Roux ile fikir alışverişinde bulunmuştur. Dr. Nicolle 7 günlük Paris ziyareti dönüşü Dr. Roux ile birlikte hazırlamış olduğu raporu padişaha sunmuştur. Bu raporda yeni yapılacak difteri serumu laboratuvarının mevcut bakteriyolojihane yakınlarında kagir sistemde ve tek katlı olarak inşa edilmesi gerektiği, bu iş için başlangıç bedeli olarak 500 lira masraf öngörüldüğü belirtilmiş, laboratuvarın idari işleri ve işleyişi ile ilgili bilgiler verilmiştir [46]. Rapor ile birlikte laboratuvarın plan ve görünüşleri de sunulmuştur. Bugün, Dr. Nicolle'ün sunduğu bu projenin yalnızca cephe çizimleri mevcuttur (Şekil 2.38). Üzerinde "Doktor Ru'nun usulünde olmak üzere Dersaadet'te inşa edilecek kuşpalazı illeti laboratuvarı planıdır" yazılı paftada Osmanlıca ve Fransızca açıklamalar mevcuttur. Dikdörtgen planlı yapı zemin ve bodrum kattan oluşmaktadır. Giriş kapısı uzun cephenin ortasında yer almaktadır. Basık kemerli, çift kanatlı kapının iki tarafında ikişer adet basık kemerli pencere yer almaktadır. Bina köşeleri köşe taşları ile belirginleştirilmiş, kilit taşı bulunan pencere söveleri ve kat silmeleri ile cepheye hareket katılmıştır. Kısa cephede bir adet pencere mevcuttur. Sol tarafta bu yeni yapının eklemelendiği mevcut bina gösterilmiş ve üzerine "Bakteriyoloji Laboratuvarı" notu düşülmüştür.

İnşaatin müteahhitliğini 1000 Osmanlı lirasına işi yapacağını taahhüt eden Rus Mühendis Çerbakof üstlenmiş ve iki sayfa planı Kasım 1894'te teslim etmiştir [48]. Çerbakof'un sunduğu plan paftasında bulunan cephe çiziminden, Dr. Nicolle'ün sunduğu projenin değiştirildiği anlaşılmaktadır (Şekil 2.39). İki adet yapının bulunduğu kat planlarında, birinci yapıda 2 adet WC ve 10 adet oda, ikinci yapıda ise 4 adet WC 8 adet oda mevcuttur. Buradan hastaların tedavisinin de bu binalarda yapılacağı anlaşılmaktadır. 7 Mayıs 1895 tarihinde laboratuvarın inşası için padişah iradesi çıkmış, kurumun yıllık bütçesi Osmanlı Bankası'na yatırılmış, gerekli aletler Avrupa'dan ithal edilmiştir.

Tüm bu hazırlıklar yapılmışken, binanın müteahhidi bir türlü inşaata başlamamıştır. Anlaşma şartlarını yerine getirmesi konusunda defalarca uyarılan Çerbakof [49], anlaşma sırasında peşin aldığı parayla Rusya'ya kaçmıştır [50]. Daha fazla zaman kaybetmemek

üzere uygun bir yapının kiralanmasının maddi açıdan daha uygun olacağı düşüncesiyle Nişantaşı'nda Süleyman Paşa Konağı yıllık 96 lira bedelle kiralanmıştır [46].

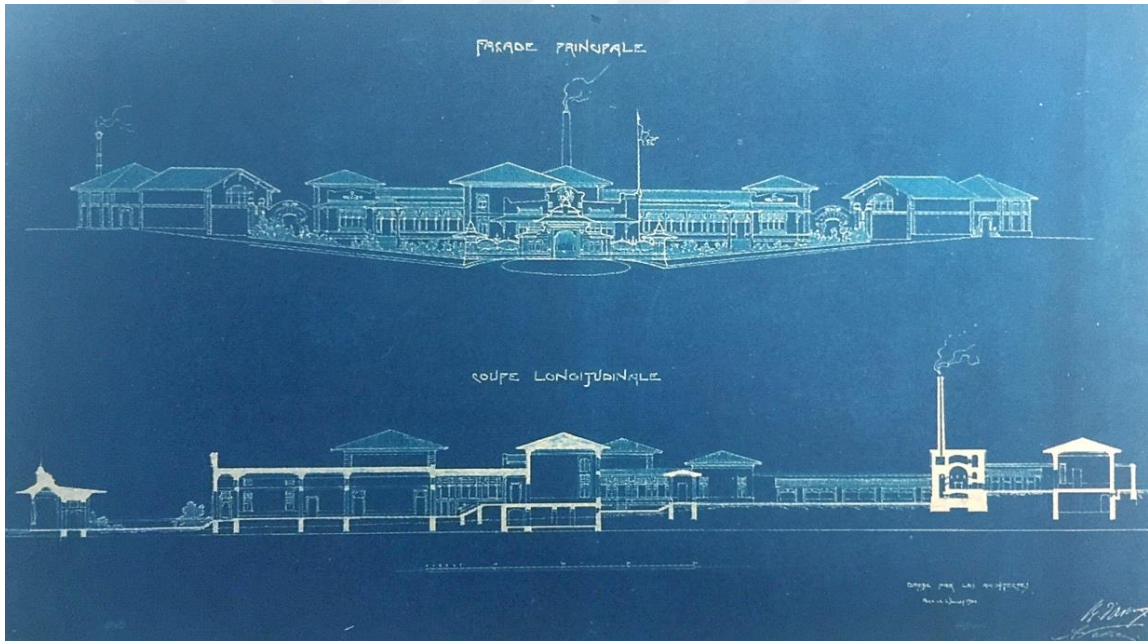
Bu binanın alt katında müdür odası ve laboratuvar, bunların karşısında yazı işleri, muhasebe odaları, kütüphane ve teneffüşhane bulunuyordu. Üst katta 20-25 öğrenci kapasiteli geniş bir eğitim salonu ve etrafında 4 tane laboratuvar mevcuttu. Bu laboratuvarların 3 tanesinde askeri doktorlar birinde ise bir veteriner çalışmaktaydı. Salonda laboratuvar aletlerinin olduğu dolaplar ve etüv makineleri bulunuyordu. Bina ayrıca aletlerin çalışması için gerekli havagazı ve terkos suyu tesisatına da sahipti. Bodrum katında 37 derece sıcaklıkta sabit tutulan bir etüv odası, hayvanlar için bir otopsi odası (teşrihhane) ve sterilizasyon makinesi yer almaktaydı. Bu ana bina dışında veba serumunun imal edilip farklı şehirlere gönderilmek üzere şişelendiği birkaç odalı bir mekan daha mevcuttu. Bakteriyolojihane içerisinde serum üretimi için kullanılan hayvanların barındığı büyük bir ahır ve hemen yanında hayvanlardan kan alınan bir oda bulunuyordu. Bahçede de deney hayvanlarına ait yedi büyük beş küçük ahır daha vardı[52]. Bakteriyolojihanede 6 doktor ve 4 veteriner çalışıyordu. Kurumun en önemli görevlerinden birisi de bakteriyoloji eğitimi vermektir. Mektebi Tıbbiye'den mezun doktorlar ile Askeri Baytar Mektebi mezunu veterinerler burada eğitim alıyorlardı [52].

Şekil 2. 40 Nişantaşı'nda Bakteriyolojihane-i Şahane [51]

Osmanlı Devleti'nde üretilen ilk yerli ve bağışık serum olan difteri serumu kullanımına 4 Aralık 1895 tarihinden itibaren başlanmıştır [33].

Bakteriyolojihane bu hizmetlerine devam ederken Kasım 1897'de Çatalca'da çok sayıda hayvanın ölümüne sebep olan sığır vebası salgını ortaya çıkmıştır. Hastalığın tedavisi için bakteriyolojihaneye başvurulmuş, oluşturulan bir heyet bölgede inceleme yapmak üzere gönderilmiştir. Araştırmalar sonucunda üretilen sığır vebası serumu başarılı sonuç vermiştir [54]. Bu buluş bakteriyolojihanede yeni bir dönemi başlatmış, insan bakteriyolojisi yanında hayvan bakteriyolojisi alanında da çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Bakteriyolojihanede üretilen sığır vebası serumu, Ziraat Nezareti tarafından ihtiyaç duyulan bölgelere gönderilmiştir [54]. Bu yeni üretim ile birlikte Nişantaşı'nda bulunan bina da yetersiz gelmeye başlamış, tekrar yeni bir yer arayışına girilmiştir.

Şekil 2. 41 D'aranco ve Vallaury'nin Bakteriyolojihane-i Şahane Projesi [56]

1900 senesinde Dr. Nicolle'ün Avrupa'daki bakteriyolojihaneler gibi büyük bir yapı inşa edilmesi önerisi üzerine [33], Şişli'de Emlak-ı Hümayun'a ait arsalardan olan ve bir tarafı süvari karakolu diğer tarafı Rus Hastanesi ve meşatlık, diğer iki tarafı yol ile sınırlı arsada bir laboratuvar yapısı kurulması ve adının Bakteriyolojihane-i Şahane olması

kararlaştırılmıştır [55]. Dönemin gazetelerinde daha önce Ziraat Sergisi¹ için belirlenmiş olan arazide² yapılacak bakteriyoloji enstitüsünün planlarının Saray Mimarı D’aranco tarafından hazırlanıp³ sadarete sunulduğu [57] yapının inşasının da Mimar Vallaury ve D’aranco’nun denetiminde gerçekleşeceği yazılmıştır [58]. Proje giriş kapısına göre simetrik olarak yerleştirilmiş ve geniş bir araziye dağılmış tek ve iki katlı yapıların oluşturduğu bir kampüs şeklinde tasarlanmıştır. Giriş kapısının üzerindeki küçük kubbe ve pencere çerçeveleri mimarlarının benimsemiği, dönemin *Neo-Ottoman*  slubunu yansıtılmaktadır [56] (şekil 2. 41). Enstitü projesi de difteri laboratuvarı ile aynı kaderi paylaşmış, bütün planlamalara rağmen hayata geçirilememiştir. Bu duruma devletin içinde bulunduğu maddi problemler ya da belirtilen arsanın mülkiyeti ile ilgili bazı sıkıntıların yol açtığı [59] yönünde yorumlar bulunmaktadır.

1901 yılında Dr. Nicolle istifa ederek ülkesine geri dönmüş, o dönem Da’ lkelb ameliyathanesi müdürü olan Dr. Paul Remlinger bakteriyolojihanenin de idaresini üstlenmiştir [33]. Nicolle’un istifasından sonra bakteriyolojihane iki kısıma ayrılmış, insan bakteriyolojisi ile ilgilenen Bakteriyolojihane-i şahane Nişantaşı’ndaki binada hizmete devam ederken, Sultanahmet Baytar Mektebi’nde hayvan bakteriyolojisi ile ilgilenmek üzere bir Bakteriyolojihane-i Baytari kurulmuştur.

2.2.5.1 Bakteriyolojihane-i Osmani (Bakteriyolojihane-i Beşeri)

1908 yılında Meşrutiyet’in ilanı ile birlikte Bakteriyolojihane-i şahane’nin ismi Bakteriyolojihane-i Osmani olarak değiştirilmiş, bazı kaynaklarda insan bakteriyolojisi alanında yaptığı çalışmalara atfen Bakteriyolojihane-i Beşeri adıyla da anılmıştır. Kurum 1911 yılında Çemberlitaş’ta yeni işlevine uygun olarak tadil edilen Yorgancibaşı Konağı’na taşınmıştır.

Yapı 1923 tarihli Pervititch haritalarında Peykhane Caddesi ile şerefiye Caddesinin keşişiminde “Bakteriyoloji Enstitüsü” olarak belirtilmiştir. Kagir sistemle inşa edilmiş olan

¹Sergi-i Umumi-i Osmani olarak adlandırılan bu sergi pavyonu projesi D’aranco tarafından tasarlanmıştır

²Bu arazi günümüzde Abide-i Hürriyet’in bulunduğu tepedir.

³ Haberde yalnızca D’aranco’nun ismi geçmektedir. Fakat proje üzerinde D’aranco ve Vallaury’nin imzaları bulunmaktadır.

yapının iki adet avlu girişi ve Peykhane Caddesi üzerinde ana bina girişi mevcuttur. Avlular tonozlu bir koridor ile birbirine bağlanmıştır. Avluda yer alan tek ve 2 katlı yapıların garaj, ahır ve müştemilat olduğu tahmin edilmektedir.

Yapının mimarisine ilişkin bilgi veren 1912 tarihli fotoğraf incelendiğinde bir subasman kotu ile yerden yükseltilmiş 3 katlı ana binaya Peykhane Caddesi üzerinden kemerli bir giriş kapısı ile girildiği görülmektedir (Şekil 2.43). Dikdörtgen pencerelerin hakim olduğu cephe düzeninde giriş aksı, giriş kapısı düşey hizasında ikinci ve üçüncü katlarda ortada yer alan bir büyük kemerli pencere ve bunun iki yanında ince uzun iki kemerli pencere ile farklılaşmaktadır. Zemin ve birinci katta pencereler dikdörtgen şeklinde olup üçüncü katta basık kemerlidir. Şerefiye Caddesi'ne bakan cephede ise merdiven boşluğuna denk geldiği tahmin edilen orta bölümde ince uzun kemerli pencereler mevcuttur.

Şekil 2. 42 Pervititch Haritaları'nda Çemberlitaş'taki Bakteriyojihan-e Osmani [16]

Bakteriyojihanede aşı ve serum üretiliyor, kolera salgınları sırasında şehir sularının tahlilleri yapıyordu. 1922 tarihinde Bakteriyojihan-e Osmani, Da'ülkelb Ameliyathanesi, Telkikhane, Kimyahane ve Sıhhi Müze İstanbul Hıfzıssıhha Müessesesi adı altında birleştirilmiş, 1928 yılında İstanbul Bakteriyojihan-e ve Serum Müessesesi adıyla faaliyetine devam etmiştir [12]. Çemberlitaş'taki yapının yıkım tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Yapının yerinde bugün İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü Binası yer almaktadır.

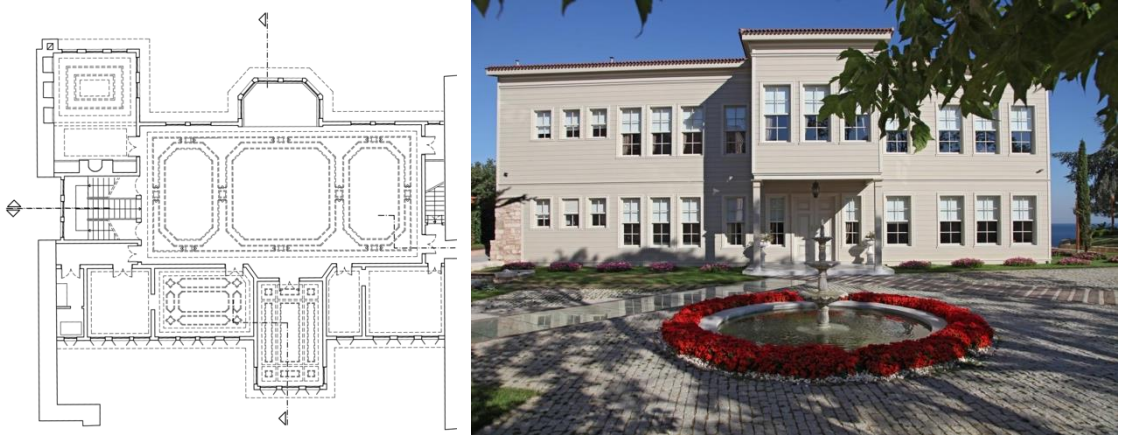

Şekil 2. 43 1912 tarihli fotoğrafta Bakteriyojane-i Osmani Binası (a) [60] ve günümüzde yapının yerinde bulunan İstanbul Sağlık Müdürlüğü Binası, 2018 (b)

2.2.5.2 Bakteriyojane-i Baytari

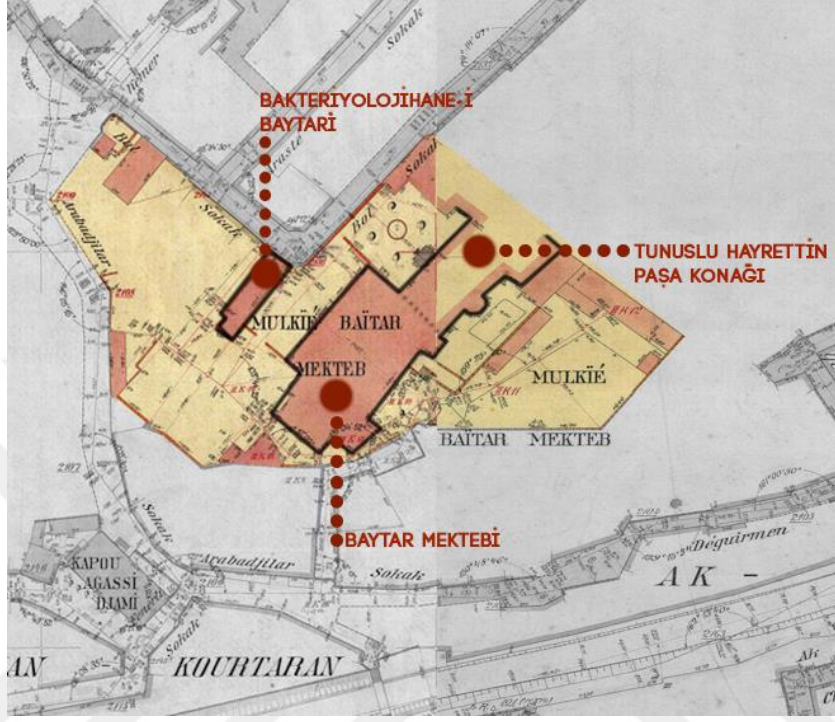
Bakteriyojane-i Baytari 1901 yılı Eylül ayında Sultanahmet Kabasakal Mahallesi'nde Tunuslu Hayrettin Paşa Konağı'nda bulunan Mülkiye Baytar Mektebi'nin üst katında kurulmuş, sığır vebası serumu üretiminde Dr. Nicolle ile birlikte çalışan Veteriner Adil Bey kuruma müdür olarak atanmıştır [61].

Bakteriyojane-i Baytari "mektebin üst katında yatakhanelerin bulunduğu ve kapıların büyük bir salona açıldığı yerin karşısındaki odalardan birinde" yer almaktaydı [62]. Bakteriyojane-i Baytari'de 5 memur ve 8 hademe çalışıyor; 12 sığır üzerinde hazırlanan sığır vebası serumu üretimi yapıyordu [61].

Şekil 2. 44 Tunuslu Hayrettin Paşa Konağı 1. kat plan restitüsyonu (a) [63] ve 2016 yılı rekonstrüksiyonu sonrası Tunuslu Hayrettin Paşa Konağı (b) [64]

1906 yılı sonunda bakteriyolojihane, Baytar Mektebi bahçesinde inşa edilen ahşap bir binaya taşınmıştır [61]. Bu binada bir büyük laboratuvar, bir müdür laboratuvarı, bir sterilizasyon odası ve hayvanlardan kan almak için bir oda mevcuttu. 45 büyükbaş hayvan kapasiteli iki adet de ahır bulunmaktaydı [65].

Şekil 2. 45 1913 Tarihli Alman Mavileri Haritalarında Baytar Mektebi

Şekil 2. 46 Mülkiye Baytar Mektebi ek binası ve solda Tunuslu Hayrettin Paşa Konağı
Aynı sene içerisinde Tunuslu Hayrettin Paşa Konağı'na ek olarak projesi Mimar D'aranco tarafından tasarlanan bir mektep binası inşa edilmiştir [66]. Bu mektep binası Bizans

Büyük Sarayı'nın apsisli salonuna ait temel kalıntıları üzerinde inşa edilmiştir. Kolaylı'nın *"mektep binasının idare kısmı altında virüs danalarının öldürüldüğü taş kemerli bir dehliz, mağaramsı bir yer"* [65] olarak ifade ettiği bakteriyolojihaneye ait mekanın, mektep binasının bodrum katını oluşturan bu saray kalıntısı olduğu düşünülmektedir (Şekil 2.47).

Baytar Mektebi arsasında bulunan Bakteriyolojihane-i Baytari'nin ahşap tek katlı binasına ilişkin belge niteliğinde bir kaynağa ulaşılamamıştır. Aynı dönemde eklenen ahır binalarına ilişkin bir fotoğraf mevcuttur (Şekil 2.47). "Mülkiye Baytar Mektebi serum inek ahırları" olarak belirtilen bu binanın tek katlı, kagir, tuğla söveli kemerli pencerelere sahip bir yapı olduğu anlaşılmaktadır. Yapım tekniği farkı nedeniyle bu yapı ile bakteriyoloji binası arasında bir analogi yapma imkanı mevcut değildir.

Şekil 2. 47 Baytar Mektebi altında bulunan Bizans Sarayı temelleri (a) [63] ve Mülkiye Baytar Mektebi ahırları, 1918 (b) [67]

Şekil 2. 48 Bakteriyolojihane-i Baytari'nin kagir yapıları, 1937 [63]

Faaliyetlerine Baytar Mektebi bahçesindeki ahşap binada devam eden Bakteriyolojihane-i Baytari'de sığır vebası serumu, mallein ve tüberkülin serumları üretiliyordu. 1909 yılında mevcut binanın artan üretim ihtiyacını karşılayamaz durumda olması [68] ve şehrin içinde yer alan kurumun salgın hastalıkların özellikle sığır vebasının

yayılmasına sebep olduğu düşüncesiyle Anadolu yakasına taşınması gündeme gelmiştir. 1915 yılında kurum Pendik'te inşa edilmiş olan yeni binasına taşınmıştır.¹ Baytar Mektebi ise 1919 yılında çıkan yangınla yok olmuştur. 1937 tarihli bir fotoğrafta alanda yalnızca Tunuslu Hayrettin Paşa Konağı ile bakteriyolojihanenin yerinde bulunan kagir binaların kalmış olduğu görülmektedir (Şekil 2.48). Bakteriyolojihane'nin ahşap binasından sonra aynı yerde kagir olarak yeni yapı inşa edilmiş olduğu anlaşılmaktadır. Bu yapılar da okulun yangından sonra kapanmasıyla terk edilmiş, 1930'larda Tarım Bakanlığına devredilen yapılar tadilat geçirmiştir. Yakın zamana kadar bakanlık misafirhanesi olarak kullanılmış olan yapılar, 2010 yılında başlatılan çalışmalar sonucu restore edilmiş, Tunuslu Hayrettin Paşa konağının da rekonstrüksiyonu yapılmıştır. İstanbul'da yer alan bakteriyolojihane yapıları, konumu kesin olarak tespit edilenler ve konumu yaklaşık olarak tespit edilenler olmak üzere iki ayrı lejanta ayrılarak harita üzerinde belgelenmiştir. (Şekil Ek-B.10 ve Şekil Ek-B.11)

Şekil 2. 49 Bakteriyolojihanenin kagir yapıları restorasyon sonrası ve Baytar Mektebi giriş kapısı, 2018

¹ Pendik Bakteriyolojihane-i Baytari Yapıları ile ilgili ayrıntılı bilgi 3. bölümde verilecektir.

PENDİK BAKTERİYOLOJİHANE-İ BAYTARI YAPILARI

3.1 Tarihsel Gelişim

Şekil 3.1 Pendik Bakteriyojijane-i Baytari Binaları uydu görüntüsü, 2018

Pendik Bakteriyolojihane-i Baytarisi, bugün ki adıyla Pendik Veteriner Kontrol Araştırma Enstitüsü; İstanbul İli Pendik İlçesi Batı Mahallesi'nde güneyde Erol Kaya Caddesi, kuzeyde İstanbul-Ankara tren yolu, doğuda Bedesten Sokak ve batıda Yunus Caddesi ile sınırlanmış olan 8642 ada 1 parselde yer almaktadır. Yaklaşık 62.217 m² alanda kurulu yerleşkeye, Yunus Caddesi ve Erol Kaya Caddesinin kesişiminde yer alan nizamiye kapısından girilmektedir.

3.2 Tarihsel Gelişim

Sultanahmet'te Tunuslu Hayrettin Paşa Konağı'nın bahçesinde hizmet vermekte olan Bakteriyolojihane-i Baytari'de üretilen sığır vebası serumu miktarı, hastalığın sürekli artışı karşısında yetersiz kalıyordu. Daha fazla serum üretimi ve serum hayvanlarının barınabilmesi için mevcut kurum küçüktü. 1909 yılında şehir içinde yer alan kurumun, sığır vebasının artışına sebep olduğu endişesiyle Anadolu yakasında belirlenecek bir yere taşınması gündeme geldi ve uygun bir arazi bulmaları için kurum müdürü Refik Güran ile yardımcısı Cafer Fahri Bey görevlendirildi [65]. Araştırmalar sonucunda Bostancı ve Pendik'te iki arazi bulundu ve Pendik'teki araziye karar verilerek satın alındı.

Şekil 3.2 Bakteriyolojihane'nin yer aldığı arazinin 1930'larda Pendikburnu'ndan görünüşü (PVKAEA)

1910 yılında yeni binanın inşası için Bakteriyolojihane-i Baytari bütçesine 6 bin lira zam yapılması teklifi Millet Meclisi'nde kabul edilmişti, ancak doğu illerinde daha yaygın olan

hastalığın verdiği zararın büyüklüğü ve İstanbul’da üretilen serumların ulaştırılmasında yaşanan güçlükler sebebiyle yeni kurumun Erzincan’da yapılmasına karar verildi. 1910 yılında Ziraat Nezareti mühendislerinden Keşişyan tarafından çizilen projeye göre Millet Bahçesi olarak bilinen 16 dönümlük alanda 3 bin lira ihale bedeli ile başlanan inşaat 1911 yılı ağustos ayında tamamlandı [69].

Şekil 3.3 Erzincan Serum Laboratuvarı (Bakteriyolojihane-i Baytari’si) [69]

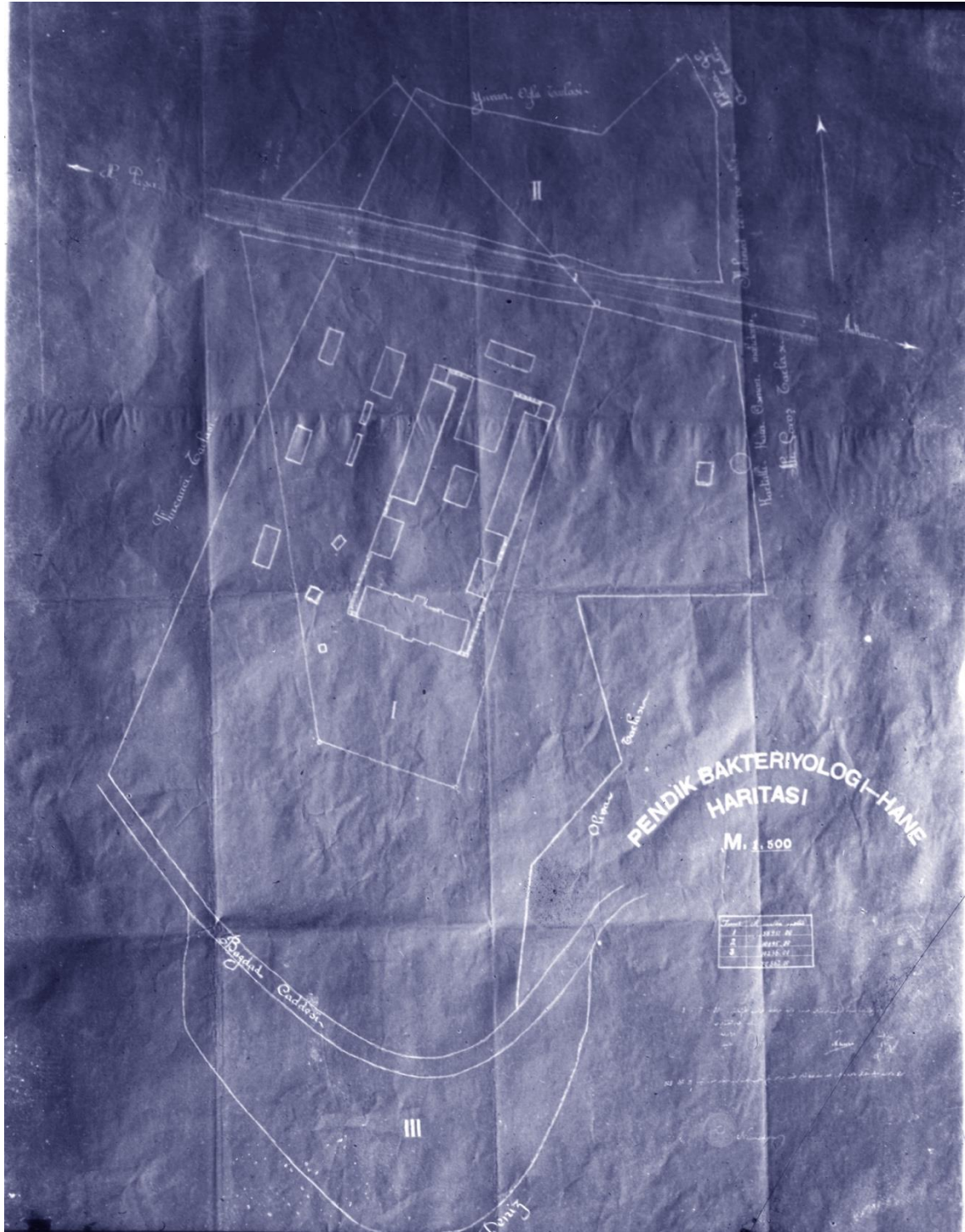
Pendik’te yapılması kararlaştırılan yeni bakteriyolojihane binasının yapım tarihi ile ilgili iki farklı görüş mevcuttur. Bekman’a göre [69] Erzincan Serum Laboratuvarı hizmete başladığı sıralarda yani 1911 yılı sonlarında İstanbul’daki bakteriyolojihanenin taşınması tekrar gündeme gelmiş ve bu tarihten sonra inşaat başlanmıştır. Kolaylı ise [65] binaların temelinin 1910 yılında atılmış olduğunu belirtmektedir. Erk’in Nevermann’dan¹ aktardığına göre de [68] 1910 yılında hazırlıklar tamamlanmış, inşaat başlamıştır. Yine Kolaylı’nın [65] verdiği bilgiye göre yapının temelinin atılmasından bir süre sonra Balkan Savaşı’nın başlaması sebebiyle inşaat durdurulmuştur. Balkan Savaşı’nın 8 Ekim 1912 tarihinde başladığı göz önüne alındığında binanın inşasına 1911 yılı sonlarında başlanmış olması ihtimali daha kuvvetlidir.²

Binaya ait mimari projeler hükümet mühendislerinden İrfan Bey ve Polonyalı Mühendis *İstanimiski* Bey tarafından hazırlanmıştır. Balkan Savaşı sebebiyle durdurulan inşa

¹ Almanya Tarım Bakanlığı’na bağlı Ludwig Nevermann, Hermann Miessner ve Alfred Wichel’den oluşan ekip Bulgaristan ve Türkiye’de bulaşıcı hayvan hastalıklarına karşı uygulanan tedavileri incelemek üzere yaptıkları gezi notlarını “Studienreise Nach Dem Balkan” isimli 1917 basımı bir kitapta toplamışlardır.

² Bu ihtilafın Rumi ve Hicri Takvim arasındaki farktan kaynaklandığı tahmin edilmektedir.

alışmalarına 1913 yılında tekrar başlanmıştır. Bu süreçte kurum müdürü değışmiş, Fransa'dan davetli olarak getirilen Paul Forgeot kurumun yeni müdürü olmuştur. Kolaylı inşa süresince, yardımcısı olduğu Forgeot ile birlikte her hafta Pendik'e giderek bir gece kaldıklarını ve binanın yapımıyla yakından ilgilendiklerini belirtmektedir [65].

Şekil 3.4 Pendik Bakteriyolojihanesi 1/500 Ölçekli Vaziyet Planı (PVKAEA)

Yerleşkenin inşası için toplam 13 bin lira harcanmıştır [61]. Temmuz 1914'te bütün binaların yapımı tamamlanmış ve ahır binaları da yeni bitirilmişken bu sefer de I. Dünya Savaşı başlamıştır. Bu gelişme üzerine Forgeot Fransa'ya dönmüş, Şefik Kolaylı müdür vekili olarak atanmıştır. İstanbul'un işgal riski altında olması ve seferberlik ilanı sebebiyle Sultanahmet'teki Bakteriyolojihane-i Baytari ikiye bölünmüş, yarısı burada kalarak hizmete devam etmiş, diğer yarısı ise Kolaylı liderliğinde Eskişehir'e, Sıcaksular mevkiinde Yağcı Hacı Ali Ağa Hanı'na taşınmıştır [65].

Şekil 3.5 Pendik Bakteriyolojihane-i Baytari Binaları, 1923 (PVKAEA)

İnşası tamamlanır tamamlanmaz işlevsiz kalan Pendik Bakteriyolojihane-i Baytari binalarının kullanımı için İçişleri Bakanlığı talip olmuştur. Ancak Başbakanlık Osmanlı Arşivi'ndeki 16 Ağustos 1914 (24 Ramazan 1332) tarihli belgede, Ticaret ve Ziraat Nezareti'nden Dahiliye Nezareti'ne (İçişleri Bakanlığı) hitapla Pendik'te yeniden inşa edilen Bakteriyolojihane-i Baytari binasının jandarmaların ikametine tahsis edilmesi talebinin, acil serum ihtiyacı sebebiyle yapının inşaatının bir an evvel bitirilip üretime geçilmesinin zorunlu olduğu bildirilmiş ve bu talep kabul edilmemiştir [70].

Ziraat Nezareti'nin ret kararına rağmen, boş kalan Pendik Bakteriyolojihane-i Baytari binaları, Pendik Talimgah Kumandanlığı tarafından kullanılmaya başlanmış ve Sultanahmet'te kalan kurumun buraya taşınmasına izin verilmemiştir [65]. 1915 yılı Ekim ayında¹ Harbiye Nezareti Baytar Müfettişliği tarafından verilen emir doğrultusunda bir

¹ Bir diğer kaynakta bu karar için 29 Kanunievvel 1331 (11 Ocak 1916) tarihi verilmiştir.

miktar alet-edevat ve serum hayvanını Eskişehir’de bırakılarak geri kalanı Sultanahmet’teki Bakteriyolojihane-i Baytari ile birleştirilerek Pendik’e taşınmış ve Pendik Bakteriyolojihane-i Baytarisi resmi olarak hizmete başlamıştır [71].

Şekil 3.6 Kurumun ilk logosu; üstte “Pendik Bakteriyolojihane-i Baytarisi” altta “Müessesenin garbdan görünüşü” yazılı, PVKAEA

Erk’in 1917 yılında yerleşkeyi gezen Alman Tarım Bakanlığı ekibinden Nevermann ve arkadaşlarından aktardığı şekliyle; “Esas binanın cephesi Marmara denizine, arkası ise ahırların bulunduğu avluya bakar. Zemin katında serum hazırlamaya ve mikroskop çalışmalarına yarayan üç laboratuvar, kütüphane ve çalışma odaları vardır. Binanın avlu ile doğrudan doğruya ilgisi olan daha büyük düz bir kısmında virüs enjeksiyonu ve serum elde etme maksadıyla hayvanlardan kan alma işleri yapılır. İlk sahaya bağlı ikinci bir kısım, ortasında virüs elde etmek için kan almak amacı ile virüs hayvanlarının üzerine yatırıldığı masayı ihtiva eder. Avlunun uzun eksenleri üzerinde, uzun kenarları esas binaya dikey olan ve her biri 75 serum hayvanı alan aydınlık ve havadar birer ahır vardır. Bu ahırların arasında ve onlara paralel olarak yem ambarları ve virüs hayvanları için inşa edilmiş, ahırların üçte biri büyüklüğünde bir ahır daha bulunur. Enstitünün dışında enstitüye ait diğer hayvanları barındıran bir ahırla yeni alınan hayvanları asıl ahıra konulmadan önce muhafaza için bir de karantina ahır vardır” [68].

Şekil 3.7 Ana Bina Kuzeydoğu Cephesi ve ince uzun ahır binaları ile ortada ambar ve diğer ahır binası, 1933 (PVKAEA)

Savaşlar sebebiyle artan hayvan hastalıklarını önlemek için acil aşı ve serum ihtiyacı mevcut olduğundan, laboratuvar ekipman ve tesisatlarının tamamlanması beklenilmeden üretime geçilmiştir. Kurum bu hastalıklar ile mücadelede önemli bir görev üstlenmiştir. Cumhuriyet'in ilk on yılı içerisinde de binaların su, elektrik, telefon, havagazı, kalorifer ve yangın tesisatları tamamlanmış, arazinin kadastro ve sınır tespit işlemleri, yol ve ağaçlandırması yapılmıştır. Ayrıca mevcut iki adet laboratuvara iki yeni laboratuvar daha eklenmiştir [61].

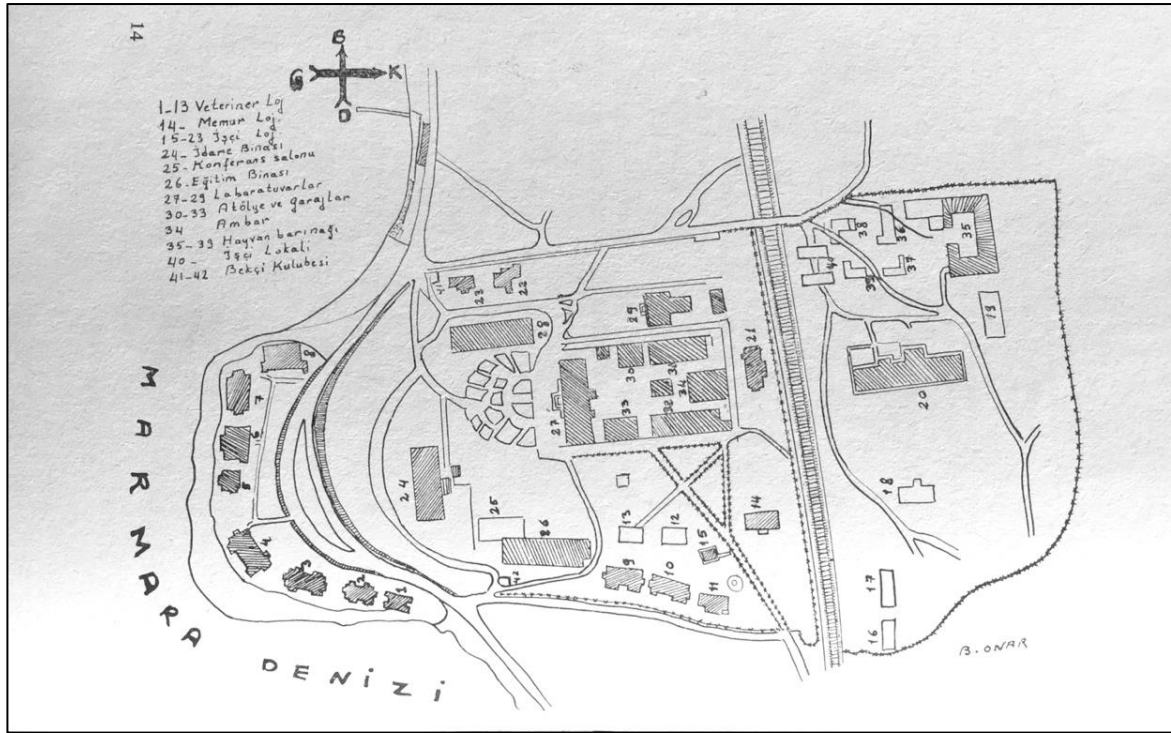
1930-40 yılları arasında kurum arazisine 12 adet memur ve veteriner lojmanı inşa edilmiştir. 1949 yılında ise ana binanın tek katlı yan kısımları ortadaki bölümün seviyesine kadar yükseltilerek yapıya kat ilavesi yapılmıştır. Yine aynı sene içerisinde tren yolunun üst kısmında kalan araziye ahır binaları inşa edilmiştir [72].

1957 yılında arazinin deniz kenarında kalan kısmına dönemin tarım bakanının emriyle toplam 7 adet lojman binası yapılmıştır. 1965 yılında ise kurum arazisine koyun hastalıkları binası, eğitim binaları, 4 katlı laboratuvar binası, idare binası ve yeni lojmanlar ilave edilmiştir [72].

Günümüzde "Pendik Veteriner Kontrol Araştırma Enstitüsü" adıyla hizmet veren kurum bünyesinde 1 adet idari bina, 3 adet laboratuvar binası, 1 adet eğitim binası, garaj, ısı merkezi, sosyal tesis, hayvan barınakları, atölyeler ve 68 adet lojman binaları mevcuttur.

İstanbul 5 Numaralı Koruma Bölge Kurulu'nun 26.03.2010 tarih ve 2419 sayılı kararı ile alanda bulunan Teşhis Binası (Ana Yapı), Marangozhane (Ahır), Garaj Binası (Ahır), Ambar Binası (Ahır) ve 4 adet Lojman Yapısı korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil

edilmiştir (Şekil Ek A.6). 07.06.2013 tarih ve 1267 sayılı karar ile koruma grupları (II) olarak belirlenmiştir (Şekil Ek A.7).

Şekil 3.8 1982 tarihli vaziyet planı [72]

3.3 Yapım Dönemi ve Mimari

Osmanlı mimarisinde batılılaşma 18. yüzyılda III. Selim'in getirdiği yenilikler ile kendini göstermiş, ilk olarak askeri alanda yapılan bu reformlar batılı tarzda ilk yapıların da askeri yapılar olması sonucunu doğurmuştur. Batı ile bu yaklaşma sonucunda Avrupa kaynaklı barok ve rokoko akımlarından sonra yeni bir üslup olan Neo-klasizm de Osmanlı mimarlığında etkisini göstermeye başlamıştır [56]. 19. Yüzyılın ikinci yarısında bu batılı tarzdaki yapılara Osmanlı ve İslam mimarisine ait oryantalist unsurların seçilerek yerleştirildiği eklektik üslup etkili olmuştur. Temsili olarak seçilen öğeler yerine Osmanlı ve Selçuklu mimarisine ait unsurların yapı bütününde etkisini göstermesi gerektiğinin savunulduğu Osmanlı Revivalizmi olarak da bilinen 1. Ulusal Mimarlık Akımı 1908 yılından itibaren bu batılı üsluplara tepki olarak doğmuştur. II. Meşrutiyet dönemiyle birlikte İttihat ve terakki hükümetinin Türk ulusçuluğu politikası mimari alanını da etkilemiş, özellikle sanayi-i nefise ve hendese-i mülkiye mekteplerinde yetişen genç Türk mimarlar tarafından bu politika benimsenmiştir. Bu ulusçuluk düşüncesi 1908-1930

yılları arasında etkinlik gösteren 1. Ulusal mimarlık akımının başlamasındaki en önemli nedendir [73]. Bu döneme ait yapılarda cephe, tasarımın en önemli unsuru olmuştur. Özellikle giriş kısmı girinti ve çıkıntı yapılarak belirginleştirilmiş, Osmanlı ve Selçuklu dönemini yansıtan kemerler, sütunlar ve sütun başlıkları sıklıkla kullanılmış, geniş saçaklar ve kemerli pencereler ile tercih edilmiştir. Konsollu çıkmalar ile pencere alınlıklarında yerleştirilen çini panolar bu döneme ait diğer önemli unsurlardır. 1914 yılında inşa edilen Pendik Bakteriyolojihane-i Baytarisi'nde özellikle 1 Nolu ana binada bu üslubun karakteristik özelliklerini yalın bir şekilde görebilmek mümkündür. Giriş aksı çatı kotu yükseltilerek, kolonlar ve girinti çıkıntılarla belirginleştirilmiştir. Simetrik plan şeması cepheye yansıtılmış, kemerli pencereleri ve pencere altlarındaki taş panolarıyla sade bir tezyinat ortaya konulmuştur. Bir diğer önemli unsur 17 ve 18. Yüzyıl medrese yapılarında kullanılmış olan çokgen formlu bacalara atıf yapan iki adet sekizgen gövdeli bacadır. Yapının projelerini hazırladıkları belirtilen Mühendis İstanımiski Bey ile ilgili herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır. 1.Ulusal Mimarlık döneminde etkin olan mimarların verildiği listede "İrfan" ismine rastlanmaktadır [73].

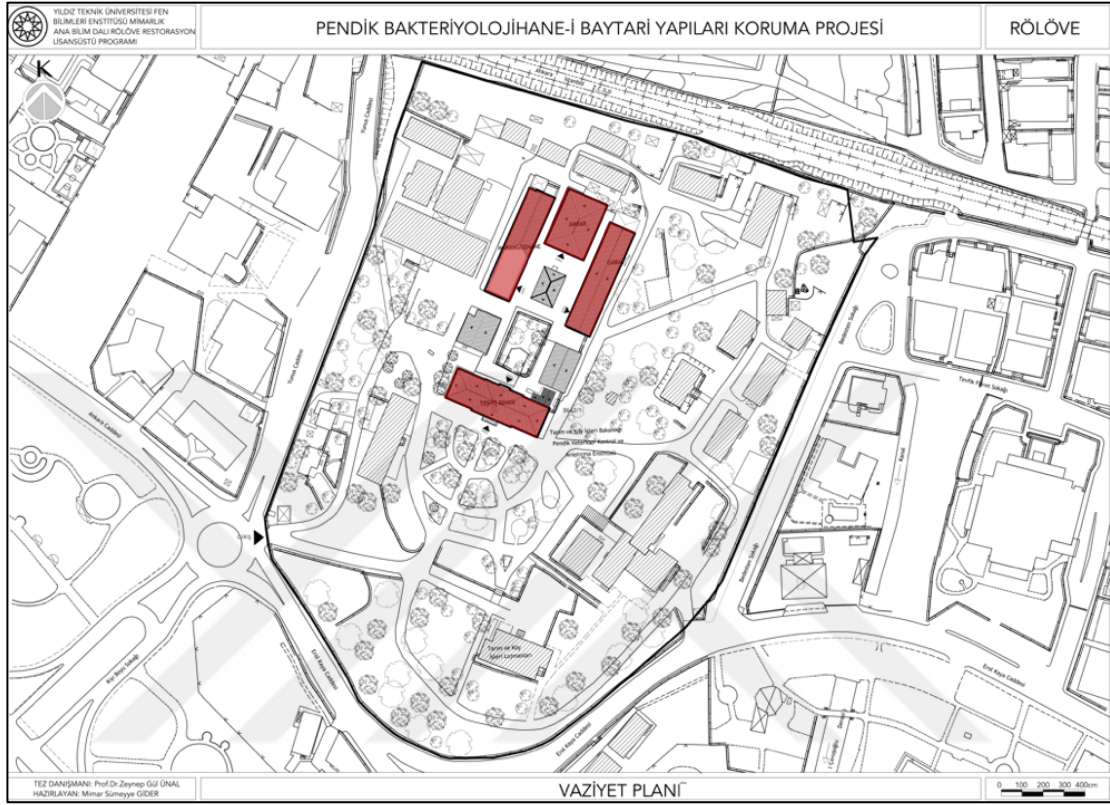

Şekil 3.9 Ankara Maliye Vekaleti Binası, Yahya Ahmet Mühendis İrfan, 1924 [74]

Pendik Bakteriyolojihane-i Baytarisi'nin inşasında adı geçen Mühendis İrfan'ın bu listede bulunan kişi olduğu düşünülmektedir. Çünkü 1924 yılında Cumhuriyetin ilk bakanlık binası ve 1. Ulusal Mimarlık Döneminin önemli yapılarından birisi olan Maliye Vekaleti Binası'nın mimarı olarak da Mimar Yahya Ahmet ile "Mühendis İrfan" adı geçmektedir.

Tüm bu unsurlar bir arada değerlendirildiğinde Pendik Bakteriyojijane-i Baytari Yapıları için 1. Ulusal Mimarlık Dönemi'nin erken bir örneği olduğu söylenebilir.

3.4 Rölöve

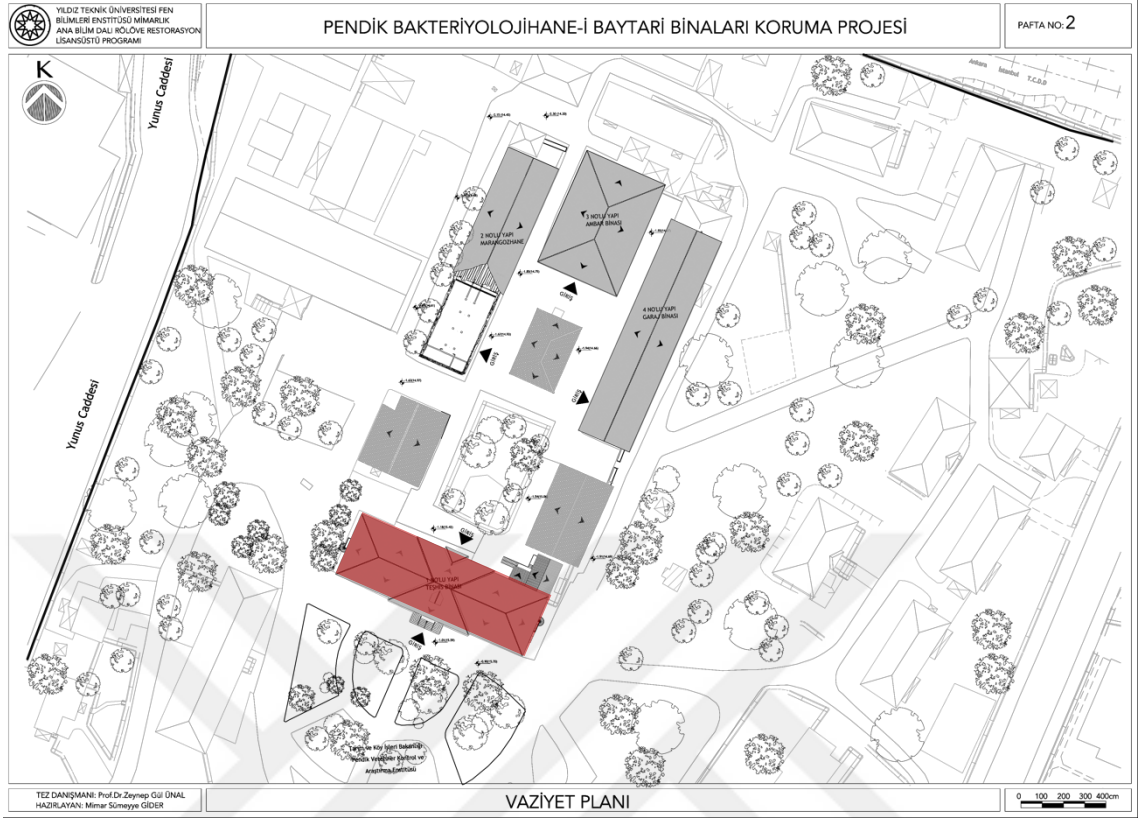
Şekil 3.10 PVKAE Vaziyet Planı, 2018

Pendik Veteriner Kontrol Araştırma Enstitüsü sınırları içerisinde bulunan 4 adet tescilli yapı plan, mekan, cephe ve malzeme özellikleri bakımından incelenmiş, yapıların zaman içerisinde geçirdiği değişimler ve meydan gelen bozulmalar tespit edilmiştir.

Şekil 3.11 PVKAE Hava Görüntüsü, 2018

3.4.1 1 Nolu Yapı Teşhis-Laboratuvar Binası

Şekil 3.12 Teşhis Binası Vaziyet Planı, 2018

İnşa edildiği dönemde “Esas Bina” olarak adlandırılıp kurumun idari birimlerini barındıran bu yapı günümüzde “Teşhis Binası” adıyla laboratuvar birimi olarak hizmet vermektedir. İlk köklü değişimini 1949 yılında kat ilavesi yapılarak gerçekleştiren yapı, zaman içerisinde laboratuvar kullanımı sebebiyle iç mekanda oldukça yoğun müdahaleye uğramıştır.

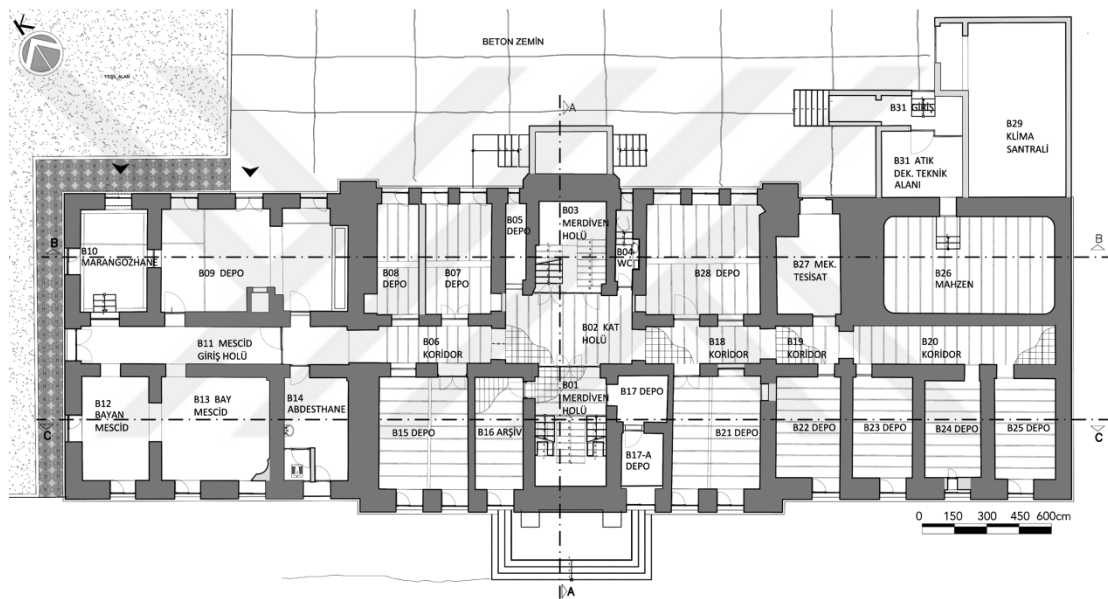

Şekil 3.13 1 Nolu yapı Teşhis Binası güneyden görünüş, 2018

3.4.1.1 Plan Özellikleri ve Mekan Tanımlamaları

Taban alanı 686,94 m² olan ve 14,38 x 46,72 m ebatında dikdörtgen plana sahip olan Teşhis Binası bodrum, zemin ve birinci kattan oluşmaktadır. Güneybatı ve kuzeydoğu cephelerinden yapıya giriş mevcuttur. Bu giriş kapılarının olduğu kısımlar cepheden çıkma yaparak belirginleştirilmiştir. Yapının plan kurgusu merkezde yer alan bir giriş holü ile bu hole göre simetrik yerleştirilmiş ince uzun koridorlar ile bu koridorlara açılan mekanlardan oluşmaktadır.

3.4.1.2 Bodrum Kat Planı

Şekil 3.14 Teşhis Binası zemin kat planı, 2018

Yapının güneybatı ve kuzeydoğu cephelerinde bulunan girişlerle önce +0.00 kotuna, zemin kata ulaşıldıktan sonra burada bulunan iki adet merdiven ile bodrum kata inilmektedir. Yapı içerisinde özgünlüğünü en fazla korumuş mekanlar bodrum katta yer almaktadır. Mescit ve laboratuvar depolarının yer aldığı bodrum kat -1.43 kotunda yer almaktadır.

B01 Nolu Mekan (Merdiven Holü)

Yapının Güneybatı cephesi girişinde yer alan 3 kollu merdivenin bulunduğu bölümdür. Merdivenin yan kollarında bulunan 7 adet basamak ile bodrum katına (-1.45 kotu) inilir. Merdiven holü B02 nolu kat holünden 2.87 m uzunluğunda özgün ahşap doğrama ile ayrılmaktadır (Şekil 3.15). 4 parçadan oluşan doğramanın ortasındaki iki kanat hareketli

diğerleri sabittir. Kapı kanatları çift taraflı menteşe sayesinde hem içe hem dışa açılmaktadır (Şekil 3.15). Merdivenin sağ ve sol kısmında bulunan ahşap kapılardan B16 ve B17 nolu odalara giriş sağlanmaktadır. Mekanın zemini 30x30 cm karo mozaik ile kaplı olup tavanı volta döşemedir. Duvarları boyalı olan mekanın yüksekliği 2.47 m, alanı 20.07 m²'dir.

Şekil 3.15 B01'de yer alan özgün ahşap kapı doğraması ve kapı menteşe detayı, 2018

B02 Nolu Mekan (Kat Holü)

B01 ve B03 nolu merdiven hollerinden ulaşılan mekan, dikdörtgen plan şemasına sahip yapının merkezinde yer alır. Bu hole göre simetrik yerleştirilmiş ince uzun koridorlara ve geçiş kemerli açıklıklar ile sağlanmaktadır. B03 mekanına açılan ahşap doğrama kapının iki tarafında yer alan B04 ve B05 nolu odalara ait tek kanatlı kapılar mevcuttur. Mekanın zemin döşemesi 30x30 karo mozaik, tavanı volta döşemedir. Duvarları boyalı olan mekanın yüksekliği 2.47 m, alanı 16.65 m²'dir.

Şekil 3.16 B02 kat holü, 2018

B03 Nolu Mekan (Merdiven Holü)

Şekil 3.17 B03 merdiven holü,2018

Yapının Kuzeydoğu cephesi girişinde yer alan 2 kollu merdivenin yer aldığı bölümdür. Giriş kapısından +0.00 kotunda bulunan sahanlığa buradan da 7 basamaklı bir merdiven ile bodrum katına (-1.45 Kotu) inilir. Merdivenin bodrum kattaki ilk basamağı üzerinde yer alan demir korkuluk babası üzerinde bitkisel motifler mevcuttur. Demir babanın basamağa sabitlendiği kısımda, muhdes mermer kaplamanın altında özgün dairesel formu, yerinde dökme mozaik basamak görülmektedir.

Şekil 3.18 B03’de yer alan özgün ahşap kapı doğramasının B02 tarafından görünümü, 2018

Merdiven holü B02 nolu kat holünden 3.20 m uzunluğunda özgün ahşap doğrama ile ayrılmaktadır (Şekil 3.18). Farklı genişlikte 4 parçadan oluşan kapı doğramasının ortada yer alan kısmı sabit, sağ tarafta yer alan parçası iki kanatlı, solda yer alan parçası da tek kanatlıdır. İki kanatlı kısım B01 deki ahşap doğramada olduğu gibi hem içe hem de dışa açılmaktadır. Mekanın zemini 30x30 cm karo mozaik ile kaplı olup tavanı volta döşemedir. Duvarları boyalı olan mekanın alanı 13.49 m²'dir.

B04 Nolu Mekan (WC)

B02 kat holünden ahşap bir kapı ile girilen mekan geçmişte tuvalet olarak kullanılmış olup günümüzde işlevsizdir. Mekanın zemininde belli bölgelerde özgün karosiman döşeme mevcut olup, duvarları 1.20 m. yüksekliğe kadar karo mozaik ile kaplanmıştır. Girişin sağ kısmında 30 cm.'lik bir niş içerisine yerleştirilmiş eğrisel motifli özgün mermer lavabo bulunmaktadır (Şekil 3.19). Kuzeydoğu cephesine bakan bir adet alüminyum doğrama pencere mevcuttur. Pencerenin önünde girişten 3 basamaklı bir merdiven ile ulaşılan yükseltilmiş ve üzeri beton ile kapatılmış bir bölüm bulunmaktadır. Cephe duvarında yer yer dökülmüş sıva altında tuğla pencere kemerleri moloz taş duvar örgüsü okunabilmektedir. Tavanı volta döşeme olan mekanın yüksekliği 2.56 m., alanı 2.67 m²'dir.

Şekil 3.19 B04 Nolu mekanda mermer lavabo ve volta döşeme detayı, 2018

B05 Nolu Mekan (Depo)

B02 kat holünden ahşap bir kapı ile girilen mekan depo olarak kullanılmaktadır. Kuzeydoğu cephesine bakan bir adet alüminyum doğrama pencere mevcuttur. Tavan ve duvarları boyalı olan mekanın zemini şap döşeme, yüksekliği 2.56 m. ve alanı 3.52 m²'dir.

Şekil 3.20 B04 nolu wc iç mekan ve duvar detayı, 2018

Şekil 3.21 B05 Depo giriş kapısı ve iç mekan, 2018

B06 Nolu Mekan (Koridor)

Güneybatı cephesine göre sol kısımda kalan odalara girişlerin sağlandığı mekana B02 kat holünden kemerli bir açıklık ile ulaşılmaktadır. Tavan ve duvarlarında laboratuvarların mekanik tesisatlarına ait borular mevcuttur. Tavanı volta döşeme olan mekanın zemini 30x30 cm. karo mozaik ile kaplıdır. -1.43 kotunda bulunan mekanın yüksekliği 2.51 m., alanı 16.65 m²'dir.

Şekil 3.22 B06 Koridor B02 kat holüne bakış (a) ve B11 Mescit girişine bakış (b), 2018

B07 Nolu Mekan (Depo)

B06 koridorundan çift kanatlı ahşap bir kapı ile girilen mekan laboratuvar birimlerine ait depo olarak kullanılmaktadır. Kuzeydoğu cephesine bakan iki adet alüminyum doğrama pencere mevcuttur. Giriş kapısının hemen sağında B02 koridoruna açılan sonradan duvar örülerek kapatılmış bir açıklık mevcuttur. -1.52 kotunda yer alan mekanın yüksekliği 2.56 m., alanı 2.67 m²'dir. Tavanı volta döşeme olup, duvarları boyalıdır.

B08 Nolu Mekan (Elektrik Odası)

B06 koridorundan çift kanatlı ahşap bir kapı ile girilen mekan elektrik odası olarak kullanılmaktadır. Kuzeydoğu cephesine bakan bir adet alüminyum doğrama pencere mevcuttur. Giriş kapısının hemen solunda 61 cm. derinliğinde bir niş mevcuttur. -1.52 kotunda yer alan mekanın yüksekliği 2.56 m., alanı 9.93 m²'dir. Tavanı volta döşeme olup, duvarları boyalıdır.

Şekil 3.23 B07 Nolu depo iç mekan, 2018

Şekil 3.24 B07 depo giriş kapısı (a) ve B08 elektrik odası giriş kapısı, 2018

Şekil 3.25 B08 elektrik odası iç mekan, 2018

B09 Nolu Mekan (Depo)

-1.47 kotunda bulunan mekana giriş kuzeydoğu cephesinden tek kanatlı metal bir kapı ile sağlanmaktadır. Depo olarak kullanılan mekanın B06 koridoruna açılan iki adet ahşap kapısı koridor tarafında ahşap levha ile kapatılmıştır. Kuzeydoğu cephesine bakan iki adet alüminyum doğrama pencere mevcuttur. Girişin karşısında bulunan duvar üzerinde monşarj asansörü bulunmaktadır. Girişe göre solda yer alan bölümde duvara bitişik beton su haznesi ve pencere önünde beton tezgah mevcuttur. Sıva kaplı tavanda 16.5x4.5 boyutunda cepheye dik olarak ve paralel olarak yerleştirilmiş iki adet çelik putrel bulunmaktadır. Girişin sağ kısmında ise B10 nolu mekana açılan ahşap doğrama bir pencere mevcuttur. Duvarları 1.74 m. yüksekliğinde 20x20 cm. boyutlarında seramik ile kaplı olan mekanın yüksekliği 2.50 m., alanı 38.63 m²'dir.

B10 Nolu Mekan (Marangozhane)

Bina içerisindeki ahşap kapısı B11 nolu mescit tarafında kapatılmış olan ve marangozhane olarak kullanılan mekana kuzeydoğu cephesi üzerindeki alüminyum doğrama pencereden bir seyyar merdiven yardımıyla giriş sağlanmaktadır (Şekil 3.26). -2.45 kotunda yer alan mekanın Kuzeybatı cephesine bakan bir adet penceresi daha mevcuttur. Zemin şap döşeme, tavan ve duvarları boyalıdır. Yüksekliği 3.53 m., alanı 14.77 m²'dir. Tavanda kuzeydoğu cephesine paralel yerleştirilmiş 16.5 x 4.5 cm. boyutunda çelik putrel bulunmaktadır.

Şekil 3.26 B10 marangozhane girişi, 2018

Şekil 3.27 B06 koridorun mescit girişine ayrılan bölümü, 2018

B11 Nolu Mekan (Mescit Giriş Holü)

B06 nolu koridorun devamı iken pvc doğrama bir kapı ile ayrılmış olan mekan mescit giriş holü olarak kullanılmaktadır. Zemini halı kaplı olup kuzeybatı cephesine açılan alüminyum doğrama bir kapısı bulunmaktadır. Girişin sol kısmında B12 ve B13 nolu

mescit alanına geçilen açıklıklar mevcuttur. Duvar ve tavanı boyalı olan mekanın yüksekliği 2.04 m., alanı 16.21 m²'dir. Mekanda özgün bir ize rastlanmamıştır.

B12 Nolu Mekan (Bayan Mescit)

B11 nolu mekandan ulaşılan mescidin kuzeybatı ve güneybatı cephelerine bakan iki adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. B13'e bağlantısı bulunan mekanın tavan ve duvarları boyalı, yüksekliği 2.38 m. ve alanı 15.13 m²'dir. Mekanda özgün bir ize rastlanmamıştır.

Şekil 3.28 B11 mescit giriş holü, 2018

B13 Nolu Mekan (Bay Mescit)

B11 nolu mekandan ulaşılan mescidin güneybatı cephesine bakan iki adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. Pencerelerden birisi mekanın köşesinde oluşturulmuş muhdes mihrabın arkasında kalmaktadır. Tavan ve duvarları boyalı, yüksekliği 2.42 m. ve alanı 23.88 m²'dir. Mekanda özgün bir ize rastlanmamıştır.

B14 Nolu Mekan (Abdesthane)

B06 nolu koridordan PVC bir kapı ile girilen mekan abdesthane ve WC olarak kullanılmaktadır. Güneybatı cephesine açılan penceresi içeride ikiye ayrılmıştır. Mekan içerisinde cephe duvarına bitişik bir WC mevcuttur. Zemin ve duvarları seramik kaplı mekanda özgün bir ize rastlanmamıştır. Yüksekliği 2.50 m. alanı 14.25 m²'dir.

Şekil 3.29 B13 nolu mekandan B12 bayan mescide bakış, 2018

Şekil 3.30 B13 bay mescit iç mekan, 2018

Şekil 3.31 B14 abdesthane ve wc, 2018

B15 Nolu Mekan (Depo)

B06 nolu koridordan çift kanatlı ahşap bir kapı ile girilen mekan depo olarak kullanılmaktadır. Güneybatı cephesine bakan iki adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. B06 koridora bakan pencere boşluğu iç kısımda ahşap levhalarla kapatılmıştır. Girişin sağ kısmındaki duvar da ahşap levhalar ile kaplıdır. Mekanın zemini beton ve tavanı volta döşemedir. Tavanının ortasında cepheye dik olarak yerleştirilmiş bir çelik putrel mevcuttur. Yüksekliği 2.57 m. alanı 21.56 m²'dir.

Şekil 3.32 B15'in özgün ahşap kapısı ve iç mekan, 2018

B16 Nolu Mekan (Arşiv)

Arşiv olarak kullanılan mekana B01 giriş holünden ahşap bir kapı ile girilmektedir. Yapıdaki tek özgün döşeme olan ahşap kaplama bu mekanda tespit edilmiştir (Şekil 3.34). Ahşap döşeme tahtaları 22 cm. genişliğindedir. Tavanı volta döşeme olan mekanın güneybatı cepheye açılan alüminyum doğrama bir penceresi mevcuttur. Yüksekliği 2.49 m., alanı 11.65 m²'dir.

B17 ve B17-A Nolu Mekanlar (Depo)

Depo olarak kullanılan mekana B01 giriş holünden ahşap bir kapı ile girilmektedir. Zemini şap döşeme, tavanı sıvalı olan mekanın yüksekliği 2.10 m., alanı 5.03 m²'dir. Girişin sağ tarafındaki bir ahşap kapı ile B17-A nolu mekana girilmektedir. Yine depo fonksiyonu olan mekanın duvarları muhdes ahşap levhalar ile kapatılmıştır. Güneybatı cepheye bakan pencere de aynı şekilde ahşap levha ile kapatılmıştır. Alanı 4.69 m²'dir.

Şekil 3.33 B16 Arşiv giriş kapısı ve iç mekan, 2018

Şekil 3.34 B16 iç mekan ve ahşap döşeme detayı, 2018

Şekil 3.35 B18 Koridordan B02 kat holüne bakış (a) ve B19 koridora bakış (b), 2018

Şekil 3.36 B17 depo giriş kapısı (a) ve B20 koridor, 2018

Şekil 3.37 B21 nolu depo ahşap giriş kapısı ve B22 nolu depo PVC giriş kapısı, 2018

B18 Nolu Mekan (Koridor)

Güneybatı cephesine göre sağ kısımda kalan odalara girişlerin ve B19, B20 no'lu koridorlara geçişin sağlandığı mekana B02 kat holünden kemerli bir açıklık ile ulaşılmaktadır. B21 ve B28 nolu odalara bu koridordan girilmektedir. Tavanı volta döşeme olup, zemini 30x30 cm karo mozaik ile kaplıdır. -1.43 kotunda bulunan mekanın yüksekliği 2.49 m., alanı 9.22 m²'dir.

B19 Nolu Mekan (Koridor)

B18 nolu koridorun devamında yer alan mekana kemerli bir açıklık ile geçiş sağlanmaktadır. B22 ve B27 nolu mekanlara buradan girilmektedir. Tavanı volta döşeme olup, zemini 30x30 cm karo mozaik ile kaplıdır. -1.43 kotunda bulunan mekanın yüksekliği 2.49 m., alanı 5.19 m²'dir.

B20 Nolu Mekan (Koridor)

B19 nolu koridorun devamında yer alan mekana kemerli bir açıklık ile geçiş sağlanmaktadır. B23, B24 ve B25 nolu mekanlara buradan girilmektedir. Tavanı volta döşeme olup, zemini 30x30 cm karo mozaik ile kaplıdır. -1.43 kotunda bulunan mekanın yüksekliği 2.49 m, alanı 16.96 m²'dir.

B21 Nolu Mekan (Depo)

B18 nolu koridordan çift kanatlı ahşap bir kapı ile girilen mekan depo olarak kullanılmaktadır. Güneybatı cephesine bakan iki adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. B18 koridora bakan pencere boşluğu koridor tarafında kapatılmıştır. İç mekanda ahşap pencere doğraması mevcuttur. B22 odaya açılan kapatılmış kapı boşluğu ve ahşap kapı doğraması bulunmaktadır. Mekanın zemini beton ve tavanı volta döşemedir. Tavanının ortasında cepheye dik olarak yerleştirilmiş bir çelik putrel mevcuttur. Yüksekliği 2.58 m., alanı 21.31 m²'dir.

B22 Nolu Mekan (Depo)

B19 nolu koridordan tek kanatlı PVC doğramalı bir kapı ile girilen mekan depo olarak kullanılmaktadır. Güneybatı cephesine bakan bir adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. B21 odaya açılan kapı boşluğu kapatılmıştır. Mekanın zemini beton, tavanı volta döşemedir. Yüksekliği 2.43 m., alanı 13.93 m²'dir.

Şekil 3.38 B23 nolu depo PVC giriş kapısı ve B25 nolu depo ahşap giriş kapısı, 2018

B23 Nolu Mekan (Depo)

B20 nolu koridordan tek kanatlı pvc doğramalı bir kapı ile girilen mekan depo olarak kullanılmaktadır. Güneybatı cephesine bakan bir adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. Mekanın zemini beton, tavanı volta döşemedir. Yüksekliği 2.40 m., alanı 12.92 m²'dir.

B24 Nolu Mekan (Depo)

B20 nolu koridordan tek kanatlı ahşap bir kapı ile girilen mekan depo olarak kullanılmaktadır. Güneybatı cephesine bakan alüminyum doğrama penceresi önüne iç mekanda bir duvar örülerek 46x81 cm. boyutunda yeni bir pencere boşluğu oluşturulmuştur. Bu ikinci pencere doğraması ahşaptır. Mekanın zemini betondur. Tavandaki muhdes çimento sıva büyük ölçüde dökülmüş, alt kısımda volta döşemeler açığa çıkmıştır. Diğer odalara göre daha yüksek kotta yer alan odanın tavan yüksekliği 2.27 m., alanı 11.70 m²'dir.

Şekil 3.39 B24 nolu depo iç mekan ve giriş kapısı, 2018

B25 Nolu Mekan (Depo)

B20 nolu koridordan tek kanatlı ahşap bir kapı ile girilen mekan depo olarak kullanılmaktadır. Güneybatı cephesine bakan bir adet alüminyum doğrama penceresi bulunmaktadır. Zemini beton, tavanı volta döşemedir. Mekanın yüksekliği 2.33 m., alanı 13.31 m²'dir.

B26 Nolu Mekan (Mahzen)

Mekana giriş yapının kuzeydoğu cephesine eklenmiş olan muhdes yapının içerisinden B31 nolu odadan sağlanmaktadır. Ahşap bir kapı ile girilen mahzen -2.14

kotunda yer almaktadır ve kapı önündeki 3 basamaklı bir merdiven ile zemin kotuna inilmektedir. Duvarları moloz taş olup duvar birleşimleri pahlıdır. Tavanı volta döşeme, zemini topraktır. Mekanın yüksekliği 3.24 m., alanı 35.54 m²'dir.

B27 Nolu Mekan (Mekanik Tesisat Odası)

B19 nolu koridordan tek kanatlı muhdes bir demir kapı ile girilen mekan mekanik tesisat odası olarak kullanılmaktadır. Kuzeydoğu cephesine bakan pencere boşluğu metal panjur ile kapatılmıştır mevcuttur. Girişin solundaki duvarda bir adet muhdes lavabo bulunmaktadır. Mekanın zemini beton, tavanı volta döşemedir. Yüksekliği 2.57 m, alanı 12.70 m²'dir.

Şekil 3.40 B27 nolu mekanik tesisat odası giriş kapısı, 2018

B28 Nolu Mekan (Depo)

B18 nolu koridordan tek kanatlı pvc bir kapı ile girilen mekan depo olarak kullanılmaktadır. Kuzeydoğu cephesine bakan üç adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. B18 koridora bakan ahşap doğramalı bir penceresi vardır (Şekil 3.41). B02 kat holüne açılan kapı boşluğu kapatılmıştır. Mekanın zemini beton ve tavanı volta döşemedir. Tavanının ortasında cepheye paralel olarak yerleştirilmiş bir çelik putrel mevcuttur. Yüksekliği 2.53 m., alanı 26.91 m²'dir.

Şekil 3.41 B28 nolu depo giriş kapısı ve B18 nolu koridora açılan penceresi, 2018

B29 Nolu Mekan (Klima Santrali)

Yapının kuzeydoğu cephesine eklenmiş muhdes yapıya ait olan mekana giriş kuzeybatı yönündeki çift kanatlı alüminyum doğrama bir kapı ile dir. Mekan klima santralinin temiz hava birimi olarak kullanılmaktadır. Alanı 40.69 m²'dir.

Şekil 3.42 B29 nolu klima santrali girişi, 2018

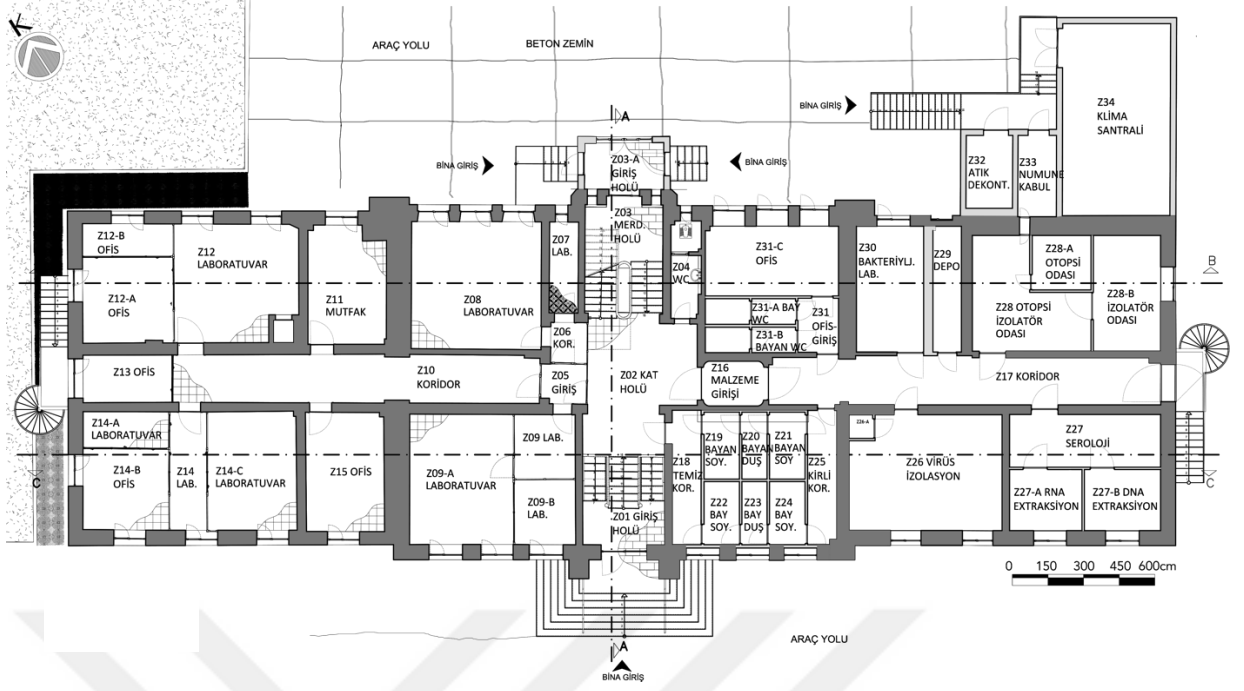
Şekil 3.43 Kuzeydoğu cephedeki muhdes yapı ve B30 nolu mekan girişi, 2018

B30- B31 Nolu Mekanlar (Atık Dekontaminasyon Teknik Alanı)

Yapının kuzeydoğu cephesine eklenmiş muhdes yapıya ait olan mekana giriş kuzeydoğu yönündeki tek kanatlı alüminyum doğrama bir kapı ile olur. Kapıdan girişte 4 basamaklı bir merdiven ile B30 giriş holüne inilir. Bu bölüm 9.00 m²'lik alana sahiptir. Buradan pvc bir doğrama ile ayrılmış ikinci mekana B31 nolu mekana girilir. Bu mekan 11.24 m² alana sahiptir. Mekan atık dekontaminasyon (dezenfeksiyon) teknik alanı olarak kullanılmaktadır ve işlem için gerekli mekanik teçhizat bu kısımda yer almaktadır. Ayrıca buradan daha önce bahsedilen B26 mahzene giriş mevcuttur.

3.4.1.3 Zemin Kat

Yapının güneybatı ve kuzeydoğu cephelerinde bulunan iki adet giriş kapısından ulaşılan zemin kat +0.00 kotundadır. Giriş holünde bulunan iki adet merdivenle bodrum kata iniş ve bir adet merdivenle birinci kata çıkış mevcuttur. Laboratuvar, ofis ve DSL-3 laboratuvar birimi bu katta yer almaktadır.

Şekil 3.44 Teşhis Binası zemin kat planı, 2018

Z01 Nolu Mekan (Giriş Holü)

Yapının güneybatı cephesinde bulunan ana girişte yer alan mekana -1.01 yol kotundan 6 basamaklı bir merdiven ile ulaşılır. Mekan yapının diğer zemin ve bodrum katlarına ulaşımın sağlandığı 3 kollu merdivenin sahanlığıdır. Alüminyum doğramalı çift kanatlı muhdes giriş kapısı ile girilen ve 0.00 kotunda yer alan mekanın zemini muhdes mermer kaplamadır. Mekanda bulunan 3 kollu merdivenin yan kollarında bulunan 7 adet basamak ile bodrum katına (-1.45 Kotu) inilir. Merdivenin orta kolunda yer alan 8 basamak ile de zemin kata (+1.23 Kotu) çıkılmaktadır. Merdiven basamakları muhdes mermer kaplamalı olup, merdiven özgün ahşap küpeşte ve demir korkuluklara sahiptir. Merdivenin zemin kata çıkan orta kol ilk basamağının iki tarafında yer alan demir korkuluk babaları üzerinde bitkisel motifler mevcuttur. Demir babaların basamağa sabitlendiği kısımda, muhdes mermer kaplamanın altında özgün dairesel formlu, yerinde dökme mozaik basamak görülmektedir (Şekil 3.45). Mekanın alanı 20.07 m², yüksekliği 4.60 m.'dir.

Z02 Nolu Mekan (Kat Holü)

+1.23 kotunda yer alan ve Z01 ve Z03 nolu merdiven hollerinden ulaşılabilen mekan dikdörtgen plan şemasına sahip yapının orta kısmında yer alır. Sağ ve sol kısımdaki ince uzun koridorlar etrafına yerleştirilmiş odalara ve birinci kata ulaşım buradan

sağlanmaktadır. Zemini muhdes mermer kaplamalı mekanın tavanı alüminyum asma tavadır. Alanı 15.85 m², yüksekliği 3.36 m.'dir.

Şekil 3.45 Zemin kat güneybatı girişi (a) ve Z01'de mermer kaplama altında özgün dökme mozaik basamak (b), 2018

Şekil 3.46 Z02 kat holünden Z01 giriş holüne bakış, 2018

Şekil 3.47 Z02 kat holünden Z03 merdiven holüne bakış, 2018

Şekil 3.48 Z03 Giriş holü kemerli giriş kapısı, kemerli pencereler ve Z03'ten Z02 kat holüne bakış, 2018

Z03 ve Z03-A Nolu Mekanlar (Giriş Holü ve Merdiven Holü)

Yapının kuzeydoğu cephesinde bulunan arka girişten ilk ulaşılan mekan Z03-A giriş holüdür. Rüzgarlık fonksiyonuna sahip olan ve 0.00 kotunda bulunan bu mekana -1.15 yol kotundan, kuzeybatı ve güneydoğu yönlerindeki beşer basamaklı iki adet merdiven

ile çıkılarak ulaşılır. Giriş kapıları muhdes alüminyum doğramadır. Zemini muhdes mermer kaplama, alanı 6.53 m², yüksekliği 3.41 m.'dir. Buradan alüminyum doğramalı muhdes tek kanatlı kapı ile Z03 mekanına girilmektedir. Z03, yapının diğer katlarına ulaşımın sağlandığı 2 kollu merdivenin sahanlığıdır. Girişe göre sağ tarafta yer alan 7 basamaklı bir merdiven ile bodrum katına (-1.45 Kotu) inilir. Sol tarafta yer alan 8 basamaklı merdiven ile de zemin kat +1.23 kotuna, Z02 kat holüne çıkılmaktadır. Zemini ve merdiven basamakları muhdes mermer kaplamalı olup, merdiven özgün ahşap küpeşte ve demir korkuluklara sahiptir. Mekanın alanı 16.31 m², yüksekliği 3.41 m.'dir.

Z04 Nolu Mekan (WC)

Z02 kat holünden muhdes ahşap bir kapı ile girilen mekan WC ve lavabo olarak kullanılmaktadır. Giriş bölümünde lavabo alanı mevcuttur. Buradan PVC doğrama bir kapı ile WC alanına girilmektedir. WC bölümünde kuzeydoğu cepheye açılan 48x177 boyutlarında alüminyum doğrama pencere mevcuttur. Zemini ve duvarları muhdes seramik kaplama olan mekanın toplam alanı 4.98 m², yüksekliği 4.48 m.'dir.

Şekil 3.49 Z02 kat holünden Z05 nolu giriş holünün alüminyum doğraması, 2018

Z05 Nolu Mekan (Giriş Holü)

Yapının güneybatı cephesine göre sol kısmında bulunan laboratuvar birimlerine girişin sağlandığı mekandır. Z02 kat holünden alüminyum doğramalı muhdes bir kapı ile ulaşılan mekanın alanı 3.09 m², yüksekliği 3.30 m.'dir. Zemini muhdes seramik kaplama, tavanı alüminyum asma tavan, duvarları boyalıdır.

Şekil 3.50 Z05 giriş holü (a) ve Z06 koridor (b), 2018

Z06 Nolu Mekan (Koridor)

Z05 giriş holünden PVC doğrama bir bölücü duvar ile ayrılan mekana bu doğrama üzerindeki kapı ile ulaşılmaktadır. Bu alan Z07 ve Z08 nolu laboratuvarların girişlerini diğer mekanlardan ayırmaktadır. Alanı 2.61 m², yüksekliği 3.35 m.'dir. Zemini muhdes seramik kaplama, tavanı alüminyum asma tavan, duvarları boyalıdır.

Z07 Nolu Mekan (Laboratuvar- Besi yeri Hazırlama Odası)

Z06 giriş holünden muhdes ahşap kapı ile ulaşılan mekan besi yeri hazırlama odası olarak kullanılmaktadır. Zemin katta özgünlüğünü kısmen de olsa koruyabilmiş tek mekan burasıdır. Zemininde özgün karosiman döşeme ve süpürgelikler tespit edilmiştir. Tavanı volta döşeme olan mekanın yüksekliği 4.48 m., alanı 4.57 m²'dir. Kuzeydoğu cepheye açılan 53x177 cm. boyutunda alüminyum doğrama penceresi mevcuttur.

Şekil 3.51 Z07 nolu mekanda volta döşeme tavan ve karosiman zemin kaplaması, 2018

Şekil 3.52 Z03 Özgün karosiman döşeme ve süpürgelik detayı, 2018

Z08 Nolu Mekan (Laboratuvar)

Z06 Giriş holünden muhdes ahşap kapı ile ulaşılan mekan laboratuvar olarak kullanılmaktadır. Zemini muhdes seramik kaplama, tavanı alüminyum asma tavandır. Duvarları 1.75 m. yüksekliğe kadar seramik kaplıdır. Kuzeydoğu cepheye açılan 3 adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. Mekanın yüksekliği 3.35 m, alanı 29.47 m²'dir.

Şekil 3.53 Z08 iç mekan (a) ve Z09 nolu giriş holü (b), 2018

Şekil 3.54 Z09-A nolu mekandan Z09 nolu mekan girişi (solda) ve Z09-B nolu mekan girişi (sağda) ,2018

Şekil 3.55 Z09-A nolu laboratuvar iç mekan, 2018

Z09, Z09-A ve Z09-B Nolu Mekanlar (Laboratuvar)

Z05 giriş holünden muhdes ahşap kapı ile ulaşılan mekan laboratuvar olarak kullanılmaktadır. Ana mekan PVC doğramalarla 3 bölüme ayrılmıştır. Ahşap kapıdan girişte Z09 nolu mekana ulaşılır. 6.91 m² alana sahip olan mekanın zemini muhdes seramik kaplama, tavanı alüminyum asma tavadır. Z09-A ve Z09-B nolu mekanlardan PVC doğrama ile ayrılmaktadır. Buradan PVC doğrama bir kapı ile Z09-A nolu mekana girilmektedir. Zemini seramik kaplama, tavanı alüminyum asma tavadır. Duvarları 1.75 m. yüksekliğe kadar seramik kaplıdır. Güneybatı cepheye açılan iki adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. Mekanın alanı 23.91 m², yüksekliği 3.30 m'dir. PVC doğrama bir kapı ile Z09-B nolu mekana geçilmektedir. Bu mekanın da zemini muhdes seramik kaplamalı, tavanı alüminyum asma tavadır. Güneybatı cepheye bakan bir adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. Alanı 6.91 m², yüksekliği 3.30 m'dir.

Z10 Nolu Mekan (Koridor)

Z05 Giriş holünden PVC doğrama bir kapı ile ulaşılmaktadır. Zemini muhdes seramik kaplama, tavanı alüminyum asma tavadır. Alanı 31.31 m², yüksekliği 3.30 m'dir.

Z11 Nolu Mekan (Mutfak)

Z10 koridordan muhdes ahşap bir kapı ile ulaşılan mekan mutfak olarak kullanılmaktadır. Zemini muhdes seramik kaplama, tavanı alüminyum asma tavadır. Kuzeydoğu cepheye bakan bir adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. Girişin sağ tarafında L biçimli muhdes tezgah mevcuttur. Mekanın alanı 15.88 m², yüksekliği 3.22 m'dir.

Z12, Z12-A ve Z12-B Nolu Mekanlar (Laboratuvar)

Z10 koridordan muhdes ahşap kapı ile ulaşılan mekan laboratuvar olarak kullanılmaktadır. Ana mekan PVC doğramalarla 3 bölüme ayrılmıştır. Ahşap kapıdan girişte Z12 nolu mekana ulaşılır. 24.68 m² alana sahip olan mekanın zemini muhdes seramik kaplama, tavanı alüminyum asma tavadır. Duvarları 1.75 m yüksekliğe kadar seramik ile kaplıdır. Kuzeydoğu cepheye bakan iki adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. Girişin sağ tarafında koridor duvarına bitişik monşarj asansörü mevcuttur. Kullanılmayan asansörün metal kapağı kapatılmıştır. Kapak tutamaklarından iki adet kapağın aşağı yukarı sürülerek açılmakta olduğu tahmin edilmektedir. Mekan Z12-A ve Z12-B nolu mekanlardan pvc doğrama ile ayrılmaktadır.

Şekil 3.56 Z10 nolu koridor, 2018

Şekil 3.57 Z11 mutfak giriş kapısı, 2018

Şekil 3.58 Z11 mutfak iç mekan, 2018

Şekil 3.59 Z12 nolu laboratuvarı Z12-A ve Z12-B nolu mekanlardan ayıran PVC doğrama (a) ve Z12-A nolu ofis (b), 2018

Şekil 3.60 Z12 nolu laboratuvar ve monşarj asansörü, 2018

Buradan pvc doğrama sürgülü bir kapı ile Z12-A nolu mekana girilmektedir. Ofis olarak kullanılan odanın zemini seramik kaplama, tavanı alüminyum asma tavanıdır. Duvarları 1.75 m yüksekliğe kadar seramik kaplıdır. Kuzeybatı cepheye açılan bir adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. Mekanın alanı 13.79 m^2 , yüksekliği 3.33 m 'dir. Buradan PVC doğrama sürgülü bir kapı ile Z12-B mekanına ulaşılmaktadır. Zemini seramik kaplama, tavanı alüminyum asma tavan olan mekan 5.10 m^2 büyüklüğündedir. Kuzeydoğu cepheye açılan bir adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur.

Z13 Nolu Mekan (Ofis)

Z10 koridordan PVC doğrama sürgülü bir kapı ile ulaşılan mekan ofis olarak kullanılmaktadır. Zemini muhdes seramik kaplama, tavanı alüminyum asma tavanıdır.

Kuzeybatı cepheye bakan bir adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. Pencereden muhdes yangın merdivenine ulaşım sağlanmaktadır. Mekanın alanı 7.46 m², yüksekliği 3.31 m'dir.

Z14, Z14-A, Z14-B ve Z14-C Nolu Mekanlar (Laboratuvar)

Z10 koridordan muhdes ahşap kapı ile ulaşılan mekan laboratuvar olarak kullanılmaktadır. Ana mekan PVC doğramalarla 4 bölüme ayrılmıştır. Ahşap kapıdan girişte Z14 nolu mekana ulaşılır.

Şekil 3.61 Z13 nolu ofis iç mekan, 2018

Şekil 3.62 Z14 nolu (a) ve Z14-C nolu (b) laboratuvarlar, 2018

7.57 m² alana sahip olan mekanın zemini muhdes seramik kaplama, tavanı alüminyum asma tavandır. Duvarları 1.75 m yüksekliğe kadar seramik ile kaplıdır. Güneybatı cepheye bakan alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. Z14 ile Z14-C'yi ayıran PVC doğrama pencerenin orta kısmına denk gelmektedir. Z14'ten PVC doğrama sürgülü bir kapı ile Z14-A mekanına ulaşılmaktadır. Laboratuvar olarak kullanılan mekanın zemini muhdes seramik kaplama, tavanı alüminyum asma tavandır. Duvarları 1.75 m yüksekliğe kadar seramik ile kaplıdır. Z14-B ye açılan PVC doğrama sürgülü kapısı mevcuttur. Alanı 5.49 m², yüksekliği 3.28 m'dir.

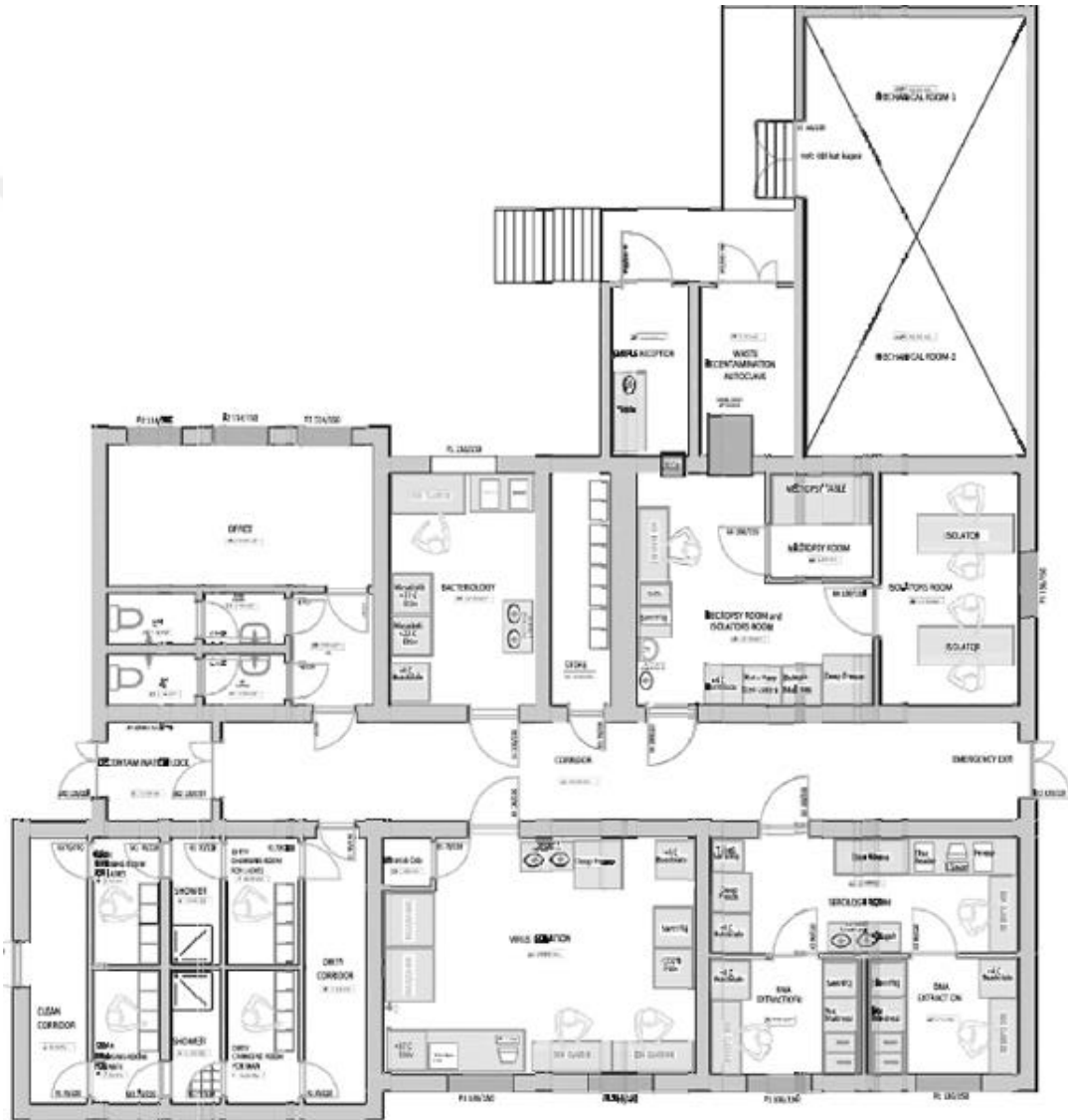
Şekil 3.63 Z14 nolu laboratuvar girişi, 2018

Z14 ve Z14-A mekanlarından PVC doğrama sürgülü kapılarla Z14-B mekanına ulaşılmaktadır. Ofis olarak kullanılan mekanın kuzeybatı ve güneybatı cephelere açılan birer adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. Zemini muhdes seramik kaplama, tavanı alüminyum asma tavan olan mekanın alanı 12.16 m², yüksekliği 3.27 m'dir. Duvarları 1.75 m yüksekliğe kadar seramik ile kaplıdır. Z14 nolu mekanın girişe göre sol tarafında yer alan PVC doğrama sürgülü bir kapı ile Z14-C mekanına girilmektedir. Laboratuvar olarak kullanılmakta olan mekanın zemini muhdes seramik kaplama tavanı alüminyum asma tavandır. Duvarları 1.75 m yüksekliğe kadar seramik ile kaplıdır. Güneybatı cepheye açılan bir adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. Diğer

penceresinin daha önce belirtildiği gibi yarısı bu mekanın içinde olup, pencerenin önü PVC doğrama ile kapatılmıştır. Alanı 18.70 m² olan mekanın yüksekliği 3.29 m'dir.

Z15 Nolu Mekan (Ofis)

Z10 koridordan muhdes ahşap bir kapı ile ulaşılan mekan ofis olarak kullanılmaktadır. Zemini muhdes seramik kaplama, tavanı alüminyum asma tavanıdır. Duvarları 1.75 m yüksekliğe kadar seramik ile kaplıdır. Güneybatı cepheye bakan bir adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. Mekanın alanı 16.65 m², yüksekliği 3.36 m'dir.

Şekil 3.64 BSL-3 Laboratuvarı tefrişli tadilat planı [75]

Z16 Nolu Mekan (Malzeme Girişi)

Zemin kat Z02 giriş holünün güneybatı cepheye göre sağ tarafta kalan bölümü avian influenza ve kuş gribi gibi yüksek risk taşıyan hastalıklara ait teşhislerin yapıldığı BSL-3

(Biyogüvenlik Seviye 3 Laboratuvarı) olarak kullanılmaktadır. Bu yeni ve özel fonksiyon sebebiyle mekanlar büyük ölçüde değişime uğramıştır. Bu laboratuvarlara zemin kattan iki adet giriş mevcuttur. İlki Z16 nolu malzeme girişi olan çift kapılı otoklav bölümüdür. Alanın zemini PVC zemin kaplamalı, tavanı alüminyum asma tavan, duvarları boyalıdır. 6.94 m² alana sahip olan mekanın yüksekliği 2.77 m'dir.

Şekil 3.65 Zemin kat BSL-3 Laboratuvar birimlerine ait giriş kapısı, 2018

Şekil 3.66 Z17 nolu koridor (a) ve Z18 nolu temiz koridor, 2018

Z17 Nolu Mekan (Koridor)

Z16 nolu mekandan Z17 koridora geçilmektedir. Zeminini PVC zemin kaplamalı, tavanı alüminyum asma tavan, duvarları boyalıdır. Alanı 32.52 m², yüksekliği 2.77 m'dir. Buradan diğer laboratuvar birimlerine giriş sağlanmaktadır. Ayrıca güneydoğu cepheye açılan muhdes yangın kapısı bulunmaktadır.

Z18 Nolu Mekan (Temiz Koridor)

Z02 giriş holünden BSL-3 alanına diğer giriş laboratuvar çalışanlarının kullandığı giriştir. Alüminyum panel kapı ile mekana girilmekte olup, girişte yer alan ilk mekan temiz koridordur. Alanın zeminini PVC zemin kaplamalı, tavanı alüminyum asma tavan, duvarları boyalıdır. 6.94 m² alana sahip olan mekanın yüksekliği 2.77 m'dir. Buradan Z19 bayan soyunma ve Z22 bay soyunma mekanlarına geçilmektedir.

Z19 Nolu Mekan (Bayan Soyunma)

Z18 temiz koridordan alüminyum panel kapı ile girilen mekanın zeminini muhdes seramik kaplama, tavanı alüminyum asma tavan, duvarları boyalıdır. Alanı 4.22 m², yüksekliği 2.77 m'dir.

Z20 Nolu Mekan (Bayan Duş)

Z19 nolu mekandan alüminyum panel kapı ile ulaşılmaktadır. Zeminini muhdes seramik kaplama, tavanı alüminyum asma tavan, duvarları boyalıdır. Alanı 2.99 m², yüksekliği 2.77 m'dir.

Z21 Nolu Mekan (Bayan Soyunma)

Z20 nolu mekandan alüminyum panel kapı ile ulaşılmaktadır. Zeminini muhdes seramik kaplama, tavanı alüminyum asma tavan, duvarları boyalıdır. Alanı 4.22 m², yüksekliği 2.77 m'dir.

Z22 Nolu Mekan (Bay Soyunma)

Z18 temiz koridordan alüminyum panel kapı ile girilen mekanın zeminini muhdes seramik kaplama, tavanı alüminyum asma tavan, duvarları boyalıdır. Alanı 3.99 m², yüksekliği 2.77 m'dir.

Z23 Nolu Mekan (Bay Duş)

Z22 nolu mekandan alüminyum panel kapı ile ulaşılmaktadır. Zeminini muhdes seramik kaplama, tavanı alüminyum asma tavan, duvarları boyalıdır. Alanı 2.76 m², yüksekliği 2.77 m'dir.

Z24 Nolu Mekan (Bay Soyunma)

Z23 nolu mekandan alüminyum panel kapı ile ulaşılmaktadır. Zeminini muhdes seramik kaplama, tavanı alüminyum asma tavan, duvarları boyalıdır. Alanı 4.00 m², yüksekliği 2.77 m'dir.

Z25 Nolu Mekan (Kirli Koridor)

Z21 bayan soyunma ve Z25 bay soyunma mekanlarından alüminyum panel kapılar ile Z25 kirli koridora ulaşılmaktadır. Alanın zemini PVC zemin kaplamalı, tavanı alüminyum asma tavan, duvarları boyalıdır. 6.96 m² alana sahip olan mekanın yüksekliği 2.77 m'dir. Buradan, laboratuvar birimlerine ulaşımın sağlandığı Z17 koridora geçilmektedir.

Z26 ve Z26-A Nolu Mekanlar (Laboratuvar)

Z17 koridordan alüminyum panel kapı ile ulaşılan mekan virüs izolasyon laboratuvarı olarak kullanılmaktadır. Kapıdan girişte sağ kısımda 1.01 m² alana sahip küçük bir bulunmaktadır. Zeminini PVC zemin kaplama, tavanı alüminyum asma tavanıdır. Güneybatı cepheye bakan iki adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. Pencere boşluğu iç mekanda koruyucu bir cam ile kapatılmıştır. Alüminyum doğramaların açılış yönleri değiştirilmiştir ve pencere dışarıdan açılmaktadır. Mekanın alanı 30.32 m², yüksekliği 2.77 m'dir.

Şekil 3.67 Z26 nolu laboratuvar iç mekan ve Z26-A nolu laboratuvar girişi, 2018

Şekil 3.68 Z27-A pencere detayı, 2018

Şekil 3.69 Z27-A ve Z27-B nolu laboratuvarlar, 2018

Z27, Z27-A ve Z27-B Nolu Mekanlar (Laboratuvar)

Z17 koridordan alüminyum panel kapı ile ulaşılmaktadır. Ana mekan 3 bölüme ayrılmıştır. Kapıdan girişte yer alan bölüm Seroloji Laboratuvarı olarak kullanılmaktadır. Alanı 14.16 m²'dir. Girişin karşısında bulunan bir kapı ile Z27-A Rna Extraksiyon Laboratuvarı'na girilmektedir. Alanı 7.85 m²'dir. Güneybatı cepheye bakan bir adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. Z17'den diğer bir kapı ile Z27-B Dna Extraksiyon Laboratuvarı'na girilmektedir. Alanı 8.27 m²'dir. Güneybatı cepheye bakan bir adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. Bütün pencere boşlukları iç

mekanda koruyucu bir cam ile kapatılmıştır (Şekil 3.68). Alüminyum doğramaların açılış yönleri değiştirilmiştir ve pencereler dışarıdan açılmaktadır. Bütün mekanların zemini PVC zemin kaplama, tavanı alüminyum asma tavan ve yükseklikleri 2.77 m'dir.

Şekil 3.70 Z28 nolu otopsi-izolatör odası, 2018

Şekil 3.71 Z28 nolu otopsi-izolatör odasında Z33 nolu mekana açılan numune penceresi (a) ve Z28-B izolatör odası (b), 2018

Z28, Z28-A ve Z28-B Nolu Mekanlar (Laboratuvar)

Z17 koridordan alüminyum panel kapı ile ulaşılmaktadır. Ana mekan 3 bölüme ayrılmıştır. Kapıdan girişte yer alan bölüm otopsi izolatör odası olarak kullanılmaktadır. Alanı 18.21 m²'dir. Z33'e açılan 40x55 boyutlarında bir numune penceresi bulunmaktadır. Z28'den alüminyum panel bir kapı ile Z28-A otopsi odasına girilmektedir. Alanı 5.81 m²'dir. Z28'den diğer bir kapı ile Z28-B izolatör odasına girilmektedir. Alanı 13.82 m²'dir. Güneydoğu cepheye bakan bir adet alüminyum

doğrama penceresi mevcuttur. Pencere boşluğu iç mekanda koruyucu bir cam ile kapatılmıştır. Alüminyum doğramanın açılış yönü değiştirilmiştir ve pencere dışarıdan açılmaktadır. Bütün mekanların zemini PVC zemin kaplama, tavanı alüminyum asma tavan ve yükseklikleri 2.77 m'dir.

Z29 Nolu Mekan (Depo)

Z17 koridordan alüminyum panel kapı ile ulaşılmaktadır. Mekanın alanı 6.37 m², yüksekliği 2.77 m'dir. Zemini PVC zemin kaplama, tavanı alüminyum asma tavandır.

Şekil 3.72 Z28-A otopsi odası ve Z29 nolu depo, 2018

Şekil 3.73 Z30 nolu bakteriyoloji laboratuvarı giriş kapısı ve iç mekanı, 2018

Z30 Nolu Mekan (Bakteriyoloji Laboratuvarı)

Z17 koridordan alüminyum panel kapı ile ulaşılmaktadır. Kuzeydoğu cepheye bakan bir adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. Pencere boşluğu iç mekanda koruyucu bir cam ile kapatılmıştır. Alüminyum doğramanın açılış yönü değiştirilmiştir ve pencere dışarıdan açılmaktadır. Mekanın alanı 15.02 m², yüksekliği 2.77 m'dir. Zemini PVC zemin kaplama, tavanı alüminyum asma tavandır.

Z31, Z31-A, Z31-B ve Z31-C Nolu Mekanlar (Laboratuvar)

Z17 koridordan alüminyum panel kapı ile ulaşılmaktadır. Ana mekan 3 bölüme ayrılmıştır. Kapıdan girişte yer alan bölüm giriş alanıdır. Alanı 3.91 m²'dir. Girişe göre sol kısımda bulunan alüminyum panel bir kapı ile Z31-A'ya girilmektedir. Bay WC olarak kullanılan mekanın alanı 4.10 m², yüksekliği 2.77 m'dir. Zemini seramik kaplama, tavanı alüminyum asma tavandır. Z31'in sol kısmında bulunan diğer bir alüminyum panel kapı ile Z31-B'ye girilmektedir. Bayan WC olarak kullanılan mekanın alanı 4.10 m², yüksekliği 2.77 m'dir. Zemini seramik kaplama, tavanı alüminyum asma tavandır. Z31 girişin karşısında bulunan alüminyum panel kapı ile Z31-C'ye girilmektedir. Ofis olarak kullanılan mekanın zemini PVC zemin kaplama, tavanı alüminyum asma tavan ve yüksekliği 2.77 m'dir. Kuzeydoğu cepheye bakan üç adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. Pencere boşlukları iç mekanda koruyucu bir cam ile kapatılmıştır. Alüminyum doğramaların açılış yönleri değiştirilmiştir ve pencereler dışarıdan açılmaktadır. Mekanın alanı 16.50 m²'dir.

Şekil 3.74 Z31 nolu mekan giriş kapısı ve Z31-C ofis iç mekan, 2018

Z32 Nolu Mekan (Atık Dekontaminasyon)

Kuzeydoğu cephedeki muhdes yapı içerisinde yer almaktadır. Kuzeybatı yönünde bulunan 15 basamaklı bir merdiven ile çıkılan sahanlıktan alüminyum panel bir kapı ile girilen mekan atık dekontaminasyon odası olarak kullanılmaktadır. Mekanın alanı 6.07 m², yüksekliği 2.34 m'dir. Zemini PVC zemin kaplama, tavanı alüminyum asma tavanıdır.

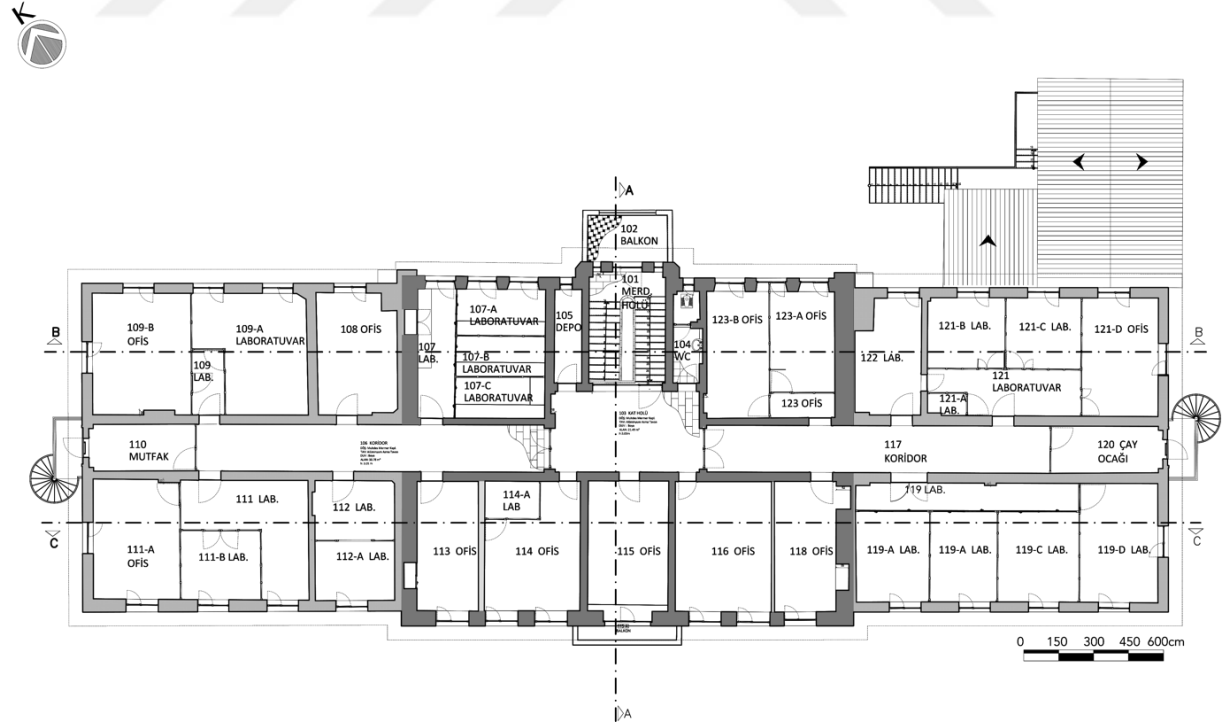
Z33 Nolu Mekan (Numune Kabul)

Z32 nolu mekanın bitişiğinde yer alan mekan numune kabul odası olarak kullanılmaktadır. Mekanın alanı 5.53 m², yüksekliği 2.32 m'dir. Zemini PVC zemin kaplama, tavanı alüminyum asma tavanıdır.

Z34 Nolu Mekan (Klima Santrali)

Z32 ve Z33 nolu mekanların bulunduğu sahanlık kotundan 4 basamaklı bir merdiven ile çıkılarak ulaşılan mekan klima santralinin egzoz birimi olarak kullanılmaktadır. Alüminyum doğrama çift kanatlı bir kapı ile girilen mekanın alanı 36.48 m², yüksekliği 3.04 m'dir.

3.4.1.4 Birinci Kat

Şekil 3.75 Teşhis Binası birinci kat planı, 2018

Yapının +6.00 kotundaki birinci katına ulaşım Z02 kat holünden 28 basamaklı bir merdiven ile yapılır. Zemin kat ile aynı oturum alanına ve plan şemasına sahip olan birinci katta ofis ve laboratuvar birimleri yer almaktadır.

101 Nolu Mekan (Merdiven Holü)

Z02 kat holünden birinci kata çıkan iki kollu merdivenin sahanlığı olan 101 merdiven holünün toplam alanı 15.41 m², sahanlık kısmı 3.24 m²'dir. +3.65 kotunda yer almaktadır. Zemin muhtes mermer kaplama, tavanı alüminyum asma tavanıdır. Asma tavanın kırık bölümlerinden özgün tavan seviyesi görülmektedir. 102 balkon kısmına açılan muhtes alüminyum doğrama bir kapısı ve kapının iki tarafında 36x168 boyutunda alüminyum doğrama pencereler mevcuttur. Özgün durumda kemerli olan pencerelerin kemer kavisleri dış mekanda kapatılarak dikdörtgen hale getirilmiştir. İç mekanda asma tavanın altında pencere kemerleri tespit edilmiştir (Şekil 3.77).

102 Nolu Mekan (Balkon)

101 merdiven holünden alüminyum doğrama bir kapı ile 102 balkona ulaşılmaktadır. 6.88 m² alana sahip balkonun zemin seramik kaplıdır. Parapet yüksekliği 80 cm'dir.

103 Nolu Mekan (Kat Holü)

101 merdiven holünden 14 basamak ile 103 kat holüne çıkılmaktadır. Kat holü merdiven holünden alüminyum doğrama ile ayrılmıştır ve 103 kat holüne alüminyum doğrama bir kapı ile girilmektedir. Mekanın alanı 21.49 m², yüksekliği 3.03 m'dir. Zemin muhtes mermer kaplama, tavanı alüminyum asma tavanıdır. 104,105,114,115,116 nolu mekanlara ve 106, 117 koridorlara ulaşım buradan sağlanmaktadır.

104 Nolu Mekan (WC)

103 kat holünden muhtes ahşap bir kapı ile girilen mekan WC ve lavabo olarak kullanılmaktadır. Giriş bölümünde lavabo alanı mevcuttur. Buradan PVC doğrama bir kapı ile WC alanına girilmektedir. WC bölümünde kuzeydoğu cepheye açılan 48x207 boyutlarında alüminyum doğrama pencere mevcuttur. Zemin ve duvarları muhtes seramik kaplama olan mekanın toplam alanı 4.47 m², yüksekliği 2.60 m'dir.

Şekil 3.76 101 nolu merdiven holü, 2018

Şekil 3.77 101 merdiven holünde alüminyum doğrama kapı ve pencereler (a) ve asma tavan altında kalan pencere kemerleri (b), 2018

Şekil 3.78 102 nolu balkon, 2018

Şekil 3.79 103 nolu kat holünde 102 nolu merdiven holüne açılan alüminyum doğrama kapı, 2018

Şekil 3.80 103 nolu kat holü, 2018

Şekil 3.81 104 nolu WC giriş kapısı ve iç mekan, 2018

Şekil 3.82 105 nolu depo iç mekan ve çatı arasına açılan kapı, 2018

Şekil 3.83 106 nolu koridor, 2018

105 Nolu Mekan (Depo)

103 kat holünden muhdes ahşap bir kapı ile girilen mekan temizlik odası- depo olarak kullanılmaktadır. Zemini PVC zemin kaplamalı, tavan ile duvarları sıvalı ve boyalıdır. Kuzeydoğu cepheye bakan 54x207 boyutunda alüminyum doğrama penceresi vardır.

Tavan hizasında duvarda bulunan PVC doğrama çatı çıkış kapısı ile çatı arasına ulaşılmaktadır. Mekanın alanı 4.74 m², yüksekliği 4.08 m'dir.

106 Nolu Mekan (Koridor)

103 kat holünden kemerli muhdes PVC bir kapı ile girilen mekanın zemini muhdes mermer kaplama, tavanı alüminyum asma tavandır. Alanı 30.78 m², yüksekliği 3.01 m'dir.

Şekil 3.84 107 nolu laboratuvar, 2018

Şekil 3.85 107-A, 107-B ve 107-C nolu laboratuvarlar, 2018

107, 107-A, 107-B, 107-C Nolu Mekanlar (Laboratuvar)

106 koridordan muhdes ahşap kapı ile ulaşılan mekan laboratuvar olarak kullanılmaktadır. Ana mekan PVC doğramalarla 4 bölüme ayrılmıştır. Ahşap kapıdan girişte 107 nolu mekana ulaşılır. Kuzeydoğu cepheye bakan bir adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. Girişe göre sol duvar üzerinde ahşap kapaklı bir dolap nişi vardır. Alanı 8.66 m², yüksekliği 3.10 m'dir. Buradan sürgülü PVC doğrama bir kapı ile 107-A nolu laboratuvara girilmektedir. Alanı 7.41 m², yüksekliği 3.10 m'dir. Kuzeydoğu cepheye bakan iki adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. 107-B nolu laboratuvardan PVC doğrama bölücü duvar ile ayrılmaktadır. 107 nolu mekandan yine sürgülü PVC doğrama bir kapı ile 107-B nolu laboratuvara girilmektedir. Alanı 6.47 m², yüksekliği 3.10 m'dir. 107-C nolu laboratuvardan PVC doğrama bölücü duvar ile ayrılmaktadır. 107 nolu mekandan başka bir sürgülü PVC doğrama bir kapı ile 107-C nolu laboratuvara girilmektedir. Alanı 6.67 m², yüksekliği 3.10 m'dir. Tüm mekanların zemini PVC zemin kaplamalı, tavanı alüminyum asma tavan, duvarları 1.75 m yüksekliğe kadar seramik ile kaplıdır.

108 Nolu Mekan (Ofis)

106 koridordan muhdes ahşap bir kapı ile ulaşılan mekan ofis olarak kullanılmaktadır. Zemini PVC zemin kaplamalı, tavanı alüminyum asma tavan ve duvarları boyalıdır. Kuzeydoğu cepheye bakan bir adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. Mekanın alanı 17.43 m², yüksekliği 3.42 m'dir.

109, 109-A ve 109-B Nolu Mekanlar (Laboratuvar-Ofis)

106 koridordan muhdes ahşap kapı ile ulaşılan mekan laboratuvar ve ofis olarak kullanılmaktadır. Ana mekan PVC doğramalarla 3 bölüme ayrılmıştır. Ahşap kapıdan girişte 109 nolu mekana ulaşılır. Giriş holü niteliğinde olan mekanın alanı 3.77 m², yüksekliği 3.15 m'dir. Buradan PVC doğrama bir kapı ile 109-A nolu laboratuvara girilmektedir. Duvarları 1.75 m yüksekliğe kadar seramik kaplı mekanın alanı 21.63 m², yüksekliği 3.15 m'dir. Kuzeydoğu cepheye bakan iki adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. 109-B nolu ofisten PVC doğrama bölücü duvar ile ayrılmaktadır. 109 nolu mekandan yine PVC doğrama bir kapı ile 109-B nolu mekana girilmektedir. Ofis olarak kullanılan mekanın alanı 21.71 m², yüksekliği 3.17 m'dir. Duvarları boyalıdır. Kuzeydoğu

ve kuzeybatı cephelere bakan birer adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. Tüm mekanların zemini PVC zemin kaplamalı, tavanı alüminyum asma tavandır.

110 Nolu Mekan (Mutfak)

106 koridordan PVC doğrama bir kapı ile ulaşılan mekan mutfak olarak kullanılmaktadır. Zemini muhdes mermer kaplama, tavanı alüminyum asma tavan ve duvarları boyalıdır. Kuzeybatı cephedeki yangın merdivenine açılan yangın kapısı burada bulunmaktadır. Mekanın alanı 8.76 m², yüksekliği 3.02 m'dir.

Şekil 3.86 108 nolu ofis iç mekan, 2018

Şekil 3.87 109 nolu giriş holü ve 109-B nolu ofis, 2018

Şekil 3.88 109-A nolu laboratuvar iç mekan, 2018

Şekil 3.89 110 mutfak iç mekan, 2018

111, 111-A ve 111-B Nolu Mekanlar (Laboratuvar-Ofis)

106 koridordan muhdes ahşap kapı ile ulaşılan mekan laboratuvar ve ofis olarak kullanılmaktadır. Ana mekan PVC doğramalarla 3 bölüme ayrılmıştır. Ahşap kapıdan girişte 111 nolu mekana ulaşılır. Laboratuvar olarak kullanılan mekanın alanı 17.67 m², yüksekliği 3.09 m'dir. Zemini PVC zemin kaplamalı, tavanı alüminyum asma tavan ve duvarları 1.75 m yüksekliğe kadar seramik kaplıdır. Güneybatı cepheye bakan bir adet

alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. Buradan PVC doğrama bir kapı ile 111-A nolu ofise girilmektedir. Alanı 18.94 m², yüksekliği 3.09 m'dir. Kuzeybatı ve güneybatı cephelere bakan birer adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. Zemini PVC zemin kaplamalı, tavanı alüminyum asma tavan ve duvarları boyalıdır. 111-B nolu ofisten PVC doğrama bölücü duvar ile ayrılmaktadır. 111 nolu mekandan PVC doğrama çift kanatlı bir kapı ile 111-B nolu mekana girilmektedir. Laboratuvar olarak kullanılan mekanın alanı 9.86 m², yüksekliği 3.09 m'dir. Güneybatı cepheye bakan bir adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. Zemini PVC zemin kaplamalı, tavanı alüminyum asma tavan ve duvarları 1.75 m yüksekliğe kadar seramik kaplıdır.

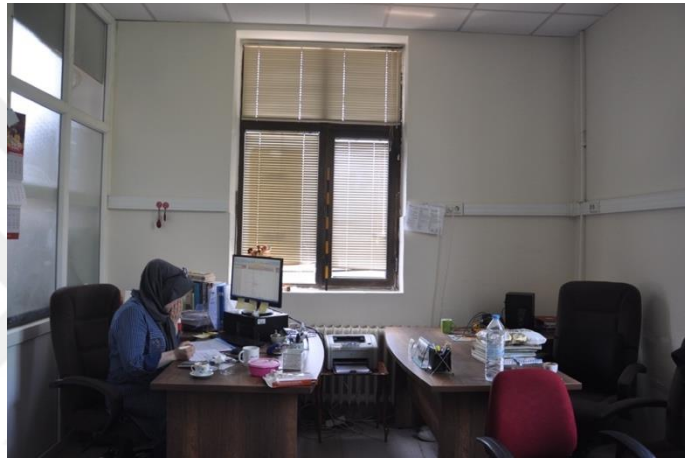
Şekil 3.90 111 nolu laboratuvar giriş holü ve iç mekan, 2018

Şekil 3.91 111-A laboratuvar, 2018

Şekil 3.92 111-B nolu ofis, 2018

Şekil 3.93 111-B nolu ofis, 2018

Şekil 3.94 112 ve 112-A nolu laboratuvar, 2018

112 ve 112-A Nolu Mekanlar (Laboratuvar)

106 koridordan muhdes ahşap kapı ile ulaşılan mekan laboratuvar olarak kullanılmaktadır. Ana mekan PVC doğramayla 2 bölüme ayrılmıştır. Ahşap kapıdan girişte 112 nolu mekana ulaşılır. Laboratuvar olarak kullanılan mekanın alanı 8.69 m², yüksekliği 3.11 m'dir. Buradan PVC doğrama üzerindeki kapı boşluğundan 112-A nolu laboratuvara girilmektedir. Alanı 8.67 m², yüksekliği 3.11 m'dir. Güneybatı cepheye bakan bir adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. İki mekanın da zemini PVC zemin kaplamalı, tavanı alüminyum asma tavan ve duvarları 1.75 m yüksekliğe kadar seramik kaplıdır.

Şekil 3.95 113 nolu ofis iç mekan ve dolap nişi, 2018

113 Nolu Mekan (Ofis)

106 koridordan muhdes ahşap bir kapı ile ulaşılan mekan ofis olarak kullanılmaktadır. Zemini PVC zemin kaplamalı, tavanı alüminyum asma tavan ve duvarları boyalıdır. Güneybatı cepheye bakan bir adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. Girişe göre sağ duvar üzerinde dolap nişine dönüştürülmüş pencere boşluğu mevcuttur. Dolap kapakları sürgülü ahşap doğramadır. Mekanın alanı 14.66 m², yüksekliği 3.11 m'dir.

114 ve 114-A Nolu Mekanlar (Laboratuvar-Ofis)

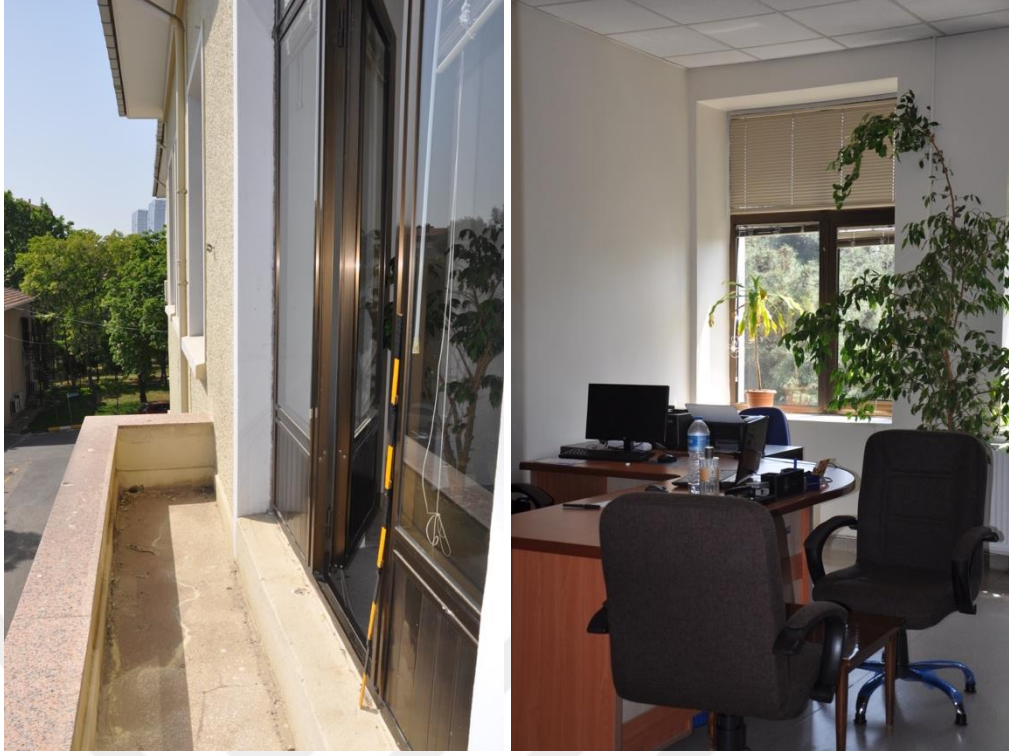
103 kat holünden muhdes ahşap kapı ile ulaşılan mekan ofis ve laboratuvar olarak kullanılmaktadır. Ana mekan PVC doğramayla 2 bölüme ayrılmıştır. Ahşap kapıdan girişte 114 nolu mekana ulaşılır. Zemini PVC zemin kaplamalı, tavanı alüminyum asma tavan ve duvarları boyalıdır. Ofis olarak kullanılan mekanın alanı 18.84 m², yüksekliği 3.08 m'dir. Asma tavanın kırılmış bölümlerinden tespit edilen özgün tavan yüksekliği 4.11 m'dir. Güneybatı cepheye bakan iki adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. Buradan PVC doğrama bir kapı ile 114-A nolu laboratuvara girilmektedir. Alanı 3.74 m², yüksekliği 3.08 m'dir.

Şekil 3.96 114 nolu ofis iç mekan ve 114-A nolu laboratuvar bölümü, 2018

Şekil 3.97 115 nolu ofis iç mekan ve alüminyum doğrama balkon kapısı, 2018

Şekil 3.98 115 nolu ofise ait balkon (a) ve 116 nolu ofis iç mekan (b), 2018

115 Nolu Mekan (Ofis)

103 kat holünden muhdes ahşap bir kapı ile ulaşılan mekan ofis olarak kullanılmaktadır. Zemini PVC zemin kaplamalı, tavanı alüminyum asma tavan ve duvarları boyalıdır. Mekanın alanı 19.12 m^2 , yüksekliği 3.06 m 'dir. Güneybatı cephede bulunan alüminyum doğrama bir kapı ile 115-A balkona çıkılmaktadır. Balkonun alanı 2.57 m^2 , zemini dökme mozaiktir. 43 cm yüksekliğinde bir parapet ile çerçevelenmiştir. Parapet üzerinde muhdes mermer harpuşa mevcuttur.

116 Nolu Mekan (Ofis)

103 kat holünden muhdes ahşap bir kapı ile ulaşılan mekan ofis olarak kullanılmaktadır. Zemini PVC zemin kaplamalı, tavanı alüminyum asma tavan ve duvarları boyalıdır. Güneybatı cepheye bakan iki adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. Mekanın alanı 23.13 m^2 , yüksekliği 3.08 m 'dir.

117 Nolu Mekan (Koridor)

103 kat holünden kemerli muhdes PVC bir kapı ile girilen mekanın zemini muhdes mermer kaplama, tavanı alüminyum asma tavadır. Alanı 30.13 m^2 , yüksekliği 3.04 m 'dir.

Şekil 3.99 117 nolu koridor, 2018

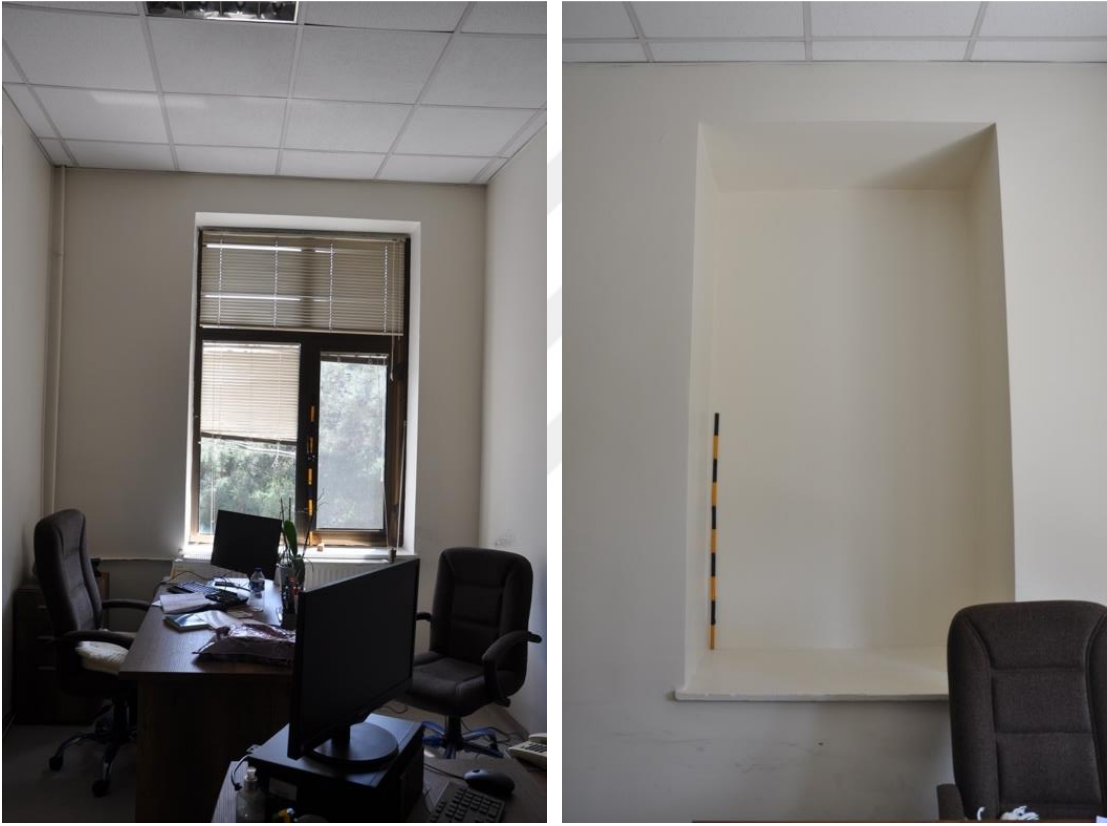
118 Nolu Mekan (Ofis)

117 koridordan muhdes ahşap bir kapı ile ulaşılan mekan ofis olarak kullanılmaktadır. Zemini PVC zemin kaplamalı, tavanı alüminyum asma tavan ve duvarları boyalıdır. Güneybatı cepheye bakan bir adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. Girişe göre sol tarafta bulunan duvar üzerinde iki adet niş bulunmaktadır. Mekanın alanı 14.78 m², yüksekliği 3.11 m'dir.

119, 119-A, 119-B, 119-C ve 119-D Nolu Mekanlar (Laboratuvar-Ofis)

107 koridordan muhdes ahşap kapı ile ulaşılan mekan laboratuvar olarak kullanılmaktadır. Ana mekan PVC doğramalarla 5 bölüme ayrılmıştır. Ahşap kapıdan girişte 119 nolu mekana ulaşılır. Giriş holü niteliğinde olan mekanın alanı 11.18 m², yüksekliği 3.07 m'dir. Buradan sürgülü PVC doğrama bir kapı ile 119-A nolu laboratuvara girilmektedir. Alanı 12.17 m², yüksekliği 3.07 m'dir. Güneybatı cepheye bakan bir adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. 119-B nolu laboratuvardan PVC doğrama bölücü duvar ile ayrılmaktadır. 119 nolu mekandan yine sürgülü PVC doğrama bir kapı ile 119-B nolu mekana girilmektedir. Laboratuvar olarak kullanılan mekanın alanı 11.07 m², yüksekliği 3.07 m'dir. Güneybatı cepheye bakan bir adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. 119-C nolu laboratuvardan PVC doğrama bölücü duvar ile

ayrılmaktadır. 119 nolu mekandan sürgülü PVC doğrama bir kapı ile girilen diğer bir mekan 119-C nolu laboratuvardır. Alanı 13.35 m², yüksekliği 3.07 m'dir. 119-D nolu laboratuvardan PVC doğrama bölücü duvar ile ayrılmaktadır. Güneybatı cepheye bakan bir adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. 119 nolu mekandan ulaşılan son mekan, PVC doğrama tek kanatlı bir kapı girilen 119-D nolu laboratuvardır. Alanı 17.21 m², yüksekliği 3.06 m'dir. Güneybatı ve güneydoğu cephelere bakan birer adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. Tüm mekanların zemini PVC zemin kaplamalı, tavanı alüminyum asma tavan ve duvarları 1.75 m yüksekliğe kadar seramik kaplıdır.

Şekil 3.100 118 nolu ofis iç mekan ve duvarda yer alan niş, 2018

120 Nolu Mekan (Çay Ocağı)

117 koridordan PVC doğrama bir kapı ile ulaşılan mekan çay ocağı olarak kullanılmaktadır. Zemini muhdes mermer kaplama, tavanı alüminyum asma tavan ve duvarları boyalıdır. Güneydoğu cephedeki yangın merdivenine açılan yangın kapısı burada bulunmaktadır. Mekanın alanı 9.33 m², yüksekliği 3.04 m'dir. Asma tavanın kırılmış bölümlerinden tespit edilen tavan yüksekliği 3.92 m'dir.

Şekil 3.101 118 nolu ofis giriş kapısı ve duvarda yer alan niş, 2018

Şekil 3.102 119 nolu giriş holü ve 119-B nolu laboratuvar, 2018

Şekil 3.103 119-C nolu laboratuvar ve 119-D nolu laboratuvar, 2018

Şekil 3.104 120 nolu çay ocağı iç mekan ve yangın kapısı, 2018

121, 121-A, 121-B, 121-C ve 121-D Nolu Mekanlar (Laboratuvar-Ofis)

107 koridordan muhdes ahşap kapı ile ulaşılan mekan laboratuvar ve ofis olarak kullanılmaktadır. Ana mekan PVC doğramalarla 5 bölüme ayrılmıştır. Ahşap kapıdan girişte 121 nolu mekana ulaşılır. Giriş holü niteliğinde olan mekanın alanı 11.28 m², yüksekliği 3.10 m'dir. Buradan tek kanatlı PVC doğrama bir kapı ile 121-A nolu laboratuvara girilmektedir. Alanı 1.47 m², yüksekliği 3.10 m'dir. 121 nolu mekandan çift kanatlı PVC doğrama bir kapı ile 121-B nolu mekana girilmektedir. Laboratuvar olarak kullanılan mekanın alanı 9.98 m², yüksekliği 3.10 m'dir. Kuzeydoğu cepheye bakan bir adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. 121-C nolu laboratuvardan PVC doğrama bölücü duvar ile ayrılmaktadır. 121 nolu mekandan yine çift kanatlı PVC doğrama bir kapı ile 121-C nolu laboratuvara girilmektedir. Alanı 9.71 m², yüksekliği 3.10 m'dir. 121-D nolu laboratuvardan PVC doğrama bölücü duvar ile ayrılmaktadır. Kuzeydoğu cepheye bakan bir adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. 121 nolu girişten ulaşılan son mekan, PVC doğrama çift kanatlı bir kapı girilen 121-D nolu ofistir. Alanı 16.55 m², yüksekliği 3.06 m'dir. Kuzeydoğu ve güneydoğu cephelere bakan birer adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. Tüm mekanların zemini PVC zemin kaplamalı, tavanı alüminyum asma tavan ve duvarları 1.75 m yüksekliğe kadar seramik kaplıdır.

Şekil 3.105 121 nolu laboratuvar giriş holü, 121-A nolu laboratuvar birimi (a) ve 121-B nolu laboratuvar (b), 2018

Şekil 3.106 121-C nolu laboratuvar (a) ve 121-D nolu ofis (b), 2018

122 Nolu Mekan (Laboratuvar)

117 koridordan muhdes ahşap bir kapı ile ulaşılan mekan laboratuvar olarak kullanılmaktadır. Zemini PVC zemin kaplamalı, tavanı alüminyum asma tavan ve duvarları 1.75 m yüksekliğe kadar seramik kaplıdır. Kuzeydoğu cepheye bakan bir adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. Mekanın alanı 13.13 m², yüksekliği 3.08 m'dir. Girişe göre sağ tarafta bulunan duvar üzerindeki muhdes ahşap bir kapı ile 121 nolu laboratuvara geçiş mevcuttur.

Şekil 3.107 122 nolu laboratuvar, 2018

123, 123-A ve 123-B Nolu Mekanlar (Ofis)

117 koridordan muhdes ahşap kapı ile ulaşılan mekan ofis olarak kullanılmaktadır. Ana mekan PVC doğramalarla 3 bölüme ayrılmıştır. Ahşap kapıdan girişte 123 nolu mekana ulaşılır. Giriş holü niteliğindeki mekanın alanı 2.85 m², yüksekliği 3.09 m'dir. Buradan PVC doğrama bir kapı ile 123-A nolu ofise girilmektedir. Alanı 11.83 m², yüksekliği 2.97 m'dir. Asma tavanın kırılmış bölümlerinden tespit edilen özgün tavan yüksekliği 3.97 m'dir. Kuzeydoğu cephelere bakan iki adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. Mekanı 123-B'den ayıran PVC doğrama ikinci pencerenin tam ortasından geçmektedir. Zemini PVC zemin kaplamalı, tavanı alüminyum asma tavan ve duvarları boyalıdır. 123 nolu mekandan PVC doğrama bir kapı ile 123-B nolu mekana girilmektedir. Ofis olarak kullanılan mekanın alanı 14.45 m², yüksekliği 3.09 m'dir. Kuzeydoğu cepheye bakan bir adet alüminyum doğrama penceresi mevcuttur. Diğer pencere daha önce belirtildiği gibi yarısı 123-A içerisinde kalan penceredir. Zemini PVC zemin kaplamalı, tavanı alüminyum asma tavan ve duvarları boyalıdır.

Şekil 3.108 123-A ve 123-B nolu ofisler, 2018

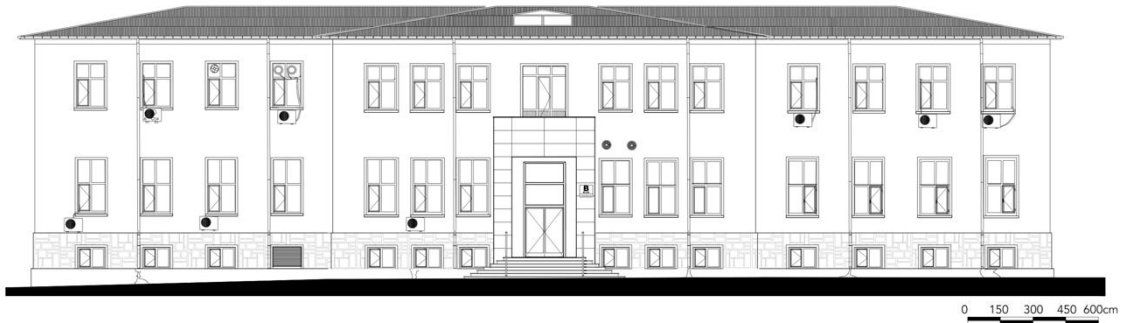
3.4.1.5 Cephe Özellikleri

Teşhis binasının cepheleri baktığı yönlere göre isimlendirilerek incelenmiştir. Dikdörtgen şeklinde bir kütleye sahip olan yapı bodrum, zemin ve birinci kattan oluşmaktadır. Günümüzde cephenin yoğun müdahaleye uğradığı ve değiştiği görülmekte olup, bu haliyle sade bir cephe kurgusuna sahiptir.

Şekil 3.109 Teşhis Binası güneybatı cephesi, 2018

3.4.1.5.1 Güneybatı Cephesi

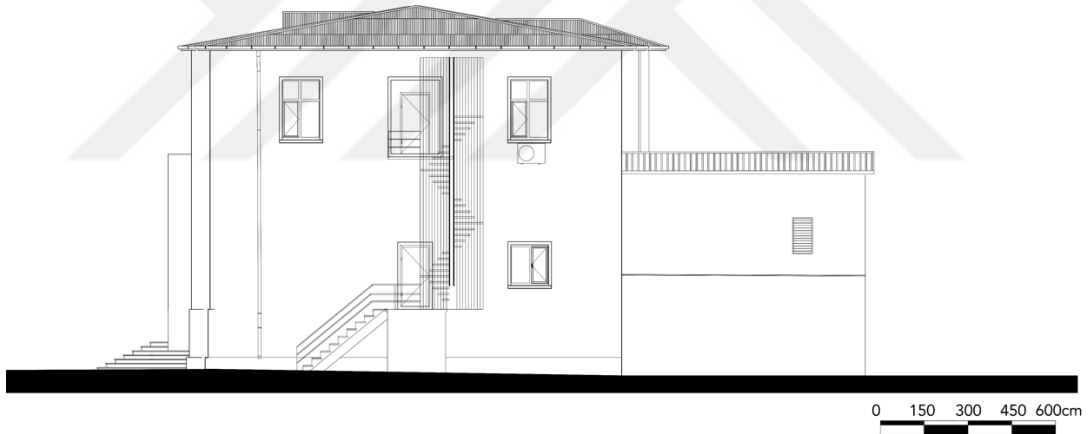

Şekil 3.110 Teşhis Binası güneybatı cephesi, 2018

Yapının ana giriş cephesi olup Marmara Denizi'ne bakmaktadır. Cephe özgünlüğünü kaybetmiş durumdadır. Cephenin iki köşe noktası arasında 45 cm kot farkı mevcuttur. Yapının giriş kapısı cephenin orta aksında yer almaktadır. Cephe kurgusu bu aksa göre simetriktir. Giriş kapısının etrafı ana cephe hattından 69 cm çıkma yapılarak belirginleştirilmiştir. Bu çıkma birinci kat hizasında son bularak 115 nolu odanın balkonunu oluşturmaktadır. Bu çıkma üzeri muhdes mermer kaplamadır. Yapıya giriş 7 basamaklı bir merdiven ile sağlanmaktadır. Cephedeki giriş kapısı ve bütün pencereler dikdörtgen kesitlidir. Kapı ve pencere doğramaları muhdes alüminyum doğramadır. Her katta 12 adet olmak üzere cephede toplam 36 adet pencere bulunmaktadır. Pencere

kenarları 10 cm genişliğinde beton söve ile çevrelenmiştir. Denizliklerde aynı şekilde betondur. Denizlik ve söveler beyaz renk boya ile belirginleştirilmiştir. Giriş kapısının sağ ve solunda bulunan üçer adet pencerenin bulunduğu duvar yüzeyi diğer pencerelerin bulunduğu cepheye göre 64 cm dışarıdadır. Girişin sağ kısmında cephede, Z18 ve Z22 nolu mekanların kapatılmış penceresinin üzerine denk gelen havalandırma boşlukları mevcuttur. Zemin kat ve birinci katta çoğu pencerenin altına klima dış ünitesi monte edilmiştir. Cephe bütünü dekoratif püskürtme sıvalı olup üzeri sarı renk boyalıdır. Bodrum kat duvarı +1.12 kotuna kadar taş görünümlü baskı beton sıvalı ve sarı boyalıdır. Bu duvar +1.12 kotunda ana cephe yüzeyinden 10 cm dışarı taşırılmıştır. Duvar, pencere alt kotu hizasında bu yüzeyden 10 cm daha taşırılmıştır. Muhdes betonarme olan çatı saçak genişliği 69 cm olup, saçak ucunda PVC yağmur olukları mevcuttur. Kıрма çatısı ondülin levha ile kaplıdır.

3.4.1.5.2 Güneydoğu Cephesi

Şekil 3.111 Teşhis Binası güneydoğu cephesi, 2018

Cephe özgünlüğünü kaybetmiştir. Cephenin orta kısmında muhdes, metal yangın merdiveni yer almaktadır. Bodrum kat hizasında pencere ve kapı açıklığı mevcut değildir. Zemin katta Z17 nolu koridordan yangın merdivenine açılan yangın kapısı ve Z28-B nolu odaya ait pencere açıklığı mevcuttur. Birinci katta da cephenin ortasında 120 nolu çay ocağından açılan yangın kapısı ile bu kapının iki yanında 119-D ve 121-D nolu mekanlara ait pencere açıklıkları bulunmaktadır. Pencere doğramaları muhdes alüminyumdur. Güneybatı cephede olduğu gibi pencere kenarları 10 cm genişliğinde beton söve ile çevrelenmiştir. Denizliklerde aynı şekilde betondur. Cephe bütünü dekoratif püskürtme

sıvalı olup üzeri sarı renk boyalıdır. Diğer cephelerde bodrum kat seviyesinde bulunan taş görünümlü baskı beton sıva burada mevcut değildir. Cephenin sağ kısmında yapının kuzeydoğu cephesine eklenmiş olan muhdes yapı mevcuttur.

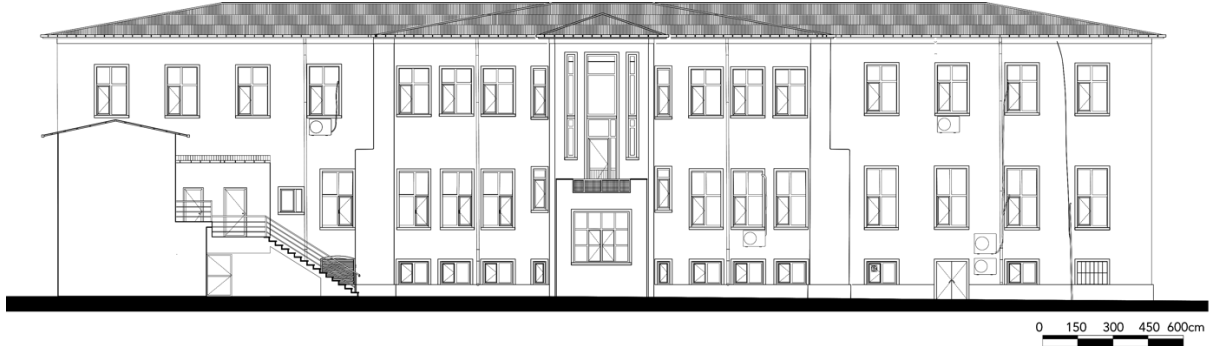
3.4.1.5.3 Kuzeydoğu Cephesi

Şekil 3.112 1 Nolu Teşhis Binası kuzeydoğu cephesi, 2018

Binanın arka giriş kapısının bulunduğu cephe dir. Ambar ve ahır yapılarının bulunduğu avlu ya bakmaktadır. Yapı ya giriş kapalı bir çıkma şeklinde belirginleştirilmiş olan giriş alanının sağ ve sol tarafında bulunan iki adet kapı ile dir. İki tarafta da beşer adet basamaklı muhdes merdivenlerle rüzgarlık işlevi gören Z03-A nolu mekana, +0.00 kotuna çıkılmaktadır. Cephe düzeni orta aksta bulunan bu giriş kısmına göre simetrik bir kurguya sahiptir. Giriş mekanının üzerinde 102 balkon bulunmaktadır. Balkonun etrafı sıvalı parapetle çevrilmiş, orta kısımda bırakılan açıklık metal korkuluk ile kapatılmıştır. Balkon kapısının iki tarafında 35x168 m boyutunda birer pencere mevcuttur. Kapının üst kısmında aynı genişlikte devam eden 2.62 m uzunluğunda bir pencere ve bu pencerenin iki yanında alt taraftaki pencerelerin hizasında 35x 262 m boyutunda birer pencere mevcuttur. Pencere ve kapı doğramaları alüminyumdur. Zemin katta giriş yapısının bu cepheye bakan penceresi PVC doğramadır. Bodrum zemin ve birinci katlarda giriş aksının

iki yanında tuvalet ve depolara ait ince uzun pencereler yer almaktadır. Bunların hemen yanında güneybatı cephede olduğu gibi üçer adet pencere mevcuttur. Bu pencerelerin olduğu kısım ana cepheden 33 cm taşırılmıştır.

Şekil 3.113 Teşhis Binası kuzeydoğu cephesi, 2018

Bu cephe düzleminin ana cepheden ayrıldığı kısımda iki tarafta da zemin kat hizasında 170 cm genişliğinde olup, birinci katta 85 cm genişliğinde olan ve kullanımdan düşen baca duvarları mevcuttur. Cephenin sağ kısmında bütün katlarda dörder sıra pencere mevcuttur. Bodrum katta pencere boşluklarından birisi kapıya dönüştürülmüştür. B09 nolu odaya giriş bu demir kapıdan sağlanmaktadır. Yine bodrum katta cephenin en sağında bulunan pencere boşluğu da demir parmaklıklı bir kanat ile kapatılmış olup, B10 nolu odaya burada ki pencereden bir gemici merdiveni ile girilmektedir. Cephenin sol kısmında bu dörtlü pencere düzeni birinci katta aynı şekilde devam etmektedir ancak bodrum ve zemin kat pencereleri bu kısımda eklenen iki katlı muhdes yapı tarafından kapatılmıştır. Bodrum kat hizasında yalnızca B27 nolu mekanın metal panjur ile kapatılmış olan pencere boşluğu açıkta kalmıştır. Bu pencere büyük değişikliğe uğramış olan yapı bütününde rastlanan tek kemerli pencere olması yönünden önemlidir. Pencere kenarları diğer pencerelerde olduğu gibi beton söve ile çerçevelenmiştir. Zemin katta da bu kısımda iki adet pencere boşluğu bulunmaktadır. Sol kısımda bulunan pencerenin boyutları küçültülmüş ve iç mekanda pencere boşluğu tamamen kapatılmıştır. Cephe bütünü dekoratif püskürtme sıvalı olup üzeri sarı renk boyalıdır. Bodrum kat duvarının zemin kotundan +0.52 kotuna kadar olan kısmı ana cephe yüzeyinden 10 cm dışarı taşırılmıştır. Zemin kat ve birinci katta bazı pencerelerin altına klima dış ünitesi monte edilmiştir. Saçak ucunda PVC yağmur oluğu ve cephe üzerinde 4 adet PVC yağmur iniş borusu mevcuttur.

3.4.1.5.4 Kuzeybatı Cephesi

Şekil 3.114 Teşhis Binası kuzeybatı cephesi, 2018

Cephenin orta kısmında muhdes, metal yangın merdiveni yer almaktadır. Bodrum kat hizasında orta aksta B11 nolu mescide açılan alüminyum doğrama kapısı mevcuttur. Kapının iki tarafında birer adet pencere boşluğu mevcuttur. Zemin katta da toplam 3 adet pencere boşluğu mevcut olup, Z13 nolu ofise ait pencereden yangın merdivenine ulaşılmaktadır. Birinci katta orta kısımda 110 nolu mutfaktan yangın merdivenine açılan yangın kapısı bulunmaktadır. Kapının iki tarafında birer adet pencere mevcuttur. Pencere doğramaları muhdes alüminyumdur. Diğer cephelerde olduğu gibi pencere kenarları 10 cm genişliğinde beton söve ile çevrelenmiştir. Denizliklerde aynı şekilde betondur. Cephe bütünü dekoratif püskürtme sıvalı olup üzeri sarı renk boyalıdır. Bodrum kat duvarı +1.12 kotuna kadar taş görünümlü baskı beton sıvalı ve sarı boyalıdır. Bu duvar +1.12 kotunda ana cephe yüzeyinden 10 cm dışarı taşırılmıştır. Duvar, pencere alt kotu hizasında bu yüzeyden 10 cm daha taşırılmıştır.

3.4.1.6 Yapım Tekniği ve Malzeme Özellikleri

Yapının dış duvarları yığma kagir teknikle inşa edilmiştir. Duvar kalınlıkları bodrum katta 70-100 cm, zemin katta 55-85 cm ve birinci katta 45-60 cm aralığında değişmektedir. Duvar yapım tekniği ve malzemesi okuyabilmek için özellikle bodrum katta sıvası dökülmüş bölümlerden faydalanılmıştır. B04 nolu odada pencerenin bulunduğu duvar yüzeyinde tuğla örgü pencere kemeri görülmektedir (Şekil 3.115). Yine pencere çevresinde tuğla örgü mevcuttur. Duvarın kalan bölümünde moloz taş örgü tespit edilmiştir.

Şekil 3.115 Tuğla kemer örgüsü, 2018

İç duvarlar da yapı genelinde 30-60 cm aralığında değişmektedir. Duvar yüzeyinde kırılmalar ve sıva dökülmeleri görülen kısımlarda tuğla örgü tespit edilmiştir. İç mekandaki bölücü duvarların tuğladan inşa edilmiş olduğu tahmin edilmektedir. Yatay taşıyıcılar dönem yapılarına uygun olarak volta döşemedir. Bodrum katın tavanı bütün mekanlarda volta döşemedir. Bodrum katta bazı mekanlarda volta döşeme altında güçlendirme amaçlı “I” profilli çelik putrel kullanıldığı görülmektedir.

Şekil 3.116 B15 nolu depo tavanında “I” profilli çelik putrel, 2018

Zemin katta Z07 nolu laboratuvar tavanında volta döşeme tespit edilmiş, diğer mekanlar asma tavan ile kaplı olduğu için özgün tavan döşemesi görülememiştir. Birinci katta özgün tavan döşemesi değiştirilmiş, betonarme döşeme inşa edilmiştir. Merdiven taşıyıcıları çelik putreldir (Şekil 3.117). Çatı strüktürü ahşap oturtma çatıdır. Büyük ölçüde yenilenmiştir. Çatı örtüsü ondülin levhadır.

Şekil 3.117 B01’de bulunan çift kollu merdiven, 2018

Döşeme kaplama malzemeleri büyük ölçüde değiştirilmiştir. Giriş ve merdiven holleri, zemin ve birinci kat koridorlarının zemini muhdes mermer kaplamadır. Bodrum kat koridorları 33x33 cm karo mozaik ile kaplıdır. Bodrum kat odaları zemini beton döşeme (şap), zemin kat odaları zemini seramik kaplama ve PVC zemin kaplaması, birinci kat odaları zemini PVC zemin kaplamasıdır. Yalnızca Z07 nolu laboratuvarda 20x20 cm özgün karosiman döşeme mevcuttur. Yalnızca bodrum katta bulunan kapı doğramaları özgün ahşap doğramadır. Diğer bütün kapılar yakın dönemde değiştirilmiştir. Pencere ve dış kapı doğramaları muhdes alüminyum doğramadır.

3.4.1.7 Yapıdaki Bozulmalar

Yapı bütününde görülen en önemli bozulma kullanıcı müdahaleleri kaynaklı bozulmalardır. Bodrum kat yoğun olarak kullanılmadığından, bu bozulmalardan en az etkilenen alan olmuştur. Özellikle zemin katta DSL-3 laboratuvarının bulunduğu bölümde ve diğer laboratuvarların yer aldığı mekanlarda muhdes bölücü duvarlar

eklenerek özgün plan şeması bozulmuştur. Mevcut yapı laboratuvar fonksiyonu için gerekli teknolojik sistemler ve mekanik tesisat için uygun olmadığından müdahalelerde bulunulmuş, taşıyıcı duvarlar üzerinde tesisat boruları için boşluklar açılmış, pencere boşlukları iç mekanda kapatılmış, hava bacaları için dış duvarda delikler açılmış, özgün tavan yükseklikleri değiştirilerek alüminyum asma tavan yapılmıştır.

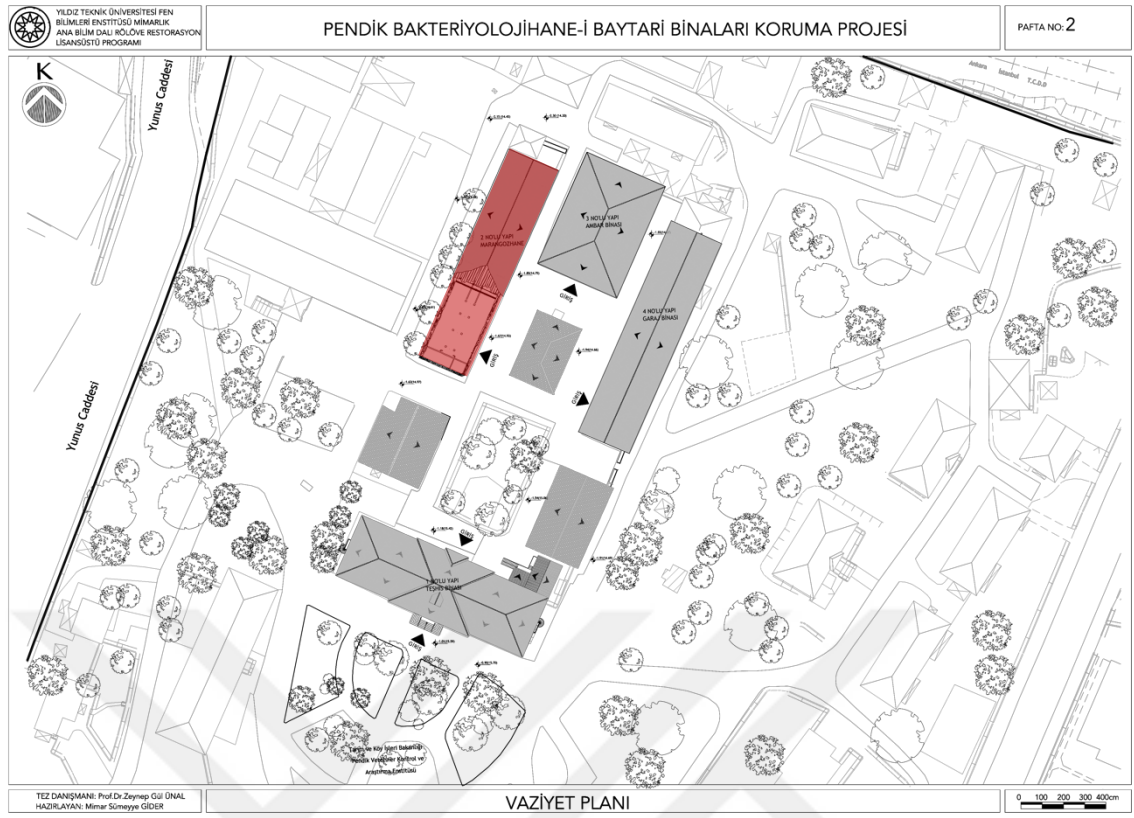

Şekil 3.118 Bodrum katta mekanik tesisat için kırılmış taşıyıcı kemerler, 2018

Yine bu gereksinimlerin bir sonucu olan klima santrali ve numune alım odaları muhdes bir yapı olarak özgün yapıya eklemlenmiştir. Özgün döşemeler ve doğramalar değiştirilmiştir. Volta döşemelerin çelik putrellerinde korozyon oluşumu, tuğla kemerlerinde parça kayıpları görülmektedir. Özgün durumda kemerli olan kapı ve pencere boşlukları, dikdörtgen haline getirilmiştir. WC ve depo pencerelerinin özgün boyutları değiştirilmiştir.

3.4.2 2 Nolu Yapı Marangozhane Binası (Ahır)

1 nolu Teşhis Binası'nın kuzeydoğu cephesinin baktığı avluda bulunan tek katlı yapı, teşhis binasına dik olarak yerleştirilmiştir. Ahır olarak inşa edilmiş, sonraki dönemlerde marangozhane, atölye ve ambar birimleri olarak kullanılmıştır. 2016 yılında geçirdiği yangın sonrası yapının büyük bir bölümü zarar görmüş, kapı ve pencere doğramaları ile ahşap makaslı çatısının yarısı yok olmuştur. Sağlam kalan kısımlar atölye ve depo olarak kullanılmaktadır.

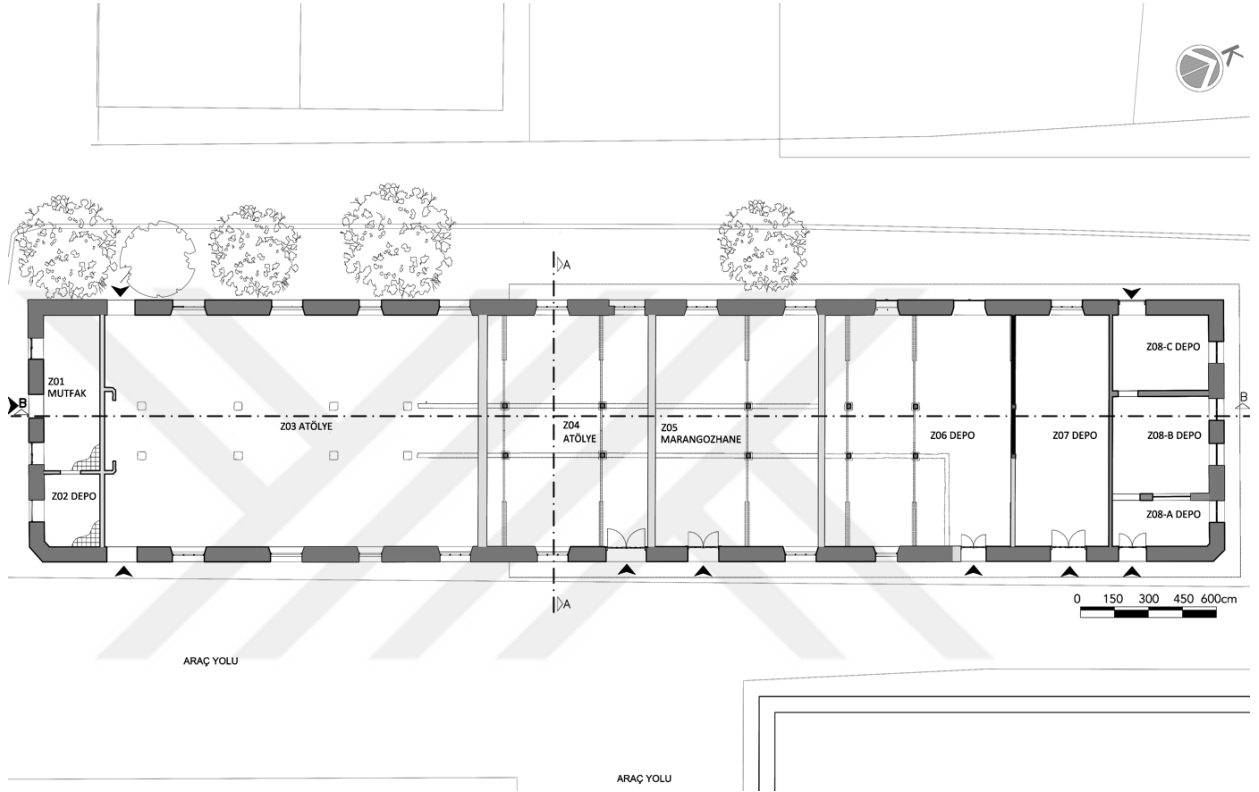
Şekil 3.119 Marangozhane Binası Vaziyet Planı, 2018

Şekil 3.120 2 Nolu yapı Marangozhane Binası, 2018

3.4.2.1 Plan Özellikleri ve Mekan Tanımlamaları

11.57 x 52.47 m ölçülerinde ince uzun dikdörtgen bir plana sahiptir. Yapıya girişler avluya bakan güneydoğu cephesi, teşhis binasına bakan güneybatı cephesi ve kuzeybatı cephesindendir. Zaman içerisinde eklenen bölücü duvarlar ile mekan sayısı arttırılmıştır. Tek katlı yapıda yalnızca zemin kat mevcuttur.

Şekil 3.121 Marangozhane Binası zemin kat planı, 2018

Z01 Nolu Mekan (Mutfak)

Yapının güneybatı ucunda yer alan mekana güneybatı cephede bulunan 105 x 331 cm boyutunda basık kemerli bir kapı açıklığından girilmektedir. Zemin muhdes seramik kaplama, duvarları çimento sıvalı ve boyalı olan mekan yangından önce mutfak olarak kullanılmıştır. Girişin karşısında muhdes seramik kaplı bir tezgah yer almaktadır. Mekanın çatısı yangında yok olmuştur. Duvarlarda yangın izleri görülebilmektedir. Mekanın güneybatı cepheye bakan 100 x 126 cm ve 95 x 126 cm boyutlarında iki adet basık kemerli pencere boşluğu PVC doğrama ile kapatılmıştır. Mekanın alanı 17.21 m², duvar yüksekliği 4.33 m'dir. Z02 ye açılan muhdes bir kapı açıklığı mevcuttur.

Şekil 3.122 Z01 nolu mutfak (a) ve Z02 nolu depo (b), 2018

Z02 No'lu Mekan (Depo)

Z01 mutfaktan muhdes bir kapı açıklığı ile Z02 depoya giriş mevcuttur. Zemini muhdes seramik kaplama, duvarları çimento sıvalı ve boyalı olan mekanın çatısı yangında yok olmuştur. Duvarlar üzerinde yangın izleri ve yer yer sıva dökülmeleri gözlemlenmektedir. Mekanı Z03'ten ayıran duvar üzerinde sıva dökülmesi görülen yerlerde dolu tuğla duvar örgüsü gözlemlenmektedir. Güneybatı cepheye bakan 94 x 125 cm boyutunda basık kemerli pencere boşluğu içerisinde PVC doğrama pencere kasası mevcuttur. Mekanın alanı 7.88 m², duvar yüksekliği 4.33 m'dir.

Z03 Nolu Mekan (Atölye)

Mekana güneydoğu cephede bulunan 135 x 336 cm boyutunda ve kuzeybatı cephede bulunan 124 x 335 cm boyutunda birer adet basık kemerli kapı boşluğu ile girilmektedir. Zemin beton, duvarları çimento sıvalı ve boyalıdır. Yangından en fazla zarar görmüş mekan burasıdır. Duvarlarda özellikle pencere hizalarında sıva dökülmesi görülen yerlerde duvar örgüsü açıkça görülmektedir. Dış duvarlar moloz taş ile inşa edilmiş pencere başlangıç ve bitişlerinde tuğla hatıl kullanılmıştır. Pencere kemerleri tuğladır. Pencere etrafında da tuğla örgü kullanılmıştır. Saçak hizasında yanmış ahşap hatıllar mevcuttur. Yine duvar örgüsü içerisinde yanmış ahşap göğüsleme kalıntıları mevcuttur. Güneydoğu cepheye bakan 4 adet ve kuzeybatı cepheye bakan 4 adet pencere boşluğu mevcuttur. Pencere doğramaları da yanmıştır. Bazı pencerelerde ahşap kasa kalıntıları bulunmaktadır. Zemin üzerinde ahşap kolonların oturduğu toplam 8 adet taş kaide tespit edilmiştir. Mekanın çatısı tamamen yok olmuştur. Alanı 169.02 m², duvar yüksekliği 4.30-

4.33 m'dir. Mekanı Z04'ten ayıran duvar tuğla ile inşa edilmiştir, yer yer delikli tuğla ile yapılmış onarımlar mevcuttur. Bu duvar üzerinde bulunan bir kapı boşluğu ile Z04'e geçilir.

Şekil 3.123 Z03 nolu atölye iç mekan, 2018

Şekil 3.124 Z03 nolu atölye iç mekan, 2018

Şekil 3.125 Z03 nolu atölye iç mekan, 2018

Z04 Nolu Mekan (Atölye)

Mekana giriş güneydoğu cephede bulunan çift kanatlı ahşap bir kapı ile dir. Ayrıca Z03'ten de geçiş mevcuttur. Zemini beton, duvarları çimento sıvalı ve boyalıdır. Ahşap çatısının Z03 tarafında kalan kısmı yok olmuştur. Kalan kısımda ahşap çatı makası detaylı olarak görölmektedir. Ahşap kolonları yanmış olmasına rağmen ayakta dir. Toplam 4 adet ahşap kolon mevcuttur. 19.5 x 19.5 cm boyutunda olan ahşap kolonlar, 36 x 36 cm boyutundaki taş kaideler üzerine oturmaktadır. Mekanın kuzeybatı cepheye bakan 2 adet, güneybatı cepheye bakan bir adet basık kemerli pencere boşluğu mevcuttur. Özgün ahşap doğramalar yerindedir. 3 bölümden oluşan ahşap pencerelerin yalnızca orta kısımda yer alan parçası hareketlidir ve vasistas olarak açılmaktadır.

Şekil 3.126 Z04 nolu atölye özgün giriş kapısı ve yanmış özgün pencere doğraması (a) ve özgün metal kapı elemanları (b), 2018

Şekil 3.127 Z04 nolu atölye iç mekan (a) ve yanmış çatı strüktürü (b), 2018

Z05 Nolu Mekan (Marangozhane)

Mekana giriş güneydoğu cephede bulunan çift kanatlı ahşap kapı iledir. Günümüzde marangozhane olarak kullanılan mekanın zemini beton, duvarları çimento sıvalı ve boyalıdır. Ahşap çatısı, kaplama tahtası ile kapatılmıştır (Şekil 3.129). Mekanda 4 adet ahşap kolon mevcuttur. Kolonlar taş kaideler üzerine oturmaktadır. Özgün kolon ve kirişlerin üzeri muhdes ahşap malzeme ile kaplanmıştır. Güneydoğu cepheye bakan bir adet ve kuzeybatı cepheye bakan iki adet özgün ahşap doğraması mevcuttur. Çift kanatlı ahşap kapı üzerinde basık kemerli ışıklık penceresi bulunmaktadır. Mekanın alanı 73.62 m²'dir.

Şekil 3.128 Z05 nolu marangozhane iç mekan, 2018

Şekil 3.129 Z05 nolu marangozhanede özgün kaplama tahtaları, 2018

Şekil 3.130 Z05 nolu marangozhane ahşap giriş kapısı ve ahşap çatı konstrüksiyonu, 2018

Şekil 3.131 Z06 nolu depo genel görünüm ve kapıya dönüştürülmüş pencere boşluğu, 2018

Şekil 3.132 Z06 nolu depo iç mekan, 2018

Z06 No'lu Mekan (Depo)

Depo olarak kullanılan mekana giriş güneydoğu cephede bulunan çift kanatlı ahşap kapı ile. Zeminin beton, duvarları çimento sıvalı ve boyalıdır. Ahşap çatısı, kaplama tahtası ile kapatılmıştır. Girişin sol kısmında 120 cm yüksekliğe kadar örülmüş delikli tuğla bir duvar ile dikdörtgen bir mekan oluşturulmuştur. Mekanı Z05 ve Z07'den ayıran bölücü duvarların alt kısmı briket (bims blok) ile örülmüş üst kısmı delikli tuğla ile örülmüştür. Mekanda 4 adet ahşap kolon mevcuttur. 2 adet kolonda Z07 ile mekanı ayıran duvar içerisinde görülebilmektedir. Kuzeybatı cepheye bakan iki adet penceresi iç kısımda muhdes ahşap levhalar ile kapatılmıştır. Güneydoğu cepheye bakan penceresi açıktadır ve özgün ahşap doğramalıdır. Tek parçalı pencere vasistas olarak açılmaktadır. Mekanın kapı boyutunun küçültülmüş olduğu iç mekandaki onarım izlerinden anlaşılmaktadır. Özgün durumda genişlik 148 cm iken, kapının güneydoğu cepheye göre sol kısmına bir duvar eklenmiş ve genişlik 113 cm'ye düşürülmüştür (Şekil 3.131). Kemer kavis de bu yeni genişliğe göre doldurularak revize edilmiştir. Çift kanatlı ahşap kapı üzerinde basık kemerli ışıklık penceresi bulunmaktadır. Mekanın alanı 83.69 m²'dir.

Şekil 3.133 Z07 nolu depo ahşap giriş kapısı ve iç mekan genel görünüm, 2018

Z07 No'lu Mekan (Depo)

Depo olarak kullanılan mekana giriş güneydoğu cephede bulunan çift kanatlı ahşap kapı ile. Zeminin beton, duvarları çimento sıvalı ve boyalıdır. Ahşap çatısı, kaplama tahtası ile kapatılmıştır. Kuzeybatı cepheye bakan bir adet ahşap doğrama penceresi mevcuttur. Çift kanatlı ahşap kapı üzerinde basık kemerli ışıklık penceresi bulunmaktadır. Mekanın alanı 42.18 m²'dir.

Şekil 3.134 Z08 nolu mekan girişi ve Z08-A nolu depoda yer alan ahşap pencere, 2018

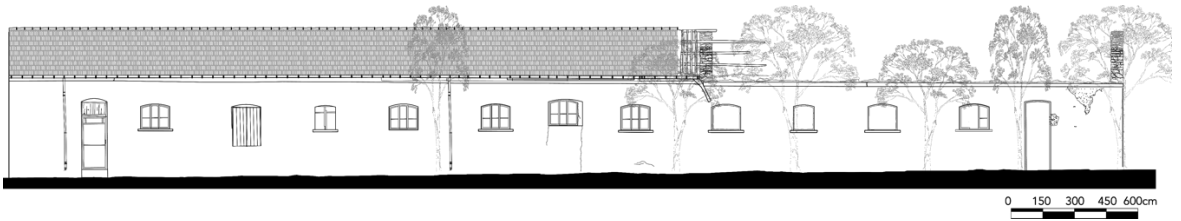
Şekil 3.135 Z08-B nolu depo(a) ve Z08-C nolu depo, 2018

Şekil 3.137 Marangozhane Binası güneydoğu cephesi, 2018

Yapının giriş kapılarının en fazla olduğu cephe güneydoğu cephesidir. Cephenin iki köşe noktası arasında 50 cm kot farkı mevcuttur. Pencere ve kapı boşlukları basık kemerlidir. Cephenin sağ kısmında yangın sonrası çatı yok olmuş, ahşap pencere ve kapı doğramaları yanmıştır. Sağ kalan kısımdaki ahşap pencere doğramaları özgündür. Kapı doğramaları ise kendi aralarında farklılık göstermektedir. Kapı kemerleri özgün durumda pencere kemer hizasından 14 cm yukarıdadır. Bu sebeple kemerleri, pencere kemerleriyle aynı hizada olan kapı boşluklarının sonradan açılmış olduğu söylenebilir. Pencere denizlikleri betondur. Çatıda saçak ile duvarın birleştiği kısımda beyaz boyalı ahşap silme mevcuttur. Bütün cephe sıvalı ve sarı renk boyalıdır. Özellikle yangından etkilenen sol kısımda pencere kenarlarında sıva dökülmeleri mevcuttur. Yapının beşik çatısı üzeri marsilya kiremit kaplıdır. PVC yağmur oluğu ve iki adet PVC yağmur iniş borusu mevcuttur.

3.4.2.2.2 Kuzeybatı Cephesi

Şekil 3.138 Marangozhane Binası kuzeybatı cephesi, 2018

Yapının bir diğer uzun cephesi olan kuzeybatı cephesinde iki köşe noktası arasında 38 cm kot farkı mevcuttur. Pencere ve kapı boşlukları yapı genelinde olduğu gibi basık kemerlidir. Cephenin sağ kısmı yangından etkilenmiş, bu kısımda çatı ve kapı, pencere doğramaları yok olmuştur. Bazı pencere boşluklarında yanmış ahşap kasalara rastlanmaktadır. Bu cephe üzerinde yalnızca en solda ve en sağda kapı girişi mevcuttur. Diğer açıklıkların hepsi penceredir. En soldaki kapı boşluğunun özgün ahşap doğraması muhdes metal kapı ile değiştirilmiştir. Sağ kalan kısımdaki ahşap pencere doğramaları

özgündür. Bazı pencerelerin dışı muhdes ahşap kapaklar ile kapatılmıştır. Pencere denizlikleri betondur. Çatıda saçak ile duvarın birleştiği kısımda beyaz boyalı ahşap silme mevcuttur. Bütün cephe sıvalı ve sarı renk boyalıdır. Cephe üzerinde yer yer sıva dökülmeleri mevcuttur. PVC yağmur oluğu ve iki adet PVC yağmur iniş borusu mevcuttur.

Şekil 3.139 Marangozhane Binası kuzeybatı cephesi, 2018

3.4.2.2.3 Güneybatı Cephesi

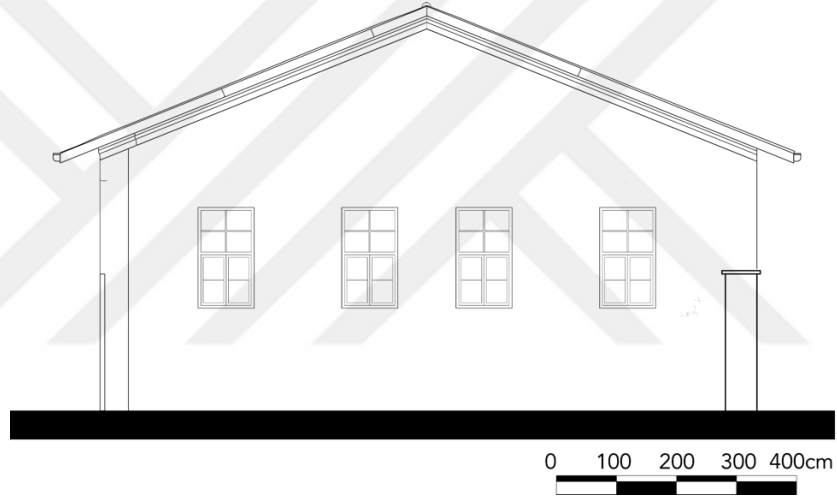
Şekil 3.140 Marangozhane Binası güneybatı cephesi, 2018

Yapının teşhis binasına bakan cephesidir. Cephe üzerinde bir adet giriş kapısı ve üç adet pencere mevcuttur. Pencere ve kapı boşlukları yapı genelinde olduğu gibi basık kemerlidir. Pencereler pvc doğramadır. Kapı doğraması mevcut değildir. Bu kısımda yapının yalnızca cephe duvarı mevcut olup, yangın sonrası çatısı yok olmuştur. Saçak hizasında beyaz boyalı ahşap silme mevcuttur. Bütün cephe sıvalı ve sarı renk boyalıdır. Cephe üzerinde yer yer sıva dökülmeleri görülmektedir.

Şekil 3.141 Marangozhane Binası güneybatı cephesi, 2018

3.4.2.2.4 Kuzeydoğu Cephesi

Şekil 3.142 Marangozhane Binası kuzeydoğu cephesi, 2018

Yapının bir diğer kısa cephesi olan kuzeydoğu cephesi üzerinde toplam 4 adet pencere boşluğu bulunmaktadır. Pencereleler dikdörtgen şeklinde olup, çift kanatlı ahşap doğramalıdır. Bütün cephe sıvalı ve sarı renk boyalıdır. Saçak altındaki kaplama tahtaları beyaz boyalıdır. Saçak ile duvarın birleştiği kısımda beyaz boyalı ahşap silme mevcuttur. Cephenin sağ kısmına bitişik özgün bahçe duvarı bulunmaktadır.

3.4.2.3 Yapım Tekniği ve Malzeme Özellikleri

Yapının dış duvarları yığma kagir teknikle inşa edilmiştir. Duvar kalınlıkları cm 66-68 cm'dir. İç mekanda yangından zarar görmüş mekanlarda duvar yapım malzemesi ve tekniğini tespit edebilmek mümkün olmuştur (Şekil 3.143). Duvarlar moloz taş ile

ör÷lmüştür. Pencere alt ve üst hizalarında tuğla hatıl mevcuttur. Pencere ve kapı kemerleri tuğladır. Yine pencere çevresinde tuğla örgü mevcuttur. +3.94 kotunda yapı boyunca devam eden ahşap hatıllar bulunmaktadır.

Yapının üst örtüsü kagir duvarlar ve ahşap kolonlar tarafından taşınmaktadır. Yalnızca taş kaideleri kalan yanmış ahşap kolonlar dahil yapı genelinde toplam 20 adet ahşap kolon mevcuttur. Bu kolonlar üzerinde yapının uzun cephesine paralel olarak yerleştirilmiş ahşap kirişler yer almaktadır. Bunların üzerinde cepheye dik olarak yerleştirilmiş olan ve kagir duvar üzerine oturan ikinci bir kiriş yer alır. Bu kirişlerin üzerinde kolon devam etmektedir. Ahşap merteklerin üzeri kaplama tahtası ile kapatılmış, marsilya kiremit ile kaplanmıştır. Döşeme kaplaması yapının tamamında beton-şap döşemedir. İç ve dış duvarlar mevcut durumda çimento sıvalı ve boyalıdır. Kapı doğramaları çift kanatlı ahşaptır. Yalnızca bir kapıda muhdes metal doğrama mevcuttur. Pencere doğramaları özgün ahşap doğramadır. 140 cm genişliğinde olan pencereler 3 parçalıdır. Yalnızca orta kısımdaki parça hareketli olup vasistas şeklinde açılmaktadır. 103 cm'lik pencereler tek parçadır ve bütün kanat vasistas olarak açılmaktadır. Kuzeydoğu cepheye bakan pencereler ise çift kanatlı ahşaptır.

Şekil 3.143 Yangın sonrası açığa çıkan duvar örgüsü, 2018

Şekil 3.144 Ahşap çatı strüktürü (a) ve özgün ahşap pencere doğramaları (b), 2018

3.4.2.4 Yapıdaki Bozulmalar

Yapıyı strüktür ve malzeme açısından etkileyen en önemli faktör geçirmiş olduğu yangındır. Özgün kapı ve pencere doğramaları ve çatı elemanları bu yangın sırasında yok olan yapı mevcut durumda çatısının yarısı olmadığı için dış hava koşullarına açık durumdadır. Ahşap çatı elemanlarının ve pencere doğramalarının bir kısmı yanmış durumdadır. Bazılarında ise is kaynaklı kararmalar mevcuttur. İç mekan duvarlarında sıva dökülmeleri görülmektedir. Bir diğer bozulma türü kullanıcı müdahaleleri kaynaklı olan mekansal bozulmalardır. Özgün durumda tek ve büyük bir mekan olarak hizmet veren yapı zaman içerisinde bölücü duvarlar eklenerek mekanlara ayrılmış, bu yeni mekanlara ayrı girişleri sağlayabilmek amacıyla pencereler kapıya dönüştürülmüştür. Güneybatı cephede özgün ahşap pencere doğramaları PVC doğrama ile değiştirilmiştir. Çatısı olmayan bölümde zeminde ve yapı genelinde dış cephe duvar diplerinde bitki oluşumları mevcuttur.

Şekil 3.145 Üst örtüsü yok olan yapının iç mekanı, 2018

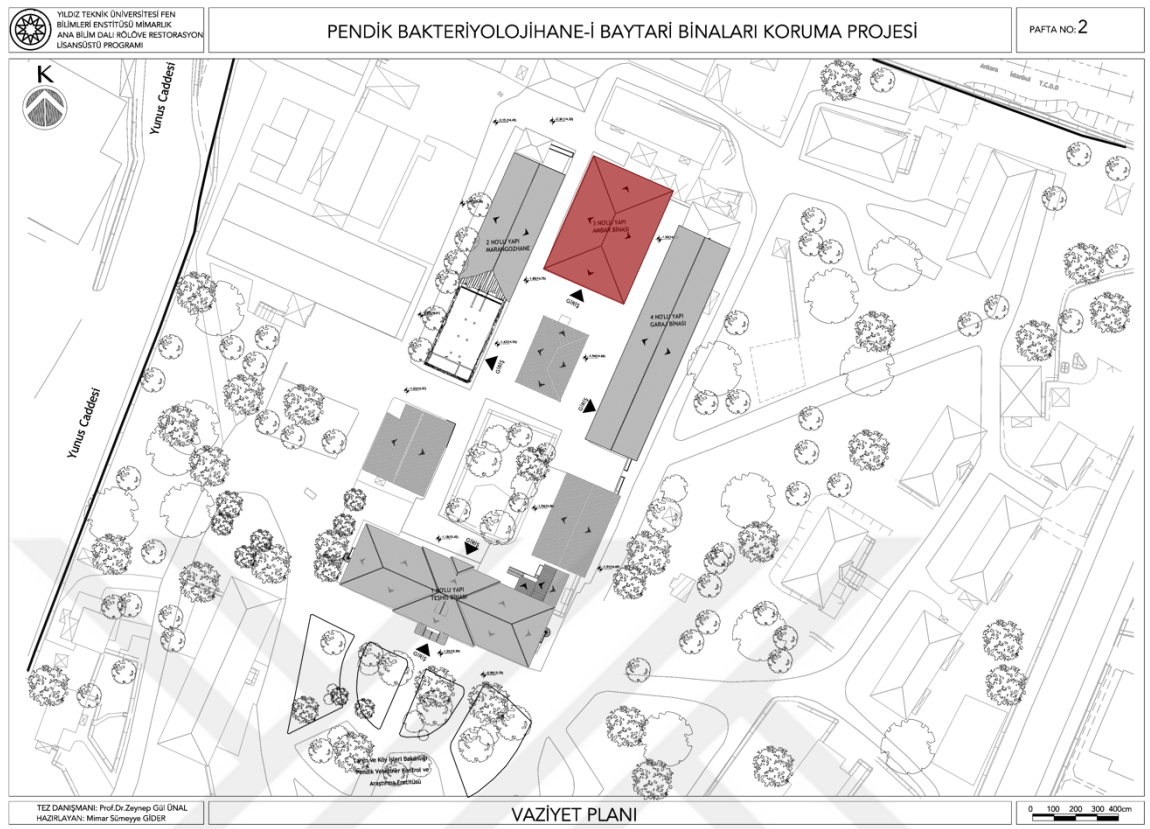

Şekil 3.146 Güneybatı cephedeki PVC pencere doğramaları, 2018

Şekil 3.147 Yanmış pencere doğraması, 2018

3.4.3 3 No'lu Yapı Ambar Binası

Şekil 3.148 Ambar Binası Vaziyet Planı, 2018

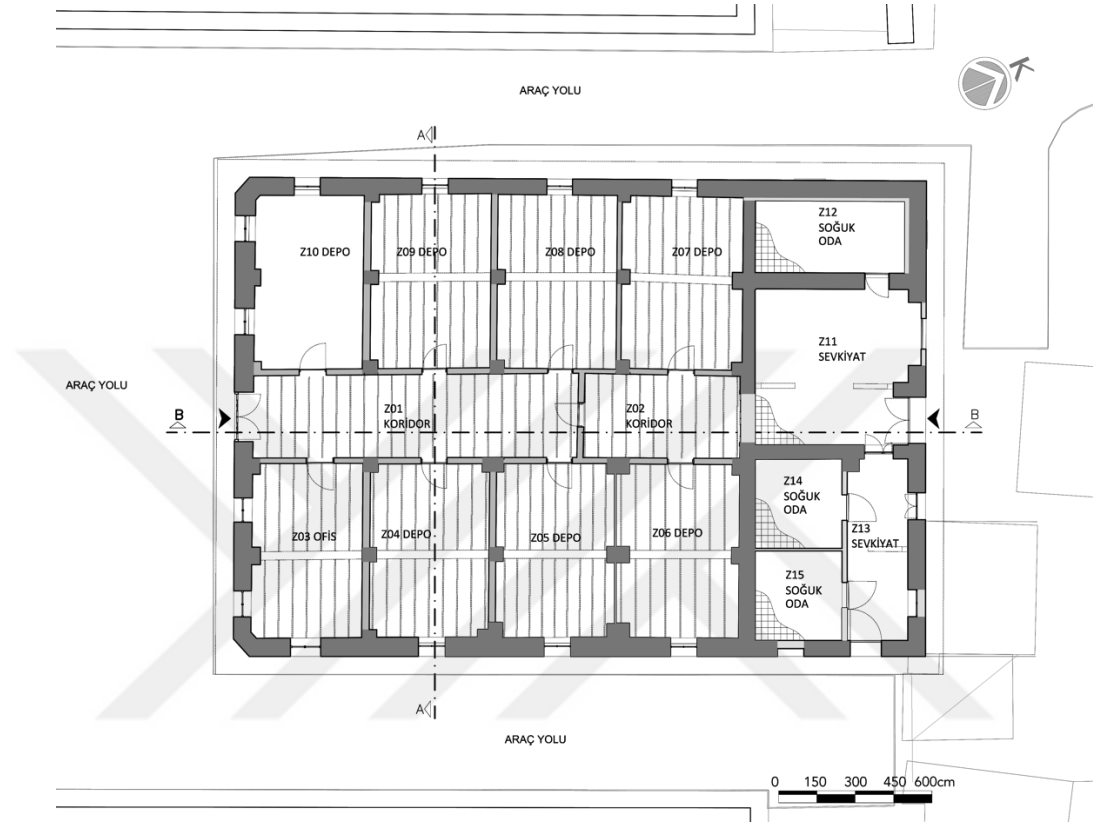
2 No'lu Marangozhane Binası'nın güneydoğusunda yer almaktadır. Tek katlı kırma çatılı yapı ambar fonksiyonu ile hizmet vermektedir.

Şekil 3.149 3 Nolu yapı Ambar Binası, 2018

3.4.3.3 Plan Özellikleri ve Mekan Tanımlamaları

18.76 x 27.12 m ölçülerinde dikdörtgen bir plana sahiptir. Yapıya iki adet giriş mevcuttur. Ana giriş avluya bakan güneybatı cephesindendir. Bir diğer giriş de kuzeydoğu cephesindendir. Tek katlı yapıda yalnızca zemin kat mevcuttur.

Şekil 3.150 Ambar Binası zemin kat planı, 2018

Z01 Nolu Mekan (Koridor)

Yapının güneybatı cephesinde yer alan çift kanatlı ahşap kapıdan girilen ilk mekan Z01 koridorudur. Zemini muhdes ahşap görünümlü baskı beton, duvarları çimento sıvalı ve boyalıdır. Tavanı volta döşemedir. Buradan diğer mekanlara girişler mevcuttur. Mekanın alanı 41.42 m², tavan yüksekliği 4.37 m'dir. Z02 koridorun üzerinde yer alan muhdes asma kata çıkışın sağlandığı ahşap merdiven de burada yer almaktadır.

Z02 Nolu Mekan (Koridor)

Z01 koridordan muhdes ahşap bir kapı ile Z02 koridora girilmektedir. Zemin muhdes ahşap görünümlü baskı beton, duvarları çimento sıvalı ve boyalıdır. Koridorun üzerinde muhdes asma kat yer almaktadır. Asma katın döşemesi çelik putreller üzerine yerleştirilmiş muhdes ahşap döşeme kaplaması ile oluşturulmuştur. Mekanın alanı 19.89

m², tavan yüksekliği 2.22 m'dir. Buradan Z06 ve Z07 depolara girilmektedir. Koridor giriş kapısının karşısında çift kanatlı ahşap bir kapı bulunmaktadır. Bu kapı boşluğu Z11 sevkiyat tarafında duvar örölerek kapatılmıştır.

şekil 3.151 Özgün çift kanatlı ahşap giriş kapısı (a) ve Z01 nolu koridor, 2018

şekil 3.152 Z01 nolu koridorda asma kat, 2018

Şekil 3.153 Z02 nolu koridorda kapatılmış ahşap çift kanatlı kapı ve asma kat döşemesi çelik putrelleri, 2018

Şekil 3.154 Z03 nolu ofis iç mekan, 2018

Z03 No'lu Mekan (Ofis)

Z01 koridordan muhdes ahşap bir kapı ile girilen mekanın zemini laminant parke, duvarları çimento sıvalı ve boyalıdır. Tavanı volta döşemedir. Güneybatı cepheye bakan pvc doğramalı iki adet penceresi ve güneydoğu cepheye bakan bir adet pvc doğramalı penceresi mevcuttur. Mekanın orta kısmında ve koridor duvarı üzerinde güneybatı cepheye dik olarak yerleştirilmiş 33x26 cm boyutunda 2 adet çelik putrel mevcuttur. Mekanın alanı 29.22 m², tavan yüksekliği 4.33 m'dir.

Z04 No'lu Mekan (Depo)

Z01 koridordan muhdes ahşap bir kapı ile girilen mekanın zemini ahşap görünümlü baskı beton, duvarları çimento sıvalı ve boyalıdır. Tavanı volta döşemedir. Güneydoğu cepheye bakan bir adet özgün ahşap doğramalı penceresi mevcuttur. Pencere tek parçadan oluşmakta ve vasistas sistemle açılmaktadır. Pencere marangozhanede bulunan ahşap doğrama pencerenin aynısıdır. Mekanın orta kısmında ve koridor duvarı üzerinde güneybatı cepheye dik olarak yerleştirilmiş 33x26 cm boyutunda 2 adet çelik putrel mevcuttur. Mekanın alanı 31.16 m², tavan yüksekliği 4.33 m'dir.

Z05 No'lu Mekan (Depo)

Z01 koridordan muhdes ahşap bir kapı ile girilen mekanın zemini ahşap görünümlü baskı beton, duvarları çimento sıvalı ve boyalıdır. Tavanı volta döşemedir. Güneydoğu cepheye bakan bir adet özgün ahşap doğramalı, vasistas sistemle açılan penceresi mevcuttur. Mekanın orta kısmında ve koridor duvarı üzerinde güneybatı cepheye dik olarak yerleştirilmiş 33x26 cm boyutunda 2 adet çelik putrel mevcuttur. Mekanın alanı 30.81 m², tavan yüksekliği 4.32 m'dir.

Şekil 3.155 Z05 nolu depo iç mekan ve ahşap bölücü duvar, 2018

Z06 No'lu Mekan (Depo)

Z02 koridordan muhdes ahşap bir kapı ile girilen mekanın zemini ahşap görünümlü baskı beton, duvarları çimento sıvalı ve boyalıdır. Tavanı volta döşemedir. Güneydoğu cepheye bakan bir adet özgün ahşap doğramalı, vasistas sistemle açılan penceresi mevcuttur. Mekanın orta kısmında ve koridor duvarı üzerinde güneybatı cepheye dik olarak yerleştirilmiş 33x26 cm boyutunda 2 adet çelik putrel mevcuttur. Mekanı Z05'ten

ayıran duvar muhdes ahşap levhalar ile oluşturulmuştur. Mekanın alanı 31.69 m², tavan yüksekliği 4.33 m'dir.

Z07 No'lu Mekan (Depo)

Z02 koridordan muhdes ahşap bir kapı ile girilen mekanın zemini ahşap görünümlü baskı beton, duvarları çimento sıvalı ve boyalıdır. Tavanı volta döşemedir. Kuzeybatı cepheye bakan bir adet özgün ahşap doğramalı, vasistas sistemle açılan penceresi mevcuttur. Mekanın orta kısmında ve koridor duvarı üzerinde güneybatı cepheye dik olarak yerleştirilmiş 33x26 cm boyutunda 2 adet çelik putrel mevcuttur. Alanı 31.29 m², tavan yüksekliği 4.32 m'dir.

Şekil 3.156 Z06 nolu depo iç mekan, 2018

Şekil 3.157 Özgün ahşap vasistas pencere doğraması, 2018

Şekil 3.158 Z07 nolu depo iç mekan, 2018

Şekil 3.159 Z07 nolu depo iç mekan, 2018

Şekil 3.160 Z08 nolu depo iç mekan, 2018

Z08 No'lu Mekan (Depo)

Z01 koridordan muhdes ahşap bir kapı ile girilen mekanın zemini ahşap görünümlü baskı beton, duvarları çimento sıvalı ve boyalıdır. Tavanı volta döşemedir. Kuzeybatı cepheye bakan bir adet özgün ahşap doğramalı, vasistas sistemle açılan penceresi mevcuttur. Mekanın orta kısmında ve koridor duvarı üzerinde güneybatı cepheye dik olarak yerleştirilmiş 33x26 cm boyutunda 2 adet çelik putrel mevcuttur. Alanı 31.57 m², tavan yüksekliği 4.32 m'dir.

Z09 No'lu Mekan (Depo)

Z01 koridordan muhdes ahşap bir kapı ile girilen mekanın zemini ahşap görünümlü baskı beton, duvarları çimento sıvalı ve boyalıdır. Tavanı volta döşemedir. Kuzeybatı cepheye bakan bir adet özgün ahşap doğramalı, vasistas sistemle açılan penceresi mevcuttur. Mekanın orta kısmında ve koridor duvarı üzerinde güneybatı cepheye dik olarak yerleştirilmiş 33x26 cm boyutunda 2 adet çelik putrel mevcuttur. Alanı 31.69 m², tavan yüksekliği 4.33 m'dir.

Şekil 3.161 Z09 nolu depo iç mekan, 2018

Z10 No'lu Mekan (Depo)

Z01 koridordan muhdes ahşap bir kapı ile girilen mekanın zemini ahşap görünümlü baskı beton, duvarları çimento sıvalı ve boyalıdır. Tavanı alüminyum asma tavandır. Kuzeybatı cepheye bakan bir adet ve güneybatı cepheye bakan iki adet özgün ahşap doğramalı,

vasistas sistemle açılan penceresi mevcuttur. Mekan içerisinde özgün ahşap dolaplar mevcuttur. Mekanın alanı 28.66 m²'dir.

Z11 No'lu Mekan (Sevkiyat)

Yapının kuzeydoğu cephesinden çift kanatlı pvc doğrama bir kapı ile girilen ilk mekandır. Ambar fonksiyonundan ayrılan ve arka cephede yer alan bu kısım sevkiyat birimi olarak hizmet vermektedir. Mekanın zemini muhdes seramik kaplama, tavanı pvc kaplama, duvarları sıvalı ve boyalıdır. Duvarları 1.50 m yüksekliğe kadar seramik kaplıdır. Kuzeydoğu cephedeki duvarı üzerindeki 2.47 m genişliğindeki kemerli açıklık duvar örülerek kapatılmış ve bu duvar üzerine 135x218 cm boyutunda pvc doğrama pencere yapılmıştır (Şekil 3.163). Bu duvarda giriş kapısının üzerinde de kemer izine rastlanmaktadır. Girişin sağ tarafındaki duvarda ve bunun tam karşısında, 1.80 m yükseklikten başlayıp 45 derece açılı olarak tavana doğru yükselen, pvc kaplamalı iki adet payanda mevcuttur. Mekanın tavan yüksekliği 3.35 m, alanı 37.52 m²'dir.

Şekil 3.162 Z10 nolu depo iç mekan, 2018

Şekil 3.163 Z11 nolu mekan, 2018

Z12 No'lu Mekan (Soğuk Oda)

Z11 no'lu odadan muhdes bir kapı ile girilen mekanın zemini ve duvarları muhdes seramik kaplama, tavanı sıvalı ve boyalıdır. Tavana yerleştirilmiş havalandırma tesisatı mevcuttur. Pencere boşluğu bulunmayan mekan soğuk hava deposu olarak kullanılmaktadır. Alanı 16.37 m²'dir.

Şekil 3.164 Z11 nolu mekanda Z12 nolu soğuk oda giriş kapısı (a) ve Z12 nolu soğuk oda iç mekanı (b), 2018

Z13 No'lu Mekan (Koridor)

Z11 no'lu odadan kemerli bir açıklık içerisinde yer alan pvc doğrama bir kapı ile Z13 koridora geçilmektedir. Zemini beton, duvarları sıvalı ve boyalıdır. Duvarlar 80 cm yüksekliğine kadar seramik kaplamadır. Tavanı ahşap kaplama tahtası ile kaplanmıştır. Kuzeydoğu cepheye bakan iki adet çift kanatlı ahşap penceresi mevcuttur. Pencerelelerin bir tanesi kuzeydoğu cepheye eklenen muhdes yapı sebebiyle, dışarıdan duvar örölerek kapatılmıştır. Mekanın güneydoğu cepheye açılan pvc doğrama bir kapısı vardır. Mekan içerisinde 2 adet soğuk hava deposu eklenmiştir. Alanı 16.37 m²'dir.

Şekil 3.165 Z13 nolu koridor, 2018

Z14 No'lu Mekan (Soğuk Oda)

Z13 no'lu oda içerisinde yer alan ilk soğuk hava deposudur. Zemin ve duvarları seramik kaplamadır. Alanı 11.90 m²'dir.

Z15 No'lu Mekan (Soğuk Oda)

Z13 no'lu oda içerisinde yer alan diğer soğuk hava deposudur. Zemin ve duvarları seramik kaplamadır. Güneydoğu cepheye açılan pencere boşluğu iç kısımda kapatılmıştır. Mekanın alanı 11.95 m²'dir.

Şekil 3.166 Z14 ve Z15 nolu soğuk oda girişleri, 2018

3.4.3.4 Cephe Özellikleri

Ambar binasının cepheleri, baktığı yönler göre isimlendirilerek incelenmiştir. Dikdörtgen formundaki yapı tek kattan oluşmaktadır. Yapı kütesinin avluya, güneybatı cepheye bakan köşeleri pahlıdır.

3.4.3.4.1 Güneybatı Cephesi

Yapının ana giriş cephesidir. Cephenin ortasında basık kemerli, çift kanatlı özgün ahşap giriş kapısı yer almaktadır. Kapının iki tarafında ikişer adet pencere bulunur. Sol kısımda yer alan pencereler özgün boyutunda, basık kemerli ve ahşap doğramalıdır. Sağ kısımda yer alan pencerelerin boyutları aşağıya doğru uzatılmıştır. Ahşap doğramaları pvc doğrama ile değiştirilmiştir. Bu pencereler de basık kemerlidir. Saçak ile duvarın birleştiği kısımda beyaz boyalı ahşap silme mevcuttur. Bütün cephe sıvalı ve sarı renk boyalıdır. Duvar diplerinde yer yer bitki oluşumları gözlemlenmektedir. Yapının kırma çatısı marsilya kiremit ile kaplıdır. Saçak ucunda PVC yağmur oluğu mevcuttur. Cephe üzerinde iki adet PVC yağmur iniş borusu vardır.

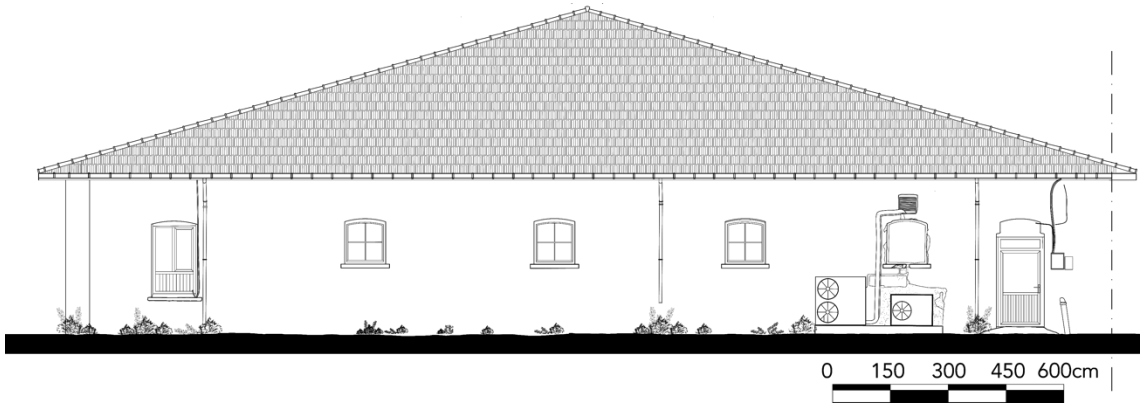

Şekil 3.167 Ambar Binasi güneybatı cephesi, 2018

Şekil 3.168 Ambar Binasi güneybatı cephesi, 2018

3.4.3.4.2 Güneydoğu Cephesi

Şekil 3.169 Ambar Binasi güneydoğu cephesi, 2018

Yapının 4 no'lu yapı olan garaj binasına bakan cephesidir. Cephe üzerinde basık kemerli toplam 5 adet pencere ve bir adet kapı mevcuttur. En soldaki pencerenin boyutu düşeyde değiştirilmiş, aşağıya doğru uzatılmıştır. Ahşap doğraması pvc doğrama ile değiştirilmiştir. Sonraki üç pencere özgün boyuttadır ve özgün ahşap doğramaları yerindedir. Z15 soğuk hava deposuna denk gelen pencerenin ise doğraması mevcut

değildir, yalnızca ahşap kasa yerindedir. Pencere etrafında sıva dökülmeleri mevcuttur. Soğutma tesisatına ait klima üniteleri bu pencere önünde oluşturulmuş beton bir platform üzerine yerleştirilmiştir. Bu kısımda cephede yoğun sıva dökülmesi mevcuttur. Pencerenin üst kısmında klima borularının içinden geçtiği, 50x50 cm boyutunda dikdörtgen bir pencere boşluğu açılmıştır. Cephenin en sağında Z13 koridora açılan pvc doğrama kapı bulunmaktadır. Kapı kemerli üst kısımda 104 cm iken, 30 cm aşağıya indikten sonra genişlik 124 cm'ye ulaşmaktadır. Bu durum pencere boşluğunun sonradan kapıya dönüştürülmüş olduğunu düşündürmektedir. Kapının sağında pvc gider borusu ve elektrik kutusu yer almaktadır. Cephe üzerinde 3 adet pvc yağmur iniş borusu mevcuttur.

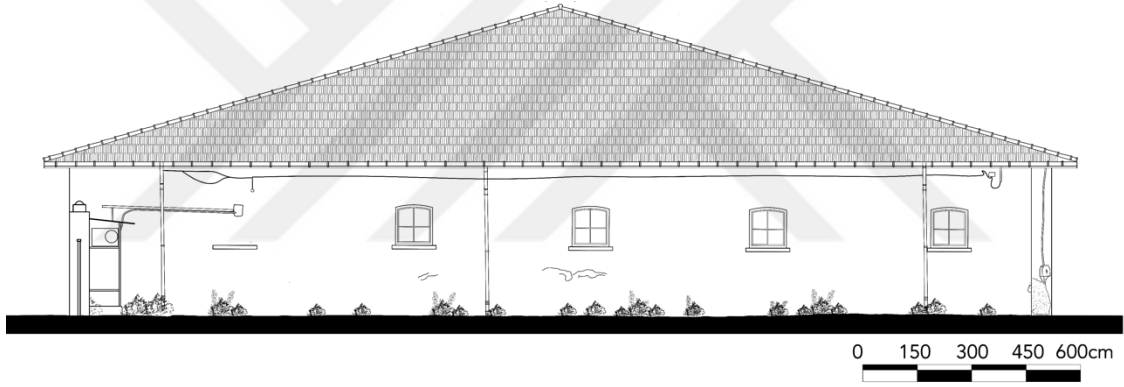
Şekil 3.170 Güneydoğu cephesi, 2018

3.4.3.4.3 Kuzeybatı Cephesi

Yapının 2 nolu yapı olan marangozhane binasına bakan cephesidir. Cephe üzerinde basık kemerli toplam 4 adet pencere mevcuttur. Pencere doğramaları özgün ahşap doğramadır. En solda ise bir adet pencere denizliği bulunmaktadır. Bu denizlik diğerleriyle aynı hizadadır. Z12 soğuk hava deposunun bulunduğu yere denk gelen bu denizlik, burada mevcut olan pencere boşluğunun yeni fonksiyon sebebiyle sonradan kapatılmış olduğunu göstermektedir. Pencerenin olduğu kısımda klima kablolarının içeriye girdiği 23x31 cm boyutunda bir boşluk mevcuttur. Cephe üzerinde yer yer sıva dökülmesi mevcuttur. Cephede toplam 3 adet pvc yağmur iniş borusu vardır. Duvar diplerinde yer yer bitki oluşumları görülmektedir.

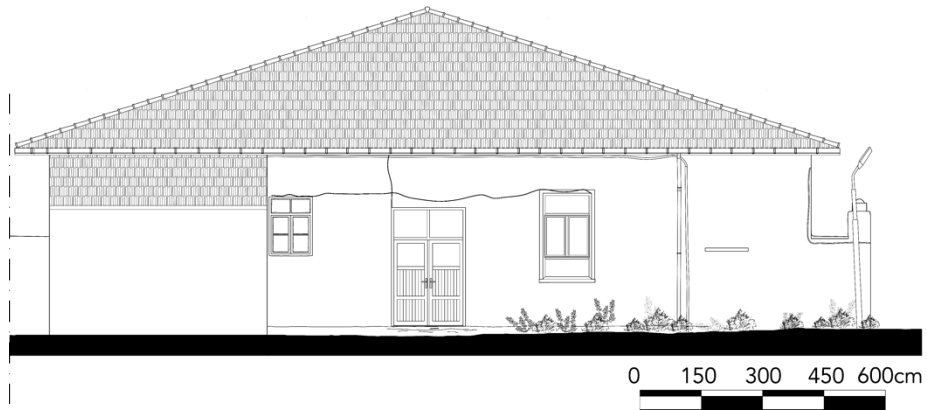

Şekil 3.171 Kuzeybatı cephede kapatılan pencere boşluğu, 2018

Şekil 3.172 Ambar Binası kuzeybatı cephesi, 2018

3.4.3.4.4 Kuzeydoğu Cephesi

Şekil 3.173 Ambar Binası kuzeydoğu cephesi, 2018

Yapının sevkiyat biriminin giriş kapısının bulunduğu cephe dir. Cephenin ortasında çift kanatlı PVC kapı yer alır. Bu kapının sağında ve solunda birer adet pencere yer alır. Sağ kısımdaki pencere diğerine göre daha büyüktür ve PVC doğramadır. Sol kısımda bulunan pencere doğraması ahşap ve çift kanatlıdır. Cephenin en sağında kuzeybatı cephede olduğu gibi bir denizlik mevcuttur. Yine Z12 soğuk hava deposuna denk gelen Pencere boşluğu kapatılmıştır. Bu denizlik kuzeybatı cephedeki özgün denizlikler ile aynı hizadadır. Cephe sağ tarafta özgün bahçe duvarı ile birleşmektedir. Cephenin sol kısmında ise yapıya eklenmiş muhdes bina mevcuttur. Bu cephede de duvar diplerinde bitki oluşumları görülmektedir. Toplam bir adet yağmur iniş borusu mevcuttur.

Şekil 3.174 Ambar Binası kuzeydoğu cephesi ve bu cepheye eklenmiş muhdes yapı, 2018

3.4.3.5 Yapım Tekniği ve Malzeme Özellikleri

Yapının dış duvarları yığma kagir teknikle inşa edilmiştir. Duvar kalınlıkları cm 69-73 cm arasında değişmektedir. Ambar kısmında yatay taşıyıcılar volta döşemedir. Sevkiyat kısmında ise tavan ahşap ve PVC tavan kaplaması ile kapatılmıştır. Bu kısımda bulunan yine PVC kaplı ahşap payandalar yapının özgün halinde marangozhane de olduğu gibi ahşap çatı strüktürüne sahip olduğunu düşündürmektedir. Ambar kısmında odaların dört köşesinde ve orta kısımlarında yığma tuğla ile kolonlar inşa edilmiş, bu kolonlar üzerine 33x26 cm boyutundaki çelik putreller koridora paralel olarak yerleştirilmiştir. Bu putrellerin üzerinde de volta döşeme yer alır. Kolonlar arasında yer alan bölücü duvarlar yığma dolu tuğladır. Bazı odalarda ahşap levhalar bölücü duvar olarak kullanılmıştır. Döşeme kaplaması ambar kısmında ahşap görünümlü baskı betondur.

Şekil 3.175 Volta döşeme, çelik putrel ve yığma kolon birleşimi (a) ve asma katın çelik putrel taşıyıcıları, 2018

Sevkiyat kısmında zemin seramik kaplama ve betondur. İç mekandaki oda kapıları muhdes ahşaptır. Giriş kapısı ve koridor sonundaki kapı çift kanatlı özgün ahşaptır. Pencere doğramaları yapı genelinde özgün ahşap doğramadır. 103-104 cm genişliğinde olan bu pencereler tek parçadır ve bütün kanat vasistas olarak açılmaktadır. Boyutu değiştirilmiş olan pencereler ise PVC doğramadır. Z01 koridorda bulunan muhdes asma kat döşemesi yan duvarlara sabitlenmiş çelik putreller üzerine oturmaktadır. Putrellerin uçları açıkta bırakılmış ve Z06'da duvar yüzeyinden yaklaşık 20 cm, Z07'de ise 100 cm taşırılmıştır.

3.4.3.6 Yapıdaki Bozulmalar

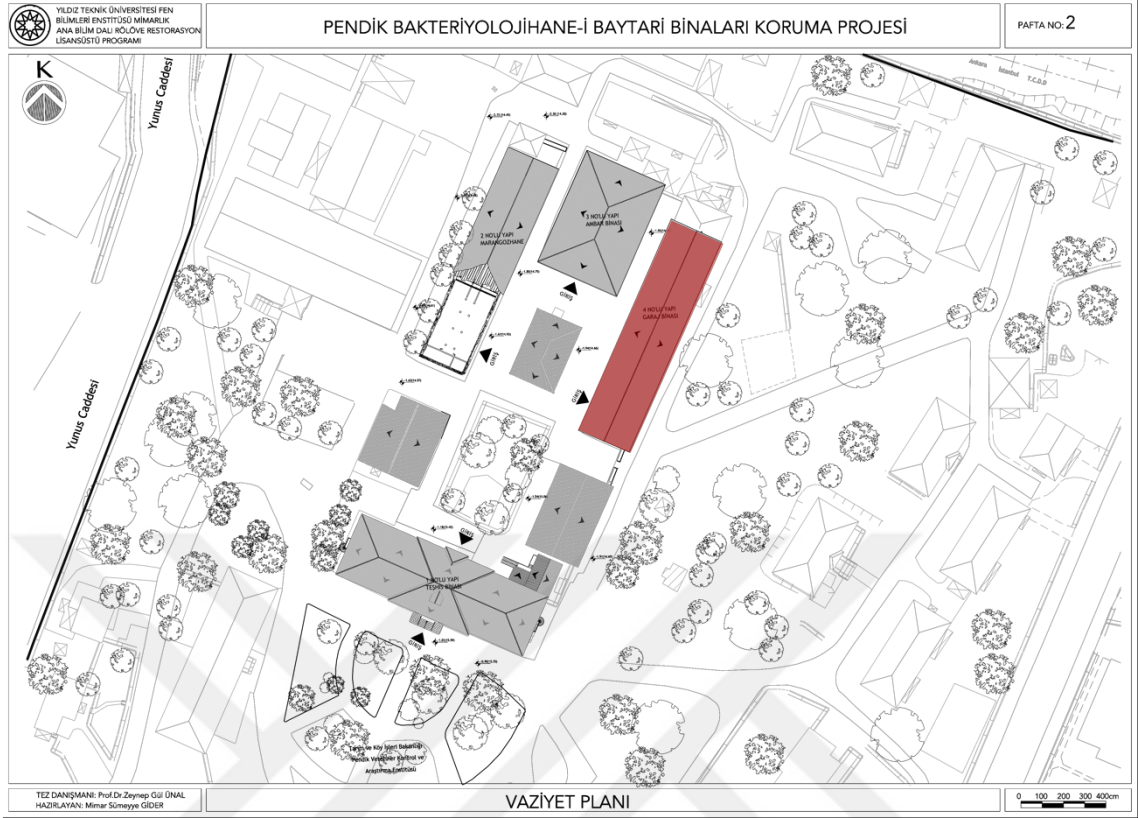
Yapıda gözlemlenen en önemli bozulma türü kullanıcı müdahaleleri kaynaklı olan mekansal bozulmalardır. Yapı içerisinde oluşturulan yeni mekanlar ve fonksiyonlar sonucunda dış cephede kapı ve pencere boşlukları değiştirilmiştir. Bazı kısımlarda pencere boşlukları kapatılmıştır. Kuzeydoğu cephede olduğu gibi kemerli kapı boşlukları duvar örülerek kapatılmış, pencereye dönüştürülmüştür. Ana giriş cephesi olan güneybatı cephe ile güneydoğu cephede özgün pencere boyutları büyütülmüştür. Yine güneydoğu cephede pencere boşluğu kapıya dönüştürülmüştür.

Şekil 3.176 Güneydoğu cephede bozulmalar, 2018

Yapı içerisine eklenen soğutma tesisatı ile bağlantılı mekanlar özgün plan şemasında değişiklik yapılmasına sebep olmuş, bu tesisatın dış cepheye eklemlenen klima üniteleri ve kabloları cephe kirliliğine yol açmıştır (Şekil 3.176). Yapının yatay taşıyıcı sisteminin inşa tarihinden sonraki bir dönemde volta döşeme ile değiştirilmiş olduğu tahmin edilmektedir. Özensiz inşa edilmiş bölücü duvarlar, açıkta bırakılmış yığma kolon çelik putrel birleşimleri, birbirinden farklı kapı ölçüleri bu fikri desteklemektedir. Bazı özgün ahşap pencere doğramaları PVC doğrama ile değiştirilmiştir. Yapı genelinde dış cephe duvar diplerinde bitki oluşumları mevcuttur.

3.4.4 4 Nolu Yapı Garaj Binası

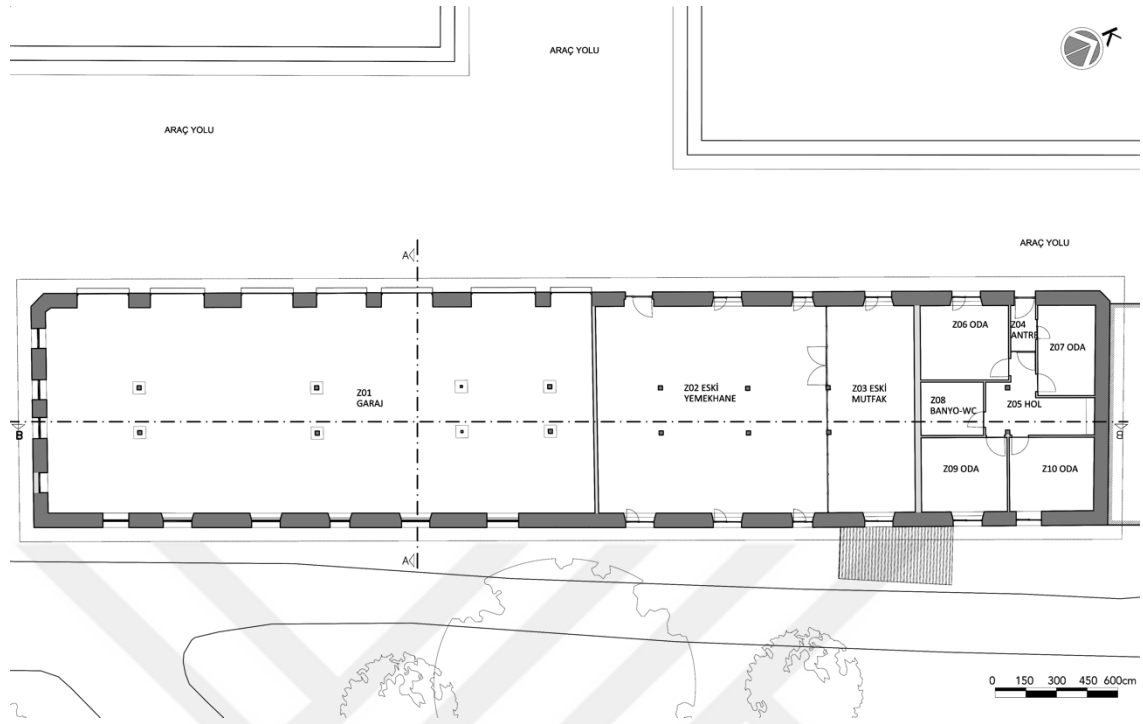
Şekil 3.177 Garaj Binası Vaziyet Planı, 2018

2 Nolu Marangozhane Binası ile aynı büyüklük ve biçimlenişe sahip olan yapı, Teşhis Binası ve Ambar Binasının ortasından geçen aksa göre, marangozhane binasının simetriği şeklindedir. Tek katlı beşik çatılı olan yapı ahır olarak inşa edilmiş olup, günümüzde garaj, yemekhane ve lojman fonksiyonu ile hizmet vermektedir.

Şekil 3.178 4 Nolu yapı Garaj Binası, 2018

3.4.4.3 Plan Özellikleri ve Mekan Tanımlamaları

Şekil 3.179 Garaj Binası zemin kat planı, 2018

11.43 x 52.64 m ölçülerinde ince uzun dikdörtgen bir plana sahiptir. Yapıya girişler avluya bakan kuzeybatı cephesindendir. Zaman içerisinde eklenen bölücü duvarlar ile mekan sayısı arttırılmıştır. Tek katlı yapıda yalnızca zemin kat mevcuttur.

Z01 Nolu Mekan (Garaj)

Yapının kuzeybatı cephesindeki pencereler boşlukları kırılarak garaj kapısına dönüştürülmüştür. 7 adet garaj kapısı ile Z01 mekanına giriş mevcuttur. Zemini beton, duvarları sıvalı ve boyalı, tavanı ahşap kaplamalıdır. Taş kaideler üzerine oturan toplam 8 adet ahşap kolon mevcuttur. Kolonlardan 6 tanesi 20x20 cm, 2 tanesi 10x10 cm boyutundadır. Kolon hizalarında, karşılıklı duvarlar üzerinde ahşap payandalar mevcuttur. Payanda ve kolonların üzeri muhdes ahşap levhalar ile kaplanmıştır. Mekanın güneybatı cepheye bakan 4 adet ahşap doğrama penceresi mevcuttur. Pencerelerden bir tanesi doğrama dışından duvar örülerek kapatılmıştır. Diğer üç pencere boşluğunun uzunluğu iç mekanda 166 cm iken, dış mekanda duvar örülerek boyutu küçültülmüş ve 79 cm'ye düşürülmüştür. Dış cephede ahşap doğramalar görülebilmektedir. İç mekanda doğramalar, muhdes ahşap kapaklar ile kapatılmıştır. Güneydoğu cepheye bakan 6 adet pencere daha mevcuttur. İlk pencere dikdörtgen şeklindedir ve pencere boşluğu ahşap

bir kapak ile kapatılmıştır. Sonraki 4 pencere basık kemerli olup, özgün ahşap doğramaları yerindedir. Bu doğramalar, marangozhane binasında bulunan özgün doğramaların aynısıdır. Altıncı pencere de dikdörtgen şeklindedir. Muhdes ahşap doğraması mevcuttur. İç mekanda bütün pencere boşlukları muhdes ahşap kapaklar ile kapatılmıştır. Mekanın alanı 268.93 m², tavan yüksekliği 3.63 m'dir.

Şekil 3.180 Z01 iç mekan, 2018

Şekil 3.181 Z01 iç mekan ve çatı konstrüksiyonuna ait ahşap kolonlar, 2018

Şekil 3.182 Z01 nolu garajda muhdes ahşap kaplama altında özgün ahşap tavan kaplaması, 2018

Z02 Nolu Mekan (Yemekhane)

Kuzeybatı cephedeki basık kemerli bir kapı boşluğundan, PVC doğrama bir kapı ile Z02 yemekhaneye girilmektedir. Bu mekan yakın döneme kadar yemekhane fonksiyonuyla hizmet vermiş olup günümüzde kullanılmamaktadır. Zemini muhdes seramik kaplama, duvarları boyalıdır. Tavanı PVC malzeme ile kaplanmıştır. Mekan içerisinde iki adedi Z03 mutfak ile mekanı ayıran duvar üzerinde olmak üzere 6 adet kolon bulunmaktadır. Kolonların etrafı PVC malzeme ile kaplanmıştır. Kolon hizalarında, karşılıklı duvarlar üzerinde yer alan payandalar da aynı şekilde PVC malzeme ile kaplanmıştır (Şekil 3.183). Kuzeybatı cepheye bakan 3 adet, güneydoğu cepheye bakan 4 adet basık kemerli penceresi mevcuttur. Özgün ahşap doğramalar, PVC doğramalar ile değiştirilmiştir. Mekan Z03 mutfaktan, aynı zamanda servis penceresi olarak kullanılmış olan PVC doğrama bölücü duvar ile ayrılmaktadır. Alanı 113.48 m², tavan yüksekliği 3.65 m'dir.

Z03 Nolu Mekan (Mutfak)

Z02 yemekhaneden PVC doğrama bir kapı ile girilen mekan yemekhanenin mutfak olarak kullanılmış olup günümüzde işlevsizdir. Zemini ve duvarları seramik kaplama, tavanı PVC kaplamadır. Kuzeybatı ve güneydoğu cephelere bakan birer adet basık

kemerli, PVC doğrama penceresi mevcuttur. Mekanın alanı 42.81 m², tavan yüksekliği 3.63 m'dir.

Şekil 3.183 Z02 eski yemekhane iç mekan, 2018

Şekil 3.184 Z02 nolu mekan giriş kapısı (a) ve Z03 nolu mutfak iç mekan (b), 2018

Şekil 3.185 Lojman kısmı girişi, 2018

Z04 Nolu Mekan (Antre)

Yapının kuzeybatı cephesindeki basık kemerli bir kapı boşluğundan, PVC doğrama bir kapı ile lojman olarak kullanılan kısma girilmektedir. Kapıdan ilk girişte Z04 antre mevcuttur. Rüzgarlık fonksiyonunda olan mekan Z05 holden PVC doğrama bir kapı ile ayrılmaktadır. Zemini muhdes seramik kaplama, tavan ve duvarları sıvalıdır. Z07 odanın bu mekana açılan PVC doğrama bir penceresi mevcuttur. Alanı 2.71 m², tavan yüksekliği 2.87 m'dir.

Z05 No'lu Mekan (Hol)

Z04 antreden pvc doğrama bir kapı ile Z05 hole girilmektedir. Zemini muhdes seramik kaplama, tavan ve duvarları boyalıdır. "L" şeklinde olan mekandan diğer odalara girilmektedir. Holün bir köşesinde mutfak nişi yer almaktadır. Yapı genelinde mevcut olan ikili kolonlar burada hol içerisinde yer almaktadır. Boyutları 21x21 cm'dir. Mekanın alanı 13.76 m², tavan yüksekliği 2.87 m'dir.

Z06 No'lu Mekan (Oda)

Z05 holden muhdes bir kapı ile girilmektedir. Zemini laminant parke, tavan ve duvarları boyalıdır. Kuzeybatı cepheye bakan basık kemerli, pvc doğramalı bir penceresi mevcuttur. Mekanın alanı 15.53 m², tavan yüksekliği 2.87 m'dir.

Z07 No'lu Mekan (Oda)

Z05 holden muhdes bir kapı ile girilmektedir. Zemini laminant parke, tavan ve duvarları boyalıdır. Mekan, Z04 antreye bakan pvc doğramalı pencereden ışık almaktadır. Mekanın alanı 12.79 m², tavan yüksekliği 2.87 m'dir.

Z08 No'lu Mekan (Banyo-Wc)

Z05 holden muhdes bir kapı ile girilmektedir. Zemini ve duvarları seramik kaplama, tavanı boyalıdır. Mekanın alanı 7.99 m², tavan yüksekliği 2.87 m'dir.

Z09 No'lu Mekan (Oda)

Z05 holden muhdes bir kapı ile girilmektedir. Zemini laminant parke, tavan ve duvarları boyalıdır. Güneydoğu cepheye bakan pvc doğrama penceresi mevcuttur. Mekanın alanı 15.28 m², tavan yüksekliği 2.87 m'dir.

Z09 No'lu Mekan (Oda)

Z05 holden muhdes bir kapı ile girilmektedir. Zemini laminant parke, tavan ve duvarları boyalıdır. Güneydoğu cepheye bakan pvc doğrama penceresi mevcuttur. Mekanın alanı 16.10 m², tavan yüksekliği 2.87 m'dir.

3.4.4.4 Cephe Özellikleri

Garaj binasının cepheleri, baktığı yönler göre isimlendirilerek incelenmiştir. İnce uzun dikdörtgen formundaki yapı tek kattan oluşmaktadır. Yapı kütlesinin avluya, kuzeybatı cepheye bakan köşeleri pahlıdır. Yapının kuzeydoğu cephesine bitişik muhdes yapı mevcut olduğundan bu cephe incelenememiştir.

3.4.4.4.1 Kuzeybatı Cephesi

Şekil 3.186 Garaj Binası kuzeybatı cephesi, 2018

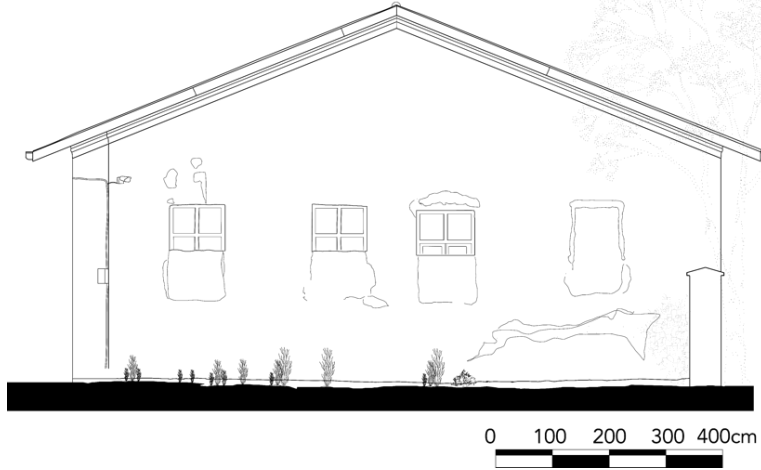
Kuzeybatı cephesi yapının avluya bakan cephesidir. Yapının bütün birimlerine girişler bu cephe üzerindeki kapılar ile sağlanmaktadır. Yapının özgün pencere ve kapı boşlukları büyütülerek garaj kapısına dönüştürülmüştür. Sağ kısımda yer alan bu 7 adet kapı ile garaj birimine girilmektedir. Genişlikleri 2.10 m ile 3.25 m arasında değişen kapılar metal kepenklidir. Cephenin geri kalan kısmında lojman ve yemekhaneye giriş kapıları ve bu birimlere ait pencereler yer almaktadır. Bu kapı ve pencereler basık kemerlidir. Pencere ve kapı doğramaları PVC'dir. Pencere denizlikleri betondur. Çatıda saçak ile duvarın birleştiği kısımda beyaz boyalı ahşap silme mevcuttur. Bütün cephe sıvalı ve sarı renk boyalıdır. Cephe genelinde sıva dökülmeleri ve çatlakları mevcuttur. Duvar diplerinde bitki oluşumları gözlemlenmektedir. Yapının beşik çatısı üzeri marsilya kiremit kaplıdır. Saçak ucunda PVC yağmur oluğu ve cephe üzerinde dört adet PVC yağmur iniş borusu mevcuttur.

3.4.4.4.2 Güneybatı Cephesi

Şekil 3.187 Güneybatı cephesi, 2018

Yapının, Teşhis Binasına bakan cephesidir. Cephe üzerinde üç adet pencere mevcuttur. Pencere boşlukları dikdörtgen biçiminde olup, dış taraftan duvar örülerek boyutları küçültülmüştür. Bu onarımlara ait izler görülebilmektedir. Doğramaları ahşaptır. Cephe üzerinde kapatılmış olan dördüncü pencerenin onarım izleri mevcuttur. Saçak hizasında beyaz boyalı ahşap silme mevcuttur.

Şekil 3.188 Garaj Binası güneybatı cephesi, 2018

Bütün cephe sıvalı ve sarı renk boyalıdır. Cephe üzerinde yer yer sıva dökülmeleri görülmektedir. Sağ kısımda cepheye bitişik özgün bahçe duvarı yer alır. Duvar diplerinde bitki oluşumları gözlemlenmektedir.

Şekil 3.190 Garaj Binası güneydoğu cephesi, 2018

3.4.4.5 Yapım Tekniği ve Malzeme Özellikleri

Yapının dış duvarları yığma kagir teknikle inşa edilmiştir. Duvar kalınlıkları cm 65-70 cm arasında değişmektedir. Sıvalı yüzeylerden duvar örgüsünü tespit edebilmek mümkün olmamıştır. Ancak gerek yapı büyüklüğü gerekse plan şeması ve biçimlenişi itibariyle marangozhane binasının aynısı olan yapının aynı şekilde moloz taş ile inşa edildiği söylenebilir. Yapının üst örtüsü de marangozhane de olduğu gibi kagir duvarlar ve ahşap kolonlar tarafından taşınmaktadır. Yapı genelinde görülebilen toplam 16 adet ahşap kolon mevcuttur. Kolonların dış yüzeyi muhtes ahşap ve PVC levhalar ile kaplanmıştır. Bu kolonların hizasında karşılıklı duvarlar üzerinde, duvardan tavana doğru yükselen payandalar yer almaktadır. Payandaların üzeri de aynı şekilde ahşap veya PVC levhalar ile kaplanmıştır. Tavan 3.65 m yükseklikte ahşap kaplama tahtaları veya PVC kaplamalar ile kapatılmıştır. Döşeme kaplaması garaj biriminde beton- şap döşemedir. Yemekhane ve lojmanda muhtes seramik kaplama ve laminant parke mevcuttur. İç ve dış duvarlar mevcut durumda çimento sıvalı ve boyalıdır. Kapı doğramaları PVC'dir. Pencere doğramaları özgün ahşap doğrama ve PVC doğramadır. Özgün doğramaların 140 cm genişliğinde olanları 3 parçalıdır. Yalnızca orta kısımdaki parça hareketli olup vasistas şeklinde açılmaktadır. 98 cm'lik pencere tek parçadır ve bütün kanat vasistas olarak açılmaktadır. Güneybatı cephegedeki pencerelerde kanatlı ahşap doğramalar mevcuttur.

3.4.4.6 Yapıdaki Bozulmalar

Yapıda genelinde görülen en önemli bozulma kullanıcı müdahaleleri kaynaklı olan mekansal bozulmalardır. Yapı içerisinde oluşturulan yeni mekanlar ve fonksiyonlar sonucunda dış cephede kapı ve pencere boşlukları değiştirilmiştir. Yapının plan şeması bozulmuş, eklenen bölücü duvarlar ile özgün durumda tek mekan olan yapı bölümlere ayrılmıştır. Özellikle garaj kısmında özgün pencere ve kapı boşlukları, yapının dış duvarı kırılarak büyütülmüş, cephe özgünlüğü ve karakteri bozulmuştur (Şekil 3.191). Yemekhane bölümünde döşeme malzemeleri ve kapı, pencere doğramaları değiştirilmiştir. Lojman kısmında ise çok sayıda mekan eklenmiş, yapının tavan yüksekliği düşürülmüştür. Güneydoğu cepheye bakan pencere boyutları değiştirilmiştir. Yine bu cephe üzerinde kapatılmış pencere boşlukları mevcuttur. Güneybatı cepheye bakan pencerelerin dış taraflarından duvar örülerek boyutları küçültülmüş, bir tane pencere boşluğu da kapatılmıştır (Şekil 3.191). Yapı genelinde cephe bütünlüğü bozulmuş durumdadır. Bütün cephelerde sıva dökülmeleri mevcuttur. Özellikle duvar diplerinde bitki oluşumları mevcuttur.

Şekil 3.191 Güneybatı cephede kapatılmış pencere-kapı boşlukları ve kuzeybatı cephedeki garaj kapıları, 2018

PENDİK BAKTERİYOLOJİHANE-İ BAYTARİ YAPILARI RESTİTÜSYON ÖNERİLERİ

Hizmete başladığı 1915 senesinden beri aynı yerde özgün işlevini sürdüren Pendik Bakteriyolojihane-i Baytari'si bugün ki adıyla Pendik Veteriner Kontrol Araştırma Enstitüsü binaları zaman içerisinde bir önceki bölümde detaylı olarak değinilmiş olan bozulmalara özellikle de kullanıcı kaynaklı müdahalelere uğramıştır.

Restitüsyon önerilerinin geliştirilmesinde yararlanılan birincil kaynak enstitünün arşivinde yer alan cam filmlerdir. Arşivde yapıların inşa edildikleri dönemden itibaren farklı yıllara ait fotoğraflar yer almaktadır. Kurumun ilk yıllarını anlatan yazılı kaynaklar, yapıdan gelen izler ve yapısal gereksinimler başvuru diğer restitüsyon kaynaklarıdır.

4.1 Vaziyet Planı ve Enstitü Arazisindeki Diğer Yapılar

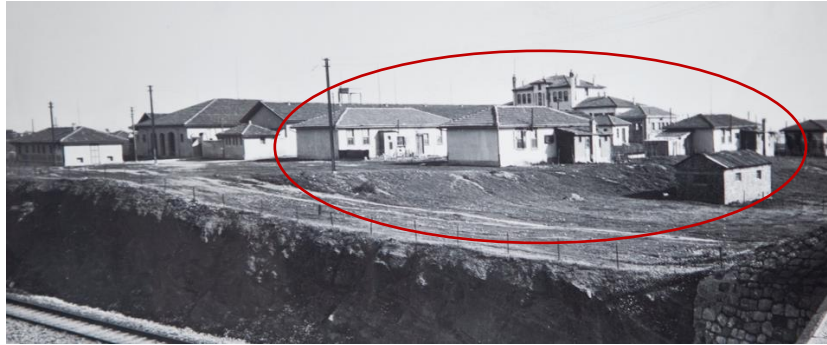
Yapıların vaziyet planı restitüsyonunda başvuru en önemli kaynak özgün projesinin ulaşılabilen tek paftası olan özgün vaziyet planıdır. Yapıların fotoğraflarının bulunduğu cam film arşivinde yer alan vaziyet planında kuruma ait arazinin bütünü üçe bölünerek numaralandırılmıştır. 1 numaralı arazi enstitü binalarının bulunduğu, projede Bağdat Caddesi yazılı olan bugün ki Erol Kaya caddesi ile tren yolu arasında kalan kısımdır. 2 numaralı arazi deniz ile Bağdat Caddesi arasında yer alan kısım, 3 numaralı arazi ise tren yolunun kuzeyinde yer alan ve virüs hayvanı ahırlarının bulunduğu arazidir. Kurum arazisinin 3 tarafında sahiplerinin isimleri yazılı tarlalar yer almaktadır. Kadastro işlemleri 1923-1933 yılları arasında yapılmış olan arazinin, bugün ki sınırları ile arasında çok fazla fark yoktur. Çalışma kapsamında incelenen tecilli yapılar 2 numaralı arazinin

kuzeydoğusunda yer almaktadır. Bu yapıların bulunduğu alan bina cepheleri ve bahçe duvarları ile sınırlandırılarak arazinin geri kalanından ayrılmıştır. Vaziyet planında bu alanın dışında 2 numaralı arazinin kuzeybatı yönünde irili ufaklı 8 adet, kuzeydoğu yönünde bir adet yapı daha mevcuttur. Kuzeybatıdaki yapılardan üç tanesi 1923¹ yılına ait bir fotoğrafta bahçe duvarı ile çevrilmiş alanın dışında kırma çatılı ve ahşap olarak tespit edilmiştir.

Şekil 4.1 Batı yönünden binaların görünüşü, 1923 (PVKAEA)

1933 tarihli fotoğraflarda bu ahşap yapıların yıkılıp yerine kagir yapıların inşa edilmiş olduğu görülmektedir. Aynı büyüklükte olan bu binaların batı cephelerine eklenmiş küçük yapıların mutfak ve tuvalet birimleri dolayısıyla bu yapıların da lojman oldukları tahmin edilmektedir.

Şekil 4.2 Kagir olarak yenilenmiş lojman yapıları, 1933 (PVKAEA)

¹ Kurumdaki dijital cam film arşivinde fotoğraflar üzerinde tarih bulunmamaktadır. Şefik Kolaylı 1933 tarihli “Pendik Bakteriyoloji Baytari Enstitüsü” isimli makalesinde arşivdeki fotoğrafların çoğunu kullanmış ve üzerlerine tarihlerini not düşmüştür.

Şekil 4.3 Kuzeydoğuda yer alan yapı,1923 (PVKAEA)

Projede alanın kuzeydoğusunda yer alan yapı da 1923 tarihli fotoğraflarda tespit edilmiştir. Arazinin tren yoluna en yakın noktasında yer alan tek katlı kagir yapı kırma çatılıdır. Cephe biçimlenişi ahır yapıları ile benzerlik göstermektedir. Tren yoluna bakan cephesi üzerinde Osmanlıca yazıların bulunduğu bez bir afiş yer almaktadır. Çözünürlüğün düşük olması sebebiyle okunamayan yazının kurumun adını içeriyor olması muhtemeldir.

Şekil 4.4 Kuzeydoğuda yer alan yapı,1933 (PVKAEA)

1933 yılına ait fotoğraflarda binanın bu cephesinde Latin harfleriyle “Pendik Bakteriyoloji Enstitüsü” yazılı olduğu görülmektedir. Zaman içerisinde uğradığı müdahalelerle özgünlüğünü kaybetmiş olan yapının yerinde lojman olarak kullanılan muhdes yapı mevcuttur. Vaziyet planında bahçe duvarları ile sınırlandırılmış olan ana binaların bulunduğu bölüm incelendiğinde, ahır binaları (rölövede 2 ve 4 numaralı yapılar) ile ana bina arasında iki adet yapı görülmektedir. Güneydoğu yönünden çekilmiş 1923 tarihli fotoğrafta bu yapılardan bir tanesinin beşik çatısı görülmektedir. 1933 tarihli bir diğer

fotoğrafta kuzeybatıda yer alan yapının yerinde kırma çatılı yeni bir bina inşa edilmekte olduğunu görüyoruz. Sonraki dönemlerde tekrar müdahale gören bu yapıların yerinde günümüzde muhdes laboratuvar birimleri yer almaktadır.

Şekil 4.5 Güneydoğu yönünden görünüş sağda ana bina solda ahır binası ,1923 (PVKAEA)

Şekil 4.6 Alanın kuzeydoğusunda inşa edilmekte olan yapı,1933 (PVKAEA)

Vaziyet planında ahır binalarının ortasında yer alan bir bina daha mevcuttur. Bu yapıya ilişkin detaylı bilgiye yine 1933 tarihli bir fotoğraftan ulaşabilmek mümkündür. Sözlü kaynaklardan ambar binası olduğu öğrenilen yapı alandaki diğer binalardan farklı olan ters kırma çatı biçimlenişi ile dikkat çekmektedir. Yapının orta kısımda yer alan koridorunun üzeri 3 yöne eğimli kırma cam çatı ile kapatılmış, diğer mekanların üzerini örten “U” biçimli çatının eğimi de bu cam çatıya doğru verilmiştir. Cephe duvarları kalkan duvar görevini üstlenmiş, üzerlerine kiremit harpuşa yapılmıştır. Cephe biçimlenişi ahır binaları ile benzerlik gösteren yapının yerinde günümüzde muhdes bakteriyoloji laboratuvarı yer almaktadır.

Şekil 4.7 Farklı çatı biçimlenişine sahip ambar yapısı, 1933 (PVKAEA)

Tescilli olanlar dışında projede tespit edilen son yapılar ahır binalarına kuzeydoğu yönünde eklenmiş ve bahçe duvarı ile birleşmiş olan küçük ek binalardır. Dikdörtgen planlı, kırma çatılı, kagir yapıların pencereleri dikdörtgen biçimlidir. Bu yapılar da zaman içerisinde yapılan müdahalelerle yok olmuştur. Günümüzde bu yapıların yerinde krematoryum ve işçi lojmanları yer almaktadır.

Şekil 4.8 Ahırlara eklenmiş ek yapılar, 1933 (PVKAEA)

Alanın çevre düzenlemesi ve peyzaj ile ilgili 1933 tarihli iç avluyu gösteren fotoğrafta ana bina, ahır ve ambar binalarının etrafının doğal taş tretuvarla çevrildiği, yine doğal taş kaplama ile binaları birbirine bağlayan yaya yolları yapıldığı görülmektedir. Kalan kısımlar doğal topraktır. Avlunun ortasında ana binaya yakın bir havuz/kuyu bulunmaktadır. Ana binanın denize bakan kısmında ise bina cephesi boyunca ağaçların dikilmiştir. 1933 sonrasına ait bir başka fotoğrafta iç avluda ortada kalan boş alana peyzaj düzenlemesi yapıldığı görülmektedir. Havuzu merkeze alacak şekilde simetrik bordürler içerisinde yeşil alanlar yapılmış, yaya yolları oluşturulmuştur.

Şekil 4.9 İç avluda peyzaj düzenlemesi, 1933 sonrası (PVKAEA)

4.2 1 Nolu Ana Bina (Teşhis Binası) Restitüsyonu

Çalışma konusu binalara yapılan en etkili müdahale ana binaya yapılan kat eklemesidir. Yapının cephe karakteristiğinin 1949 yılında yapılan bu ilaveden daha önce bugün ki haline dönüştürüldüğü arşivdeki tarihsiz bir fotoğraf ile tespit edilmiştir. Ön cepheyi gösteren bu fotoğrafta kemerli pencerelerin dikdörtgene çevrildiği, pencere doğramalarının değiştirildiği, yapı girişindeki kolonların birinci kat hizasında kesilerek balkon oluşturulduğu, buna bağlı olarak çatı biçimlenişinin ve merdivenin değiştirilmiş olduğu görülmektedir. 1933-1949 yılları arasında gerçekleşmiş olan bu müdahalelere ilişkin kesin bir tarihe ulaşılamamıştır. Yapıların özgün hallerine ilişkin son fotoğrafların 1933 yılına ait olması nedeniyle 1914-1933 arası dönem için restitüsyon önerisi geliştirilmiştir.

Şekil 4.10 Ana binanın 1949'daki kat ilavesi öncesi hali (PVKAEA)

4.2.1 Cephe Restitüsyonu

Yapının günümüz cepheleri ile özgün cepheleri arasında kurulabilen tek ilişki pencerelerin yerleridir. Bunun dışında cephe karakteristiği tamamıyla değişmiştir. Yalnızca yapıdan gelen izlerle özgün cepheyi okuyabilmek imkansızdır. Burada da en önemli restitüsyon dayanağı yapının cam film arşivindeki fotoğrafları olmuştur.

Yapının ana girişinin bulunduğu **güneybatı cephesine** ait en erken fotoğraf 1918 tarihli Nevsal-i Baytari’de yer almaktadır (Şekil 4.11). Kurum arşivinde bulunan 1923 yılına ait fotoğrafla arasında farklılık yoktur. Cephe kurgusunda ilk göze çarpan dışa taşırılmış giriş aksı ve kemerli pencerelerdir. Giriş aksı zeminden çatıya kadar yükselen iki adet kolon ile cepheden taşırılarak belirginleştirilmiştir. Giriş kısmının üzerini örten çatının saçak kotu yapının saçak kotundan yüksektedir. Birinci katta hizasında iki kolon arasında kalan kısımda balkon parapeti görülmektedir. Kolonların dış hizasından içeri çekilmiş durumdaki parapetten dolayı burada bir balkon oluşturulmasına yeterli alan mevcut değildir. Bu nedenle parapetin süsleme amaçlı yapıldığı ve cephe tasarımının bir parçası olduğu tahmin edilmektedir.

Şekil 4.11 Yapının en erken tarihli fotoğrafı,1918 [67]

Şekil 4.12 Güneybatı Cephesi,1923 (PVKAEA)

Şekil 4.13 Tek katlı kısımlarda kemerli pencereler,1949 öncesi (PVKAEA)

Şekil 4.14 Pencere doğramaları (PVKAEA)

Şekil 4.15 Ahşap giriş kapısı,1933 (PVKAEA) ve 2 Nolu ahır binasında kullanılmış olan ana bina ahşap kapısı, 2018

Pencere genişlikleri ve konumları günümüzdekiyle aynıdır. İki katlı orta kısımda bulunan pencere yükseklikleri de bugün ki gibidir. Fakat yanlardaki tek katlı kısımlarda pencere yüksekliklerinin orta kısmın zemin kat pencerelerinden daha kısa olduğu görülmektedir. Bu pencereler 1949 yılındaki cephe tadilatı öncesini gösteren fotoğrafta, özgün boyutlarında ve kemerlidir (Şekil 4.14). 1949 yılındaki kat ilavesi sırasında bu pencerelerin de büyütülmüş olduğu anlaşılmaktadır.

Rölövede dikdörtgen formlu olan pencereler restitüsyon önerisinde kemerli olarak gösterilmiştir. Yan kısımlardaki kat ilavesi de kaldırılmıştır. Pencerelerin ve giriş kapısının yer aldığı kemerli kapı boşluğunun etrafı cepheden bir miktar içeriye çekilmiş profillerle çevrilidir. Pencere altlarında yine cephe hizasından içeride dikdörtgen panolar yer almaktadır. Pencere doğramaları ve giriş kapısı çift kanatlı ahşaptır. Giriş kapısının üzerinde ahşap doğramalı, çitalarla 9 bölüme ayrılmış kemerli bir ışıklık penceresi yer almaktadır. Günümüzde yerinde alüminyum doğrama kapı bulunan özgün ahşap kapının, buradan sökülüp 2 nolu ahır binasında kullanıldığı tespit edilmiştir (Şekil 4.15).

Bodrum seviyesinde rölöveden farklı olarak yalnızca iki katlı orta kısımda bodrum pencereleri mevcuttur. Tek katlı kısımlarda pencere açıklığı bulunmamaktadır. Bodrum kat duvarı bugün olduğu gibi zemin kat dış duvar hizasından dışarıya taşırılmış durumdadır. Yapının kırma çatısı üzeri Marsilya kiremit ile kaplıdır.

Şekil 4.16 Kuzeydoğu Cephesi, 1933 (PVKAEA)

Kuzeydoğu cephesi yapının iç avluya bakan ikinci giriş cephesidir. Güneybatı cephede olduğu gibi giriş aksı belirgindir. Merdiven hollerinin bulunduğu kısım kapalı çıkma olarak cephe yüzeyinden dışarı taşırılmıştır. Bu çıkmanın köşeleri mevcut durumda olduğu gibi pahlıdır. Çıkma çatıya kadar yükselmekte olup üzerini örten çatının saçak kotu yapının kalan kısmının saçak kotundan yüksektedir. 1933 tarihli fotoğrafta girişin önüne rüzgarlık işlevi gören ve üzeri tek yöne eğimli çatı ile örtülmüş bir mekan eklendiği görülmektedir. Kagir temel üzerine ahşap ile inşa edilmiş olduğu görülen mekan günümüzde betonarmedir. Üzerinde de balkon yer almaktadır. Fotoğrafta rüzgarlık kısmının girişi avlu ile aynı kottadır. Yapının +0.00 kotuna ulaşımın sağlandığı merdivenlerin bu mekanın içerisinde yer aldığı tahmin edilmektedir. Çıkma üzerindeki pencereler yatayda üçlü, düşeyde ikili bir düzene sahiptir. Pencere genişlikleri günümüzdeki ölçüler ile aynıdır. Alt sırada yer alan dikdörtgen pencerelerin yükseklikleri de aynı ölçüdedir. Fakat üst sıradaki kemerli pencereler günümüzde dikdörtgen forma dönüştürülmüştür. Bu kemerli pencerelerin üzerinde orta aksta daha küçük bir pencere daha bulunmaktadır. Mevcut durumda çıkmanın üzerindeki çatının saçak kotu aşağı çekildiği için bu pencere yok olmuştur. Giriş aksına göre simetrik bir düzene sahip olan pencereler iki katlı kısımda kemerlidir. Tuvalet ve depo mahallerine ait pencereler dışında boyutları da mevcut durumla örtüşmektedir.

Şekil 4.17 Kuzeydoğu cephesi ,1933 (PVKA EA)

Tuvalet ve depolara ait pencerelerin yükseklikleri mevcut durumda küçültülmüştür. Kemerli pencereler yapı genelinde olduğu gibi günümüzde dikdörtgen formludur. Yan kısımlarda bulunan tek katlı birimlerin pencereleri ise hem rölövedeki halinden hem de restitüsyondaki ön cepheden farklı bir karakteristiğe sahiptir. İki kütlenin pencereleri de orta aksa göre birbirinin simetriğidir.

Ortadaki iki katlı kütlenin yanındaki ilk pencere kemerlidir. Boyutları ön cephedeki pencereler ile aynıdır. Bir sonraki pencere buna göre daha küçük ve kemerlidir. Bunun yanında cephenin ortasına denk gelen ince uzun kemerli bir kapı bulunmaktadır. Kapının yanında ise iki adet yaklaşık 250x200 m boyutlarında büyük pencereler mevcuttur. İç mekana ait fotoğraflardan laboratuvar penceresi oldukları anlaşılan pencereler ahşap doğramalıdır. Yapının köşeleri bu tek katlı kısımlarda pahlıdır.

Tek katlı kütleler kendi aralarında ufak farklılıklara sahiptir. Solda yer alan kütlenin bodrum katında günümüzde mahzen olan mekana girişin sağlandığı bir kapısı mevcuttur. Orta kütlenin yanındaki pencerenin altında da kemerli bir bodrum penceresi yer almaktadır. Rölövede bulunan diğer bodrum pencereleri mevcut değildir. 1933 tarihli fotoğrafta ince uzun kapı boşluğunun duvar örülerek kapatılmış olduğu görülmektedir. Sağda yer alan kütlenin bodrum katında ise hiç pencere yoktur (Şekil 4.17). İki katlı kütlenin bodrum katında ön cephede olduğu gibi kemerli bodrum pencereleri yer almaktadır. Pencere doğramaları 1923 tarihli fotoğrafta çift kanatlı ahşap iken 1933 yılında giyotine çevrilmiş oldukları görülmektedir. Bu cephede yer alan en önemli unsurlardan birisi de sekizgen planlı bacalarıdır. İki katlı kütlenin köşelerinde yer alan ve cepheye bitişik olan bu bacalar birinci kat döşeme seviyesine kadar kare bir tabana oturur. Bu hizadan sonra yarım sekizgen olarak yükselir ve merkez aksından yapı cephesine yapışıktır. Saçak kotundan sonra ise sekizgen gövdesinin tamamı görülebilmektedir. Yatay bantlarla hareketlendirilmiş bacanın her kenarında bir baca açıklığı mevcuttur ve baca dörtgen bir prizma ile sonlanır.

Şekil 4.18 Güneydoğu Cephesi, 1923 (PVKAEA)

Şekil 4.19 Güneydoğu Cephesi, 1933 (PVKAEA)

Güneydoğu cephesi günümüzde çok fazla müdahale görmüş ve özgünlüğünü kaybetmiş olan cephelerden biridir. Restitüsyonda öncelikle kat ilavesi, cepheye sağ taraftan eklenen muhdes yapı ve muhdes yangın merdiveni kaldırılmıştır. Fotoğraflarda yapının bu cephesinde 4 adet pencere boşluğu bulunmaktadır. En soldaki kemerli pencere güneybatı cephedeki pencereler ile aynıdır. Cephenin orta aksında yer alan pencere koridora Z17 koridora ait olup diğer pencereden daha geniştir. Sağdaki iki adet pencere laboratuvara ait dikdörtgen formlu büyük pencerelerdir. En sağ da yer alan diğerine göre daha geniştir. İki katlı kütlenin birinci katında bu cephede 3 pencere mevcuttur. Ortada yer alan kemerli pencere 117 koridora aittir. Bunun iki yanında yer alan pencereler güneybatı ve kuzeydoğu cephelerinde yer alan pencereler ile aynıdır. Mevcut durumda 118 nolu ofiste bu pencere boşluğu nişe dönüştürülmüştür. 1933 tarihli fotoğrafta zemin

katta bu cephe boyunca düz damlı ek bir yapı eklenmiş olduğu görülmektedir. Çatı kotu zemin kat pencere denizlikleri seviyesinde olan yapıya bahçe duvarları üzerinde pencere boşlukları açılmıştır. 1923 tarihli fotoğraflarda bu yapı mevcut değildir.

Şekil 4.20 Kuzeybatı Cephesi, 1923 (PVKAEA)

Kuzeybatı cephesi de özgün durumundan oldukça farklılaşmış olan bir diğer cephedir. Restitüsyon önerisinde yangın merdiveni ve ilave kat kaldırılmıştır. Mevcut durumda cephede zemin katta 3 adet pencere bulunmaktadır. Fotoğraflar incelendiğinde bu cephede orta aksta 2 adet kemerli kapı ile sağda güneybatı cephedekilerle aynı boyutta kemerli bir pencere, solda da kuzeybatı cephedeki geniş laboratuvar pencereleri ile aynı boyutta birer pencere olduğu görülmektedir. Sağdaki kapı Z08 nolu koridora açılmaktadır. Onun solundaki de laboratuvar birimine ait olmalıdır. Birinci katın cephe düzeni güneydoğu cephe ile aynıdır. Ortada 106 nolu koridora ait kemerli pencere yer alır. Sağda ve solda yer alan kemerli pencerelerin yerinde günümüzde 113 nolu ofiste ve 107 nolu laboratuvarda dolap nişleri bulunmaktadır. Bodrum katta yer alan pencere boşlukları restitüsyon önerisinde kapatılmıştır.

4.2.2 Plan Restitüsyonu

Restitüsyon önerisi için birincil kaynak olarak kullanılmış cam film arşivinde dış mekan fotoğraflarının yoğunlukta olup iç mekana ilişkin fotoğraflar daha azdır. Bunlarda da fotoğraflar üzerinde herhangi bir bilgi notu mevcut olmadığından az bir kısmının hangi

mekana ait olduğu tespit edilebilmiştir. Plan restitüsyonları daha çok yapıdan gelen izler ile cephe restitüsyonları doğrultusunda hazırlanmıştır.

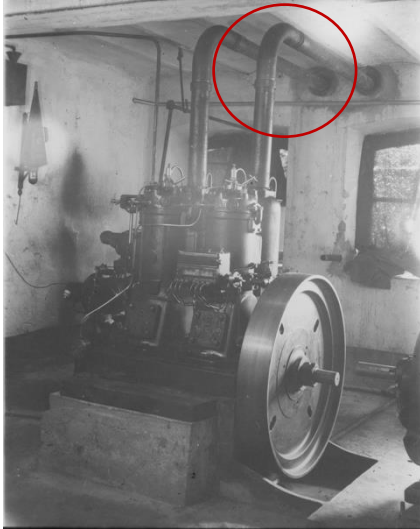
4.2.2.1 Bodrum Kat Restitüsyonu

Bodrum kattaki mekanlar özgünlüğünü büyük ölçüde koruduğundan restitüsyon önerisinde muhdes olan bölücü duvarlar kaldırılmış, alüminyum pencere doğramaları ahşap doğramalar ile değiştirilmiştir. Mevcut durum ile restitüsyon planı arasındaki en büyük fark yapının kuzeybatı yönündeki tek katlı kısmında zemin kat laboratuvar mekanlarının döşeme kotunun mevcut kottan daha düşük olduğu dış cephe fotoğraflarından tespit edilmiştir. Yine fotoğraflarda bu mahallere ait pencerelerin de bulunmadığı görülmektedir. Mevcut durumda bodrum kat genelinde bütün mekanların tavan döşemesi volta döşeme iken bu kısımda yer alan tavan yüzeyleri sıvalıdır ve mekanlarda yoğun müdahale mevcuttur. Koridor tavanında da iki katlı olan kısım hizasında volta döşeme gözlenirken, tek katlı birimlerin hizasında sıvalı yüzey başlamaktadır. Bu durum özgün halinde bu kısımda bodrum katta mekanların olmadığı, sonraki dönemde doldurulmuş olan zeminin açılarak odaların oluşturulmuş olduğu tahmin edilmektedir. Bu veriler doğrultusunda buradaki mahaller restitüsyonda kaldırılmıştır. B17 nolu deponun içindeki bölücü duvarlar kaldırılmıştır. B17 nin kapatılmış pencere boşluğu açılmıştır. Zemin döşemesi B16 nolu arşiv ile analogi yapılarak ahşap olarak restitüe edilmiştir. Günümüzde mevcut olan ahşap kapılar özgündür. Pvc doğrama ile değiştirilmiş olan kapılar bu özgün kapılar ile analogi yapılarak restitüe edilmiştir. İç mekan ve dış mekan pencere doğramalarının restitüsyonunda, B28 nolu mekanın koridora bakan özgün ahşap penceresinden faydalanılmıştır. B07 nolu mekanın koridora bakan penceresi mevcut durumda B08'e girişin sağlandığı kapıya dönüştürülmüştür. İki mahal arasındaki muhdes bölücü duvar kaldırılmış, pencere boşluğu da özgün halinde restitüe edilmiştir. Muhdes duvarın cephe duvarı ile birleştiği kısımda görülen özgün mekanik tesisata ait havalandırma bacası tespit edilmiştir (Şekil 4.22). B15 nolu mekanın duvarlarını kaplayan ve koridor penceresini kapatan ahşap levhaların 1923-1933 arası döneme ait bir fotoğrafta da mevcut olduğu görülmektedir (Şekil4.23). B22, B23, B24, B25 nolu mekanların dış cepheye bakan pencereleri dış cephe

fotoğrafları doğrultusunda kapatılmıştır. Kuzeydoğudaki muhdes yapı kaldırılmış, B26 nolu mahzenin girişi fotoğraflara dayanılarak cepheden verilmiştir.

Şekil 4.21 Koridor tavanında volta döşemenin bittiği kısım, 2018

Şekil 4.22 1923-1933 tarihli fotoğrafta B08 nolu mekan, (PVKAEA) ve mevcut durumu, 2018

Şekil 4.23 1923-1933 tarihleri arasında B15 nolu mekan (PVKAEA) ve mevcut durumu, 2018

4.2.2.2 Zemin Kat Restitüsyonu

Zemin katta öncelikle bütün mekanlarda bulunan PVC ve alüminyum doğramalar ile muhdes bölücü duvarlar kaldırılmıştır. Pencere doğramaları ahşap olarak restitüe edilmiştir. Mevcut durumla restitüsyon dönemi arasındaki en büyük değişim tek katlı kısımlarda bulunan laboratuvar birimlerinin döşeme kotlarıdır. Güneydoğu tarafındaki tek katlı birimde bulunan Z28 nolu laboratuvarın iç mekan, Z17 koridor ve de dış cephe fotoğrafları incelenmiştir. Döşeme kotunun bu kısımda yer alan diğer mahallerden daha aşağıda olduğu tespit edilmiştir. Restitüsyon önerisinde döşeme kotu +0.55'e indirilmiştir. +1.23 kotunda yer alan koridordan 5 basamaklı bir merdiven ile bu mekana ulaşıldığı 1923-1933 arasına tarihlenen fotoğrafta tespit edilmiştir. Yine aynı fotoğrafta koridor ile mekan arasında bu duvar boyunca devam eden üst kotta camekanlı bir ışıklık bölümü mevcuttur. Dış cepheye bakan pencere boyutları diğer mekanlara göre daha büyük, dikdörtgen formlu ve ahşaptır. Pencere önüne yerleştirilmiş çalışma tezgahları ile orta da bir masa yer almaktadır. Dış cephe fotoğraflarından mekanın kuzeydoğuya açılan kapı boşluğunun kapatılmış olduğu görülmektedir.

Şekil 4.24 Z28 nolu laboratuvar (PVKAEA)

Şekil 4.25 Z28 nolu laboratuvar iç mekan koridor tarafı, 1923-1933 (PVKAEA)

Bu taraftaki tek katlı birime ait diğer mahaller ile ilgili ayrıntılı bilgi mevcut değildir. Bu nedenle bu mekanların restitüsyonları yapıdan gelen izler doğrultusunda yapılmış, muhdes duvarlar kaldırılmış, döşeme, tavan ve doğrama malzemeleri yapı bütünüyle analogi yapılarak belirlenmiştir. Laboratuvar birimlerinin döşemesi karosimandır. Karo desenleri fotoğraflara göre restitüe edilmiştir. Koridor döşemesinde kullanılan karosiman desenleri ise laboratuvarlardan farklı, mevcut durumda Z07 nolu laboratuvarında tespit edilen karolar ile süpürgeliklerin deseni ile aynıdır.

Şekil 4.26 Z17 koridor, 1924 öncesi (PVKAEA)

Kuzeybatıda yer alan tek katlı birimde güneydoğudan farklı olarak zemin kotu bütün mekanlarda düşürülmüştür. Bu kısmın bodrum mekanlarındaki farklılıklar, kuzeybatı cepheye bakan kemerli pencerelerin zemin hizaları, Z12 nolu laboratuvarın zemin kotu hizası bu tahmini desteklemektedir. Z17 koridora ait 1924 öncesi tarihli¹ fotoğrafta Z10 nolu koridoru Z13 nolu koridordan ayıran ahşap kapı görülmektedir. Kapının altından yansıyan aydınlığın Z10 nolu koridordan daha düşük kotta yer alan Z13 nolu koridorun büyük kemerli pencerelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. İki koridor arasındaki ulaşımı sağlayabilmek için kapı önünde 6 basamaklı bir merdiven önerilmiştir. Z12 nolu laboratuvara ait fotoğrafta pencere alt hizası ile hemen hemen aynı seviyede yüksek bir çalışma tezgahı ile ortada yer alan bir masa görülmektedir. Zemin döşemesi Z28 nolu laboratuvardaki karosiman ile aynıdır. Bu kısımda yer alan diğer mekanlarda da aynı şekilde yapıdan gelen izler ve analogiler doğrultusunda restitüe edilmiştir. Hangi mekana ait olduğu kesin olarak belirlenememiş fotoğraflardan birinin pencere kapı ve koridor penceresi yerleşiminden Z08 nolu laboratuvara ait olabileceği düşünülmektedir. Erk'in

¹ Kesin tarihi bilinmeyen fotoğraf, koridor üzerindeki Osmanlı Türkçesi ile yazılmış mekan tabelalarına dayanılarak tarihlendirilmiştir.

Nevermann'dan aktararak [68] zemin katta yer aldığından bahsettiği üçüncü laboratuvarın burası olduğu tahmin edilmektedir. Bu mekanın da zemini diğerleriyle aynı desende karosimandır. Asma tavanlar kaldırılarak tavan yüksekliği özgün yükseklik olan 448 cm'ye çıkarılmıştır.

Şekil 4.27 Kuzeybatı cephesine bakan kemerli pencereler, 1923 ve Z12 nolu laboratuvar, 1923-1933 (PVKA EA)

Şekil 4.28 Z08 Nolu laboratuvar, 1923-1933 (PVKA EA)

4.2.2.3 Birinci Kat Restitüsyonu

Mevcut durumda kat ilavesi yapılmış olan kısımlar birinci kat planı restitüsyonunda kaldırılmıştır. Diğer mekanların içinde yer alan muhdes bölücü duvarlar ve PVC doğramalar kaldırılmıştır. Pencere ve kapı doğramaları ahşap, döşemeler analogi yapılarak karosiman olarak restitüe edilmiştir. Asma tavanlar kaldırılarak tavan yüksekliği özgün yükseklik olan 408 cm'ye çıkarılmıştır.

4.3 2 Nolu Ahır Binası (Marangozhane) Restitüsyonu

2 nolu ahır binasına yapılan müdahaleler genellikle geç döneme aittir. Günümüzde yangın geçirmiş ve ahşap elemanlarının büyük bir kısmını kaybetmiş olmasına rağmen çalışma konusu olan 4 yapı içerisinde en fazla özgün detaya sahip olan yapıdır. Yapı kütle ve çatı biçimlenişi bakımından korunmuştur.

4.3.1 Cephe Restitüsyonu

Yapının bütününde cephelerde görülen en yoğun müdahale kapı pencere boyutlarının değiştirilmesidir. Restitüsyon dayanağı olarak yine birinci dereceden kaynak olan fotoğraflar ve bunların yetersiz geldiği noktalarda da yapının simetriği olan 4 nolu ahır binası (garaj binası) ile analogi yöntemi kullanılmıştır.

Mevcut durumda giriş kapılarının yoğun olduğu **güneydoğu cephesinde** özgün durumda kapı ve pencerelerin ritmik bir düzenle yerleştirilmiş olduğu tespit edilmiştir. Cephenin en sağında, en solunda ve ortasında kemerli birer kapı yer alır. Bu kapıların arasında beşer adet pencere mevcuttur. Bu beşli pencere grupları içerisinde de ortada yer alan daha dar diğerleri geniştir. Rölövede en sol kapıdan ortada yer alan kapıya kadar bu cephe düzeni korunmuştur. Ancak cephenin sağ kısmında pencere boşlukları iç mekanın bölünmesiyle oluşturulan yeni mahallere bağlı olarak kapı boşluğuna dönüştürülmüştür. Restitüsyon önerisinde bu kapı boşlukları tekrar pencere olarak düzenlenmiştir. Yangın sebebiyle yok olan pencere doğramaları yapı içerisinde mevcut olan özgün pencerelerden faydalanılarak restitüe edilmiştir. Kapı doğramaları fotoğraflarda net olarak tespit edilememiştir. Mevcut durumda yapıya ait kapılar birbirinden farklıdır. Daha önce de değinildiği üzere alandaki diğer yapılara ait kapılar burada kullanılmıştır

(Şekil 4.15). Bu nedenle kapılar, 4 nolu ahır binasına (garaj binası) ait fotoğraflarda tespit edilen kapılar dikkate alınarak restitüe edilmiştir.

Şekil 4.29 2 Nolu ahır binası güneydoğu cephesi, 1933 (a) ve 2 Nolu ahır binası güneydoğu cephesi ve analoji yapılan 4 nolu ahır binası kapısı, 1933 (b) (PVKAEA)

Yapının diğer uzun cephesi olan **kuzeybatı cephesi** güneydoğu cephesine göre daha az müdahale görmüş, yalnızca ortada bulunan kapı boşluğu pencereye dönüştürülmüştür. Bu cepheyi detaylı gösteren tek fotoğraf 1923 tarihli dir. Fotoğrafta bahsedilen kapı boşluğu özgün haliyle tespit edilmektedir. Restitüsyonda pencere boşluğu kapı olarak düzeltilmiş, eksik olan doğramalar mevcut olanlara göre restitüe edilmiştir.

Şekil 4.30 2 Nolu ahır binası kuzeybatı cephesi, 1923 (PVKAEA)

Güneybatı cephesi yapının 1 nolu ana binaya bakan cephesidir. Bu cephede kapı pencere boşlukları özgünlüklerini korumakta olup, ahşap doğramaları PVC ile değiştirilmiştir. 1933 sonrasına ait fotoğrafta pencere doğramalarının yapı genelinde kullanılan tek kanatlı vasistas doğramalardan olduğu görülmektedir. Kapı doğraması da tek kanatlı ahşaptır.

Şekil 4.31 2 Nolu ahır binası güneybatı cephesi, 1933 sonrası (PVKAEA)

Kuzeydoğu cephesinde mevcut durumda 4 adet dikdörtgen formu pencere bulunmaktadır. 1933 tarihli fotoğrafta bu cephede güneybatı cephede olduğu en solda kemerli pencere ile yanındaki kapı boşluğu görülmektedir. Diğer iki pencere bu yönde bulunan kırma çatılı küçük binaların arkasında kaldığı için tespit edilememiştir. Restitüsyon önerisinde güneybatı cephesindeki düzen dikkate alınmıştır. Yalnızca kapı boşluğunun yeri güneybatı cephesinden farklı olarak solda yer alır.

4.3.2 Plan Restitüsyonu

Mevcut durumda yapı içerisinde bölücü duvarlar eklenerek yeni mekanlar oluşturulmuştur. Restitüsyon önerisinde bu muhdes duvarlar kaldırılarak mekan bütünlüğü sağlanmıştır. Bu muhdes mekanlara bağlı olarak kapıya dönüştürülmüş olan pencere boşlukları yapı genelindeki özgün pencereler dikkate alınarak restitüe edilmiştir. Yanan kısımdaki eksik ahşap taşıyıcılar ve çatı strüktürü yapının kalan kısmına göre tamamlanmıştır. İç mekana ilişkin arşivde yalnızca bir adet fotoğraf mevcuttur. 1923-1933 arasına tarihleyebileceğimiz fotoğrafın bu yapıya ya da bu yapının simetrik olarak aynısı olan 4 nolu ahır binasına ait olması muhtemeldir. Fotoğrafta mevcut olan kolonlara bitişik olarak yerleştirilmiş ahşap yemlikler bu şekilde restitüe edilmiştir.

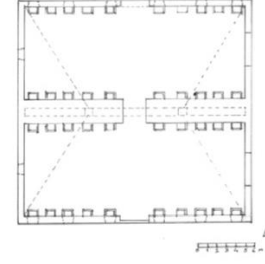
Şekil 4.32 Ahır binası iç mekan, 1923-1933 (PVKAEA)

4.4 3 Nolu Ambar Binası Restitüsüonu

İç mekanda yapılan müdahaleler sebebiyle yapının özgün fonksiyonu kesin olarak belirlenememiştir. Tipoloji olarak ambar ve ahır fonksiyonlarına uygundur. Benzer dönem örnekleri incelendiğinde 1914 yılında inşa edilmiş olan Çifteler Harası'nda yer alan ahır yapısının bu yapıya oldukça benzediği tespit edilmiştir (Şekil 4.33). Dikdörtgen planlı ve kırma çatılı yapının tek mekanlı olduğu ve ahşap çatı konstrüksiyonuna sahip olduğu görülmektedir. Bu veriler ışığında ve yapıdan gelen izler değerlendirilerek yapının ambar ve ahır fonksiyonlarını bir arada barındırdığı düşünülmüş ve bu doğrultuda bir öneri geliştirilmiştir.

Şekil 4.33 Çifteler Harası ahır binası[76] ve Çifteler Harası ahır binası çatı konstrüksiyonu [77]

Şekil 4.34 Çifteler Harası ahır binası mevcut durumu (a) ve Çifteler Harası ahır binası planı (b) [77]

4.4.1 Cephe Restitüsyonu

Şekil 4.35 3 Nolu ambar binası güneybatı ve güneydoğu cepheleri cephesi, 1933 (PVKAEA)

Yapının 1 nolu ana yapıya bakan **güneybatı cephesi** üzerinde ortada çift kapılı ahşap giriş kapısı kapının iki yanında ikişer tane pencere boşluğu bulunmaktadır. Sağ tarafta yer alan pencere boyutları ve doğramaları değiştirilmiştir. Mevcut durumda iç avlu zemin kotunun zamanla yükselmesi nedeniyle yapının zemin kotu avlu kotunun altında kalmıştır. Restitüsyon önerisinde pencere boyutları özgün haline getirilmiş, avlu zemin kotu düşürülmüştür. Ahşap giriş kapısı ve sol taraftaki pencereler özgün durumdadır. Yapı kütle ve çatı biçimlenişi bakımından korunmuştur.

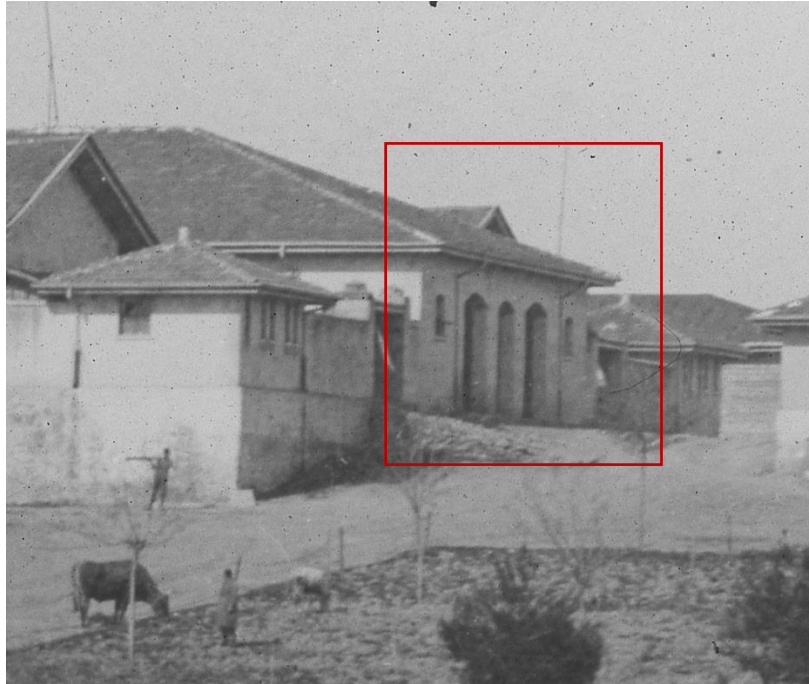
Güneydoğu cephesinde de iki adet pencerenin pencere boyutları değiştirilmiş, en sağda yer alan pencere kapiya dönüştürülmüştür. Orta kısımdaki 3 adet pencerenin özgün

doğramaları yerindedir. Restitüsyon önerisinde pencere boyutları ve doğramaları özgün hale getirilmiştir.

Kuzeybatı cephesi günümüzde büyük ölçüde özgünlüğünü korumaktadır. Yalnızca cephenin en solunda bulunan pencere boşluğu iç mekandaki soğuk oda sebebiyle kapatılmıştır. Mevcut fotoğraflarda bu cephe tespit edilememiş olsa da yapıdan gelen izler restitüsyon için yeterli veriyi sağlamaktadır.

Yapının bir diğer giriş cephesi olan kuzeydoğu cephesi en fazla müdahale gören cephedir. Özgün pencere ve kapı boyutları değiştirilmiş ve sol kısımda muhdes yapı eklenerek cephenin dörtte biri kapatılmıştır. 1923 tarihli bir fotoğrafta özgün cephe en net haliyle görülmektedir. Orta kısımda 3 adet büyük kemerli giriş kapıları ile bu kapıların iki yanında yapının tamamında mevcut olan küçük kemerli pencereler yer almaktadır.

Mevcut durumda bu kapılardan yalnızca ortadaki kapı olarak bırakılmış, diğerleri duvar örülerek kapatılmış ve yerlerinde pencere boşluğu açılmıştır. Restitüsyon önerisinde bu kapıların boyutlarına ilişkin veriler yapıdan gelen izlerden elde edilmiştir. Ortadaki kapının mevcut durumda dikdörtgen formlu olan kapı boşluğunun kemer yayı iç mekandan okunabilmektedir. Bu kapının sağında bulunan diğer kapının özgün boyutları da iç mekandan görülmektedir (Şekil 4.37).

Şekil 4.36 3 Nolu ambar binası kuzeydoğu cephesi, 1923 (PVKAEA)

Şekil 4.37 3 Nolu ambar binası sevkiyat bölümünde özgün kapı izleri, 2018

4.4.2 Plan Restitüsyonu

Ambar binası günümüzde iki bölümden oluşmaktadır. Ön kısımda yer alan ambar fonksiyonlu birimi tavanı volta döşemeli, arka kısımda yer alan sevkiyat birimi tavanı PVC kaplamalıdır. Rölöve tespitlerinde ayrıntılı olarak değinildiği üzere volta döşemeli kısımlarda yer alan duvarların ve kolonların niteliği bunların sonraki yıllarda yapılmış olduğunu düşündürmektedir. Özgün durumda ahşap çatı konstrüksiyonuna sahip olduğu tahmin edilen yapının iki kısma ayrıldığı, arkada bulunan büyük kemerli 3 kapı ile girilen bölümün ambar fonksiyonu ile, önde bulunan iç avluya bakan kısmın ise ahır fonksiyonuyla kullanılmış olabileceği benzer dönem örnekleri ve yapıdan gelen izler değerlendirilerek önerilmiştir. Bu iki fonksiyonu ayıran duvar üzerinde mevcut durumda çift kanatlı ahşap kapı yer almaktadır.

4.5 4 Nolu Ahır Binası (Garaj Binası) Restitüsyonu

Günümüzde büyük bir kısmı garaj olarak kullanılan yapıya bu yeni fonksiyonun gerektirdiği müdahaleler sonucunda özellikle kuzeybatı cephede özgünlüğünü büyük ölçüde kaybetmiştir. Yapı genelinde görülen en büyük müdahaleler kapı ve pencere boyutlarının değiştirilmesi olmuştur. Yapı kütle ve çatı biçimlenişi bakımından korunmuştur.

Kuzeybatı cephesini gösteren fotoğraf mevcut değildir. Ancak hem bu yapının aynı kapı-pencere düzenine sahip olan güneydoğu cephesinin hem de simetrik şekilde aynı özelliklere sahip 2 nolu ahır yapısının cepheleri dikkate alınarak bir öneri geliştirmek mümkün olmuştur. Rölövede 7 adet garaj kapısı bulunmaktadır. Restitüsyonda bu kapıların yerine özgün pencere ve kapılar yerleştirilmiştir. Yine yemekhane bölümüne ait giriş kapısı da pencere olarak düzeltilmiştir. Diğer kapı ve pencere boşlukları özgündür, rölövede PVC olan doğramalar özgün ahşap doğrama olarak restitüe edilmiştir.

Diğer uzun cephe **güneydoğu cephesidir**. Bu cephede de kapatılmış olan pencere boşlukları restitüsyonda açılmış, pencereye dönüştürülmüş olan kapılar özgün haline çevrilmiştir. 1923 ve 1933 tarihli fotoğraflarda açık bir şekilde görülen cephenin iki köşesi arasındaki eğimin mevcut durumla aynı olduğu görülmektedir. Diğer cephede ve 2 nolu ahır binasında cephenin en sağında kapı yer almaktayken burada pencere göze çarpmaktadır. Eğim farkından kaynaklanan fark yükseklikten dolayı böyle bir farklılık yapılmış olduğu tahmin edilmektedir. Orta kısımda yer alan kapı değiştirilmeden bırakılmıştır.

Şekil 4.38 4 Nolu ahır binası güneydoğu cephesi,1923 (PVKAEA)

Yapının 1 nolu ana binaya bakan güneybatı cephesinde küçültülmüş olan pencere boyutları özgün duruma getirilmiş, kapatılmış olan boşluklar açılmıştır. Özgün durumda bu cephe üzerinde üç adet pencere boşluğu bir adet kapı boşluğu mevcuttur. Kapı doğraması görülemediği için yapıdaki diğer kapılarla analogi yapılarak restitüe edilmiştir.

Şekil 4.39 4 Nolu ahır kuzeydoğu cephesi, 1923 (PVKAEA) ve 4 Nolu ahır kuzeydoğu cephesi, 1933 (PVKAEA)

Kuzeydoğu cephesi rölövede yapıya bu yönde eklenen muhdes lojman binaları sebebiyle tamamen kapatılmış durumdadır. Restitüsyonda yeniden çizilmiş olan cephe 2 nolu ahır binasının kuzeydoğu cephesinin simetriği durumundadır. Cephe üzerinde 3 adet pencere ve 1 adet kapı boşluğu mevcuttur.

4.5.1 Plan Restitüsyonu

Mevcut durumda yapı içerisinde bulunan muhdes duvarlar kaldırılarak mekan bütünlüğü sağlanmıştır. Garaj fonksiyonuna bağlı olarak büyütülen pencere boyutları özgün haline getirilmiştir. Ahşap ve PVC kaplamalarla kapatılmış olan çatı konstrüksiyonu 2 nolu ahır binası ve iç mekan fotoğrafı doğrultusunda açık olarak restitüe edilmiştir. Muhdes lojman birimindeki müdahaleler temizlenmiştir. Bu kısımdaki muhdes yapı kaldırılmıştır. Ahşap yemlikler 2 nolu ahır binasında olduğu gibi bu iki yapıdan hangisine ait olduğu kesin olarak bilinemeyen iç mekan fotoğrafı doğrultusunda restitüe edilmiştir.

PENDİK BAKTERİYOLOJİ HANE-İ BAYTARI YAPILARI KORUMA ÖNERİLERİ

Pendik Veteriner Kontrol Araştırma Enstitüsü kampüsü içerisinde yer alan ve aktif olarak kullanılan tarihi yapıların özgün niteliklerini sürdürerek korunabilmesi için bütüncül bir koruma yaklaşımı gereklidir. Mevcut durumda Teşhis Binası aktif olarak laboratuvar işlevini sürdürmektedir. Teknolojik gereksinimlere doğrudan bağlı olan bu fonksiyon gereği yapı gerek özgün mekan organizasyonunda gerekse de döşeme, tavan malzemelerinde geri döndürülemeyecek kayıplara ve yoğun müdahalelere uğramış, dış cephede açılan ya da kapatılan boşluklar ve muhdes ekler özgün cephe karakteristiğini değiştirmiştir. Yapının restitüsyon önerisi dikkate alınarak yapılacak restorasyonu için yoğun bir malzeme rekonstrüksiyonu gerekecektir. Ayrıca özgün yapı mevcut yoğun kullanımlı laboratuvar fonksiyonunun gerektirdiği zorunluluklar karşısında fiziksel olarak yetersiz kalmaktadır. Bu durumda yapının korunması için iki farklı restorasyon yaklaşımı öngörülebilir.

Yapının restitüsyonu esas alınarak yapılacak restorasyon çalışması ancak laboratuvar birimleri için enstitü arazisinde uygun bir yerde teknolojik altyapıya sahip modern bir yapı inşa edilmesi ve özgün yapıda yoğun müdahalelere sebebiyet veren laboratuvar birimlerinin bu yeni binaya taşınması durumunda söz konusu olabilir. Bu durumda bölücü duvarlarla değiştirilmiş olan plan kurgusu özgün haline dönüştürülebilir, restitüsyona göre mimari eleman rekonstrüksiyonları yapılabilir ve yapı yalnızca idari birimler ve az yoğun laboratuvar birimlerinin kullanımına sunulabilir. Fakat bu yapıda

Şekil 5.1 BSL-3 Laboratuvarı, 2018

Türkiye'nin sınırlı sayıda BSL-3 yani 3. derece biyogüvenlik seviyesine sahip kuş gribi gibi ölümcül bulaşıcı hastalıkları inceleyen özel tanı laboratuvarlarından birisi yer almaktadır. Bu mevcut şartlar göz önünde bulundurulduğunda, yapı için bu işlev yoğunluğunu hafifletme ve taşıma önerisi uzun vadeli bir çözüm olarak görülmektedir. Bu durumda kısa vadede yapı mevcut fonksiyonunu sürdürürken özgün elemanların daha fazla müdahaleye maruz kalmadan korunması için alınabilecek önlemler şu şekilde özetlenebilir:

- Yapının diğer katlarına nazaran az kullanıldığı için daha az kullanıcı müdahalesi görmüş olan bodrum katında özgün mimari elemanlar tespit edilmiştir. Mevcut olan özgün ahşap kapı ve pencere doğramaları rölöve çalışmaları ile kayıt altına alınmıştır. Bu elemanlara yönelik herhangi bir müdahale önlenmeli, korunmaları için gerekli şartlar sağlanmalıdır.
- Bodrum katta B16 nolu mekanda ortamdaki nem ve rutubet sorunu çözülerek mevcut olan özgün ahşap doğramaların daha fazla zarar görmesi engellenmelidir.
- B04 nolu mekanda bozulmalara sebebiyet veren sıhhi tesisat onarılmalıdır. Mermer lavabo da bilinçsiz müdahalelerden korunmalıdır.

- Yapı kullanıcıları ve idari birimlere koruma bilincinin aşılması ilerde doğabilecek kullanıcı müdahalelerine karşı özgün elemanların korunması için önlem oluşturabilir.

Şekil 5.2 Teşhis Binası'nda yoğun laboratuvar kullanımı ve Laboratuvar fonksiyonu kaynaklı müdahaleler, 2018

3 numaralı Ambar Binası da aktif olarak kullanılan ve yoğun kullanıcı müdahalesi görmüş bir diğer yapıdır. Özellikle plan kurgusunda ve tavan döşemesinde değişiklikler yapılmıştır. Yapının restitüsyonunda iç mekan organizasyonuna ilişkin yeterli veri elde edilememiştir. Ambar ve sevkiyat fonksiyonuyla hizmet veren yapının teşhis binasında olduğu gibi soğuk hava deposu olarak kullanılan birimler yapının cephelerini etkileyen bozulmalara (boşluk açma-kapama) sebebiyet vermiştir.

Şekil 5.3 Ambar Binası'nda soğuk hava depoları ve cephede uygunsuz müdahaleler, 2018

Yapının fiziksel özellikleri ile bağdaşmayan bu birimlerin de uygun görülen başka bir alana taşınması yapının bütünsel bir restorasyona tabi tutulması için gereklidir. Yapının özgün pencere doğramaları büyük ölçüde korunmuştur. Aynı şekilde muhtemel kullanıcı müdahalelerine karşı personel ve idari birimlere koruma bilincinin aşılması özgün elemanların korunması için önlem oluşturabilir. 07.06.2013 tarih 1267 sayılı kurul kararında kurumun ambar, marangozhane ve garaj binaları için çatı ve duvarlarına dokunmadan giydirme tarzı işlemlerle laboratuvar olarak kullanılması yönünde talepte bulunduğu, bu talebin ancak rölöve restitüsyon restorasyon kapsamında değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir (Şekil Ek A.7). Güncel durumda böyle bir talep mevcut olmasa da laboratuvar işlevinin ve bahsi geçen müdahalenin yapıların özgün niteliklerine zarar verebileceği gibi fiziksel koşullarının da teşhis binasında olduğu yetersiz kalması ve akabinde müdahalelere açık hale gelmesi muhtemeldir.

Özgün halinde ahır olarak kullanılmış olan 2 numaralı marangozhane ve 4 numaralı garaj yapıları mevcut durumda işlevsiz olduklarından depo olarak kullanılmaktadır. Marangozhane yapısı geçirdiği yangın sonrası çatı örtüsünün önemli bir kısmını kaybetmiş çevresel etkilere açık durumdadır. Garaj binası da yapı ile uyumsuz garaj fonksiyonu ve bakımsızlık nedeniyle harap haldedir. Bu iki yapının yeni bir işlev kazandırılarak yaşatılması için tez kapsamında restorasyon projeleri hazırlanmıştır.

5.1 Restorasyon Kararları

-Ana Yaklaşım

Yapılara en az müdahale ile restitüsyon çalışmasında belirlenmiş olan özgün detay, plan şeması, malzemelere ve koruma ilkelerine uygun bir öneri geliştirebilmek restorasyon çalışmasının ana yaklaşımıdır. Bu yaklaşım çerçevesinde takip edilen adımlar;

- Yeniden işlevlendirme
- Temizleme
- Sağlamaştırma
- Bütünleme
- Malzemeye Yönelik Müdahaleler

- Çağdaş Donanım olarak belirlenmiştir.

5.1.1 Marangozhane Binası (2 Nolu Ahır Binası)

-Yeniden İşlevlendirme

Tarihi yapıların restorasyonunda ana yaklaşım genellikle yapının özgün işlevini sürdürerek kullanılması olmaktadır. Ancak bazı durumlarda çeşitli nedenlerde işlev değişikliği önerilmektedir.

İşlev değişikliğinin ana hatları Venedik Tüzüğü 5. maddesinde şu şekilde belirtilmiştir:

“Anıtların korunması, her zaman onları herhangi bir yararlı toplumsal amaç için kullanmakla kolaylaştırılabilir. Bunun için bu tür bir kullanma arzu edilir, fakat bu nedenle yapının planı, ya da bezemeleri değiştirilmemelidir. Ancak bu sınırlar içinde yeni işlevin gerektirdiği tasarlanabilir ve buna izin verilebilir” [78].

Enstitü hayvanlarının barındığı ahırlar enstitü arazisinin kuzeyinde yer alan enstitüye ait başka bir parselde yer almaktadır. Bu nedenle enstitü ana kampüsü içerisinde yer alan 2 nolu ahır binası zaman içerisinde özgün ahır fonksiyonunu kaybetmiştir. 2016 yılında geçirdiği yangına kadar yapının büyük bir bölümü marangozhane olarak kullanılmış yangın sonrası boş kalan yapıya verilmiş olan depo işlevi yapının bakımsız kalarak harap olmasını hızlandırmaktadır. Tez genelinde sıklıkla değinildiği üzere Pendik Bakteriyolojihane-i Baytari Binaları Osmanlı koruyucu sağlık yapılarının İstanbul’da bulunan ve günümüze ulaşan önemli bir örneğidir.

Şekil 5.4 İdari Bina koridorlarında sergilenen materyaller, 2018

Enstitüye ait tarihi materyaller ve laboratuvar aletleri bugün idari bina koridorlarında dağınık olarak sergilenmektedir. Bu materyallerin ve restitüsyon çalışmalarının en

önemli kaynaklarından olan cam film fotoğraflarının sergilenebileceği bir müze fonksiyonu hem kurumun hem de temsilcisi olduğu bu koruyucu sağlık kurumlarının kültürel hafızasını sürdürebilmesini sağlayacaktır.

-Temizleme

Yapı içerisindeki muhdes bölücü duvarlar, özgün plan tipolojisini bozduğu için kaldırılacaktır. Z04 nolu mekanda özgün kapı boşluğu pencereye dönüştürülmüş, Z06 nolu mekanda ise özgün pencere kapı boşluğuna dönüştürülmüştür. Bu dönüşümler için eklenen muhdes duvarlar kaldırılacaktır. Mutfak olarak kullanılmış olan Z01 ve Z02 nolu mekanlarda mevcut olan muhdes seramik zemin ve duvar kaplamaları ile muhdes tezgah kaldırılacaktır. Z08 nolu mekanda bulunan metal kapı, Z01 ve Z02 nolu mekanların güneybatı cepheye bakan PVC doğramaları ve yapı genelinde birkaç pencerede bulunan muhdes ahşap kapaklar kaldırılacaktır. Z08 nolu mekanın özgün tavanı ahşap sunta ile kapatılmıştır. Bu muhdes kaplama sökülerek çatı konstrüksiyonu açığa çıkarılacaktır. Ahşap kolonların etrafında yer alan muhdes ahşap kaplamalar sökülecektir. Özellikle yangından etkilenmiş olan Z03 ve Z04 nolu mekanlarda sağlam olarak kalabilmiş ahşap malzemeler üzerindeki is ve yüzey kirlilikleri sodyum bikarbonat kullanılarak temizlenecektir. *Soda blast* ya da *soda kumlama* olarak adlandırılan bu yöntem gıda sınıfı malzeme olan özel olarak formüllendirilmiş kabartma tozunun agrega olarak kullanıldığı bir çeşit kumlama tekniğidir [79]. Yapı içerisinde, cephe yüzeyinde ve çatısında görülen bitki oluşumları mekanik yöntemlerle temizlenecek, biyosit kullanılarak tekrar oluşumları engellenecektir.

-Sağlamlaştırma

Kiremit değişimi sırasında çatı elemanlarında ait hasar tespit edilmesi halinde çatı özgüne uygun onarılacaktır. Doğramalar ve çatı konstrüksiyonuna ait ahşap elemanların sağlamlığını yitirmiş olan hastalıklı kısımları alındıktan sonra aynı cins ahşapla bütünlendirilerek yenilenecek, su bazlı emprenyeyle ilaçlanacaktır. Ahşap çatı strüktürünün yangın geçirmiş elemanlarının eksik kısımları özgün detaya göre tamamlanacaktır. Temizlik işlemi yapılan ahşap yüzeylere koruyucu uygulaması yapılacaktır. Sıva dökülmesi görülen yüzeyler özgün malzeme ile tekrar sıvanacaktır.

-Bütünleme

Z03 nolu mekanda yangın sonrası ahşap çatı konstrüksiyonu tamamıyla yok olurken, Z04 nolu mekanda ahşap kirişlerin bir kısmı sağlam olarak kalmıştır. Bu kirişlerin ve yapı genelindeki özgün ahşap doğramaların ahşap elemanlarının eksik kısımları özgün malzeme ile tamamlanacak, mevcut kısımlar temizlenerek yeniden kullanılacaktır. Yanmış olan ahşap çatı elemanları özgün malzeme ile tamamlanacaktır. Çatı silmelerindeki ahşap malzeme eksiklikleri tamamlanacaktır

-Malzemeye Yönelik Müdahaleler

Eksik olan kapı ve pencere doğramaları restitüsyonda gösterildiği haliyle yeniden üretilecektir. Z01, Z02, Z03 ve Z04 nolu mekanlarda ahşap çatı strüktürüne ait kolonlar, göğüslemeler, kirişler ve kiriş başlıkları restitüsyonda gösterildiği haliyle yeniden üretilecektir. Yapının özgün fonksiyonuna ait tek kalıcı tefriş elemanı olan ahşap yemlikler restitüsyon esas alınarak mekanın projede belirtilen kısmında yeniden üretilecektir. Özgün olmayan pencereler ve kapılar restitüsyon esas alınarak üretilecek olan pencereler ve kapılar ile değiştirilecektir. İç mekanda değiştirilmiş zemin kotları özgün haline getirilecektir. Yangından etkilenen kısımda çatı örtüsü marsilya kiremit olarak yeniden yapılacaktır. Mevcut durumda PVC olan yağmur olukları ve iniş boruları restitüsyon esas alınarak çinko oluklar ve borular ile değiştirilecektir.

- Çağdaş Donanım

Tüm yapının zayıf ve kuvvetli akım tesisatları çekilecek uygun teçhizat/armatür ihtiyaçları temin edilecektir. Mekan özgün plan kurgusuna sadık kalınarak müze bölümü ve ofis bölümlerinden oluşan iki birime ayrılmıştır. 481 m² alana sahip olan müze bölümü iki ana bölümden oluşmaktadır. Yapının orta aksında yer alan kapıların güneybatısında yer alan kısımda cam filmlerin ve görsel materyallerin sergileneceği sergileme panoları yer almaktadır. Bu kısımda daha önce değinildiği üzere yapının özgün fonksiyonuna ait iz taşıyan ahşap yemlikler restitüe edilecek ve sergileme materyali olarak kullanılacaktır. Sergileme panoları bu yemliklerin üzerinde bulunan ahşap kirişlere monte edilecektir. Orta aksın kuzeydoğusunda yer alan kısımda ise günümüzde idari birimin koridorlarında sergilenmekte olan tarihi laboratuvar ekipmanları ve diğer fiziksel materyaller sergilenecektir. Bu kullanım için ahşap ve cam vitrinler imal edilecektir.

5.1.2 Garaj Binası (4 Nolu Ahır Binası)

-Yeniden İşlevlendirme

4 nolu ahır binası da marangozhane fonksiyonlu 2 nolu ahır binası gibi özgün fonksiyonunu kaybettikten sonra, yapının fiziksel özellikleriyle uyumsuz garaj işlevini üstlenmiştir. Bir bölümünde aktif olarak kullanılmayan araçların park edildiği garaj olan, bir bölümü belli bir dönem yemekhane olarak işlev verildikten sonra günümüzde depo olarak kullanılan, küçük bir bölümü de işçi lojmanı olarak hizmet veren yapı bilinçsiz kullanıcı müdahaleleri ve bakımsızlık nedeniyle gün geçtikçe tahrip olmaktadır. Yapının hayatta kalması için yapı ile uyumlu yeni bir işlev kazandırılması gereklidir.

Şekil 5.5 Teşhis Binası B16 Nolu mekanda uygunsuz koşullarda yer alan belgeler, 2018

Mevcut durumda enstitünün idari bina içerisinde yer alan bir araştırma kütüphanesi mevcuttur. Fakat kütüphanenin fiziksel olarak yeterli olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca rölöve çalışmaları sırasında Teşhis Binası (1 Nolu Ana Bina) içerisinde bodrum katta uzun süredir kapısı kilitli olduğu için unutulmuş olan B16 nolu mekanda kurumun tarihi arşiv belgeleri tespit edilmiştir. Yoğun nem ve rutubet altında olan odada elverişsiz şartlarda bulunan ve kurum tarihi açısından önemli veriler barındıran bu belgelerin, uygun şartlara sahip bir mekana taşınması gereklidir.

Şekil 5.6 İdari Bina içerisinde yer alan mevcut kütüphane, 2018

Tüm bu gerekçeler doğrultusunda yapıya kütüphane işlevinin verilmesi uygun görülmüştür. Yalnızca enstitü personelinin kullanımına açık olan ve sağlık tarihi açısından önemli kaynaklara sahip olan PVKEA kütüphanesinin, özel kullanıcı kayıtları ile dışarıdan gelecek araştırmacılara da açılması önerilmektedir. Böylece hem enstitü personeli için daha iyi fiziksel şartlarda araştırma imkanı oluşturulacak, hem de koruyucu sağlık alanında çalışma yapan araştırmacılara bu alanda bir ilki barındıracak kütüphane hizmeti sağlanmış olacaktır.

-Temizleme

Yapıya güneydoğu ve kuzeydoğu cephelerden eklenmiş muhdes yapılar cephe tipolojisini bozduğu için kaldırılacaktır. Yapıdaki tuğla, briket ve PVC muhdes bölücü duvarlar, özgün plan tipolojisini bozduğu için kaldırılacaktır. Garaj kapıları, PVC pencere doğramaları ve muhdes ahşap pencere kapakları kaldırılacaktır. Garaj bölümünde mevcut olan tel çitler kaldırılacaktır. Bütün mekanlarda muhdes ahşap ve PVC tavan kaplamaları sökülerek, çatı konstrüksiyonu açığa çıkarılacaktır. Rölövede Z02 ve Z03 nolu mekanlarda ve lojman olarak kullanılan bölümde mevcut olan muhdes seramik zemin ve duvar kaplamaları yine lojman bölümündeki muhdes kapılar kaldırılacaktır. Ahşap kolonların ve payandaların etrafında yer alan muhdes ahşap ve PVC kaplamalar sökülecektir. Güneybatı ve güneydoğu cephelerde kapatılmış olan pencere ve kapı

boşlukları açılacaktır. Yapı cephesinde görülen bitki oluşumları ve yosunlanmalar mekanik yöntemlerle temizlenecek, biyosit kullanılarak tekrar oluşumları engellenecektir. Sağlam ahşap malzemeler üzerindeki yüzey kirlilikleri sodyum bikarbonat kullanılarak temizlenecektir.

-Sağlamlaştırma

Kiremit onarımı sırasında ahşap çatı elemanlarında hasar tespit edilmesi halinde çatı özgüne uygun onarılacaktır. Muhdes tavan kaplaması altında kaldığı için tespit edilemeyen ahşap çatı strüktürüne ait elemanların ve özgün ahşap doğramaların sağlamlığını yitirmiş olan kısımları alındıktan sonra aynı cins ahşapla bütünlendirilerek yenilenecek, su bazlı emprenyeyle ilaçlanacaktır. Sıva dökülmesi görülen yüzeyler özgün malzeme ile tekrar sıvanacaktır. Temizlenen ahşap yüzeylere koruyucu uygulaması yapılacaktır.

-Bütünleme

Ahşap çatı konstrüksiyonuna ait elemanların ve özgün pencere doğramalarının eksik kısımları özgün malzeme ile tamamlanacak, mevcut kısımlar temizlenerek yeniden kullanılacaktır. Çatı silmelerindeki ahşap malzeme eksiklikleri tamamlanacaktır. Garaj kapısına dönüştürmek için büyütülen pencere ve kapı boşlukları duvar örülerek özgün boyutuna getirilecektir.

-Malzemeye Yönelik Müdahaleler

Eksik olan kapı ve pencere doğramaları restitüsyonda gösterildiği haliyle yeniden üretilecektir. Z01 nolu mekanda eksik olan ahşap kolonlar restitüsyonda gösterildiği haliyle yeniden üretilecektir. Tavan kaplaması altında kaldığı için tespit edilemeyen ahşap çatı strüktüründe kirişler, payandalar, göğüslemeler ve kuşaklamalarda eksik eleman tespit edilmesi halinde restitüsyonda gösterildiği haliyle yeniden üretilecektir. Şap döşeme, mekanlardaki kot farklılıklarını gidermek amacıyla yeniden imal edilecektir. Özgün olmayan pencereler ve kapılar restitüsyon esas alınarak üretilecek olan pencereler ve kapılar ile değiştirilecektir. Mevcut durumda PVC olan yağmur olukları ve iniş boruları restitüsyon esas alınarak çinko oluklar ve borular ile değiştirilecektir.

- Çağdaş Donanım

Tüm yapının zayıf ve kuvvetli akım tesisatları çekilecek, uygun teçhizat/armatür ihtiyaçları temin edilecektir. Mekan özgün plan kurgusuna sadık kalınarak tek bölümden oluşan ve 513.93 m² alana sahip kütüphane fonksiyonu ile hizmet verecektir. Yapının güneydoğu cepheye paralel orta aksı üzerinde, kolonlar arasına çalışma masaları yerleştirilmiştir. Kitaplıklar ise masaların iki tarafında, güneydoğu ve kuzeybatı cephelere dik olacak şekilde pencereler arasına yerleştirilmiştir. Giriş bölümünde danışma bankosu mevcuttur.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Tez çalışmasında, bugüne kadar yalnızca tıp ve bilim tarihi alanındaki araştırmalara konu olmuş olan Osmanlı koruyucu sağlık kurumlarının, İstanbul’da yer alan örnekleri, mimari özellikleri esas alınarak kapsamlı olarak incelenmiştir. Karantina Meclisi’nin kurulmasıyla birlikte tesis edilmeye başlanan bu kurumların ilki tahaffuzhanelerdir. Veba ve kolera salgınlarıyla mücadelenin en önemli aşaması olan karantina uygulamasının yapıldığı tahaffuzhanelerin İstanbul’da bulunan ve hakkında detaylı bilgi edinilebilen örnekleri, konumları tarihçeleri ve mimari yapı özellikleri itibarıyla incelenmiştir. Bu kapsamda tespit edilip incelenen tahaffuzhane yapıları; Kuleli, Kavak, Serviburnu, Anadolukavağı, Büyükdere, Tuzla, Çatalca ve Kaliktarya tahaffuzhaneleridir. Bunlardan yalnızca Kuleli, Anadolukavağı ve Tuzla tahaffuzhaneleri günümüze ulaşmıştır. Tahaffuzhane yapılarının inşasında genellikle iki model uygulanmıştır. Bunlardan ilki kışla, hastane gibi tahaffuzhane fonksiyonuna uyumlu olan mevcut yapıların birtakım onarımlardan geçirildikten sonra tahaffuzhane olarak kullanılmaya başlanmasıdır. Bu tahaffuzhanelere kışladan dönüştürülen Kuleli Tahaffuzhanesi ve hastaneden dönüştürülen Büyükliman Tahaffuzhanesi örnek verilebilir. Diğer model de acil ihtiyaca yönelik olarak tek katlı ahşap ya da kagir barakalar şeklinde yeni yapıların inşa edilmesidir. Başbakanlık Osmanlı Arşivleri’nden ulaşılan Kaliktarya ve Çatalca tahaffuzhanelerine ait planlar ile Serviburnu Tahaffuzhanesi’ne ait fotoğraflarda bu barakalı yerleşim düzeni açıkça görülebilmektedir. Osmanlı Arşivi’nde yer alan Tuzla, Kalikratya ve Çatalca Tahaffuzhanelerine ait planlarda mevcut olan mühürlerden projeleri hazırlayan mühendislerin isimleri tespit edilmiştir. Tebhirhane yapıları da kolera salgınları sırasında

aktif rol oynamış olan bir diğer koruyucu sağlık kurumlarıdır. 1893 yılında İstanbul’u etkisi altına alan salgın sırasında İstanbul’un 3 semtinde Gedikpaşa, Tophane ve Üsküdar’da aynı dönemde ve birbirine benzer mimari nitelikte inşa edilmişlerdir. Çalışmada bu üç yapı da plan ve cephe karakterleri, tarihsel gelişimleri ve güncel durumları ele alınarak incelenmiştir. Günümüze yalnızca Üsküdar Tebhirhanesi ulaşabilmiştir.

Osmanlı’da bakteriyolojik çalışmalar 1885 yılında Fransız Kimyager Pasteur’ün kuduz aşısını keşfetmesi üzerine 2.Abdülhamit tarafından bu aşığı öğrenmeleri için Paris’e gönderilen bilim heyetinin yurda dönmesiyle hızlanmıştır. Bu gelişmeden sonra sırasıyla Telkikhane-i Şahane, Dersaadette Da’ülkelb ve Bakteriyoloji Ameliyathanesi kurulmuştur. Bu yapılar tıpkı tahaffuzhaneler gibi ilk etapta acil ihtiyaca yönelik tek katlı ahşap pavyonlar olarak inşa edilmiştir. 1893 yılında şehirde ölümlere sebep olan kolera salgınının önlenmesi için ilk bakteriyoloji laboratuvarı kurulmuş, bu laboratuvar da diğer kurumlar gibi birkaç bölümden oluşan tek katlı bir yapı olarak inşa edilmiştir. Zaman içerisinde sürekli artan ihtiyaç nedeniyle daha büyük mekanlara gerek duyulmuş, 1894 yılında Paris’ten getirilen planlara uygun yeni bir bakteriyolojihane binası ve difteri hastanesi inşası için proje Rus Müteahhit Çerbakof’a ihale edilmiştir. Çerbakof’un sadarete sunduğu plan ve cephe çizimlerine Başbakanlık Osmanlı Arşivi’nden ulaşılmıştır. Çerbakof’un peşin olarak aldığı inşa bedeli ile birlikte Rusya’ya kaçması nedeniyle inşaaata başlanamamış ve hızlı bir çözüm olarak Nişantaşı’nda kiralanan iki katlı bir konakta bakteriyolojihane hizmetine devam etmiştir. Difteri serumunun icadı gibi yeni buluşlar ile birlikte bakteriyolojihanedeki iş yükü artmış ve bu bina da yetersiz gelmeye başlamıştır. 1900 senesinde bakteriyolojihane Fransız Müdürü Dr. Nicolle’ün Avrupa’daki bakteriyolojihaneler gibi büyük ve işlevsel bir yapı inşa edilmesi gerektiği önerisini 2.Abdülhamit’e iletmesi üzerine, Şişli’de Emlak-ı Hümayun arsalarından birinde saray mimarlarından Mimar Vallaury ve D’aranco’ya bir proje hazırlatılmıştır. Geniş bir araziye yayılmış tek ve iki katlı kütlelerden oluşan bu bakteriyolojihane yerleşkesi de bir önceki proje ile aynı kaderi paylaşmış, ekonomik ve arsa mülkiyeti ile ilgili sıkıntılar nedeniyle hayata geçirilememiştir. 1901 senesinde sığır vebası serumunun icadı ile birlikte veteriner bakteriyoloji faaliyetleri için ayrı bir bina ihtiyacı doğmuş ve

bakteriyolojihane ikiye ayrılarak Bakteriyolojihane-i Baytari Sultanahmet'te Baytar Mektebi'ne taşınmıştır.

1910 yılında Bakteriyolojihane-i Baytari için Anadolu yakasında yeni bir bina yapılması gündeme gelmiştir. Önceki girişimlerde başarısız olan bu müstakil bakteriyolojihane inşası, savaş yıllarına denk gelen bir süreç içerisinde zorluklarla da olsa başarıya ulaşmıştır. Hükümet mühendislerinden İrfan Bey ile Polonyalı Mühendis İstanımiski Bey tarafından hazırlanan projelere göre 1911 yılında temeli atılan yapının Balkan Savaşı sebebiyle inşası durdurulmuştur. 1914 yılında yapının inşası tamamlanmışken bu seferde 1. Dünya Savaşı'nın başlaması sonucu İstanbul'un işgal tehlikesi sebebiyle ordu hayvanlarına sığır vebası serumu hazırlayan Sultanahmet'teki kurumun bir kısmı Eskişehir'e taşınmış ve yeni yapılan bina bir süre boş kalmıştır. Boş kalan bina bu süreçte jandarma tarafından kullanılmıştır. 1915 yılında Bakteriyolojihane-i Baytari Pendik'e taşınarak, buradaki resmi hizmetine başlamıştır.

Bu sağlık kurumlarının İstanbul'da yaşayan son örneklerinden birisi olan Pendik Bakteriyolojihane-i Baytari Yapıları'nın uğradıkları bozulmalar ve geçirdikleri değişimler nedeniyle özgün niteliklerini büyük ölçüde kaybetmiş olmaları gözden kaçırılmalarına sebep olmuştur. Aktif olarak kullanılan Teşhis Binası ve Ambar Binası zaman içerisinde yoğun kullanıcı müdahalesine maruz kalmış, Garaj ve Marangozhane Binaları ise bu durumun aksine kullanılmadıkları için işlevsiz kalarak harap olmuştur. 2010 yılında söz konusu yapıların korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilmesine karar verilmiştir. Yapıların söz konusu değişimlere bu tarihten daha önce maruz kaldıkları düşünüldüğünde bu kararın yapıların geleceğe aktarılmaları yönünde ilk adım olduğu söylenebilir.

Çalışmada cephe ve plan karakteristiği itibarıyla Birinci Ulusal Mimarlık Dönemi'nin en erken örneklerinden birisi olarak sayılabilecek olan Pendik Bakteriyolojihane-i Baytari Yapıları'nın mimari belgeleri ve mevcut durum analizleri yapılmıştır. Tarihi belge ve fotoğraflar yardımıyla bir restitüsyon önerisi geliştirilmiş, yapıların tarihi belge nitelikleri ön plana çıkarılmış ve yapıların daha fazla müdahaleye uğramadan bir an önce korunması için gerekli adımların atılması yönünde önemli bir gerekçe ortaya konulmuştur. Koruma önerileri geliştirilirken mevcut şartlar detaylı olarak irdelenmiştir.

Yoğun müdahaleye uğramış olan Teşhis Binası ve Ambar binası için yapıların, özgün elemanlarını bu haliyle koruyarak daha fazla bozulmalarına engel olmak birinci adım olacaktır. Bu doğrultuda kısa vadeli koruma önerileri getirilmiştir. Teşhis binasına fiziksel olarak uygun olmayan teknolojik laboratuvar faaliyetlerinin çağdaş bir yapıya taşınması kurum gündemine alınmalıdır. Ancak böyle bir durumda detaylı bir restorasyon uygulamasına girilebilir.

Garaj ve marangozhane olarak kullanılan ahır binalarının nitelikli çatı konstrüksiyonları, ahşap kapıları ve ahşap vasistas pencerelerinin günümüze özgün olarak ulaşabilmiş olmaları, ana bina olan Teşhis Binası'nda görüldüğü gibi yoğun kullanıcı müdahalelerin bulunduğu bir ortamda büyük bir şans olarak görülmektedir. Üstelik marangozhane binası 2016 yılında ciddi bir yangın geçirmiş ve çatı konstrüksiyonunun bir kısmı yok olmuştur. Bu yapıların bir an önce hayata kazandırılmaları için koruma projesi hazırlanmış ve yapılara uygun yeni işlev önerisi getirilmiştir. 2 nolu yapı olan Marangozhane Binası için kurum müzesi işlevi önerilmiştir. Enstitüye ait tarihi materyallerin ve cam film arşivlerinin en önemlisi de önemli bir tarihi belge olan yapının kendisinin sergilenebileceği bu müze işlevi yapının fiziksel koşulları ile de uyum sağlamaktadır. Bu kalıcı sergileme faaliyetinin yanı sıra koruyucu sağlık alanında süreli sergilere de imkan sağlayacak büyüklükte olan mekan bu yönüyle kuruma ve sağlık alanına yeni bir soluk getirecektir. 4 nolu yapı olan Garaj Binası için de benzer kaygılarla kütüphane fonksiyonu önerilmiştir. Böylece hem kurumun kütüphane ve araştırma ihtiyacı karşılanacak hem de yapının yaşatılmasını sağlanacaktır.

Tarihsel bir çerçevede detaylı olarak incelenen sağlık tarihinin önemli bir parçası olan bu yapı topluluğunun bugün için değerinin anlaşılabilmesi ve geleceğe sağlıklı olarak aktarılabilmesi için tez çalışmasında öneriler geliştirilmiştir.

KAYNAKLAR

- [1] Yıldırım, N., (2009). "Salgın Afetlerinde İstanbul", Afetlerin Gölgesinde İstanbul, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanlığı Çevre Koruma Müdürlüğü, İstanbul, 109-184.
- [2] Kılıç, O., (2004). Eskiçağdan Yakınçağa Genel Hatlarıyla Dünyada ve Osmanlı Devleti'nde Salgın Hastalıklar, Fırat Üniversitesi Basımevi, Elazığ.
- [3] "Black Death/Kara Veba", <https://geneticliteracyproject.org/2015/08/27/black-death-plague-back-correction-never-left-thanks-evolution/>, 10 Ekim 2018.
- [4] Şehsuvaroğlu, B., (1957). "Türkiye Karantina Tarihine Giriş", İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası, 3: 3-18.
- [5] Yıldırım, N., (1985). "Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Koruyucu Sağlık Uygulamaları", Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi, İletişim Yayınları, 5:1319-1338, İstanbul.
- [6] Sarıyıldız, G., (1994). "Karantina Meclisi'nin Kuruluşu Ve Faaliyetleri", Belleten, LVIII (222):360-376.
- [7] Yıldırım, N., (2016). "İstanbul Boğazı'nda Karantina Uygulamaları", Yeni Deniz Mecmuası, 1: 44-61.
- [8] Şehsuvaroğlu, B., (1958). "Türkiye Karantina Tarihine Giriş II", İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası, 4: 601-619.
- [9] Sarıyıldız, G., (1993). "Karantina Tarihinden Bir Yaprak: Kuleli Tahaffuzhanesi", Bilim Tarihi, 19: 25-30.
- [10] Genim, S., (2006). Konstantiniye'den İstanbul'a: XIX. Yüzyıl Ortalarından XX. Yüzyıla Boğaziçi'nin Rumeli Yakası Fotoğrafları, Suna ve İnan Kıraç Vakfı İstanbul Araştırma Enstitüsü, 1, İstanbul.
- [11] Sarıyıldız, G., (1986). Karantina Teşkilatının Kuruluşu ve Faaliyetleri, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- [12] Yıldırım, N., (2010). İstanbul'un Sağlık Tarihi, İstanbul Üniversitesi İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti, İstanbul.

- [13] Walsh, R., (2013). İstanbul Manzaraları Rumeli’de ve Batı Anadolu’da Gezintilerle, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- [14] Özen, Ö, (2013). II. Mahmud Dönemi Askeri Islahat Sürecinde Ortaya Çıkan Kışla Yapıları ve Mimari Özellikleri, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- [15] Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Dosya No:17-Gömlek No:20- Fon Kodu: İ.TPH.
- [16] Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Dosya No:52- Gömlek No:29- Fon Kodu: DH. MB. HPS. M
- [17] Berggren, G., (1868) “, Vues du Bosphore”, Getty Digital Collection, https://rosettaapp.getty.edu//delivery/DeliveryManagerServlet?dps_pid=IE512541, 28 Ağustos 2018.
- [18] Görgülü, T., (1995). “Anadolu Kavağı Tahaffuzhane Binaları”, Yapı Dergisi, 163: 75-82.
- [19] “Tahaffuzhane”, http://photos.wikimapia.org/p/00/04/72/49/23_big.jpg, 10 Aralık 2018.
- [20] Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Dosya No:9- Gömlek No:6- Fon Kodu: İ. ML.
- [21] Ayar, M., (2005). Osmanlı Devleti’nde Kolera Salgını: İstanbul Örneği (1892-1895), Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.
- [22] Ahmet İhsan, (1310-1894). “Tebhirhaneler”, Servet-i Fünun, 173:270-271.
- [23] Kangüleç, A., (1993). Tophane Tebhirhanesi Restorasyon Projesi, Yüksek Lisans Tezi, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- [24] Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Dosya No: 3-Gömlek No:21-Fon Kodu: İ.ŞE.
- [25] Osman Nuri, (1331). Mecelle-i Umur-u Belediye, Arşak Garoyan Matbaası, 4, Dersaadet.
- [26] Şehremaneti ve Devairi Belediye Teşkilatı, (1326). Dersaadet’in 1324-1325 Senelerine Mahsus Sıhhi İstatistiği, Arşak Garoyan Matbaası, Dersaadet.
- [27] Pervititch, J., (2001). Jacques Pervititch Sigorta Haritalarında İstanbul, Axa Oyak Yayınları, İstanbul:
- [28] “Gedikpaşa Tebhirhanesi”. İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Arşivi, Albüm No:90921-004.
- [29] “Tophane Tebhirhanesi”. İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Arşivi, Albüm No:90921-005.
- [30] Yıldırım, N., (2007). “1894’ten Günümüze Üsküdar Tebhirhanesi”, Üsküdar Sempozyumu IV 3-5 Kasım 2006 Bildiriler Kitabı, Üsküdar Belediyesi, 2: 413-428, İstanbul.
- [31] “Üsküdar Tebhirhanesi”. İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Albüm No: 90921-001.
- [32] “Üsküdar Tebhirhanesi”. İstanbul Tarihi Çevre Koruma Müdürlüğü Arşivi.

- [33] Unat, E. K., (1970). Osmanlı İmparatorluğu'nda Bakteriyoloji ve Viroloji, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Yayınları, İstanbul.
- [34] Ahmet İhsan, (1892). "Telkikhane-i Şahane", Servet- Fünun, 88:
- [35] "Telkikhane-i Şahane", <http://www.eskiistanbul.net/4895/demirkapi-telkikhane-i-sahane-asilama-evi-1894>, 26 Haziran 2018].
- [36] Karamustafa, S., (1997). "Sultan II. Abdülhamit Dönemi Bilim İle İlgili Müesseseler", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- [37] Muhtar, K., (1916). Manda Malaklarından Çiçek Aşısı İstihzarı, Garabet Matbaası, Dersaadet.
- [38] N. Yıldırım, (1995). "Zoeros Paşa'nın Paris Dönüşü Takdim Ettiği Rapor", Yeni Tıp Tarihi Araştırmaları, İstanbul.
- [39] Zoeros Paşa, (1894). "Daülkelb Ameliyathanesi", Nevsal- Afiyet, 96-97.
- [40] Çavuş, R., (2017). "II. Abdülhamid Döneminde Dâülkelp (Köpek Hastalığı-Kuduz) Tedavihanesi", Vakanüvis Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi, 2(1): 46-61.
- [41] Besim Ömer, (1894). "Mekteb-i Tıbbiye-i Askeriye-i Şahane", Nevsal- Afiyet, s.55.
- [42] Ahmet İhsan, (1895). "Bakteriyolojihane'ye Bir Ziyaret", Servet-i Fünun, 208:406-407.
- [43] Sabah Gazetesi, s. 1, Ra / 5 Ekim 1893-1311.
- [44] Sabah Gazetesi, s. 1, Ra / 6 Ekim 1893-1311.
- [45] Karacaoğlu, E., (2015). "Bakteriyolojihane-i Şahane'nin İlk Müdürü Dr. Maurice Nicolle'e (1862-1932) Dair Bazı Arşiv Belgeleri", Türkiye Klinikleri Dergisi, 23 (2):41-53.
- [46] Çakır, S., (2006). "Bakteriyolojihane-i Şahane'nin Kuruluşu ve Faaliyetleri", Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.
- [47] "Kuşpalazı Hastanesi Planı". İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Arşivi, Albüm No:93420.
- [48] Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Dosya No:529-Gömlek No:39656-Fon Kodu: BEO.
- [49] Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Dosya No:739-Gömlek No:55369-Fon Kodu: BEO.
- [50] Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Dosya No:1427-Gömlek No:106975-Fon Kodu: BEO.
- [51] "Bakteriyolojihane-i Şahane". İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Arşivi, Albüm No:92248-0001.
- [52] Besim Ömer, (1894). "Bakteriyolojihane-i Şahane", Nevsal- Afiyet, ss. 99-101.
- [53] "Bakteriyolojihane-i Şahane'de Eğitim Salonu". İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Arşivi, Albüm No:92248-0009.
- [54] B. Ömer, (1894). "Veba-i Bakari Serumı", Nevsal- Afiyet, ss. 104-107.

- [55] Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Dosya No:1572-Gömlek No:117869-Fon Kodu: BEO.
- [56] Barillari, D. ve Godoli, E., (1997). İstanbul 1900:" Art Nouveau" Mimarisi ve İç Mekanları, Yem Yayın, İstanbul.
- [57] "Bakteriyolojihane", İkdam Gazetesi, s. 2, Haziran / 14 Haziran 1316-1900.
- [58] "Bakteriyoloji Enstitüsü", İkdam Gazetesi, s. 2, Temmuz / 22 Haziran 1316-1900.
- [59] Erkmen, A., (2006). Mimarlık ve Hafıza: Osmanlı Dünyasında Geçmişin Yeniden Üretildiği Yapılar (1850-1910), Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- [60] Etker, Ş., (2009). "Paul-Louis Simond ve Bakteriyolojihane-i Osmani'nin Çemberlitaş'ta açılışı (21 Eylül 1911)", Osmanlı Bilimi Araştırmaları, 10(2):13-33.
- [61] Kolaylı, Ş., (1933). "Pendik Bakteriyoloji Baytari Enstitüsü", Ziraat Gazetesi, 9(10-47):431-439.
- [62] "Şefik Kolaylı'nın Ekrem Kadri Unat'a Yazdığı Mektup, http://www.bilimtarihi.org/pdfs/veteriner_tarihi.pdf, 20 Mart 2018.
- [63] Eminoğulları, S., (2010). "Sultanahmet Baytar Mektebi Yapısının Restitüsyonu ve Arazi Üzerindeki Yapıların Kronolojik Araştırması", Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- [64] "Tunuslu Hayrettin Paşa Konağı", <http://www.hassa.com/tr/proje/tunuslu-hayrettin-pasa-konagi-restorasyon-ve-rekonstruksiyonu>, 20 Mart 2018.
- [65] Kolaylı, Ş., (1967). "Pendik Bakteriyoloji Enstitüsü Tarihi Üzerinde Bir Açıklama", Pendik Veteriner Kontrol Ve Araştırma Enstitüsü Dergisi, 1: 19-20.
- [66] Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Dosya No:535-Gömlek No:6-Fon Kodu: ŞD.
- [67] Ethem, S., (1315). Nevsal-i Baytari, Agop Matasyan Matbaası, Dersaadet.
- [68] Erk, N., (1963). Pendik Veteriner Bakteriyoloji ve Seroloji Enstitüsü Kuruluşu, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- [69] Bekman, M., (1940). Veteriner Tarihi, Ankara Basım ve Cildevi, Ankara.
- [70] Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Dosya No:47/2-Gömlek No:33- Fon Kodu: DH.İD.
- [71] "Nikolaki Mavrioglu'nun Veteriner Tarihi Hakkında 8 Mayıs 1946'da Enstitü Müdürlüğü'ne Verdiği Notlar", http://www.bilimtarihi.org/pdfs/veteriner_tarihi.pdf, 20 Mart 2018.
- [72] Batu, A., (1982). Pendik Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitüsü (1901-1982), Pendik Veteriner Mikrobiyoloji Enstitüsü,6, İstanbul.
- [73] Sözen, M., (1996). Cumhuriyet Dönemi Türk Mimarisi, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- [74] "Ankara Maliye Vekaleti Binası", <http://yavuziscen.blogspot.com/p/eski-ankara-fotograflar-5.html>, 25 Şubat 2019.

- [75] “Appendix D Description of Tour of Pendik Veterinary Control and Research Institute”, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK196148/>, 09 Ekim 2018.
- [76] “Tarih: Çiftlikat-ı Hümayunlar”, <http://www.hayalimbiciftlik.com/tarih-ciftlikat-i-humayunlar>, 30 Şubat 2019.
- [77] Ertuğrul, Z., (2015). “Osmanlı’dan Cumhuriyet’e Eskişehir Çifteler Harası Yapıları”, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8(38):501-511.
- [78] Ahunbay, Z., (2009). Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon, YEM Yayın, İstanbul.
- [79] Zakar, L., (2013). “Restorasyon Uygulamalarında Kullanılan Çağdaş Teknikler”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

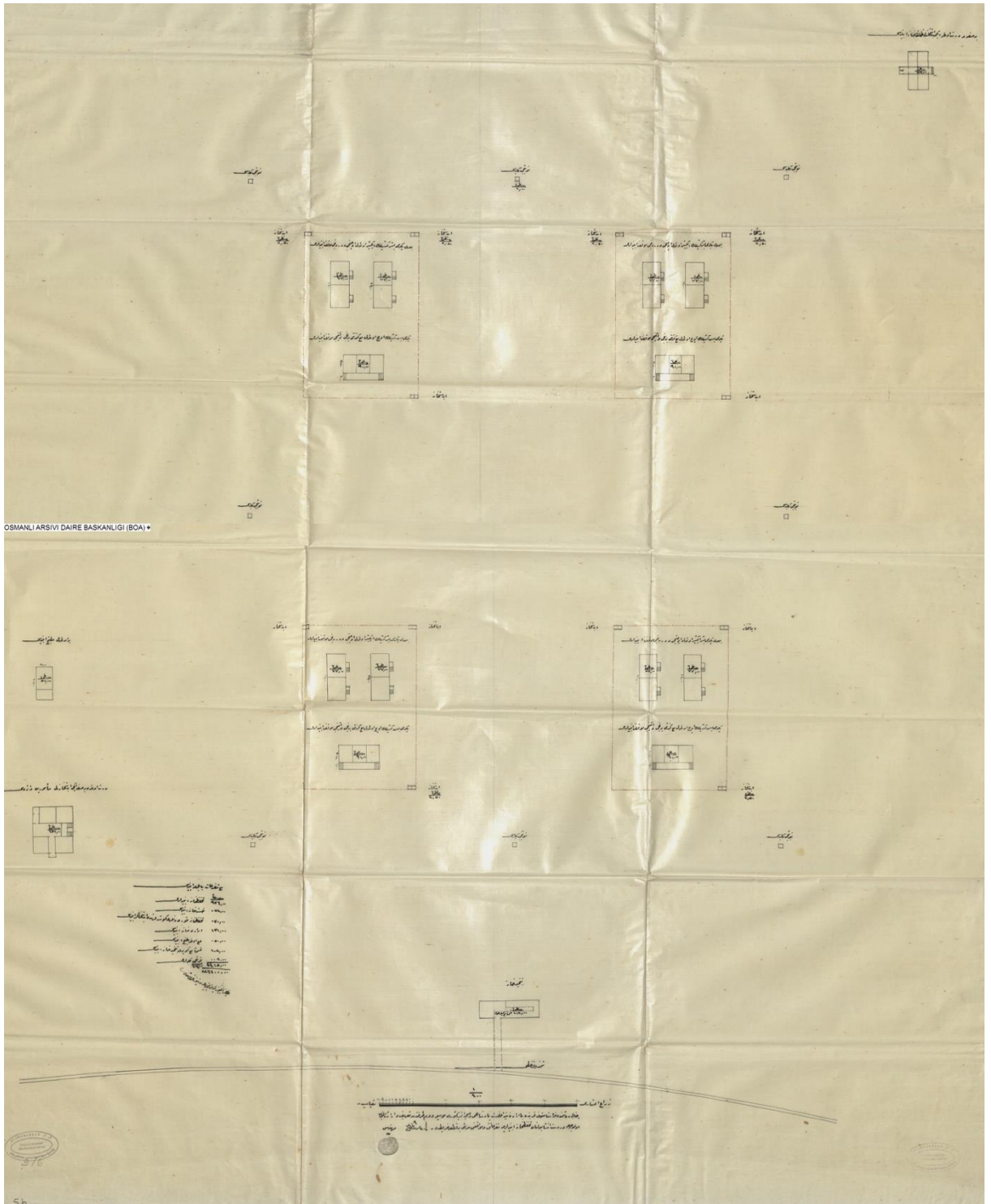

EK-A

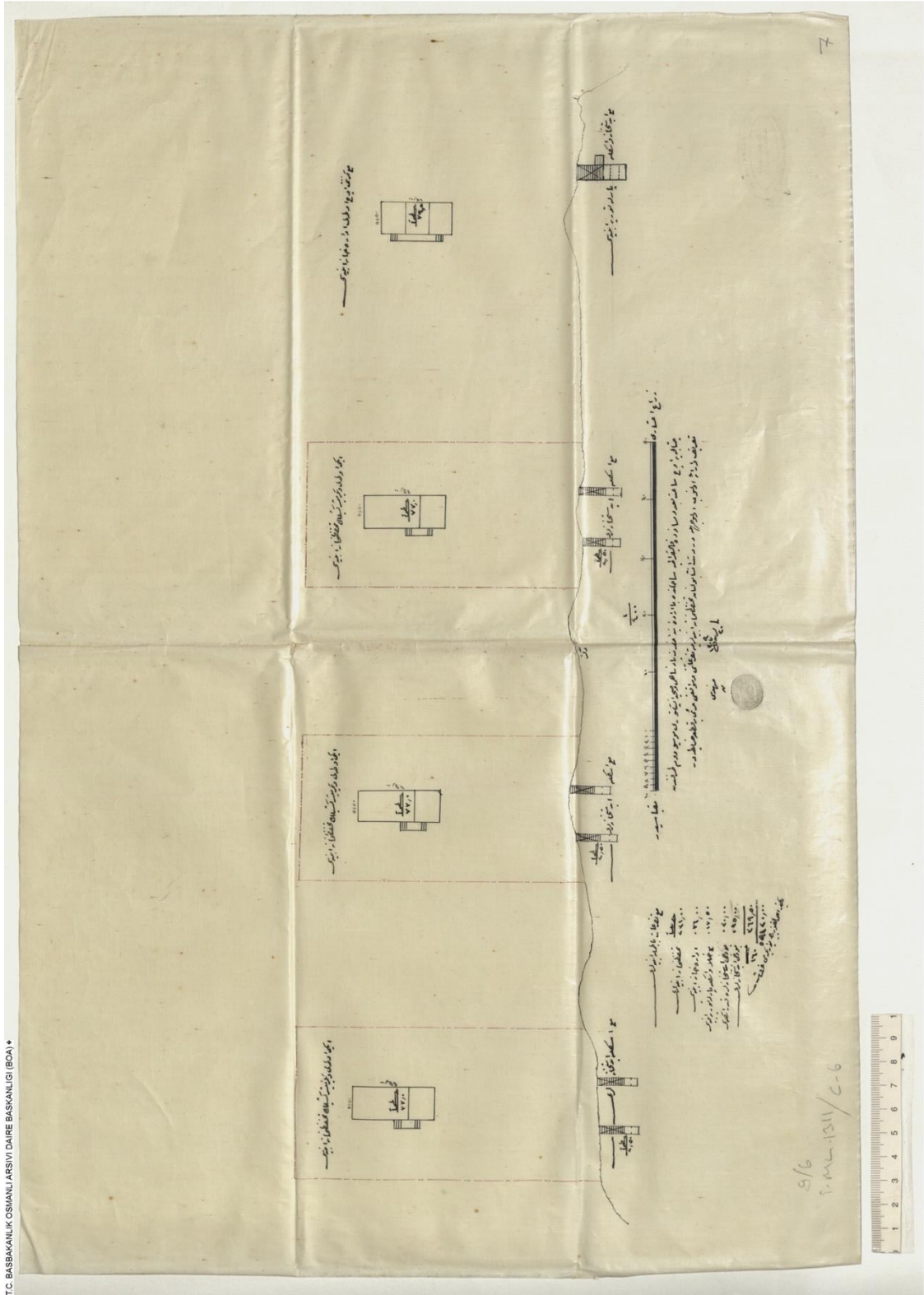
BELGELER

A.2 Çatalca Tahaffuzhanesi Planı, BOA

A.3 Kalikratya Tahaffuzhanesi Planı, BOA

ML.00009.00006.007

A.4 Bakteriyoloji Laboratuvarı, Sabah Gazetesi (5 Ekim 1893)

۲۳ ايلول ۱۳۰۹ • تشرین اول افرنجی ۹۳ • ۲۰۵

صبحی

۱۳۰۷

باید مال باده شده ۷ نوسرولی (مطبعة محسوسه) دور.

عیدیه یگرمی قروشدن استاتول ایچون سنکی ۱۰۰۰ آبی ۶۰ ولایت ایچون پسته اجرتیه بار سنکی ۱۸۰ آبی ۵۰ وهر سنکه اری اری کوندره جک محله ایه مائه ایچنه ایچون سنکی ۱۹۰ آبی ۱۰۰ قروشد.

ایوانک مطرینه ۳ دانه، دشت و داور، صرافیه اهورنرینه ۵ و حرات حرمه پتریم، دتا اهورنرینه ۱۵ قروشد آتور، کونی محله سنسور ۵ قروشد.

هر کون نشر اولور

ن باطنی غلات و اسواق
نارده کل - پورده کل
مقتضیه اجرا ابدل
اری اوزرت شهر امان
ره اشار اولوشدن

لشده سکون و اعتدال
زوم کوروشک پشلاوی
بط توبان ووجسلیک
بردرجه قدر اضاح

کون تلح اولان نشر
عسکرینک تمیزی
شمنده اولان جبران
پارون برت برکتوب
خاشرینک کاشیرلیک
لغات و ملاقات اعلان
نشر

جاردن عیضی قرائت
شرکت دایر نشر اولان
قرب ایقوبی، توفی جران
ارکان حرمه ویشته عین
پورده کل اصلاح جلد
ار اولوشدن، یازمشده
دن اعتدال اولان برقظه
قرامشک غوال خارجه
نیمسکی جهله احوال
ایح عبورسیده پولنی
وسالک ایه رار اعتدال
متوقف اولوشدن

پورده آگازین قرائت
برینوی اعتدال طر قرائت
پورده قرائتده سکون
ن برقظه دغا کادیه کی
رما باقیس احتلاسیل عا
میدان علاقه جفتش
مالان فوق العاده تیریت
پولنی اولور ایزارلیک
پورده اشد احتیاجی نایان

حکام تشریه و صحتیه عیله ای
ایلیک تاجری اخلاص ایلمکه برابر جاب
رب مستامک عون صیقلیت استاد اتمک
اسانلک ان برنجی و طاقشدن.

سررس قش ایک شوراسیده سولیک
ایترکه اخلاص تاجری و شطرنجه صرف
اولسان مای و اقدام ارسیده واور
شندور، راموی، وکل غوی و ساط
قلیه قاره و آغوشی دخی نظر دقتن
دور طولنمایدن. هیچ اولر اینه گونده
بر دقه چلش اولسون ایچنده مضامین مواد
حل اولوش صیقل واور قماره اری
و واورنلک نظریه لاریدن ایک بوکا ایچ
رایک واور و شندور قوبه ایسی دقت
ایلیک حله لاری نظریه بیه کتیرنک
ایستامکه وده توش شریکته تراوای
قوبه ایسی ویردن کتایق سبب و نفعده
راطل اولان حله د مقررلک لیه
دها زاده لظوظا یونقده اولسه و توش
غل دخی طری رشوش و نفعده لظوظا
خارج اوزار لیه گونده ایک دقه و انولرک
مقاد توش اجرا ایه نظری ایجاب ایچ
طن اهور. توش غلته خنده و نشان
خارجی حله د مقررلک دقه بیه لظوظا
و ایستار ایدن رانجه کریم، پولیسری
برونری طریقه عبور ایچمه اولوشدن
حل تحت اولان شیو جله تایت ویرنی
شمنده ایدیه یگرمی قروشدن مقتضیه
ایضا یورلوشی شهر امانت چلیسک هم
کرا کاهلین ایه و انتظار ایدیه

دوقور موسو (شاحی) ایچون
دار المملات اولق اوزده مکتب طه نا
حله قروشدن ایک اوطه و ر صاقو جوی
اولورق حان بر دازه انشائ باب و الای
سر عکرجه نشت و ابتدار قلندی و پو
کوق یازین انشائ طر لایحوب یی سکر
کون طر قروشدن کال ایلیک سنج
واقع مندر.

ایچون

جانبه مکمل تیور قارولرله عدد ایت
متنویز شاق طاقری اعطاسی خصوصه
اراده شایت افاده ظل اهلیری ساحه
آرای سدور یورلوشه باجمه مواقع
عکسیه لرومی مقدار قاروبه و شاق
طاقری توسیل ووزم قشمنده اولد
یگی باب عالی خیرجه ولسان قرو
غوطابه دخی مقدار کالی قاروبه و شاق
طاقی وروده ایدیه برلرله برلدریک
نظر عکران ایه کورلشدر.

کچنده مابن عاون باش کتایت جلد
سندن عکره نظارت جلیته ارسال یور
رلرین بر دکره عکرده دخی روتی کور
سعود عکره اولوشی اوزده عاکس
عکس عکره حشریت یاشای شوکتش
صاپ اقدمن حشریتلک سولکی اولد
لری اولوی اوتدن بری عاکر شاهانرک
ایستمال اوزم رقهیت دخی حشریت
مرحمتش حضرت خلافتی ووزم یور
لقد اولوشی متنو یورده ذکر اولان برنجی
و ایچون فرقه لرحقده عاکس افرای
سدور اولان ایشو لایح جلی فی عدل
حضرت ولی نعمت اعطاسی شیفک عالی
مولک لریسک دلیل حیدر عاکس اولورق
کافه جابان و افراد عاکر شاهانرکی
باشن عکرش طه برور و شاقی و عکس
بر قات دغا موالب دای طر حشریت
عدا لایح عالی ایدیه جلد احوال غلوت
ایشان یونقده حشریت استات ایدن
وطیقه تحمیدک اقامت سارعت ایدیه

باب والای متشبعنه لک عکس جلی
جهتدک کچر سنه دیوارلری عکس ایدیه
اولوشیه اوزده یولان بنی عکره لظوظا
اشکلاکله عکس دیوارلری افشاده و ذکر
اولان سدور اولوشد دخی مکلا اهرای
تدبیر و الاستیذان اراده سلیقه جلی
پیشای شریعتی یورلرکی شهر امانت
جلوشیه عکس دیورلر اجرا یونقده
استعار اولوشدن

عکسکی عکس دیوارلری عکس ایدیه
نارده دغا عکس دیوارلری عکس ایدیه

جل اداره می :
باب عالی چاده سنه ۷ نورموری (مطابق محسوسه) دو.

جنگ

جل اداره می :
سنه ۷ نورموری (مطابق محسوسه) دو.

عجیده یگرمی خرموشن استایول ایچون سنه لکی ۱۰۰ آتی ایلی ۶۰ ولایت ایچون پوسه آتی ایلی ۹۵ خرموشه آیری آیری کوندیله ک حله ایله حاکم ایچونه سنه لکی ۱۹۰

جنگ

اولاده اولده مع المهنه دج اولتور. کورسیدیک ملطیک دج اولتور. اولده اولده مروت اولتور.

هر کون نشر اولتور

<p>اولتور. اولدنی. کنی یونن صکره دخی هر دولایسایب نسیله کنی استیکال قله جتی وعد ایلمشله د.</p> <p>میری اولمارتدن ملزله ساتیلان کراسته ایله معنولات و عروقلک بدلان مفره سیندین شهنه دن فترنده قلش اولان مطلوبان خزینه کسرعت و سولونک تحصیل ایچون ملزمن ایله عقد اولتورق محاسن اداره ایله مساوات حررری طرفین تصدیق ایلمکده یولان مقاوله مارکاجلی حالدده حاکم عدلیه ایز اولدنی وقت سندات رسیده عد ایله اجرایی موقت قرارری حقدنی مواد قانونیه تسلط ایلی معامله اوقسی حقدن اورمان و معادن وزارت نظارت علیستدن باب عالی جانب سانبته وقوع یولان عرس و استیکان اوزرنه کیت شوری دوله لسی احواله اشار واقعت مناب اولدنی ذکر ایله یکنه دار شغالی کارمستن ویریلان قرار تحلیلی کلاوه بمثلالمعانه عتی علی حضرت پادشاهی عرس اولوش اولدنی و اولوجه ایلی معامله اوقسی حقدن ارادسته حاب شهر بری شرفضاق بیوردنی خبر اعتقد.</p> <p>مازوتا و موقتاً ملکی حایه عزیمت اجتش اولان اشکزه دولتک درسعات سفری سر قار قورد جابربنک رفعتیه قدر درسعات عودت و مواضرات انتظار ایلمکده اولدنی و مسارت هیتک دخی طرایده کائن سلارخانه ضیقدن ک اولغده کائن سفار تحایه نقل ایلمکدن استخار قلمشدر.</p>	<p>اولتور بزی بورسه معاملاتی احوال سانبته ایچون بر معیار عد اولغشدر. اوروز بورسهری مایلانته و اولوروزو این نظر ایلمدن سببان اولدنی اوزره مانده اولدنی ملک احوال مایله دوچار اقتضای اولان اولسته منی الطبع بدنی قیات اجتش اولان بودکیز، برکان، ایتالیا و اسپانیا اسباب مستکا طوایفی حایله اسباب سدره و باقیمانده اسباب غنای فیضانی خلیجه ترقی ایلیوب بر قیج ماهدن بری بورسه معاملاتی اجتهالنده بیط و بیان اولان معاملات و محاکمات اسبابی تحفی ایلمشدر.</p> <p>اسبابده اخیراً بر معیته قرار ویریلان قوانین ایله اصلاح احوال مایله ایلمشدر. مأمول عد اولیور.</p> <p>ایتالیا دولتی المایا و اشکزه خیمایه. و لواتک مظهریه اوتور. مایون لیرادن عبارت براتقراضک عقدی خصوصه حصر مای اجتش اولوب دیگر طرفین و ملک انحصاری ایله تکلیف و لستوم جابربنک تاملن تحصیل و عطرکننک نزدیک حقدن قانون لایحه ری حاضر لایقه بولند یندن نقل اولان موازنه استحصا اوله یکنه تحکیم ایلمیور.</p> <p>یولکشان قلش و تقاضای قدر بریه کویولات جدیده ایله نایه اتمک بولنده اتحاد اجتش اولدنی ذیر اصلاح احوال مالیاتی موجب اولجی برده افکاش و قیات دها تنصویش ایلمش و داووستد کسلده اوغراوب و ارادت تاضیف اتمکده یولتجن اولغده یولان دین عمومیتک لرانی المالدن و قلمشدر بر مقدار مناسب تزییل چلوسنر بولنده قامت حاصل اولشدر.</p>	<p>ملقوز اقدنیک شادنامه لری شهر حالک یگرمی اوچنیک عتیقه کنی دائرة جلیله معارفده ارکان نظارتین بشاری حاضر اولدقزی حایله دوله تامل ایجا حضرت لری طرفین سانبته تزییه اعضا و ساقطوایه حضرت خلایقده دخی ایلمشدر استخدام ایلمه جنگری مملکتده مطلوب بانی دارمسته اقای و نسیله ایام اولاد ملکتک حسن تعلیم و تربیه اقدام اعلی حقدن و سامانی لازمه اخر اولتورق بورسده ایله ده دخی مقروض الادای حضرت تاجداری تکرار وادا قلمشدر.</p> <p>مذکور رشده سندن شادنامه لاری اسامی علی الاعل درجه شادنامه لاری ازکیلی حایه راشد اندی مقمرعل عیاده آقیش وقت آسمانی رافت</p> <p>اقل و لوجه شادنامه لاری</p> <p>یزمکی ابراهیم اندی کتیری علی رضا مکیعل علی رضا</p> <p>قرب اعل درجه شادنامه لاری</p> <p>بوی ابدل عیدالکریم اندی آقیش شاکر برمنلی محمد</p> <p>الطالی ابراهیم مایلانی محمد آسمانی رضا آفرمل احمد آسمانی محمد توفیق</p> <p>وسط درجه شادنامه لاری</p> <p>بوی فیزان اندی آفرمل علی رضا سلیمکی محمد علی</p>	<p>وزره بوجون دخی ازبیره هیچ برقوقیات اسکی خسته لرون دخی و قیات اولدنی قیات و لورکلن و دکلیده دخی یکی نصاب و قیات اولیون مرکز لویه مربوط قیوتلر نسیله برصا و وقوع بدنی اشعار کلین کلکشلشی و ماحضات ولایتک جهات سازمنده لایحه تحت عمومیه بر یال یولش ادوی مروضدر.</p> <p>فی ۲۲ ایول سنه ۱۳۰۹</p> <p>قوضه و لاتی قلمشدر</p> <p>دوکی کون زینجه حفظه حایه فرق سکر یولی کربوب اوتور یولی و تیشیه و لریکی کنی یوم مذکورده دوه افردان حفظه حایه تیش یولی کربوب و لریله قوردوده یولان عساکر شاعانه جواد قرا اهالیستک تحلیری و سانبه حضرت پشاهیده استراحتلری بر کال دیکو طیلرینک اشعاریه مروضدر.</p> <p>فی ۲۲ ایول سنه ۱۳۰۹</p> <p>مناسرت و لایتمدن</p> <p>کورجه اولغده یگرمی سندن شغل خلیف اولدنی بر ویرمهی ریده دخی نقیب برده حرکت ارض وقوع بدنی اوزرنه متبر ایلمک اشعاریه اوزرنه مروضدر.</p> <p>فی ۲۲ ایول سنه ۱۳۰۹</p> <p>بصره و لایتمدن</p> <p>لجلیه ایلیک ملقوزدن یگرمی سندر بصرده قوراردن برکونه و قیات و لکدنی و اون سکرندن اون ملقوزنه قدر ماره قصبه شادناچ مناب و بروقات اولدنی لیک رابری و اشاده ظهور ایدن قوروا قی کایا زائل اولوب اغوشونک سکرندن دخی نصاب و قیات وقوع بدنی کید تصرفلنک اشعاریه اوزرنه مروضدر.</p> <p>فی ۲۲ ایول سنه ۱۳۰۹</p> <p>ولایت منار الیادن</p> <p>لجلیه ایلیک یگرمی بزدن یگرمی یکینه قدر بصرده قوراردن برکونه و قیات اولدنی و اون ملقوزدن یگرمی سندر بصرده و قیات اولوب اوج مناب لیک طیلرینک رابری و عتک اشعاریه</p>
--	---	---	---

جنگ

دویمه غلر اولتور. دو (کریس) ک مویم شانی ایلمشدر. دو (کریس) ک دیکر بر سیاحده ایلمشدر. دو (کریس) ک اوزرنه آیه لری منار الیهک جالا محتاج ندای بولندنی یا و اشاده ایلمشدر. ایلمشدر روایت واقعتک حقیقت حاله موافق اولیور موسیو (کریس) ک جلوی مترب اولان قیشتی ترسور غده کیرمهی برصوت قلمشدر تاملن اولیور.

موسیو (کریس) ک لرانی اراده و قللی

**A.6 İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı
(26.03.2010), PVKAE**

**T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İSTANBUL V NUMARALI KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI
KORUMA BÖLGE KURULU
KARAR**

**Toplantı Tarihi ve No : 26.03.2010 / 216
Karar Tarihi ve No : 26.03.2010 / 2419**

**Toplantı Yeri
İSTANBUL**

İstanbul İli, Pendik İlçesi, Ankara Caddesi, Kurulumuzun 24.02.2010 gün 2396 sayılı kararı ile 8642 ada 1 parsel, 8638 ada, 4,5,6 parsel ile 8643 ada, 1 parseller üzerindeki Veteriner Enstitüsü'ne ait alanın yerinde incelenmesine, parseldeki ağaçlara ilişkin x, y, z koordinatlarının belirtildiği ağaç rölövesi, ağaçların yaş, çap, taç, sağlık durumuna ilişkin raporun ve 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı ile kadastral durmun işlendiği 1/1000 ölçekli imar planının Belediyesince hazırlanarak kurulumuza iletilmesine karar verilen 8642 ada, 1 parsel, 8638 ada, 4, 5, 6 parsel ve 8643 ada, 1 parsel kurulumuz üyelerince 22.03.2010 tarihinde yerinde incelendi, Kurulumuz uzmanlarının 08.02.2010 tarihli raporu okundu, ekleri ve konunun işlem dosyası incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Pendik İlçesi, Ankara Caddesi, 8642 ada, 1 parseldeki Veteriner Enstitüsü'ne ait alanda kalan 4 adet Lojman yapısı, garaj-yemekhane olarak kullanılan yapı, ambar yapısı, marangozhane ve laboratuvar yapısının korunması gerekli kültür varlığı olarak tesciline, doğal sit potansiyeli taşıyan alana ilişkin faaliyetleri etkilenen kurum ve kuruluşlardan görüş istenmesine, 1/5000, 1/1000 ölçekli plan paftaları halihazır kadastral paftası, hava fotoğrafları ve mülkiyet bilgilerinin kurulumuza iletilmesinden sonra sit kararının belirlenebileceğine, karar alınmaya kadar alanda herhangi bir inşai ve fiziki müdahalede bulunulmamasına; ayrıca 8643 ada, 1 parsel ve 8638 ada, 2, 3, 4, 5, 6 parseldeki ağaçlara ilişkin x, y, z koordinatlarının belirtildiği ağaç rölövesi, ağaçların yaş, çap, taç, sağlık durumuna ilişkin raporun, belediyesince hazırlanarak kurulumuza sunulmasına Ahmet Başyigit'in yokluğunda oybirliği ile karar verildi.

**ASLI GİBİDİR,
Dr. A. Metin YILDIRIMLI
Müdür**

**BAŞKAN
Zinnur BÜYÜKGÖZ
İMZA**

**BAŞKAN YARDIMCISI
BAŞYİĞİT (Ahmet)
(BULUNMADI)**

**ÜYE
ESEN (Ali Reyhan)
İMZA**

**ÜYE
ŞENYURT (S. Yücel)
İMZA**

**ÜYE
ÖZSAYINER (Zübeyde Cihan)
İMZA**

**ÜYE
ÇAMUR CİHANGİR (Kübra)
İMZA**

**ÜYE
EYÜPGİLLER (K. Kutgün)
İMZA**

**ÜYE
İNAN (Uğur)
İst. B.Şehir Bld. Tems.
İMZA**

**ÜYE
ŞEKER (Remzi)
Pendik Bld. Tems.
(BULUNMADI)**

26.03.2010-AA

**A.7 İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı
(07.06.2013), PVKAE**

**T.C
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İSTANBUL V NUMARALI KÜLTÜR VARLIKLARINI
KORUMA BÖLGE KURULU
KARAR**

Toplantı Tarihi ve No : 07.06.2013/108
Karar Tarihi ve No : 07.06.2013/ 1267

Toplantı Yeri
İSTANBUL

İstanbul İli, Pendik İlçesi, Batı Mahallesi, Ankara Caddesi, mülkiyeti maliye Hazinesine ait, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.03.2010 gün 2419 sayılı kararı ile Veteriner Enstitüsü'ne ait alanda kalan 4 adet Lojman yapısı, garaj-yemekhane olarak kullanılan yapı, ambar yapısı, marangozhane ve laboratuvar yapısının korunması gerekli kültür varlığı olarak tesciline, doğal sit potansiyeli taşıyan alana ilişkin faaliyetleri etkilenen kurum ve kuruluşlardan görüş istenmesine karar verilen 8642 ada, 1 parselde bulunan, tek katlı üç blok binanın duvar ve çatılarında değişiklik yapmadan giydirme tarzı işlemle laboratuvar olarak kullanılmasına ilişkin Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Pendik Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlüğü'nün 15.5.2013 tarih 67469672/955.01/3671 sayılı yazısı okundu, kurulumuz uzmanlarının 30.05.2013 tarihli raporu okundu, ekleri ve konunun işlem dosyası incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Pendik İlçesi, Batı Mahallesi, Ankara Caddesi, 8642 ada 1 parselde, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.03.2010 gün 2419 sayılı kararı ile tescilli yapıların koruma grubunun II olarak belirlenmesine, basit onarımın KUDEB denetiminde yapılabileceğine, tescilli ambar, Marangozhane(Atölye), garaj-yemekhane yapılarının laboratuvar olarak kullanımına ilişkin talebin restorasyon kapsamında değerlendirilmesi gerektiğinden rölöve, restitüsyon, restorasyon projelerinin kurulumuza sunulmasına, konunun bundan sonra değerlendirilebileceğine, ayrıca tescilli yapıların kurulumuz üyelerince yerinde incelenmesine karar verildi.

ASLI GİBİDİR
Dr. A. Mevlan YETİMLİ
MÜDÜR

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
M. Cemalettin SATOĞLU
İMZA

ÜYE
Alaettin KAHRAMAN
İMZA

ÜYE
S. Yücel ŞENYURT
İMZA

ÜYE
V. Macit TEKİNALP
BULUNMADI

ÜYE
Adil BAYRAM
İMZA

ÜYE
Yavuz ÇELİK
İMZA

ÜYE
Bülent AKBULUT
İst. B.Şehir Bld. Tems.
İMZA

ÜYE
Mustafa KAYA
Pendik Bld. Tems.
İMZA

ASLI GİBİDİR
Özlem İYİER
Kültür ve Turizm Uzmanı

**A.8 İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı
(28.08.2015), PVKAE**

**T.C
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İSTANBUL V NUMARALI KÜLTÜR VARLIKLARINI
KORUMA BÖLGE KURULU
KARAR**

Toplantı Tarihi ve No :28.08.2015 / 223
Karar Tarihi ve No :28.08.2015 / 2969

Toplantı Yeri
İSTANBUL

İstanbul İli, Pendik İlçesi, Ankara Caddesi, maliye hazinesine ait, sit alanı dışında, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 26.03.2010 tarih ve 2419 sayılı kararı ile Veteriner Enstitüsü'ne ait alanda kalan 4 adet Lojman yapısı, garaj-yemekhane olarak kullanılan yapı, ambar yapısı, marangozhane ve laboratuvar yapısının korunması gerekli kültür varlığı olarak tesciline karar verilen, Kurulumuzun 07.06.2013 tarih ve 1267 sayılı kararı ile koruma grupları II (iki) olarak belirlenen yapıların bulunduğu 8642 ada, 1 nolu parseldeki laboratuvar binası, tescilsiz 8638 ada, 7 nolu parsel üzerinde bulunan deney hayvanları üretim ve aşı serumu elde edilmesi için kurulan ahır ve tescilsiz 8643 ada, 1 nolu parsel üzerinde bulunan enstitü uzmanlarının lojmanlarının korunmaya alınmasını, restorasyonu ve uygun görülenlerin müze olarak kullanılmasının planlandığını belirten ve bu süreçte ilk aşama olarak söz edilen binaların tescili hususunda gereğini talep eden Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Pendik Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlüğü'nün 13.07.2015 tarih ve 46756119/2506 sayılı yazısı okundu, Kurulumuz uzmanlarının 05.08.2015 tarihli raporu okundu, ekleri ve konunun işlem dosyası incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda alınan Kurulumuz 06.08.2015 gün 2916 sayılı kararı gereği 07.08.2015 tarihinde Kurulumuz üyelerince yerinde yapılan inceleme sonucunda;

İstanbul İli, Pendik İlçesi, Ankara Caddesi, tescilli 8642 ada, 1 nolu, tescilsiz 8638 ada, 1,2 ve 5 nolu ile 8643 ada, 1 nolu parsellerde bulunan yapıları halen kullanmakta olan Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Pendik Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlüğü'nün 13.07.2015 tarih ve 46756119/2506 sayılı yazısı üzerine Kurulumuz üyelerince yerinde yapılan inceleme sonucu yapıların İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 26.03.2010 tarih ve 2419 sayılı kararı ile tescillenen yapılarla benzer mimari ve tarihsel özellikler taşıması, Kurulumuza sunulan 25.10.1963 tarihli Pendik Veteriner Bakterioloji ve Seroloji Enstitü sahasına ait 1/1000 ölçekli plan kotesinde uzmanlık gerektiren çalışma alanlarıyla (laboratuvar binası, deney hayvanları üretim ve aşı serumu elde edilmesi için kurulan ahır) yaşam alanlarının (8 adet lojman) bir bütün olarak düzenlenerek hayata geçirildiğinin detaylı olarak gözükmesi, yapıların bir dönemin yaşam ve çalışma koşullarını günümüze taşıyan mimari ve mekansal özellikler taşımaları sebebiyle 8642 ada, 1 nolu parseldeki laboratuvar binası, 8638 ada, 7 nolu parsel üzerinde bulunan ahır ve 8643 ada, 1 nolu parsel üzerinde bulunan 8 (sekiz) adet lojmanın 2863 Sayılı Yasa'nın 6. Maddesi gereği korunması gerekli kültür varlıkları olarak tescil edilmelerine, koruma gruplarının II (iki) olarak belirlenmesine, rölöve, restitüsyon projelerinin Kurulumuza iletilmesine karar verildi.

ASLI GİBİDİR
Aynur ARTAR
MÜDÜR

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
V. Macit TEKİNALP
(BULUNMADI)

ÜYE
S.Yücel ŞENYURT
İMZA

ÜYE
Hakan ALTINÖRS
(BULUNMADI)

ÜYE
Murat YILDIZ
İMZA

ÜYE
Ali ÇİÇEK
İMZA

ÜYE
N. Enver KABA
İMZA

ÜYE
A.Turan SEPETÇİ
İst. B.Şehir Bld. Tems.
İMZA

ÜYE
Mustafa KAYA
Pendik Bld. Tems.
KARŞI OY

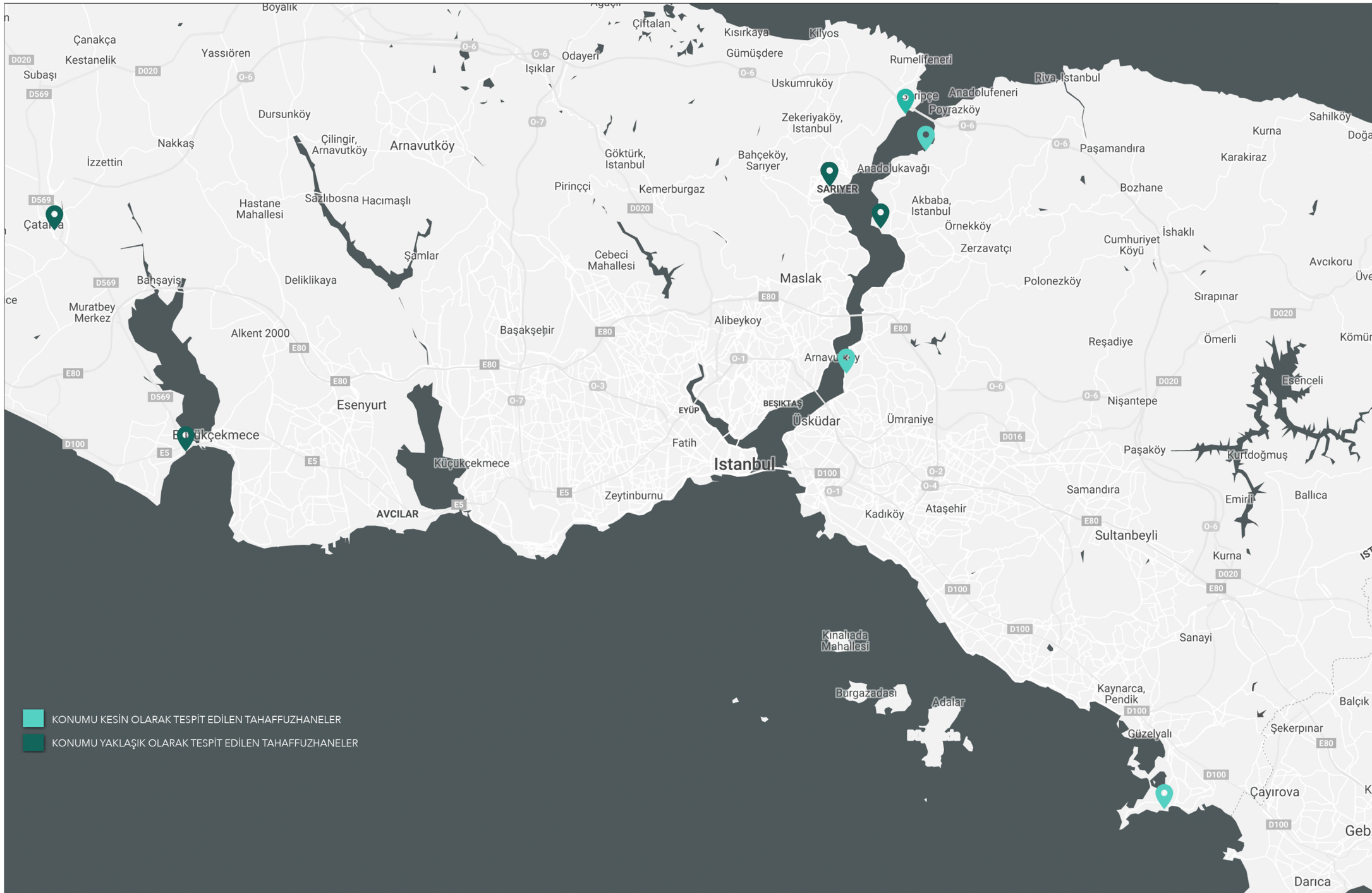
28.08.2015 Öİ

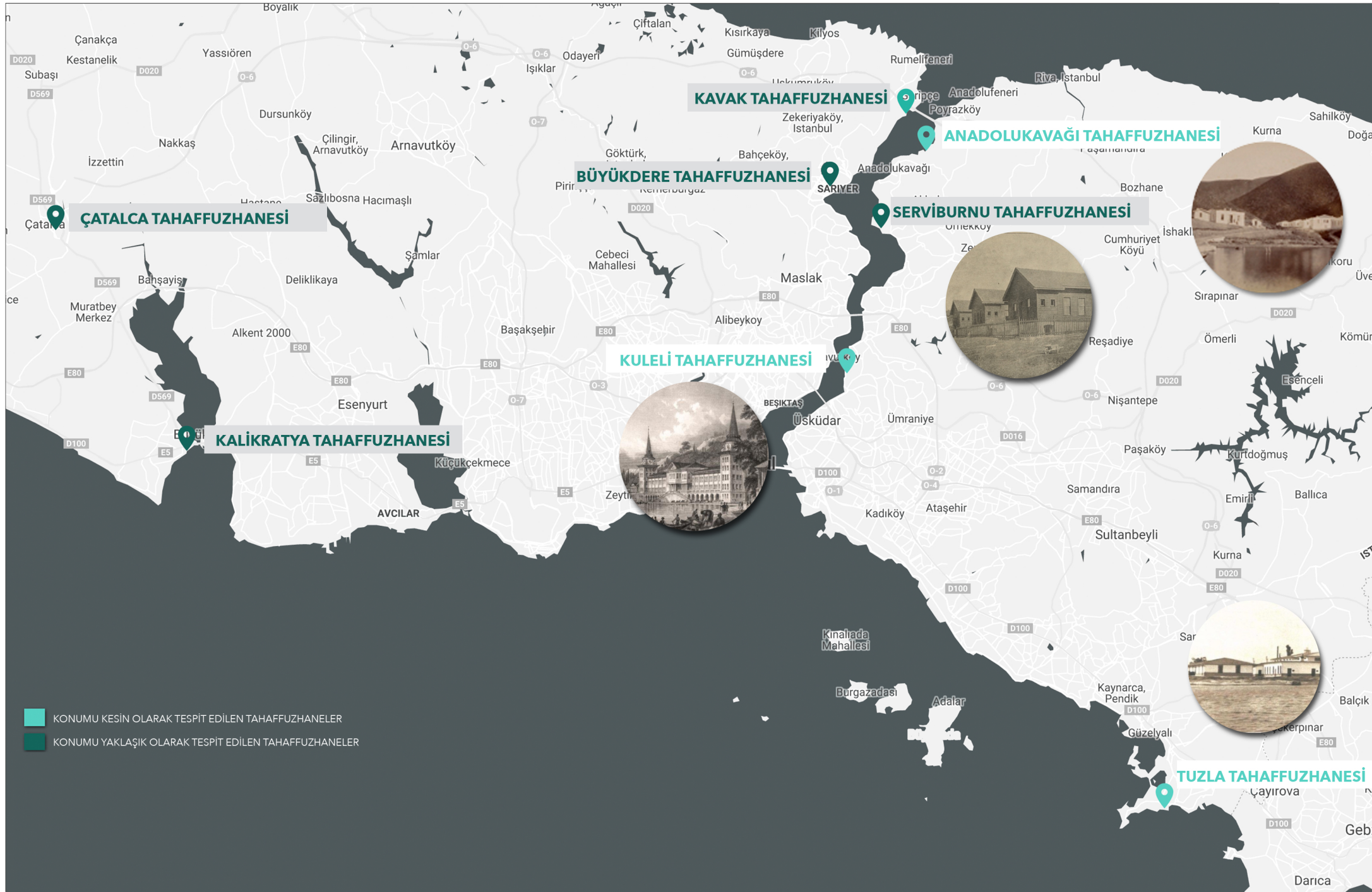
EK-B

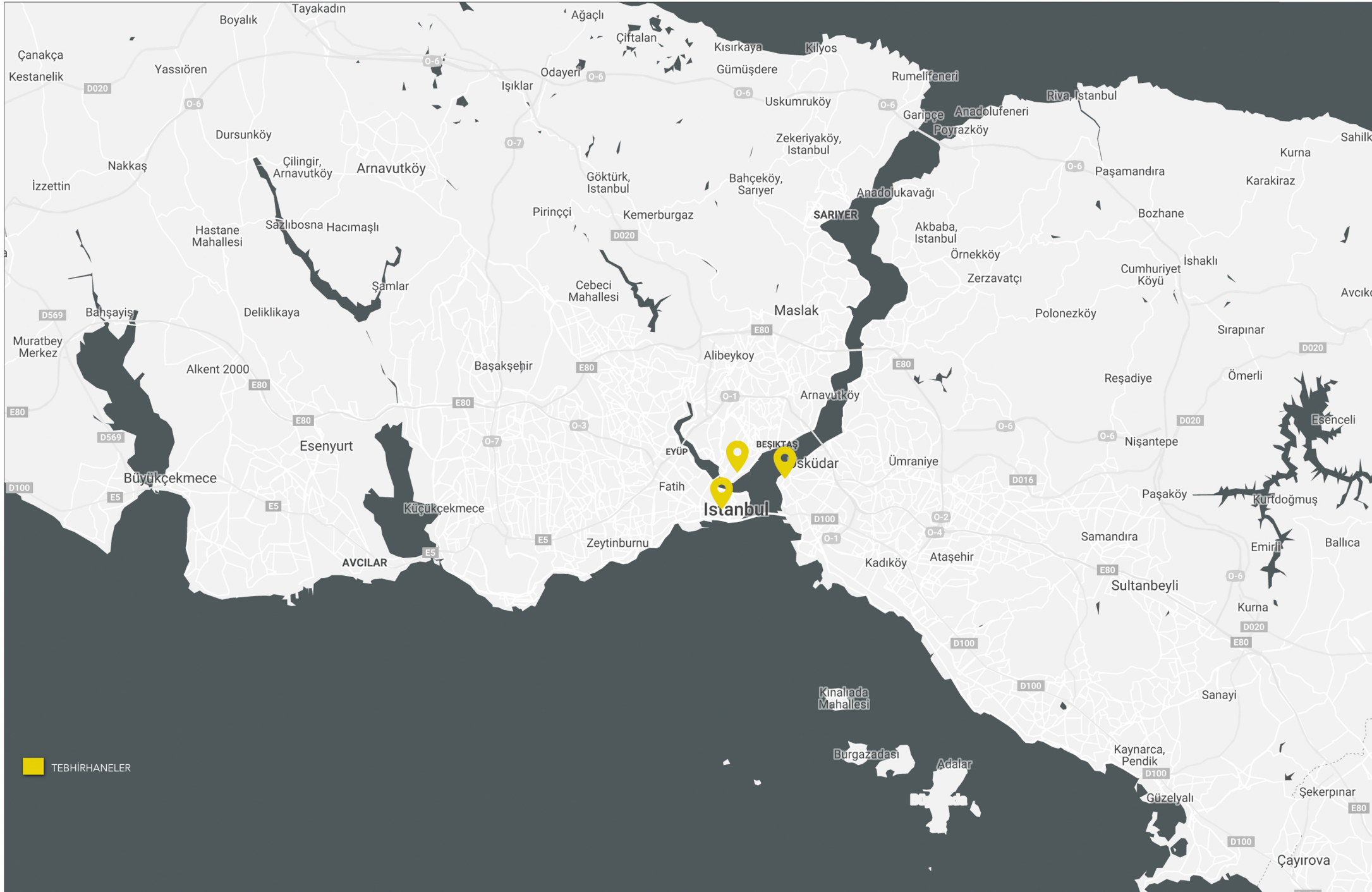
HARİTALAR

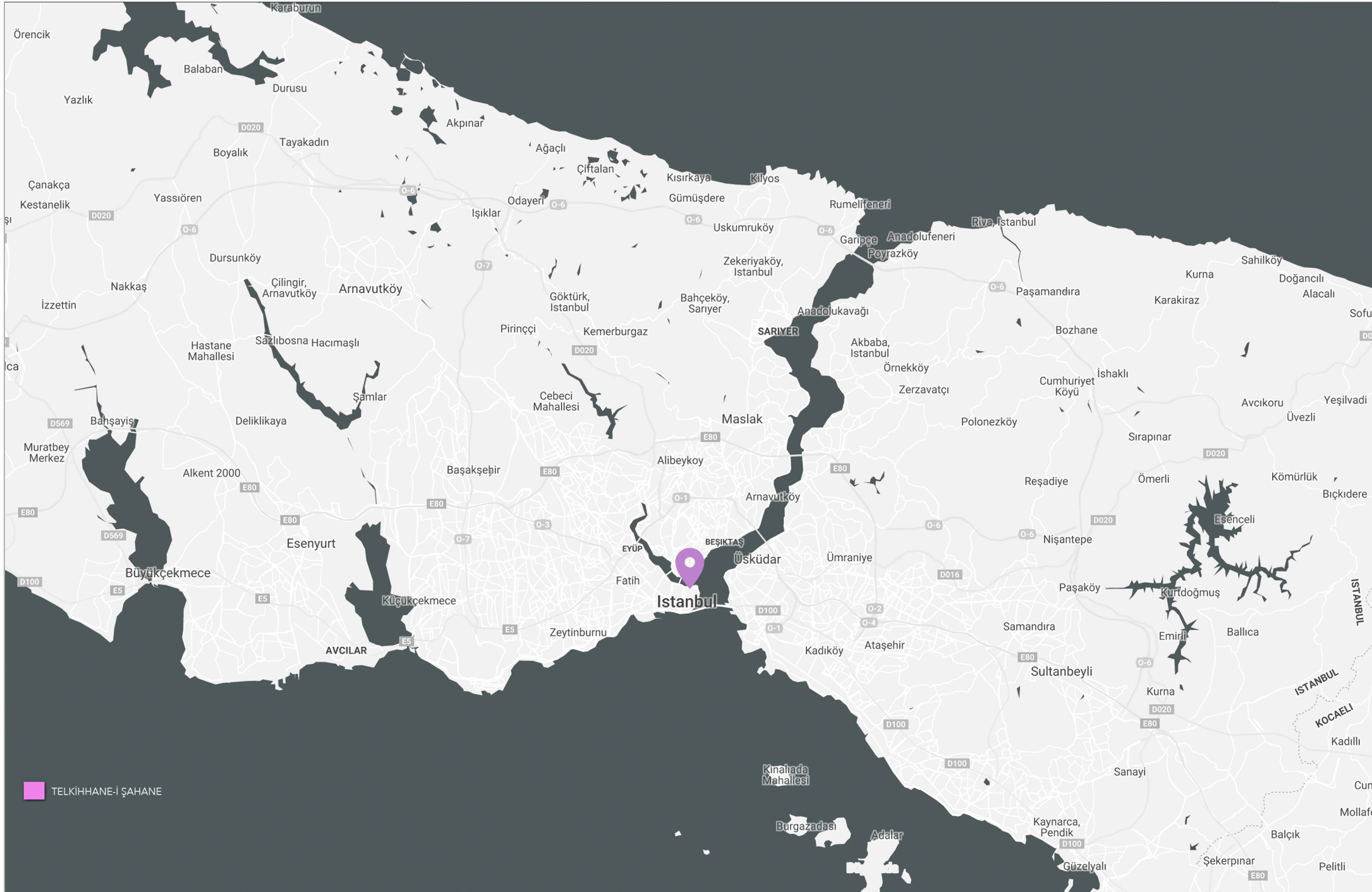

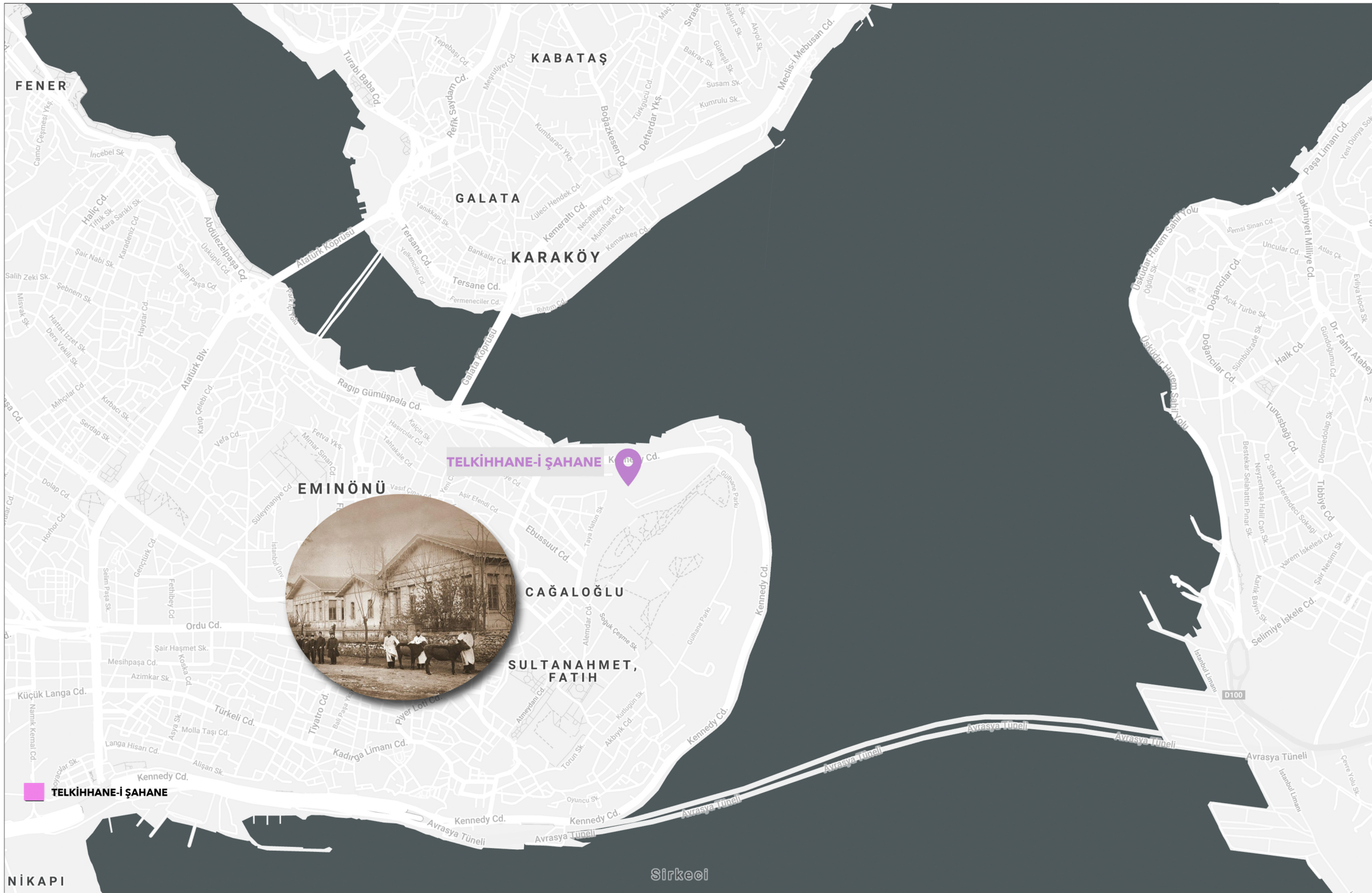

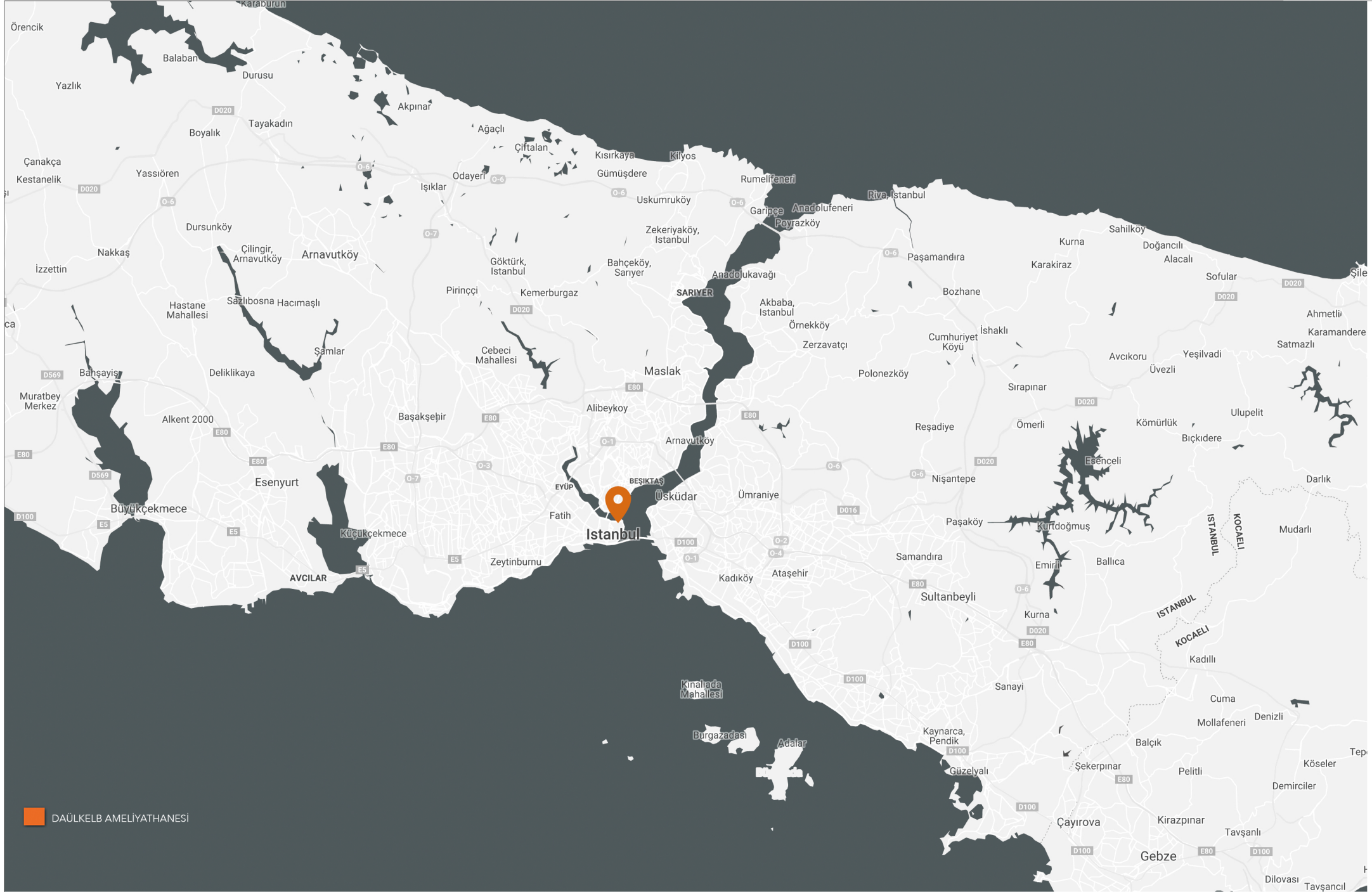

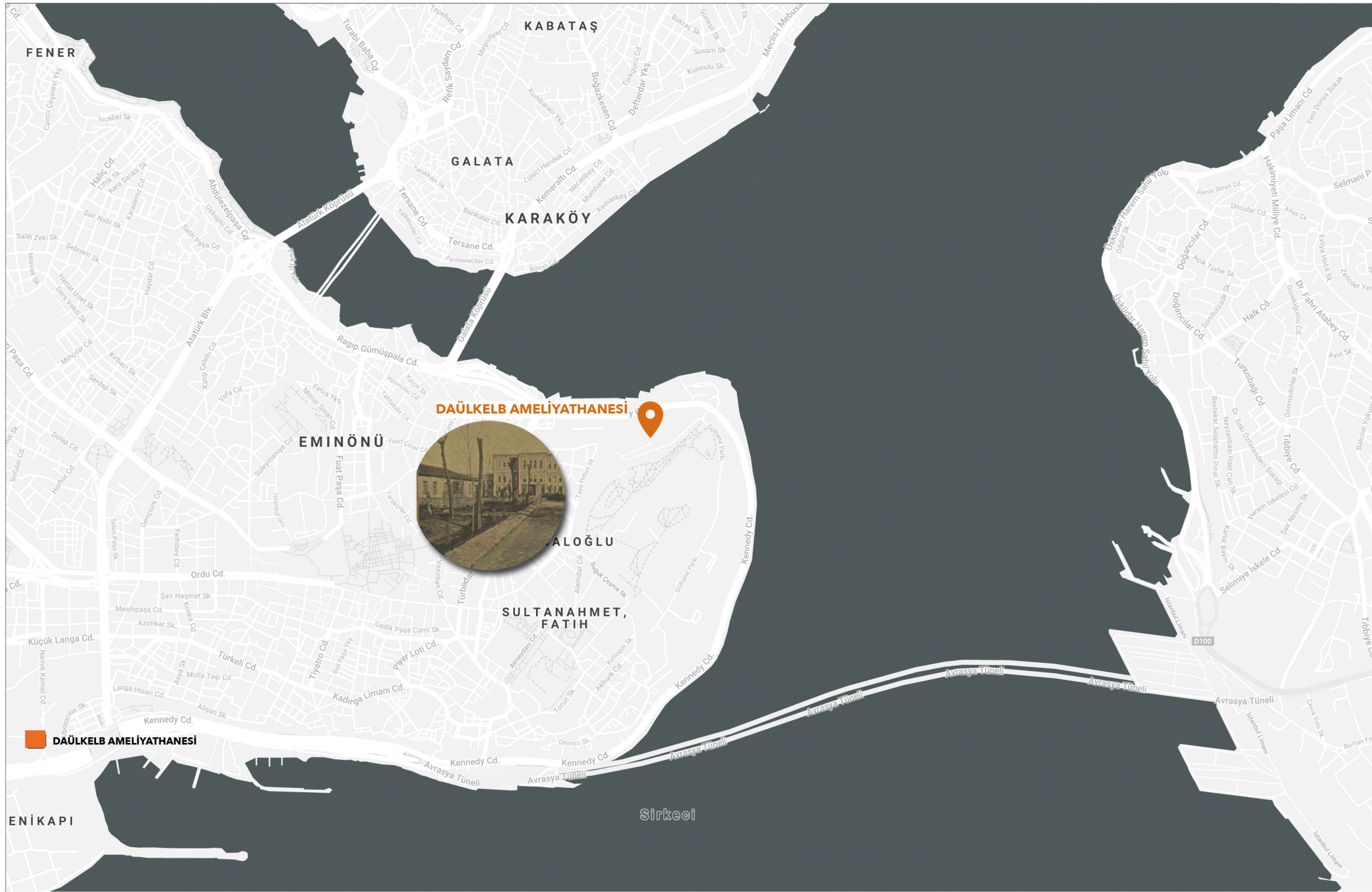

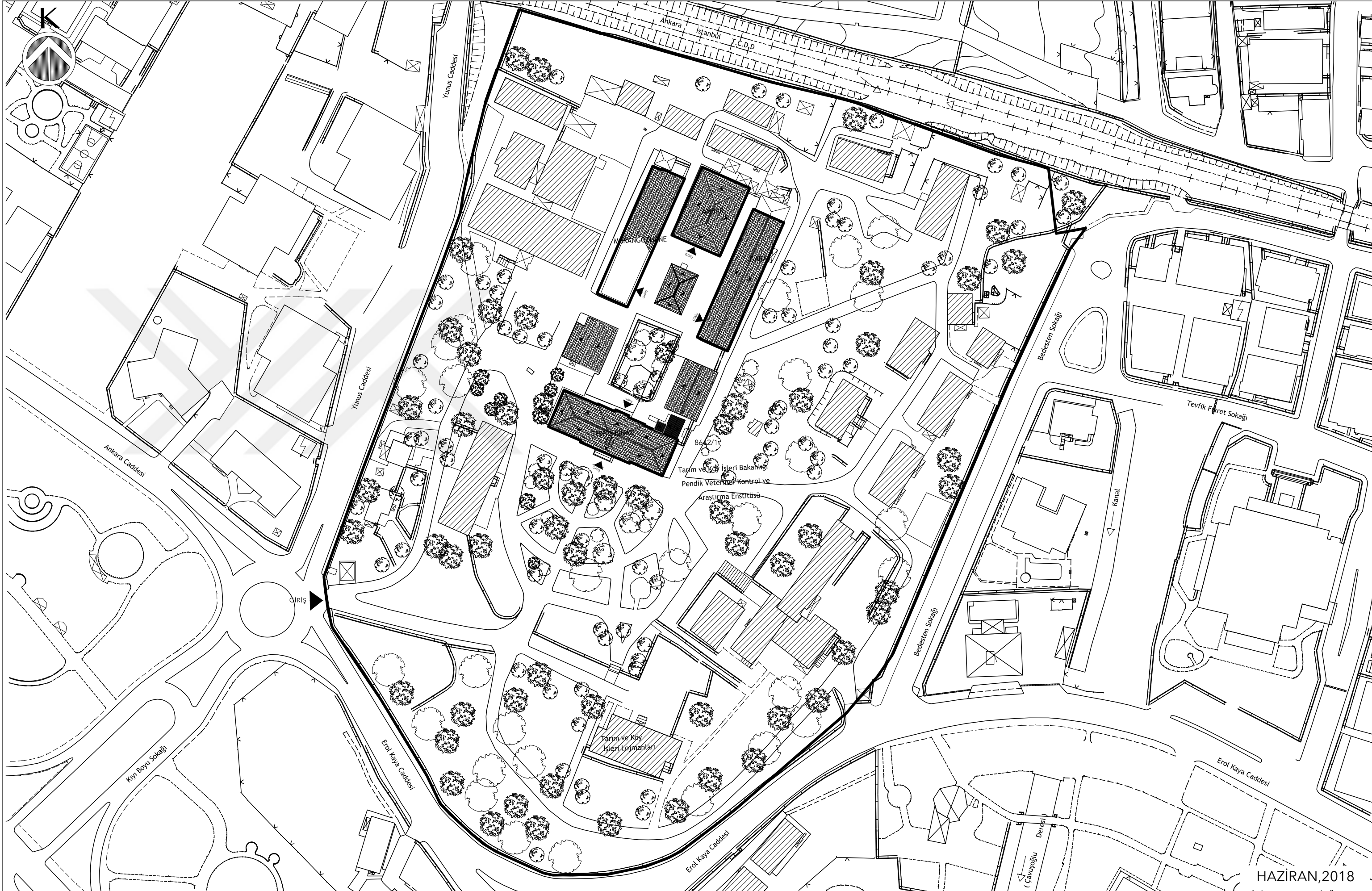
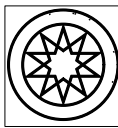

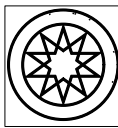

EK-C

RÖLÖVE

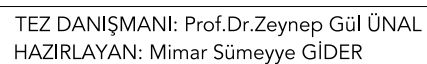

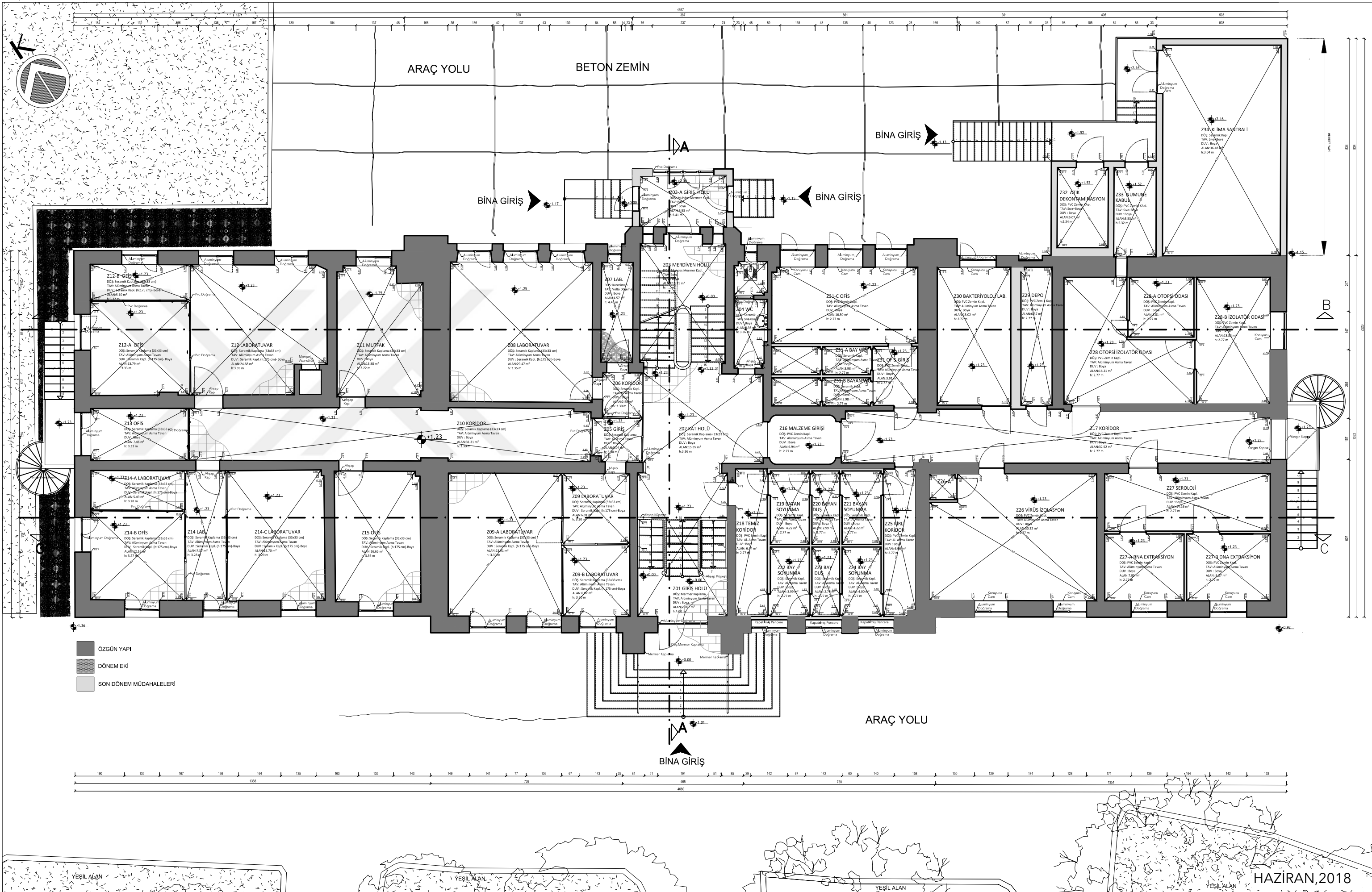

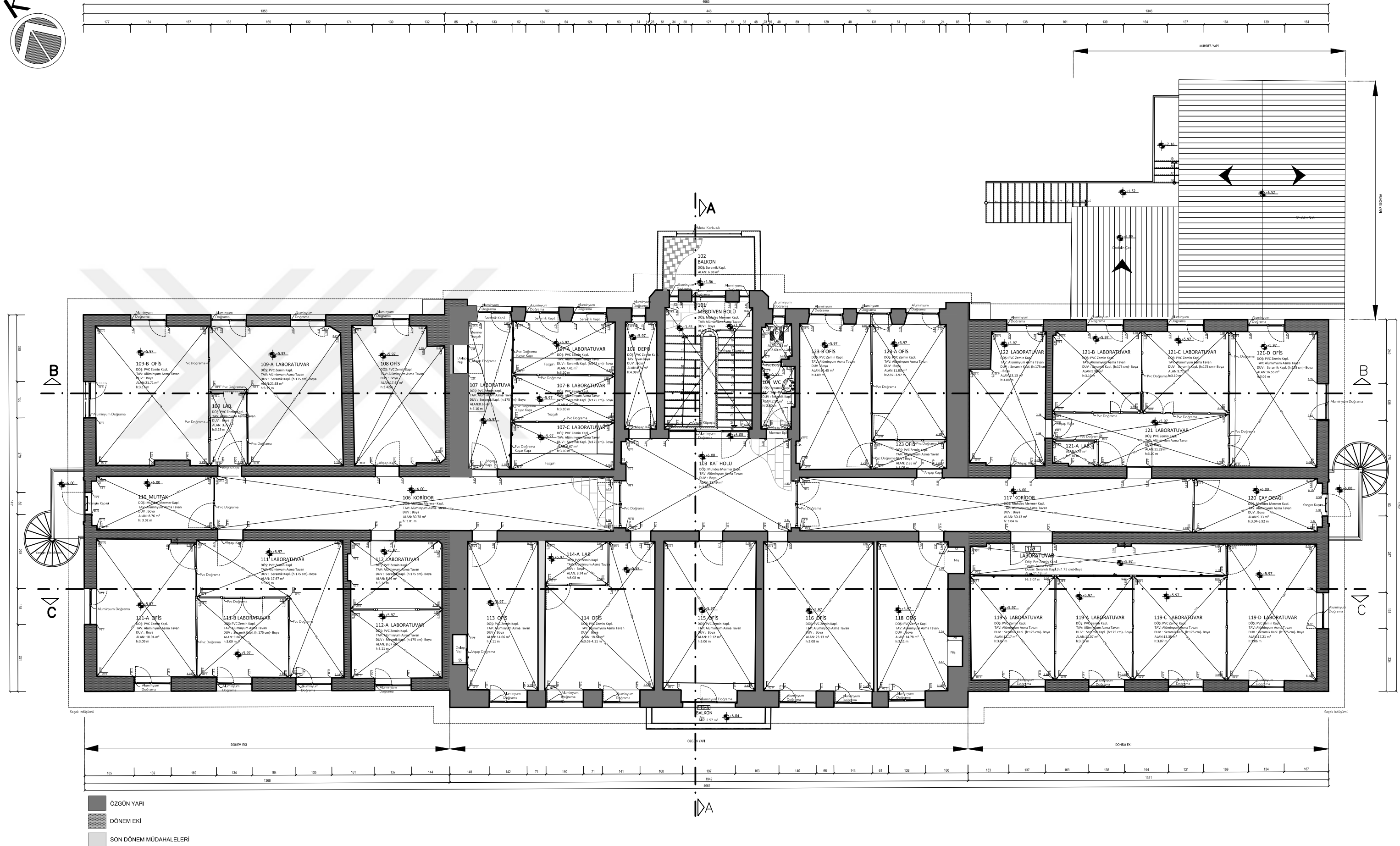
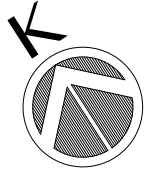
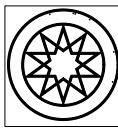
RÖLÖVE

1 NOLU YAPI (TEŞHİS BİNASI) - BODRUM KAT (-0.50 KOTU) PLANI

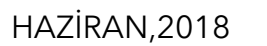

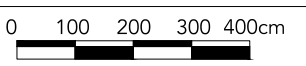

RÖLÖVE

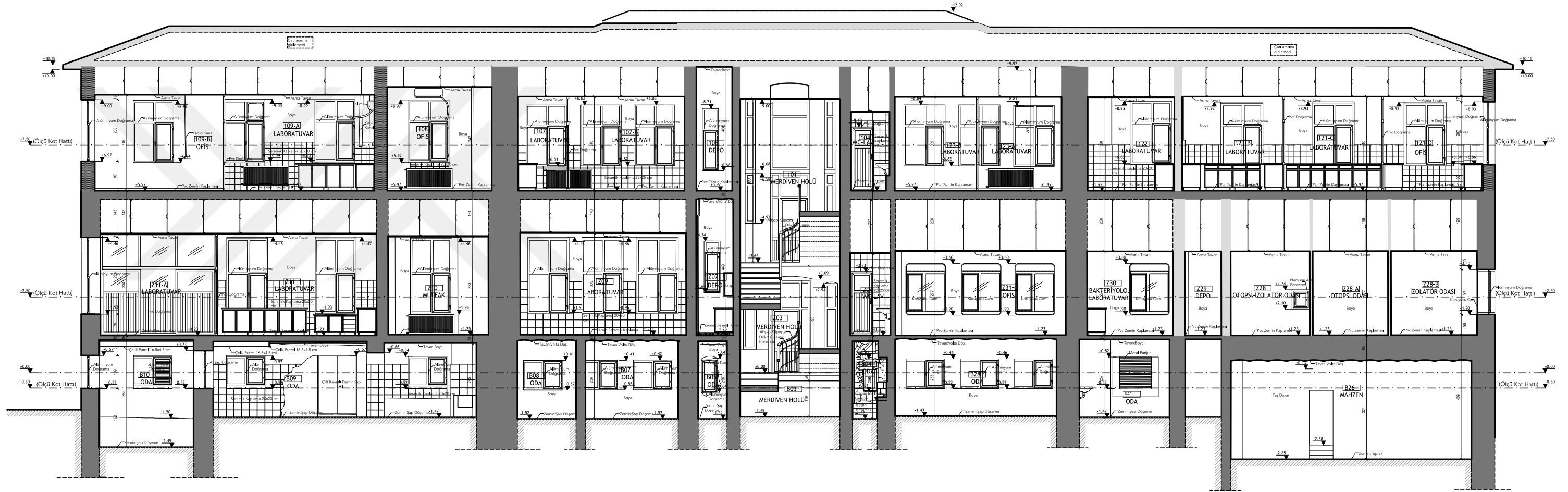
1 NOLU YAPI (TEŞHİS BİNASI) - ÇATI PLANI

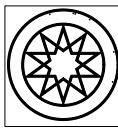
RÖLÖVE

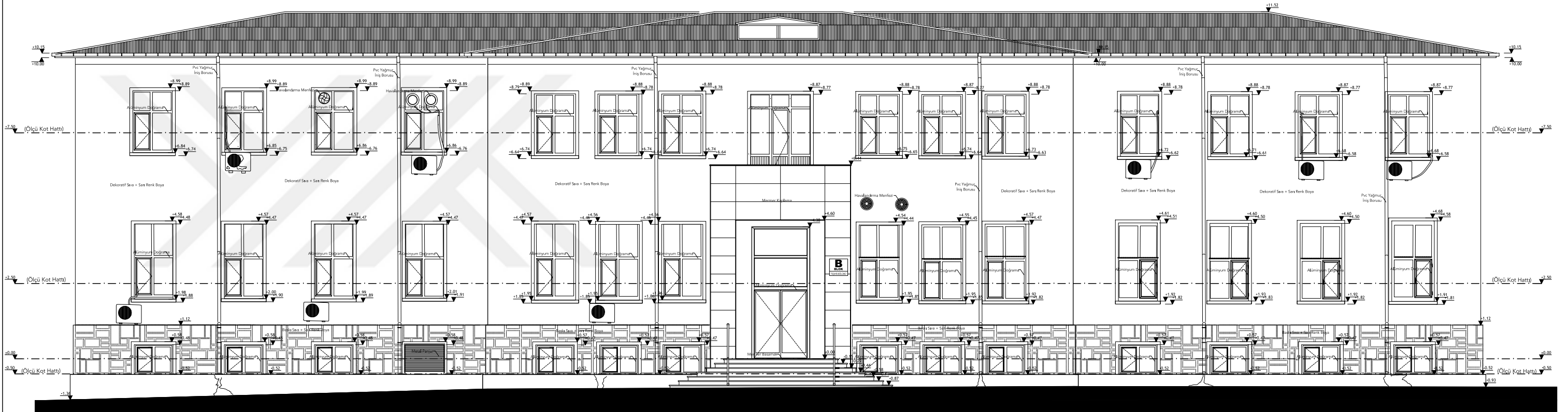
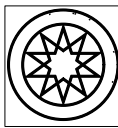

1

HAZİRAN, 2018

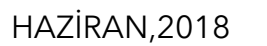

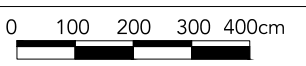
HAZİRAN, 2018

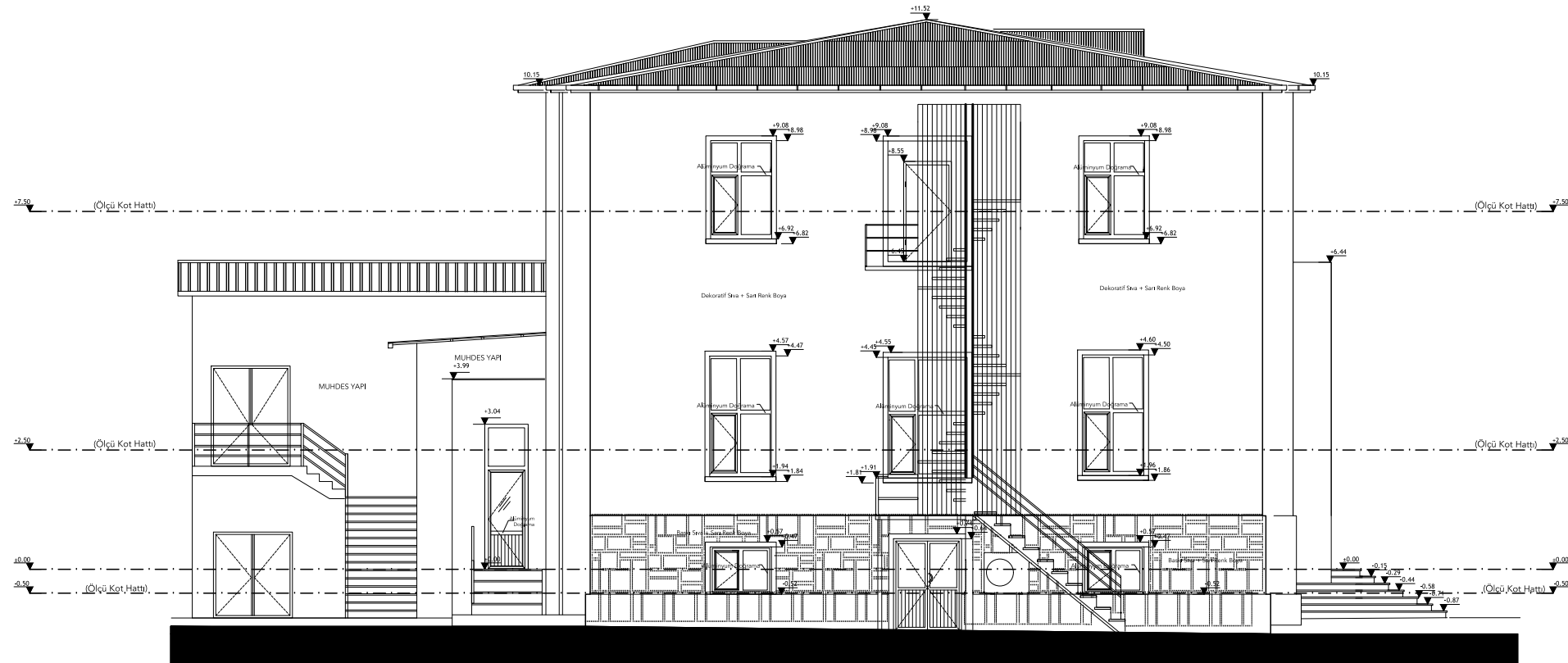
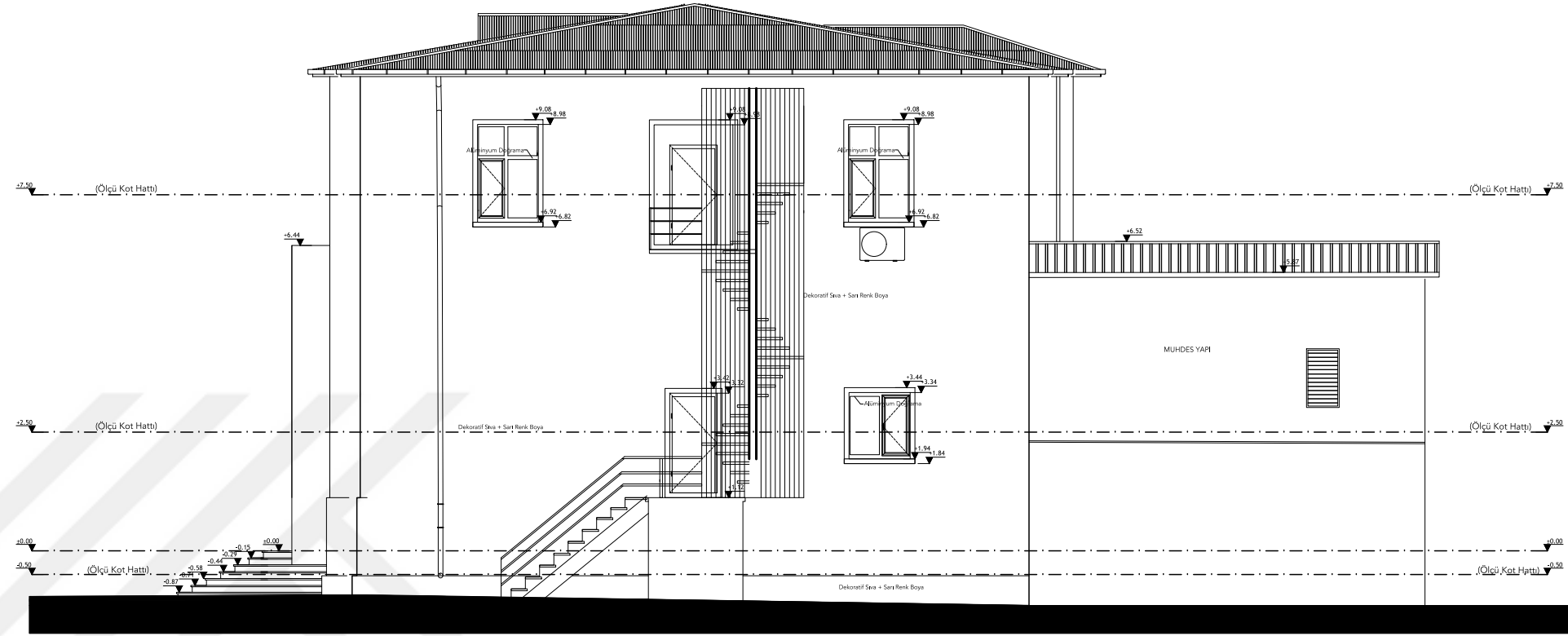

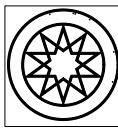
RÖLÖVE

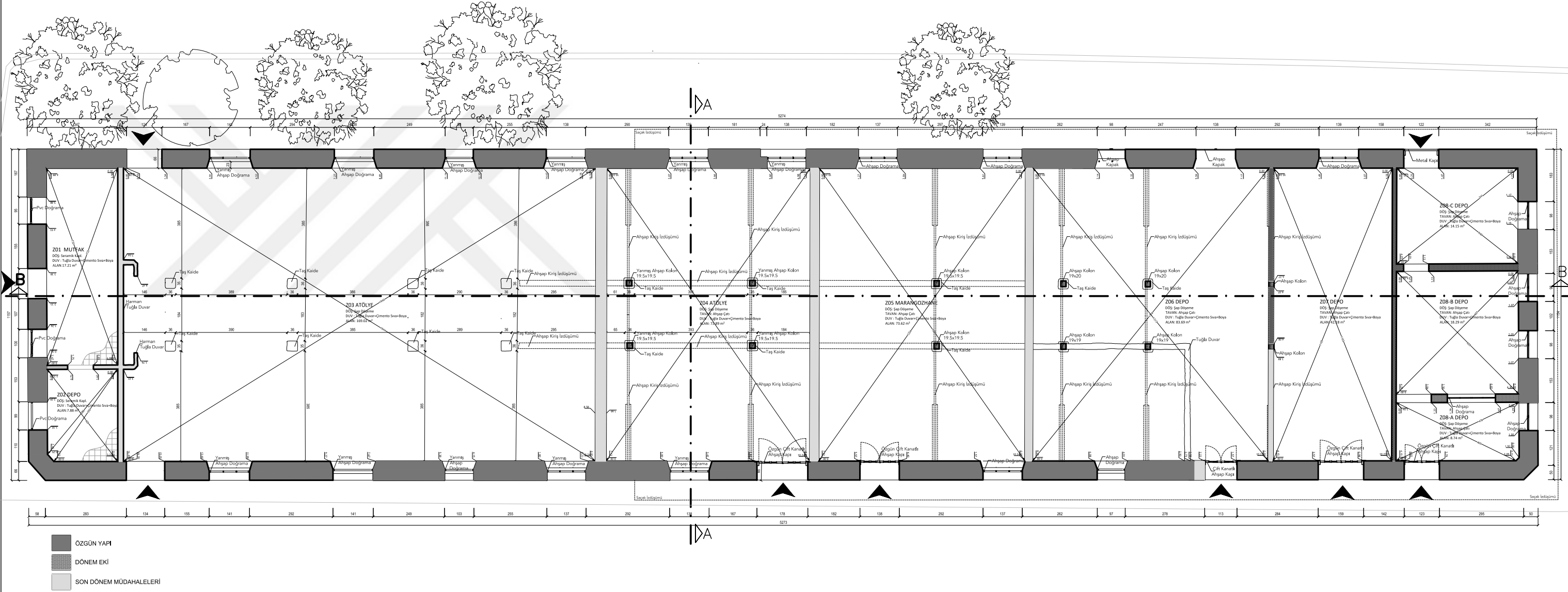
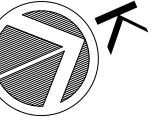

1 NO'LU YAPI (TEŞHİS BİNASI)- KUZEYDOĞU CEPHESİ

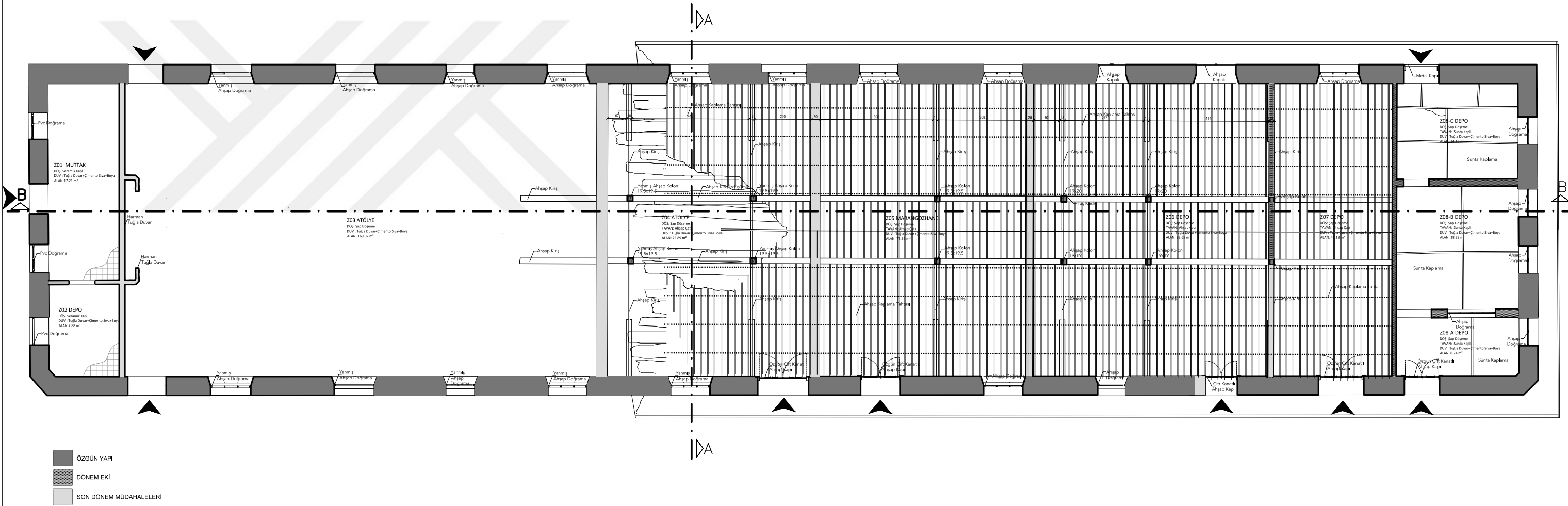
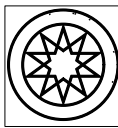

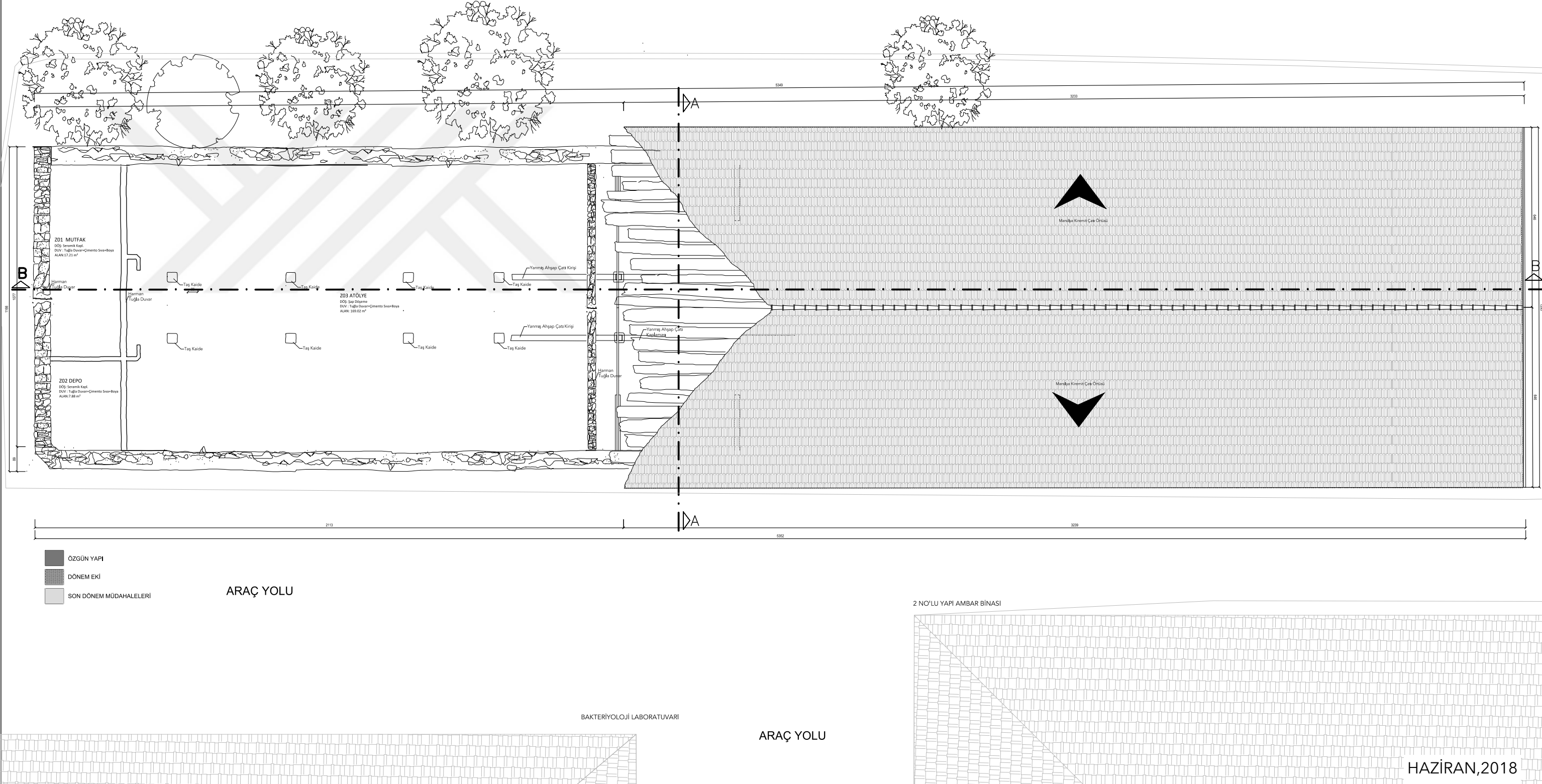
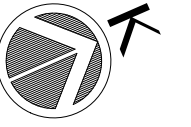
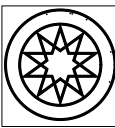
ARAÇ YOLU

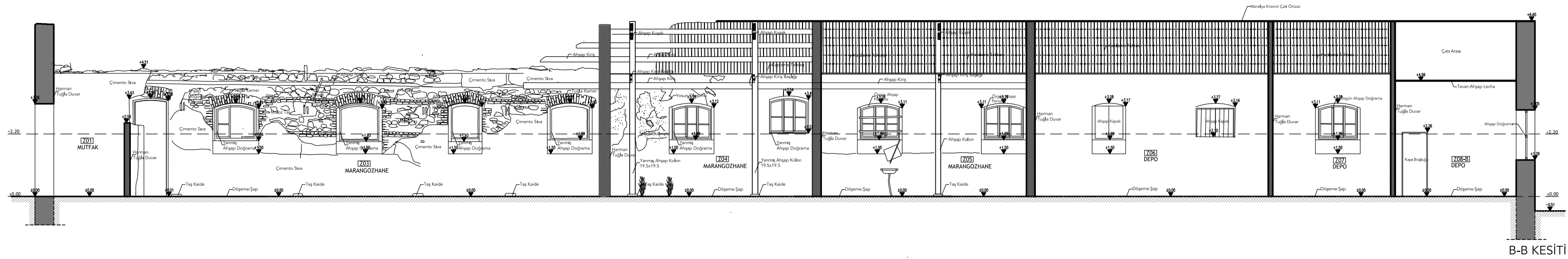
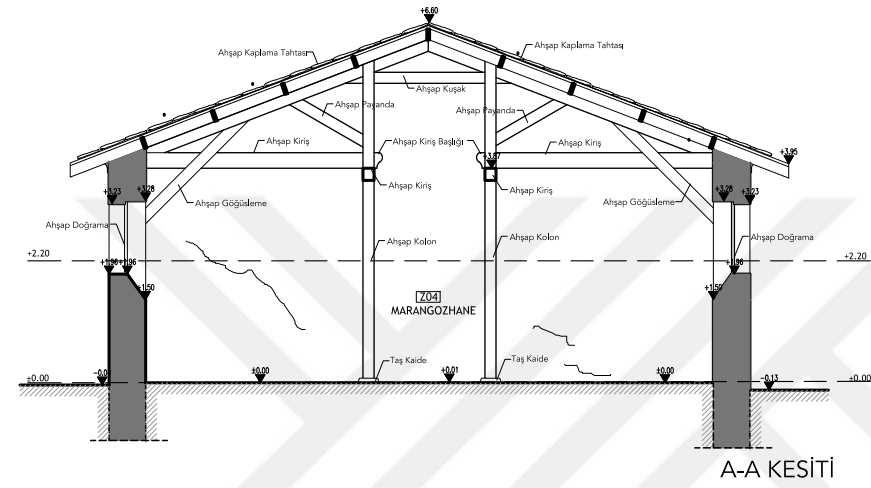
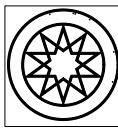
ARAÇ YOLU

2 NO'LU YAPI AMBAR BİNASI

HAZİRAN, 2018

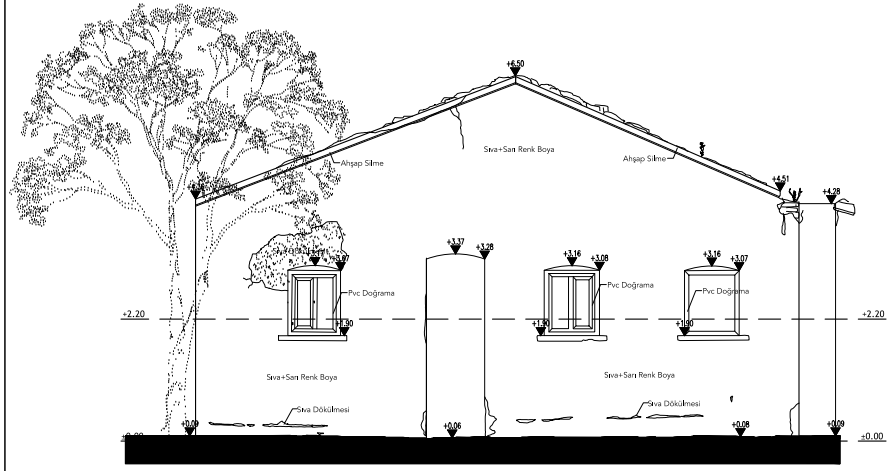
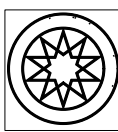

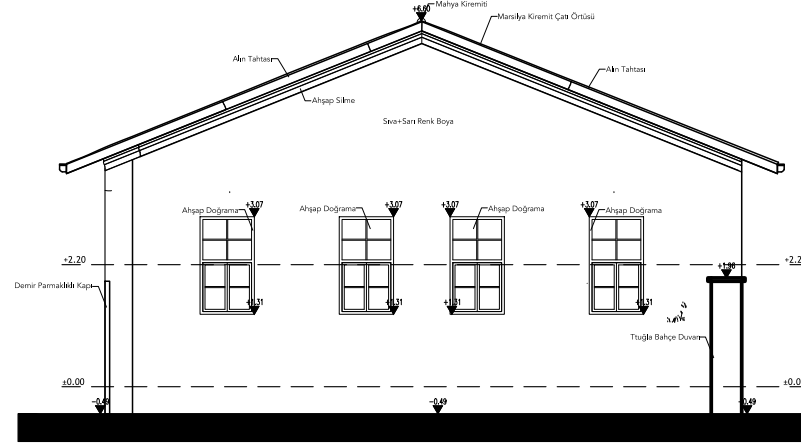

ÖZGÜN YAPI
DÖNEM EKİ
SON DÖNEM MÜDAHALELERİ

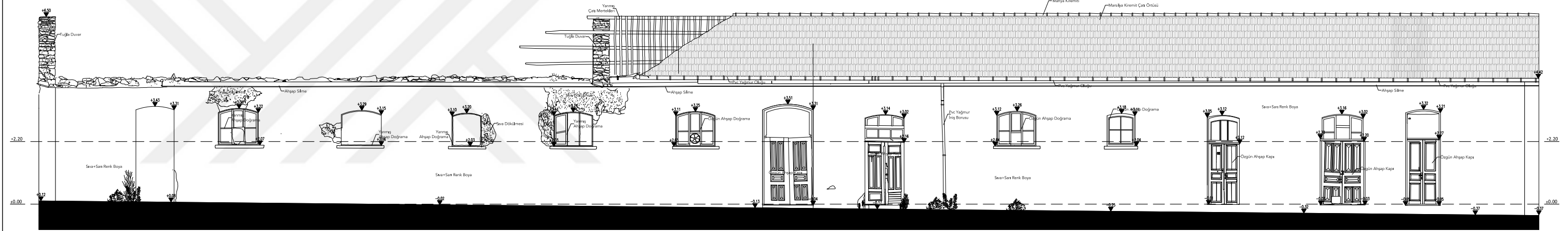
HAZİRAN, 2018

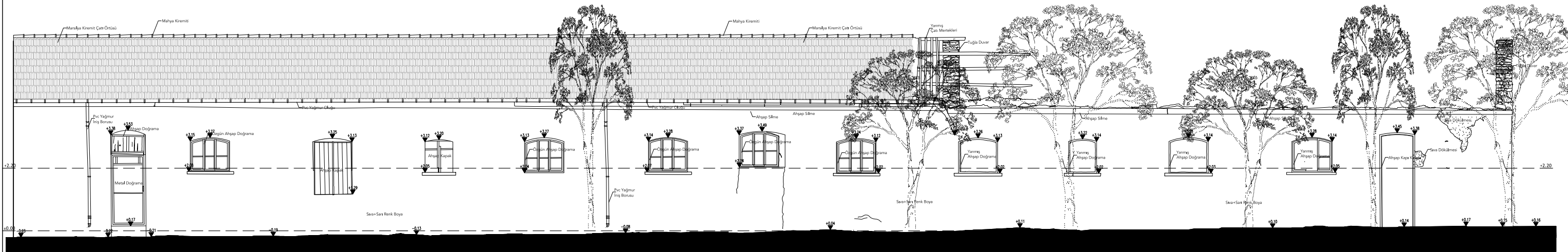
GÜNEYBATI CEPHESİ

KUZEYDOĞU CEPHESİ

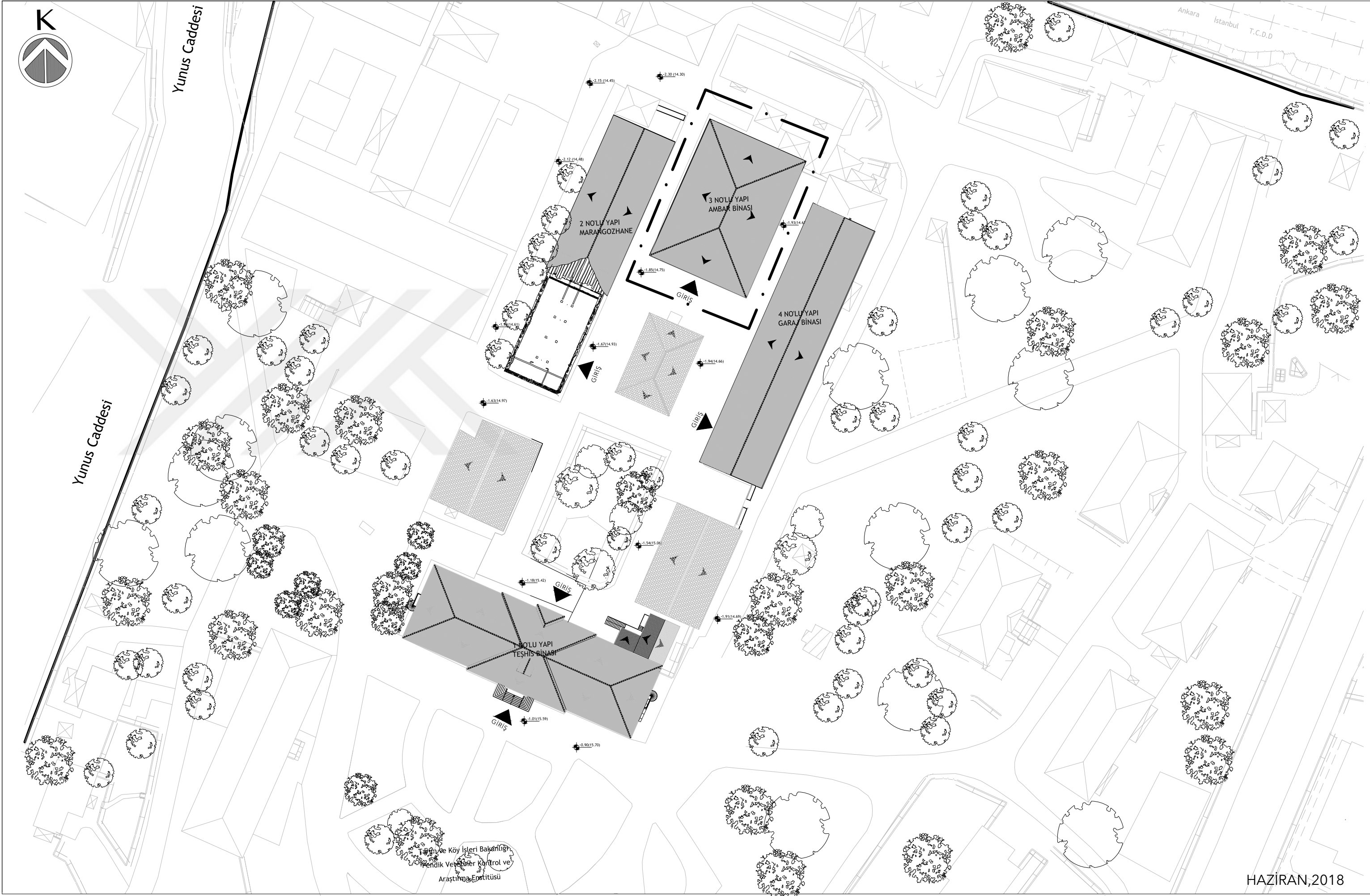
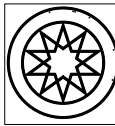

GÜNEYDOĞU CEPHESİ

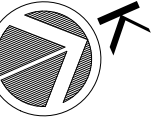

KUZEYBATI CEPHESİ

HAZİRAN, 2018

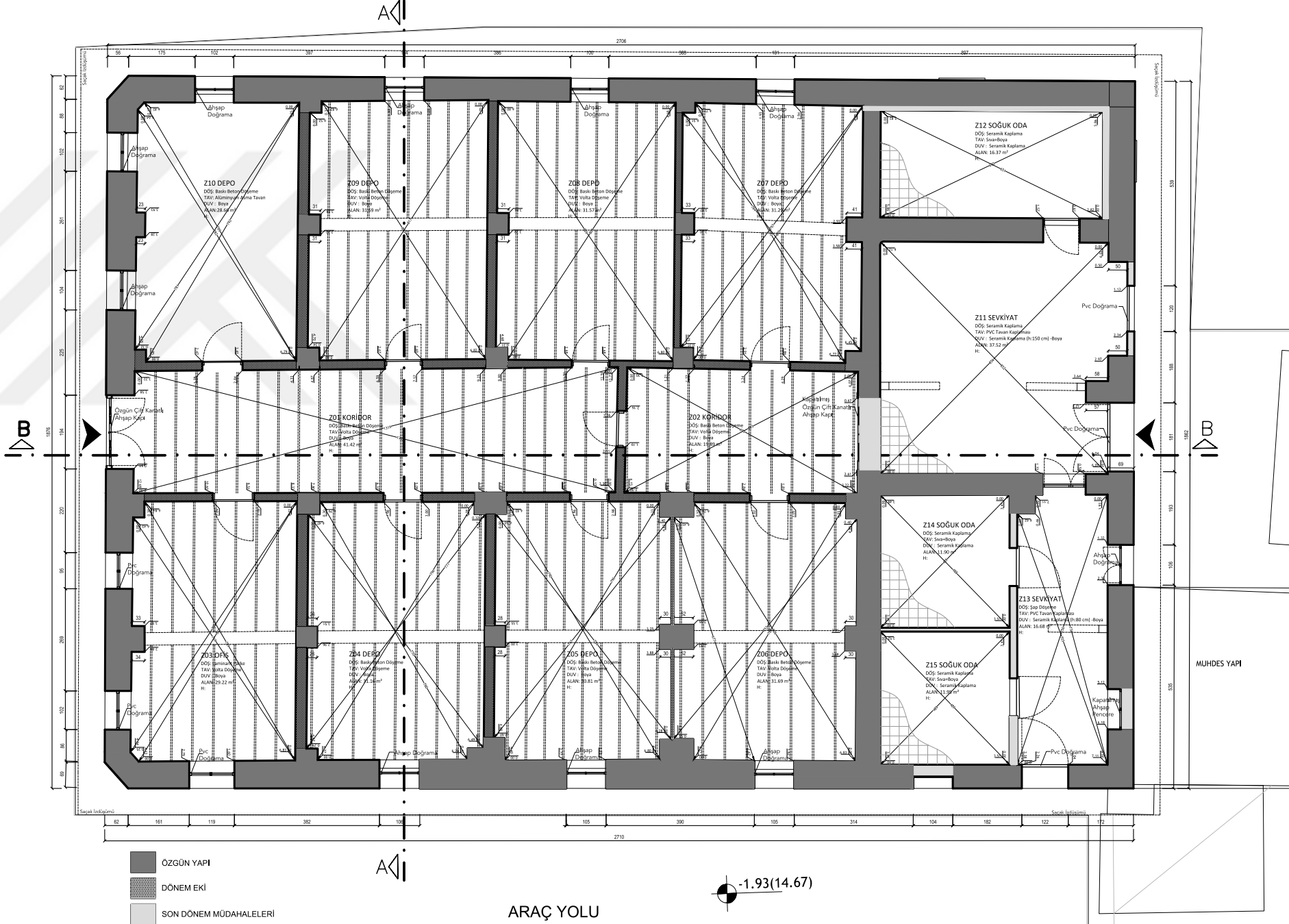
HAZİRAN, 2018

2 NO'LU YAPI MARANGOZHANE

-1.85(14.75)

ARAÇ YOLU

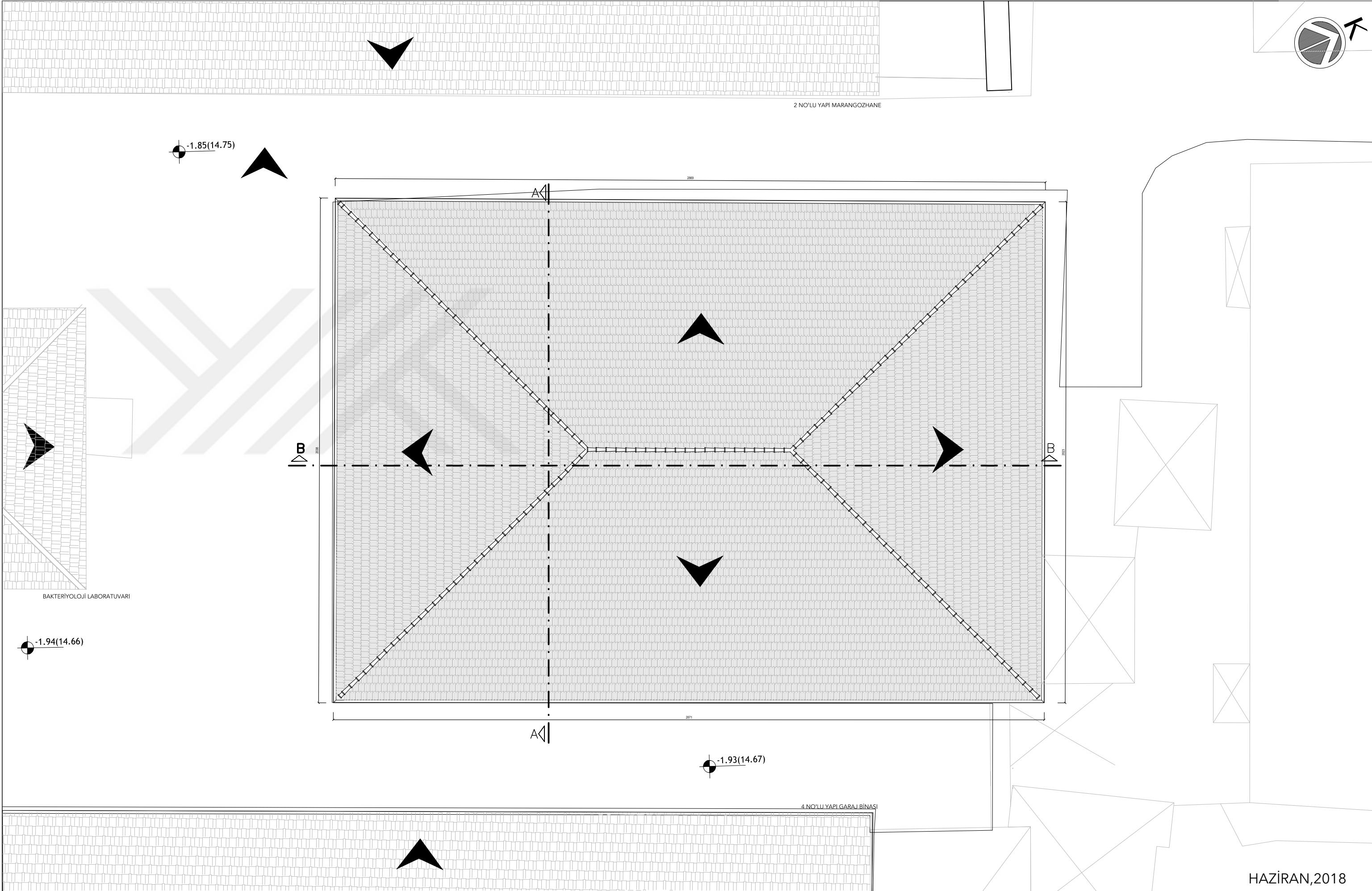
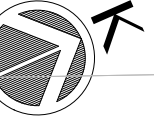
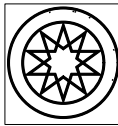
- ÖZGÜN YAPI
- DÖNEM EKİ
- SON DÖNEM MÜDAHALELERİ

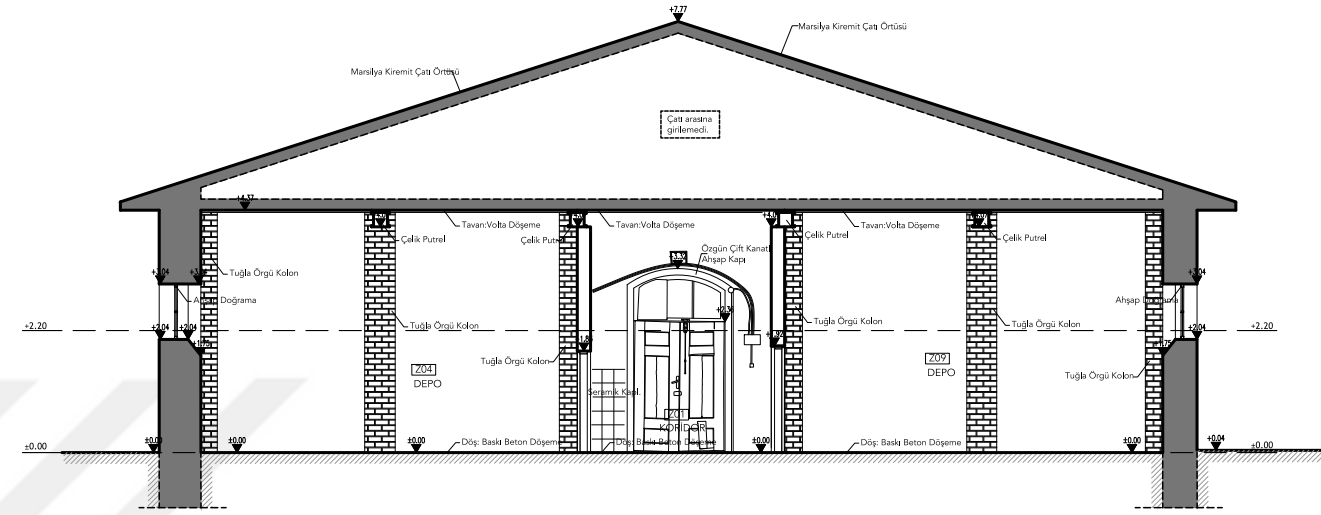
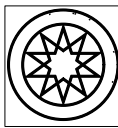
ARAÇ YOLU

-1.93(14.67)

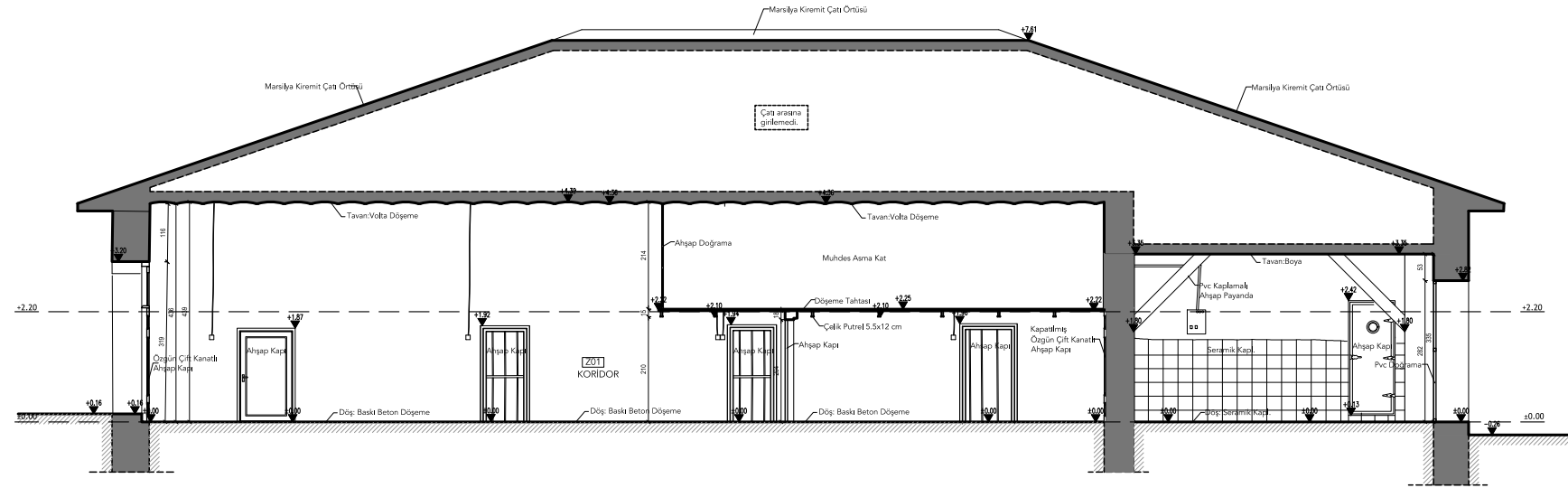
4 NO'LU YAPI GARAJ BİNASI

3 NOLU YAPI (AMBAR BİNASI) - ZEMİN KAT (+2.20 KOTU) PLANI

A-A KESİTİ

B-B KESİTİ

- ÖZGÜN YAPI
- DÖNEM EKİ
- SON DÖNEM MÜDAHALELERİ

HAZİRAN, 2018

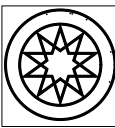

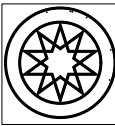
RÖLÖVE

HAZİRAN, 2018

3 NOLU YAPI (AMBAR BİNASI) - KESİTLER

BAKTERİYOLOJİ LABORATUVARI

ARAÇ YOLU

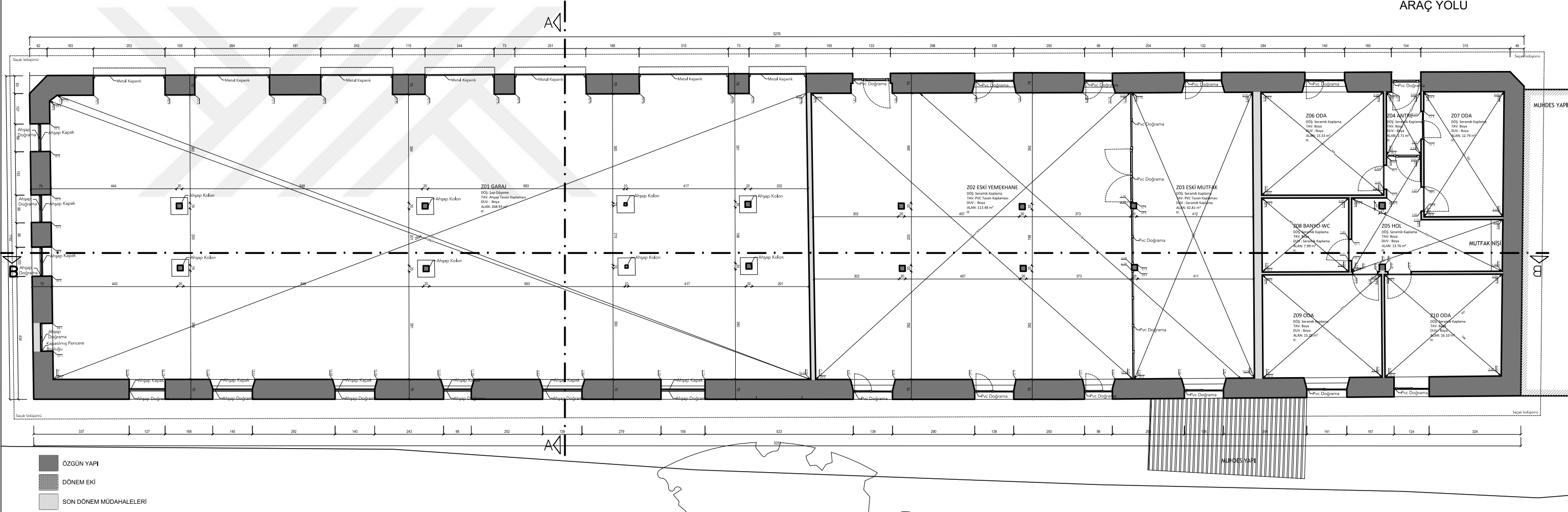
2 NO'LU YAPI AMBAR BİNASI

ARAÇ YOLU

-1.94(14.66)

-1.93(14.67)

ARAÇ YOLU

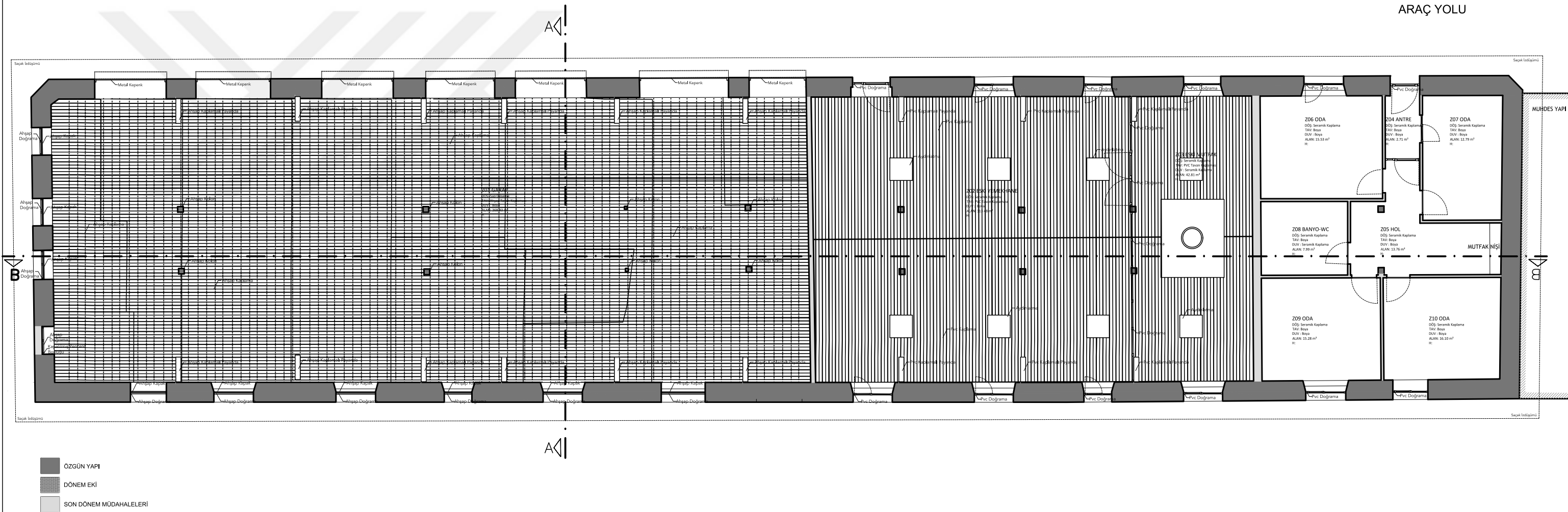

ÖZGÜN YAPI
DÖNEM EKİ
SON DÖNEM MÜDAHALELERİ

HAZİRAN, 2018

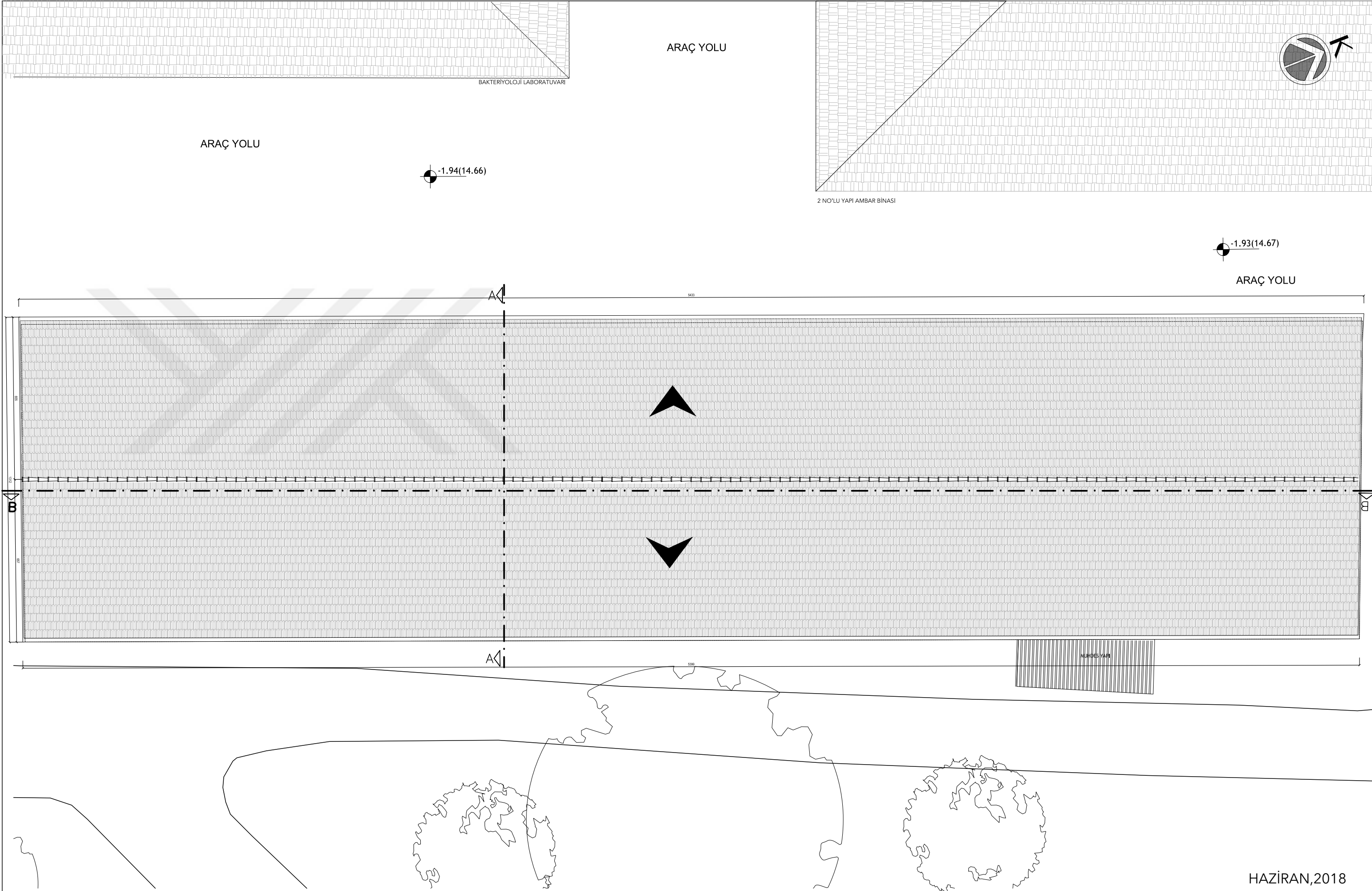
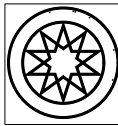
RÖLÖVE

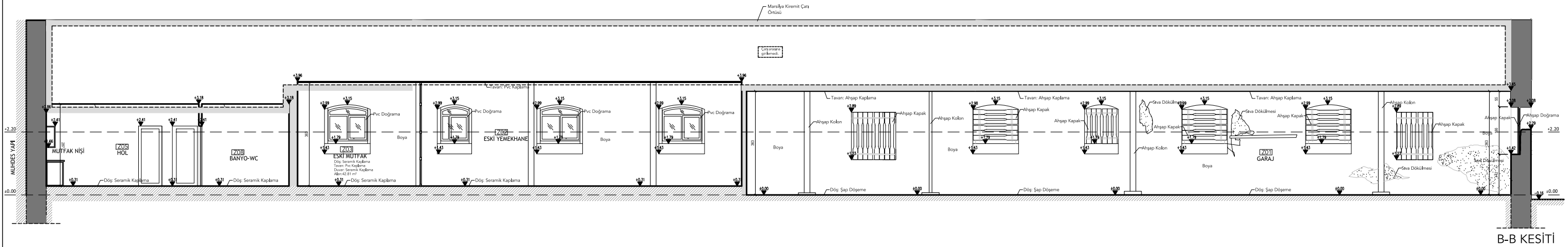
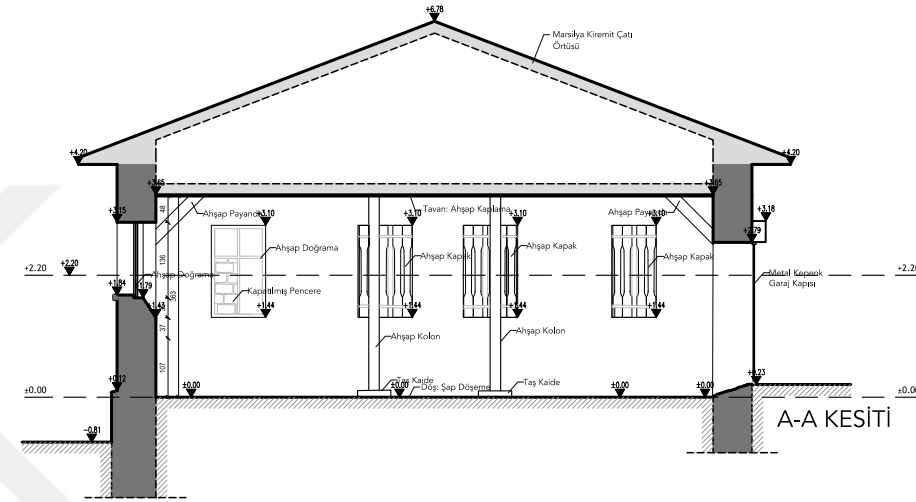

HAZİRAN, 2018

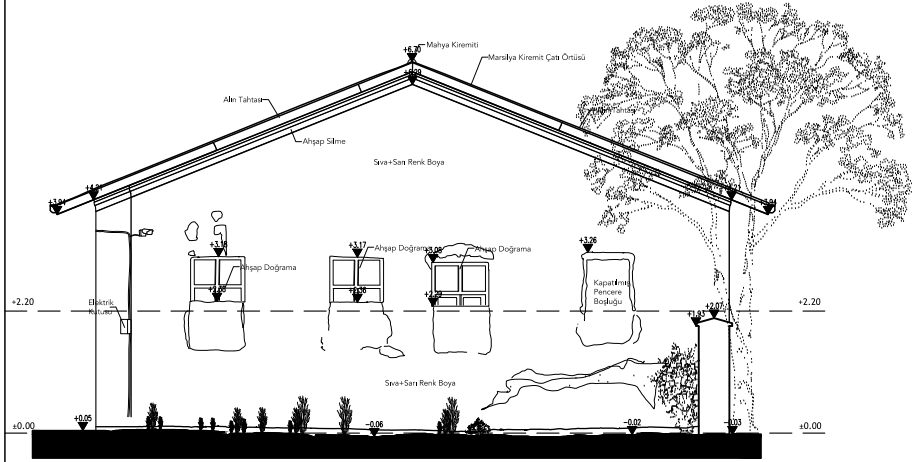
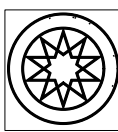
4 NOLU YAPI (GARAJ BİNASI) - ZEMİN KAT (+2.20 KOTU) TAVAN PLANI

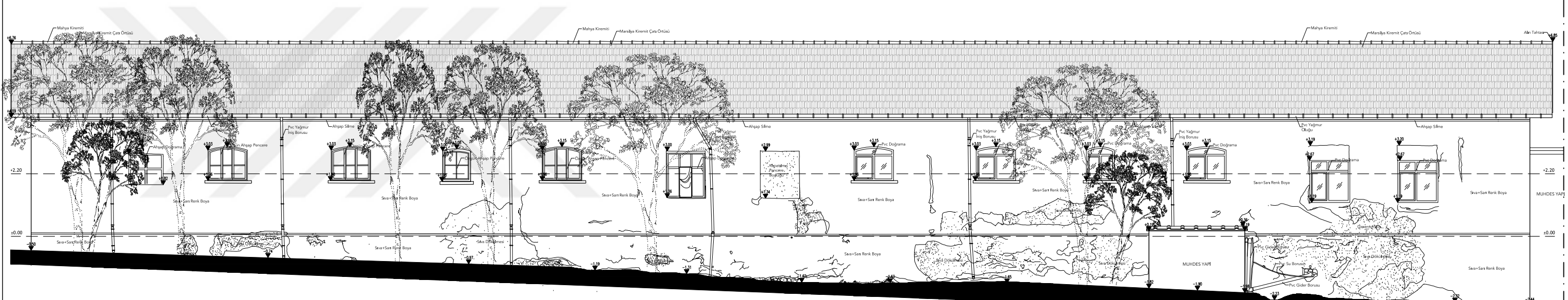

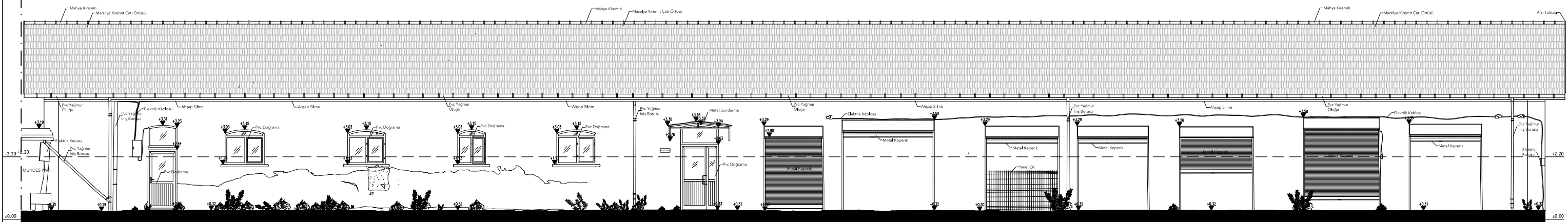
HAZİRAN, 2018

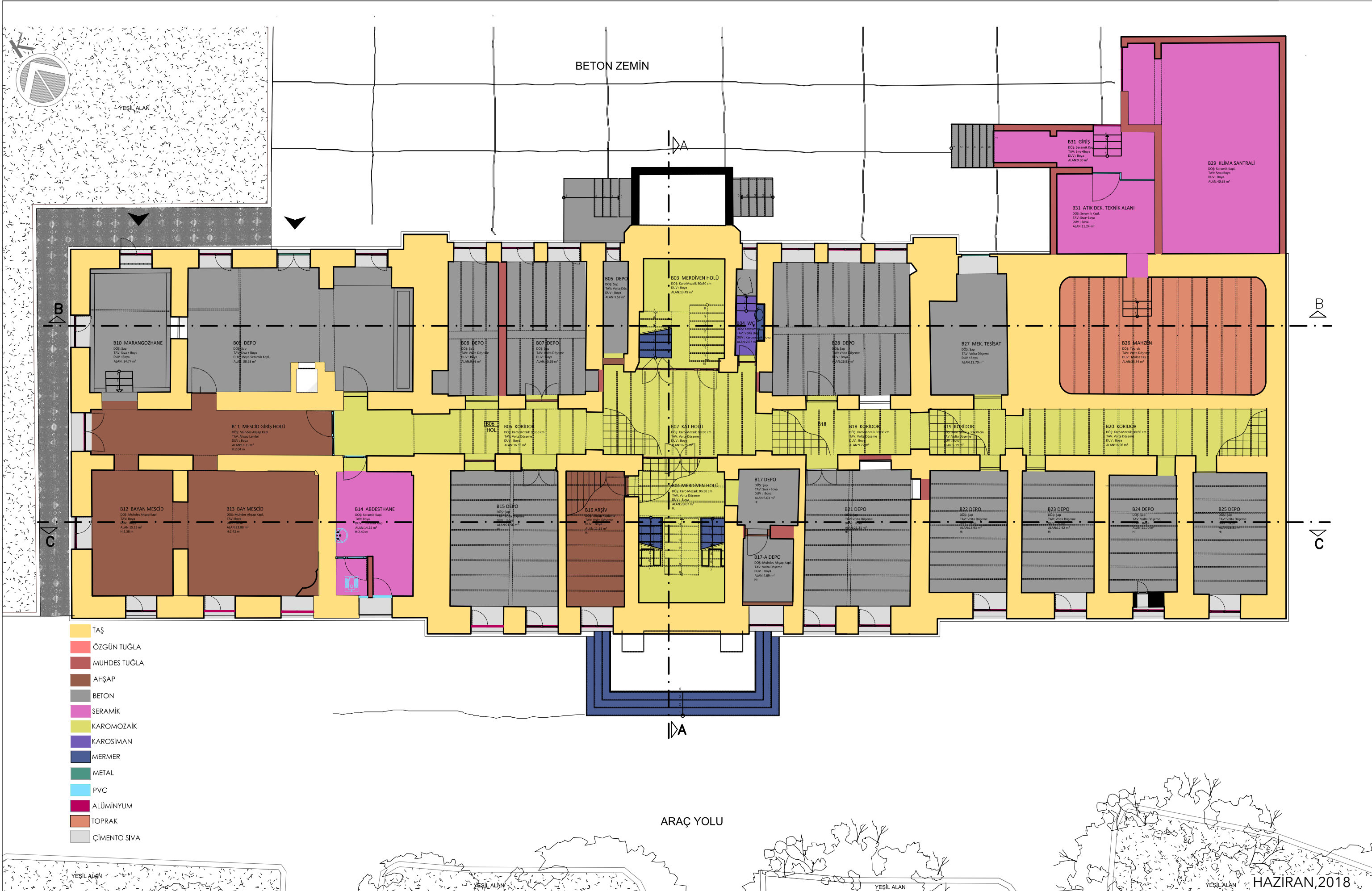
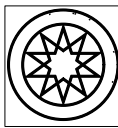
GÜNEYBATI CEPHESİ

GÜNEYDOĞU CEPHESİ

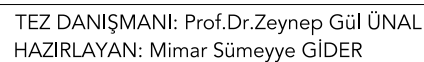

KUZEYBATI CEPHESİ

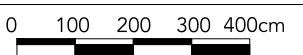

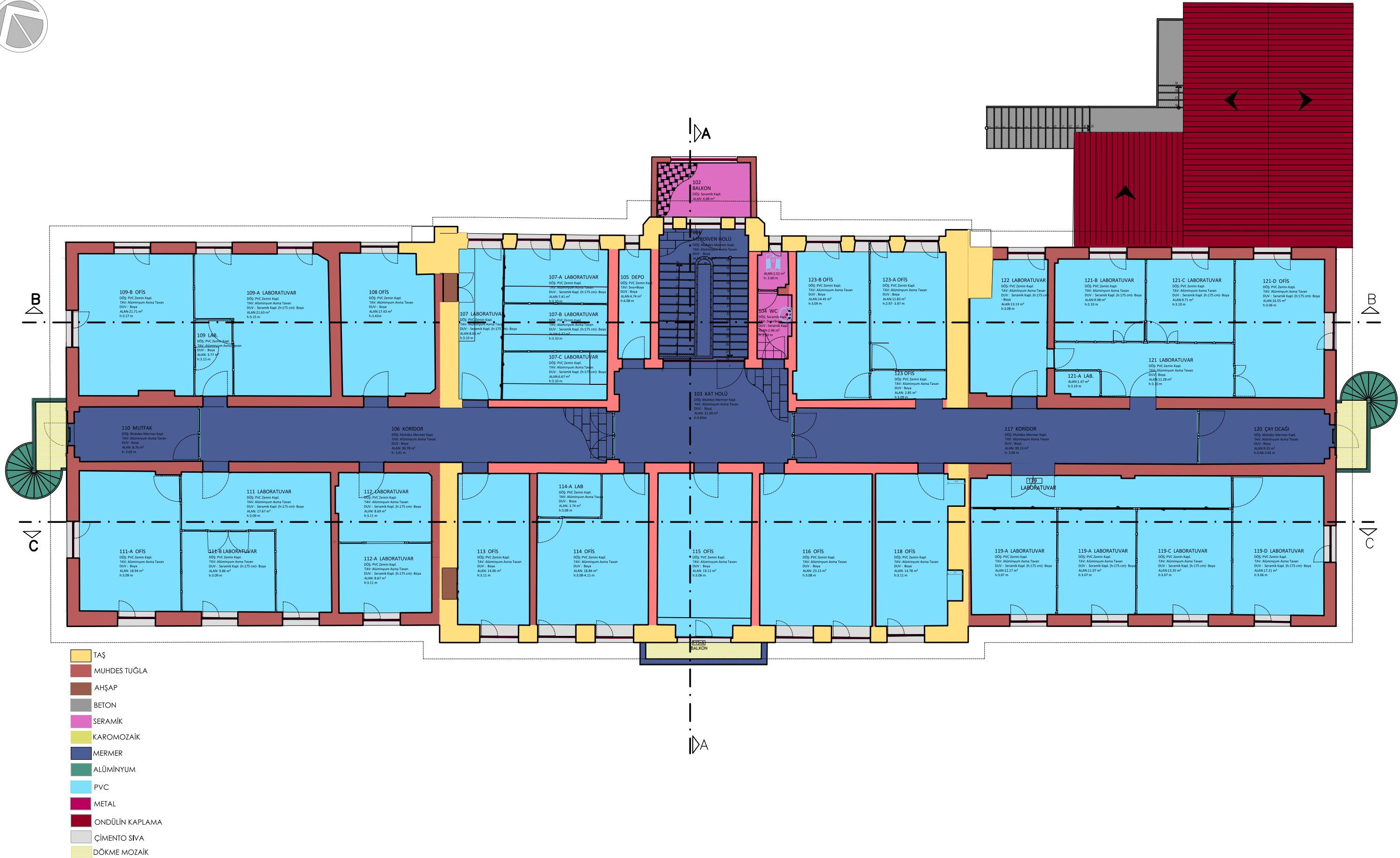
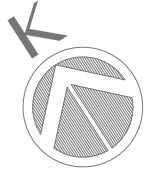

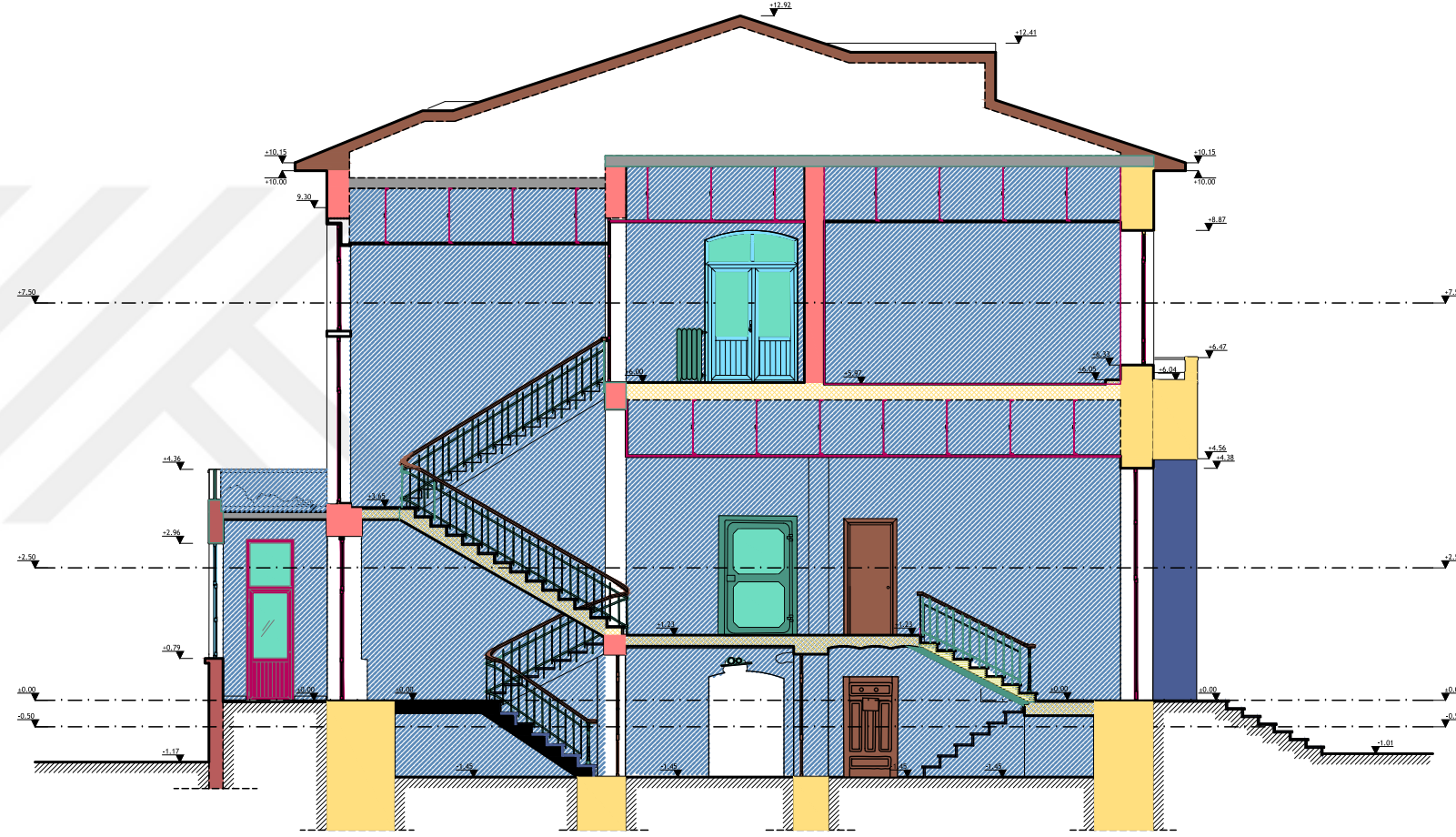
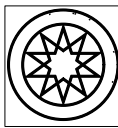
RÖLÖVE

MALZEME ANALİZİ-1 NOLU YAPI (TEŞHİS BİNASI) - ZEMİN KAT (+2.50 KOTU) PLANI

- TAŞ
- ÖZGÜN TUĞLA
- MUHDES TUĞLA
- AHŞAP
- BETON
- SERAMİK
- KAROMOZAIK
- MERMER
- METAL
- PVC
- ALÜMİNYUM
- ONDÜLİN KAPLAMA
- CAM
- VOLTA DÖŞEME
- DÖKME MOZAIK

HAZİRAN, 2018

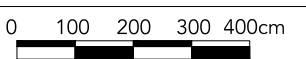
RÖLÖVE

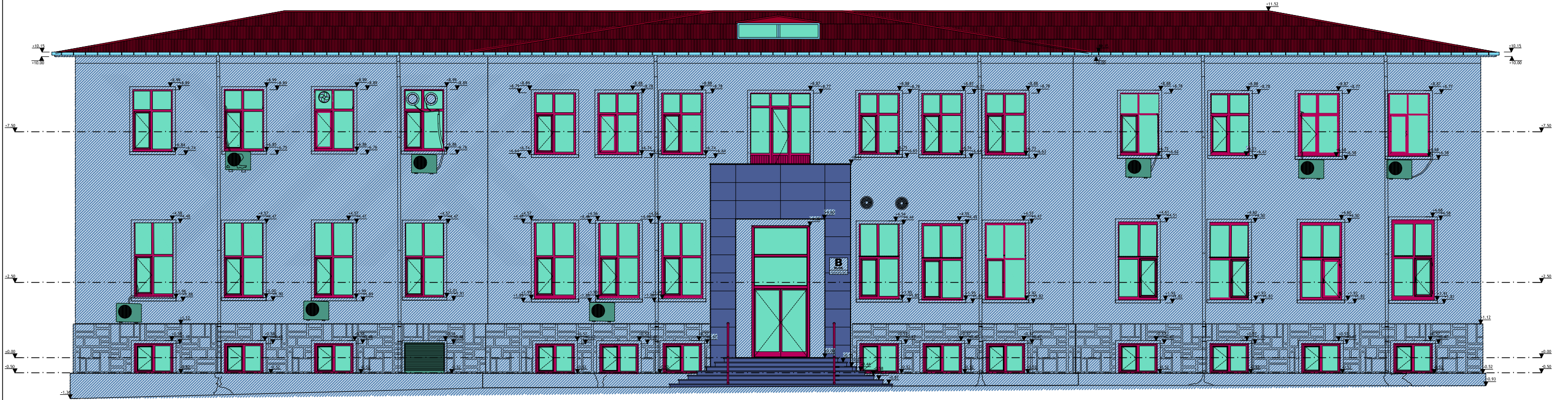
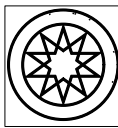

HAZİRAN, 2018

TEZ DANIŞMANI: Prof.Dr.Zeynep Gül ÜNAL
HAZIRLAYAN: Mimar Sümeyye GİDER

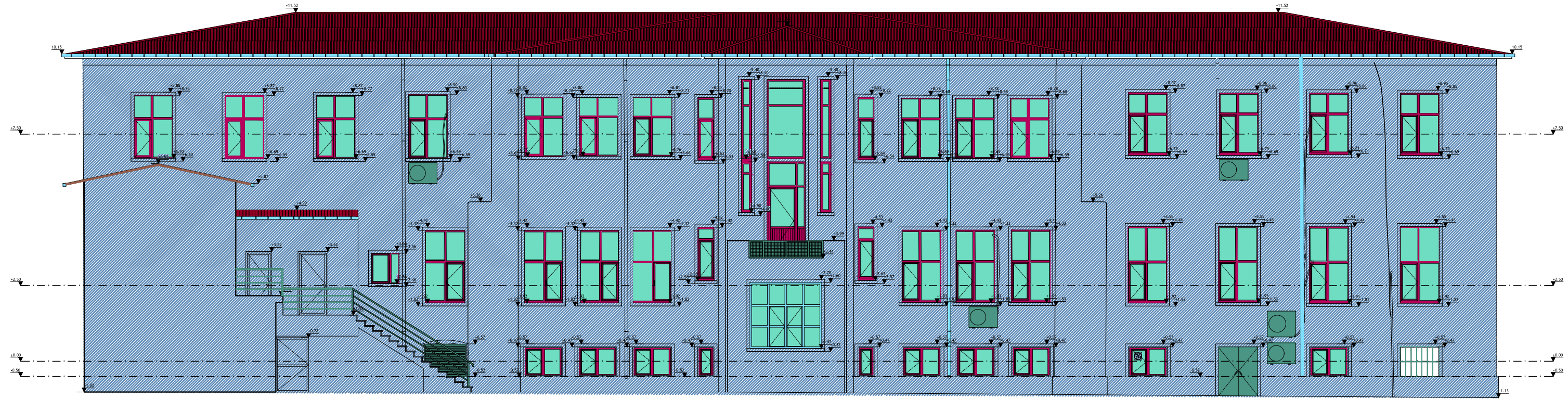
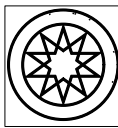
MALZEME ANALİZİ-1 NO'LU YAPI (TEŞHİS BİNASI)- B-B KESİTİ

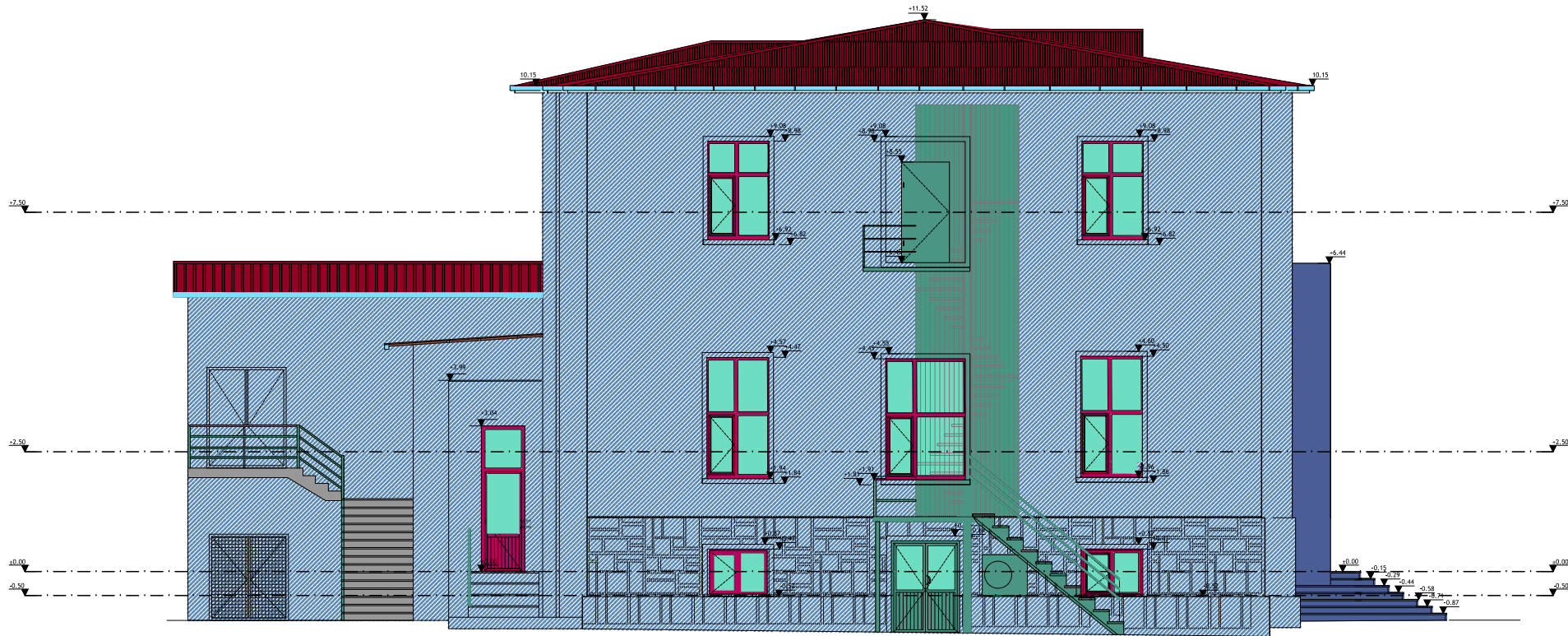
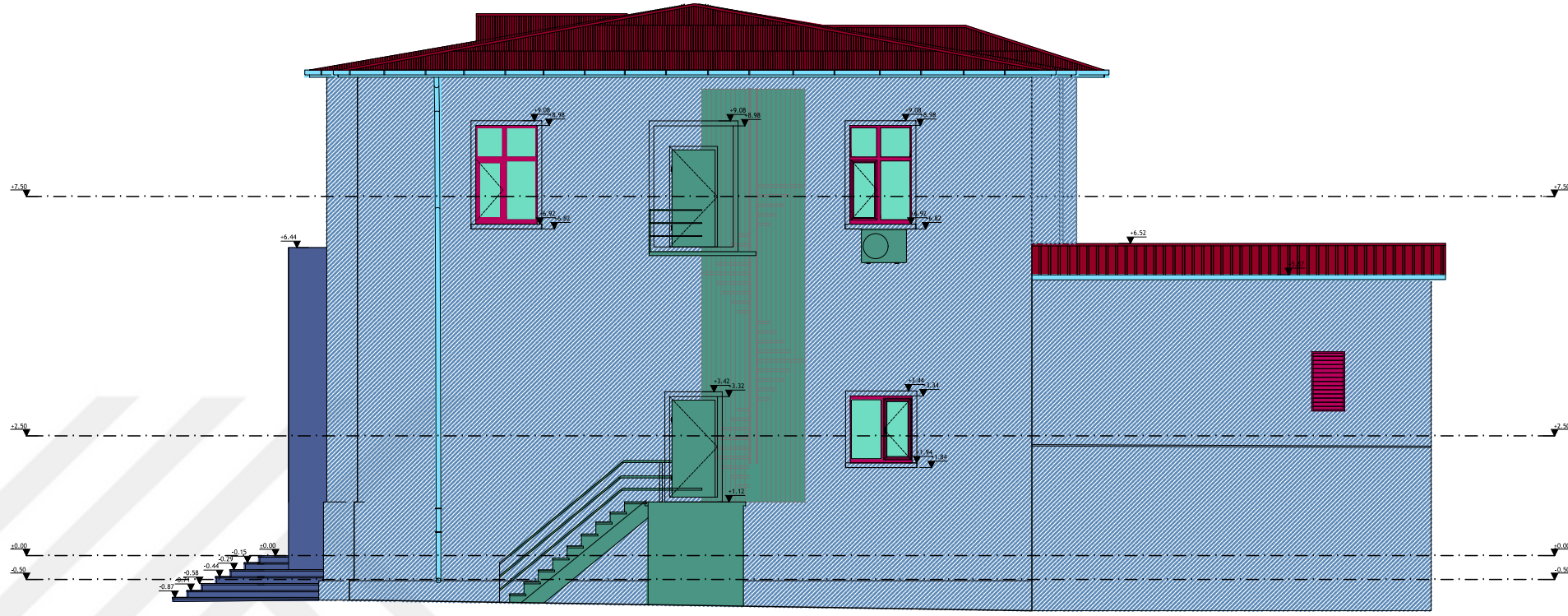
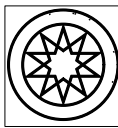
- TAŞ
- MUHDES TUĞLA
- AHŞAP
- BETON
- SERAMİK
- KAROMOZAIK
- MERMER
- ALÜMİNYUM
- PVC
- METAL
- ONDÜLİN KAPLAMA
- CAM
- BOYA

HAZİRAN, 2018

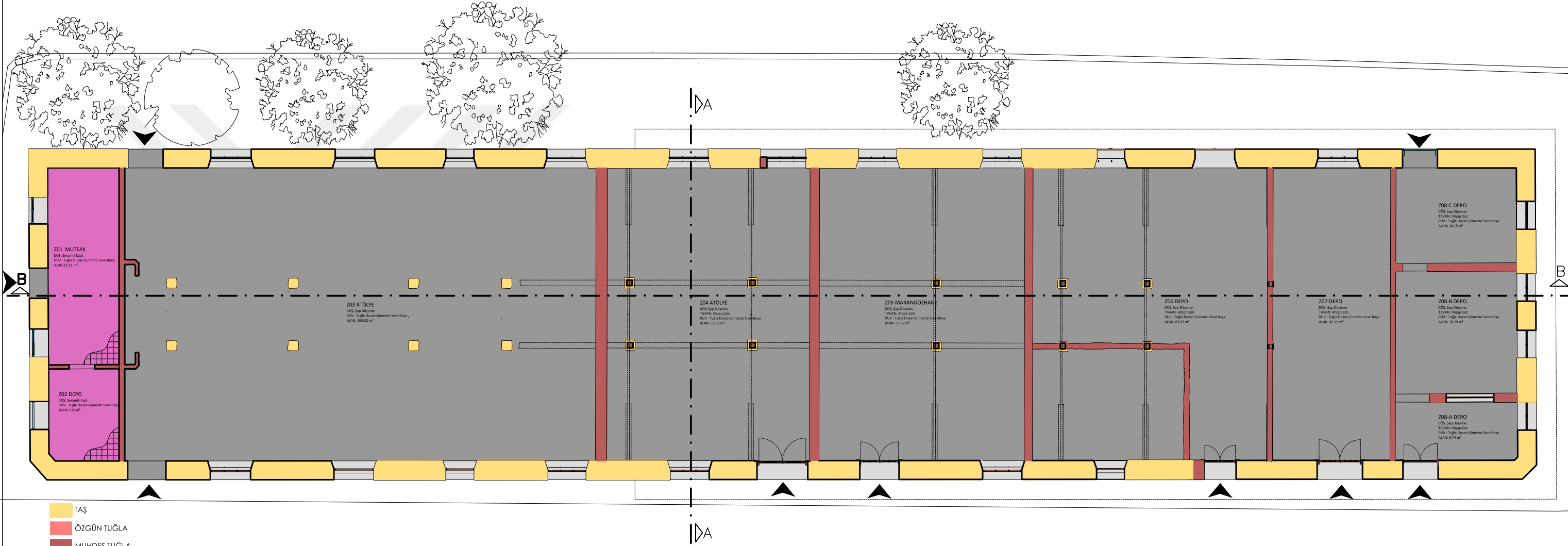
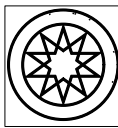
- TAŞ
- MUHDES TUĞLA
- AHŞAP
- BETON
- SERAMİK
- KAROMOZAİK
- MERMER
- ALÜMİNYUM
- PVC
- METAL
- ONDÜLİN KAPLAMA
- CAM
- BOYA

HAZİRAN, 2018

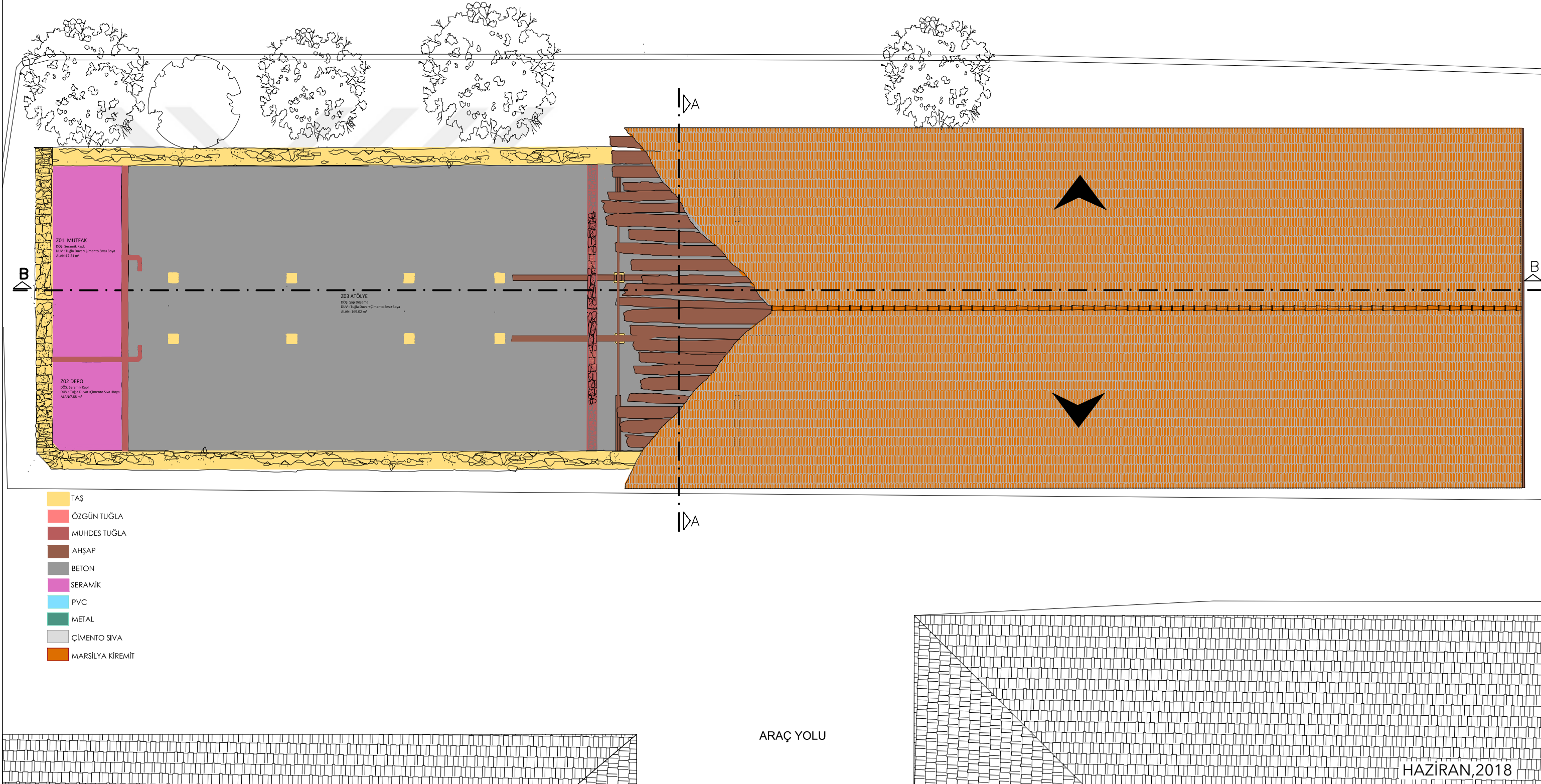
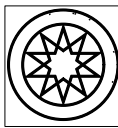

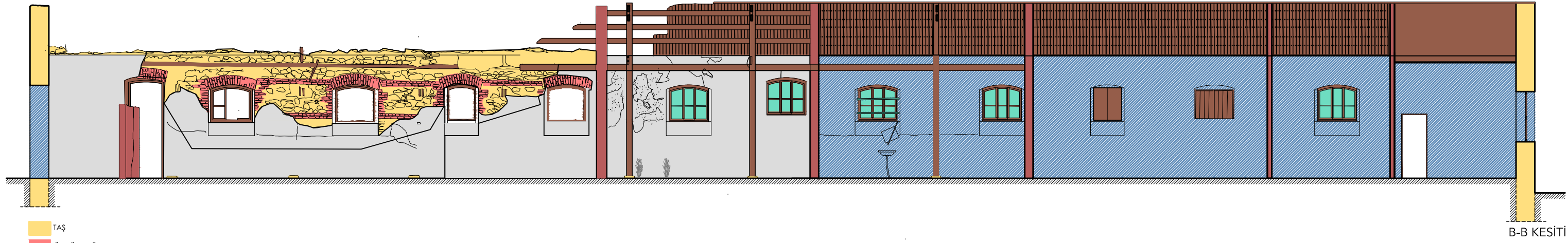
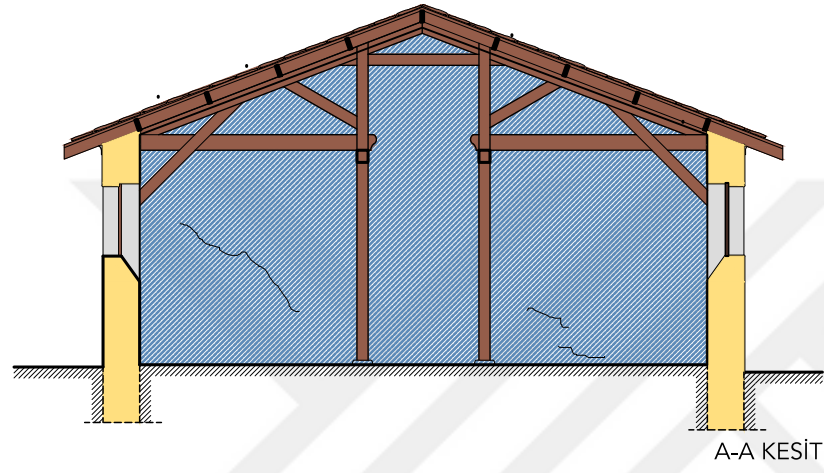
- TAŞ
- MUHDES TUĞLA
- AHŞAP
- BETON
- SERAMİK
- KAROMOZAİK
- MERMER
- ALÜMİNYUM
- PVC
- METAL
- ONDÜLİN KAPLAMA
- CAM
- BOYA

HAZİRAN,2018

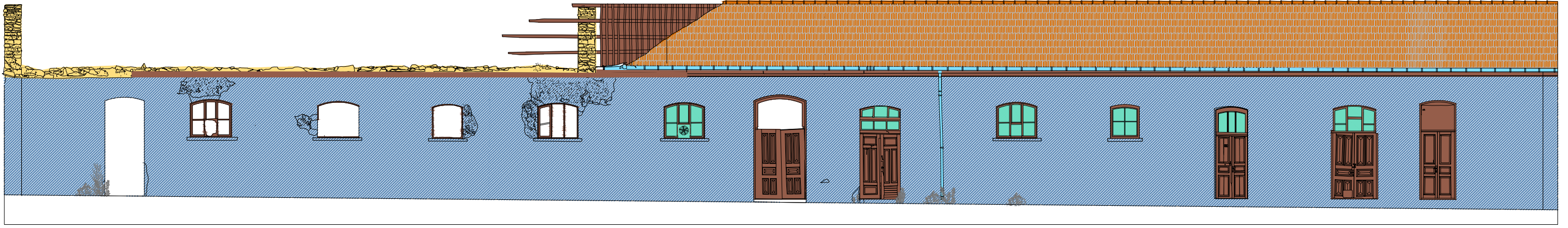
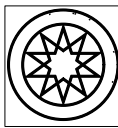
- TAŞ
- ÖZGÜN TUĞLA
- MUHDES TUĞLA
- AHŞAP
- BETON
- SERAMİK
- PVC
- METAL
- ÇİMENTO SIVA
- MARŞİLYA KİREMİT

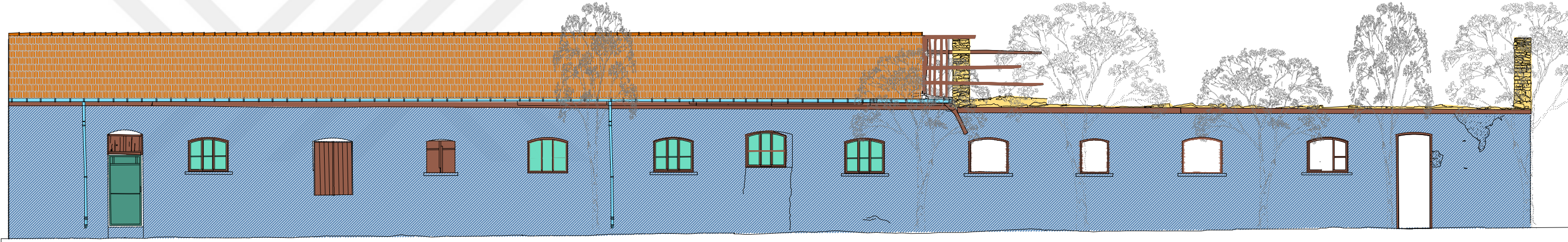

- TAŞ
- ÖZGÜN TUĞLA
- MUHDES TUĞLA
- AHŞAP
- BETON
- SERAMİK
- PVC
- METAL
- ÇİMENTO SIVA
- MARSİLYA KİREMIT
- BOYA
- CAM

HAZİRAN,2018

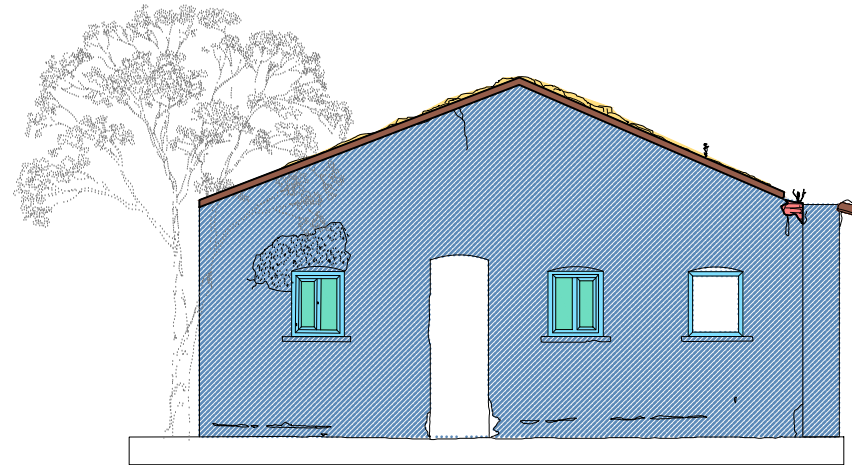

GÜNEYDOĞU CEPHESİ

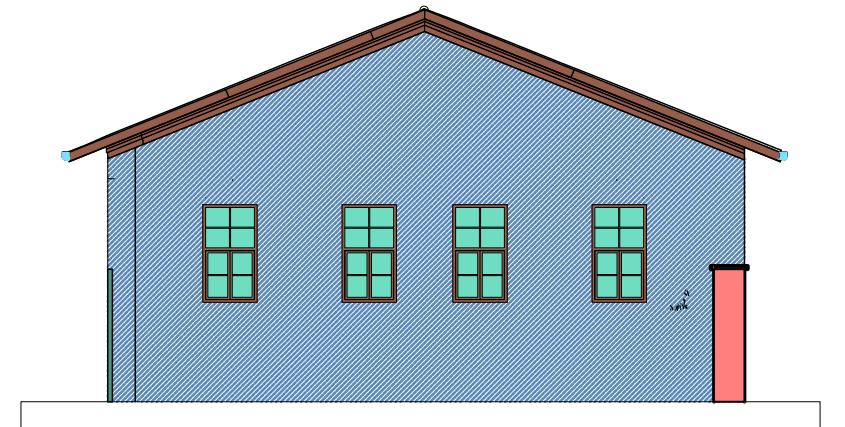

KUZEYBATI CEPHESİ

- TAŞ
- ÖZGÜN TUĞLA
- MUHDES TUĞLA
- AHŞAP
- BETON
- SERAMİK
- PVC
- METAL
- ÇİMENTO SIVA
- MARSİLYA KİREMIT
- BOYA
- CAM

GÜNEYBATI CEPHESİ

KUZEYDOĞU CEPHESİ

HAZİRAN, 2018

RÖLÖVE

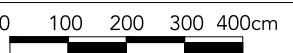

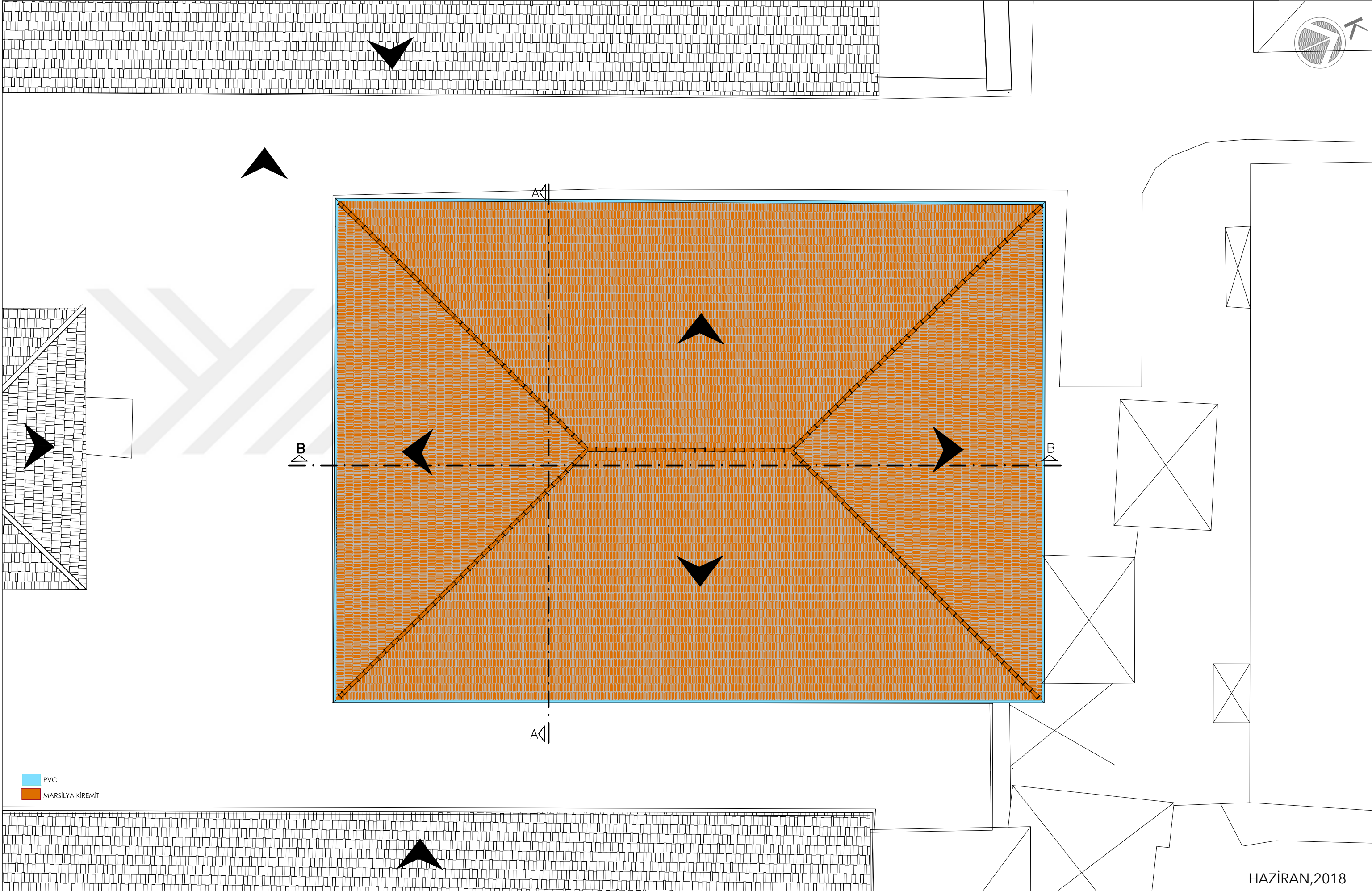
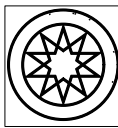
TAŞ	DÖKME MOZAIK
ÖZGÜN TUĞLA	KAROMOZAIK
MUHDEŞ TUĞLA	BOYA
AHŞAP	
BETON	
SERAMİK	
PVC	
METAL	
ÇİMENTO SIVA	
MARŞILYA KİREMIT	

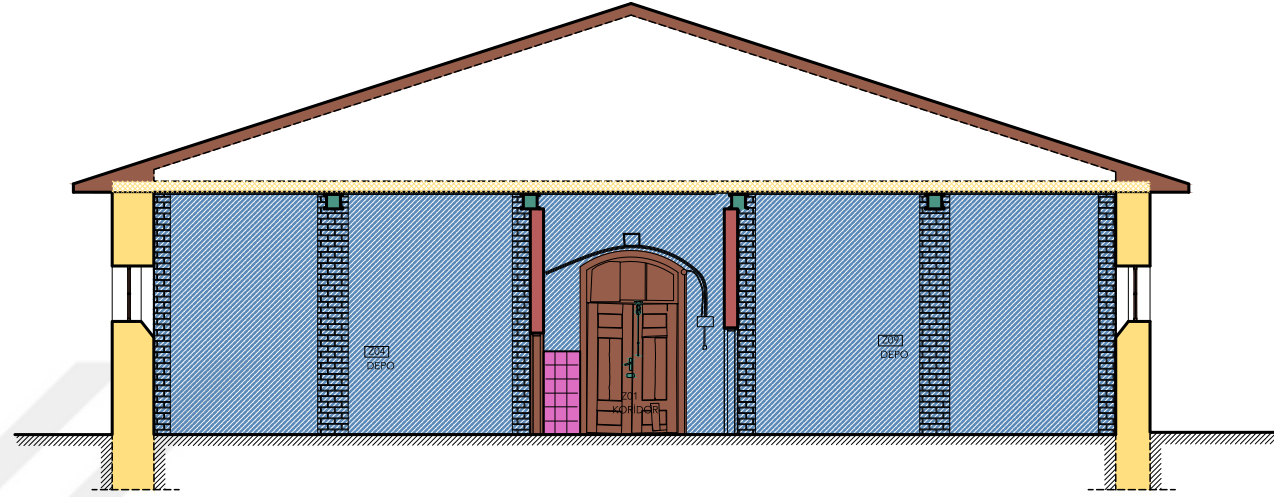
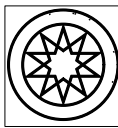
TEZ DANIŞMANI: Prof.Dr.Zeynep Gül ÜNAL
HAZIRLAYAN: Mimar Sümeyye GİDER

MALZEME ANALİZİ - 3 NOLU YAPI (AMBAR BİNASI) - ZEMİN KAT (+2.20 KOTU) PLANI

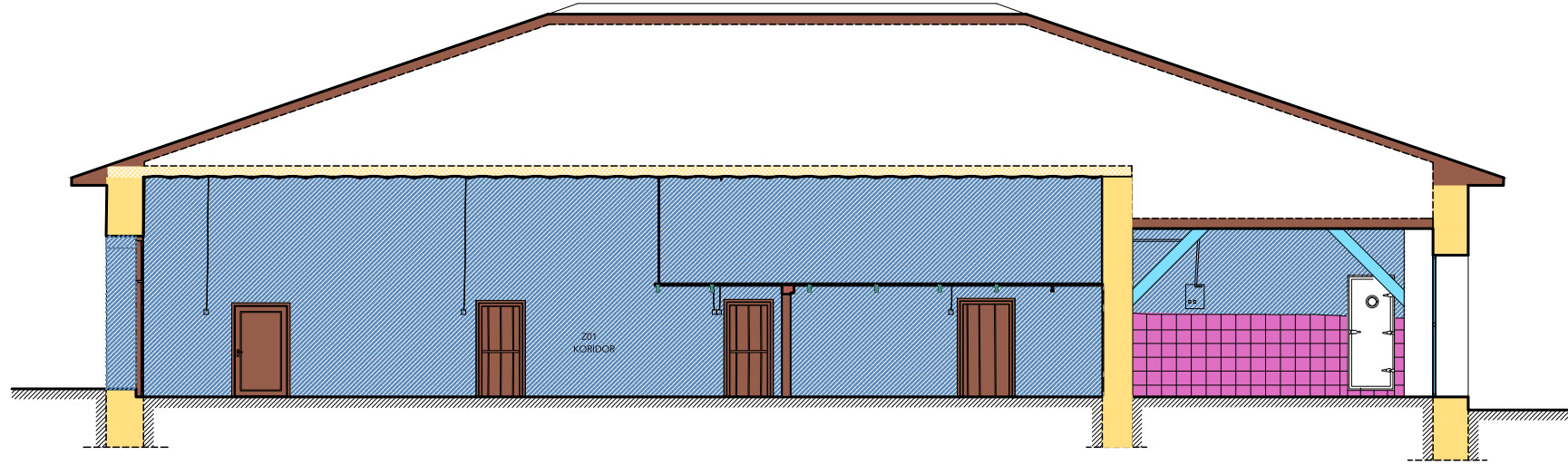
HAZİRAN, 2018

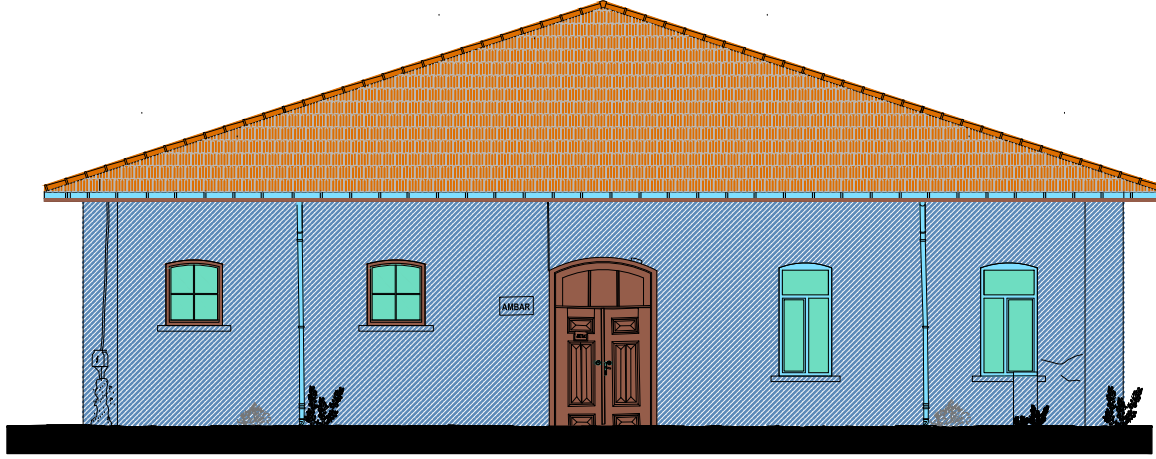
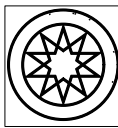
A-A KESİTİ

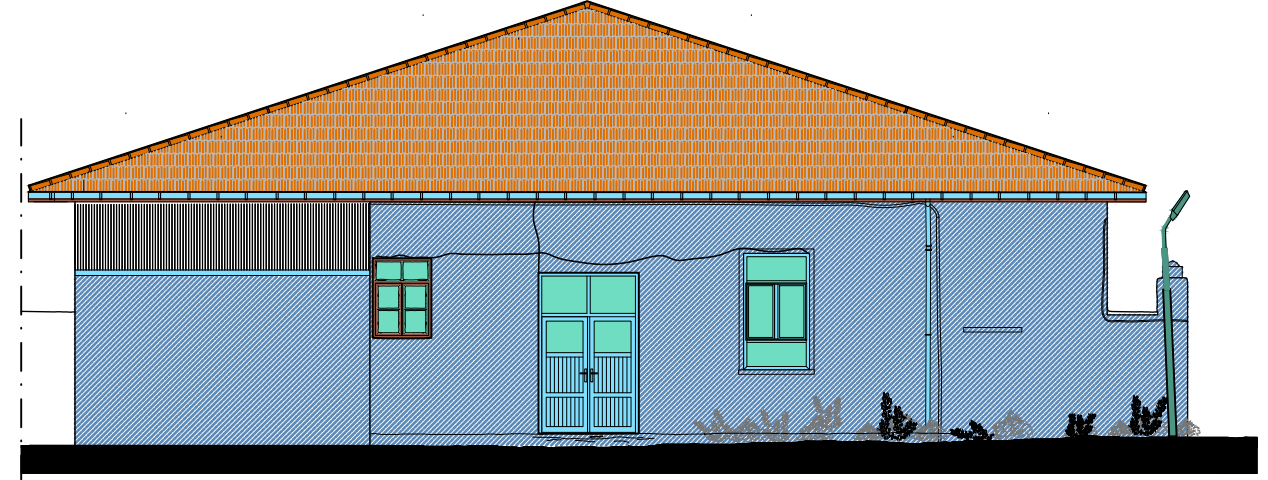
B-B KESİTİ

- TAŞ
- ÖZGÜN TUĞLA
- MUHDES TUĞLA
- AHŞAP
- BETON
- SERAMİK
- PVC
- METAL
- ÇİMENTO SIVA
- MARSİLYA KİREMİT
- DÖKME MOZAIK
- KAROMOZAIK
- BOYA
- VOLTA DÖŞEME

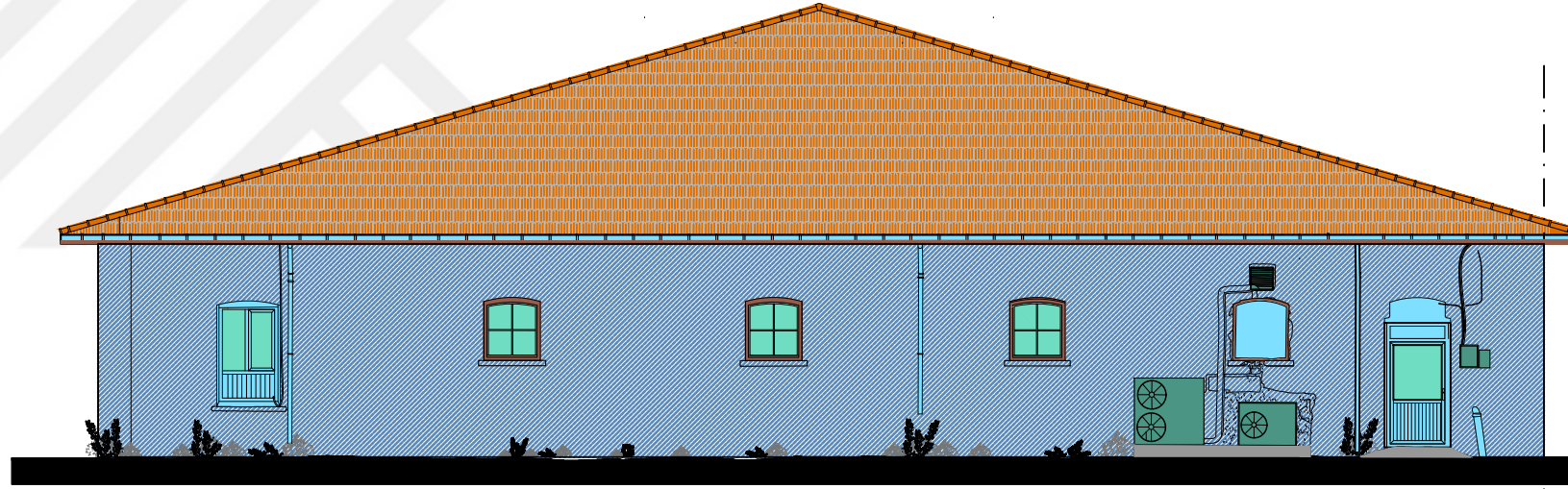
HAZİRAN,2018

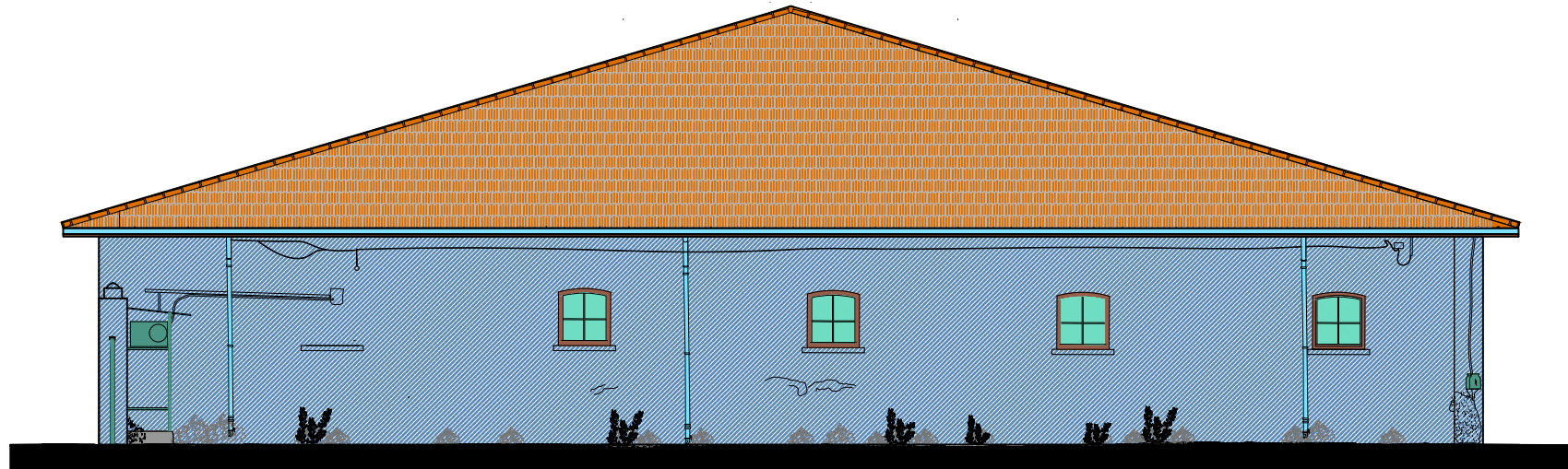
GÜNEYBATI CEPHESİ

KUZEYDOĞU CEPHESİ

GÜNEYDOĞU CEPHESİ

KUZEYBATI CEPHESİ

- TAŞ
- ÖZGÜN TUĞLA
- MUHDES TUĞLA
- AHŞAP
- BETON
- SERAMİK
- PVC
- METAL
- ÇİMENTO SIVA
- MARSILYA KİREMİT
- DÖKME MOZAIK
- KAROMOZAIK
- BOYA
- CAM

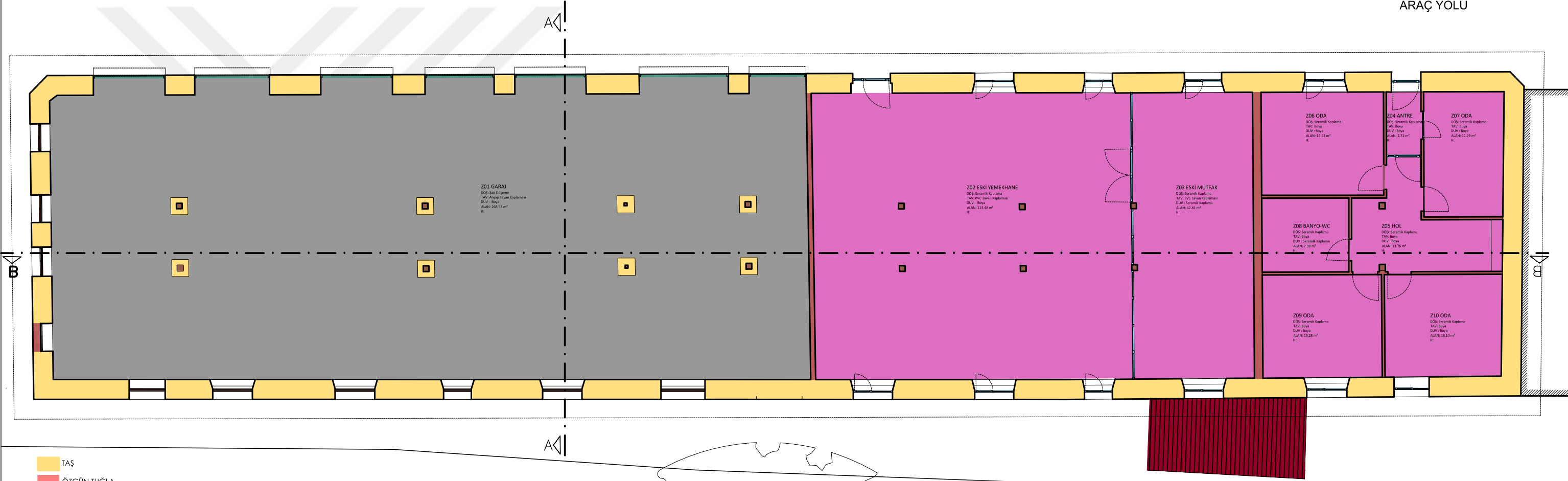
HAZİRAN, 2018

ARAÇ YOLU

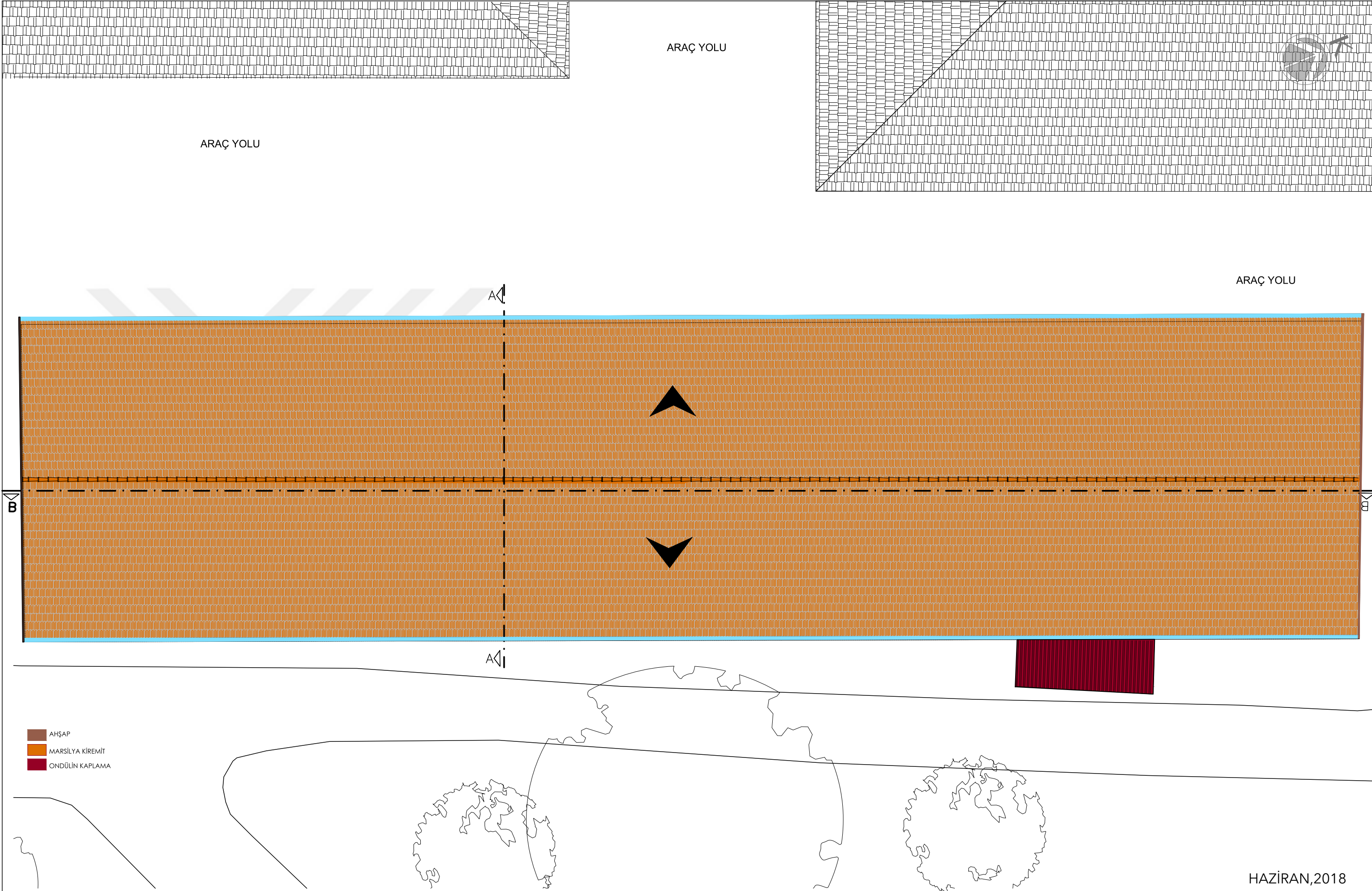
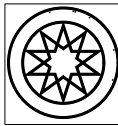
ARAÇ YOLU

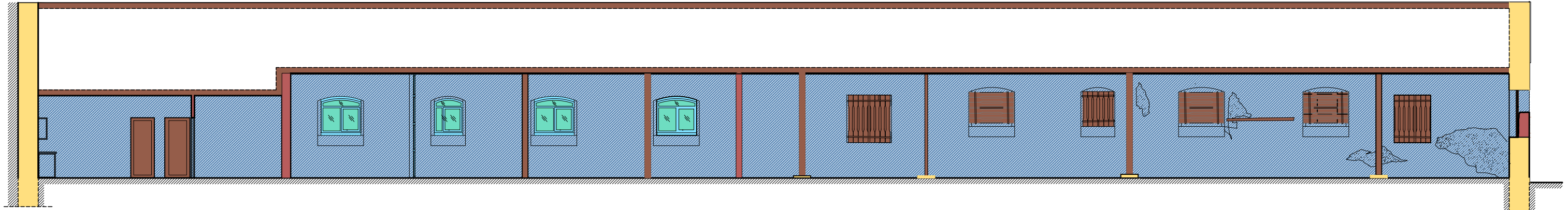
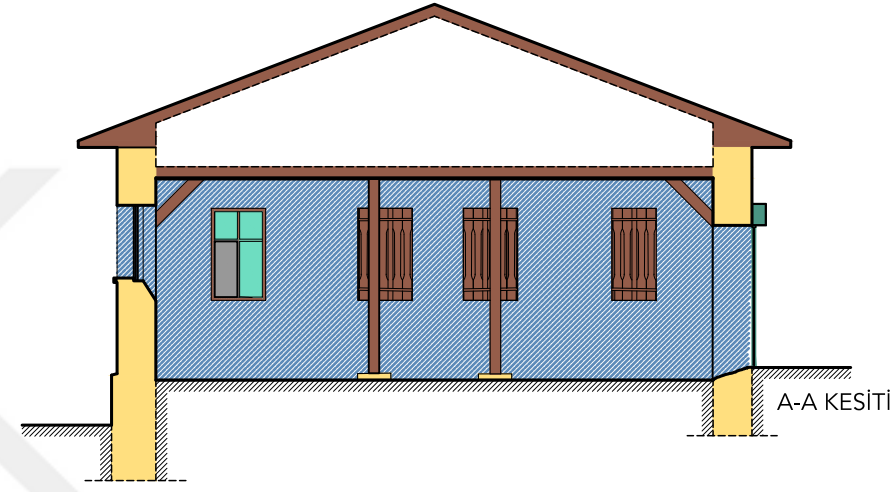
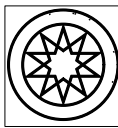
ARAÇ YOLU

- TAŞ
- ÖZGÜN TUĞLA
- MUHDES TUĞLA
- AHŞAP
- BETON
- SERAMİK
- PVC
- METAL
- ÇİMENTO SIVA
- ONDUĞUN KAPLAMA
- DÖKME MOZAIK
- KAROMOZAIK
- BOYA

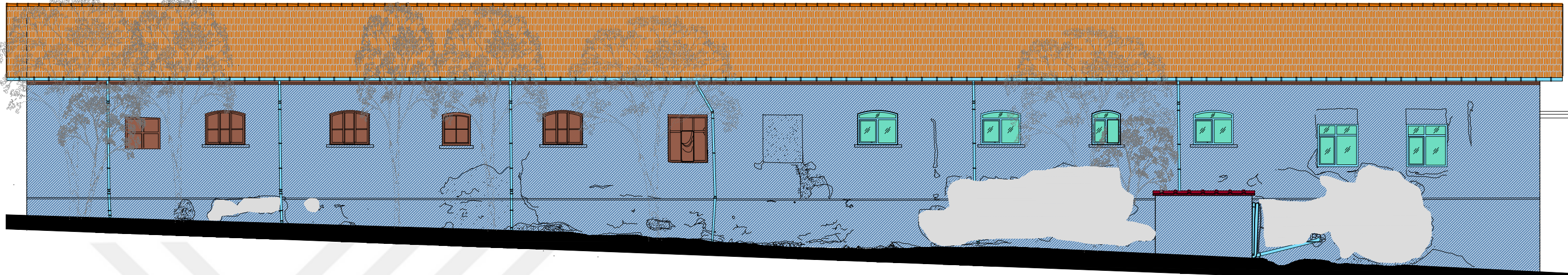
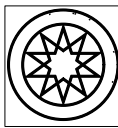
HAZİRAN, 2018

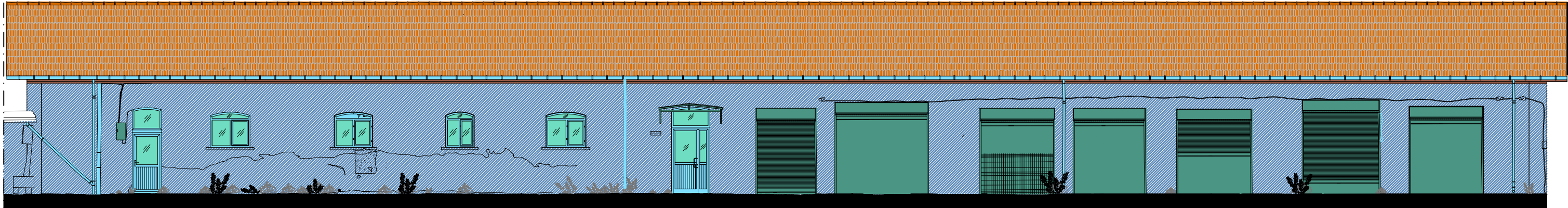

- TAŞ
- MUHDES TUĞLA
- AHŞAP
- BİRİKET
- BETON
- PVC
- METAL
- CAM
- BOYA
- ONDÜLİN KAPLAMA

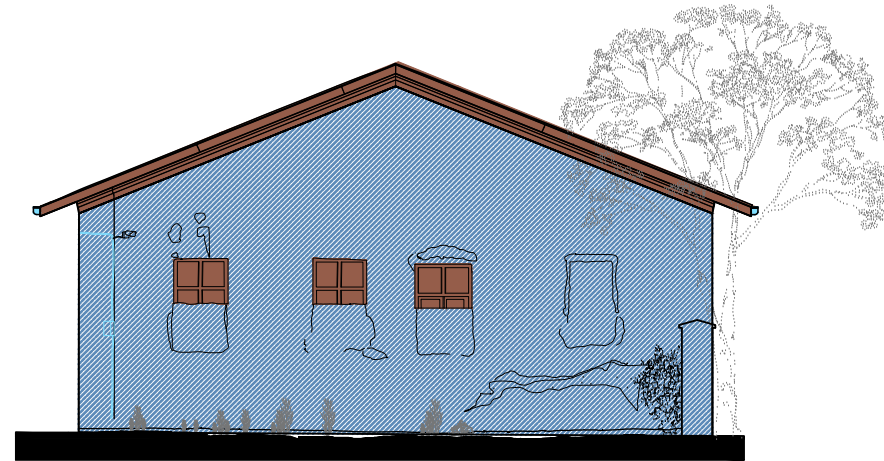
HAZİRAN,2018

GÜNEYDOĞU CEPHESİ

KUZEYBATI CEPHESİ

GÜNEYBATI CEPHESİ

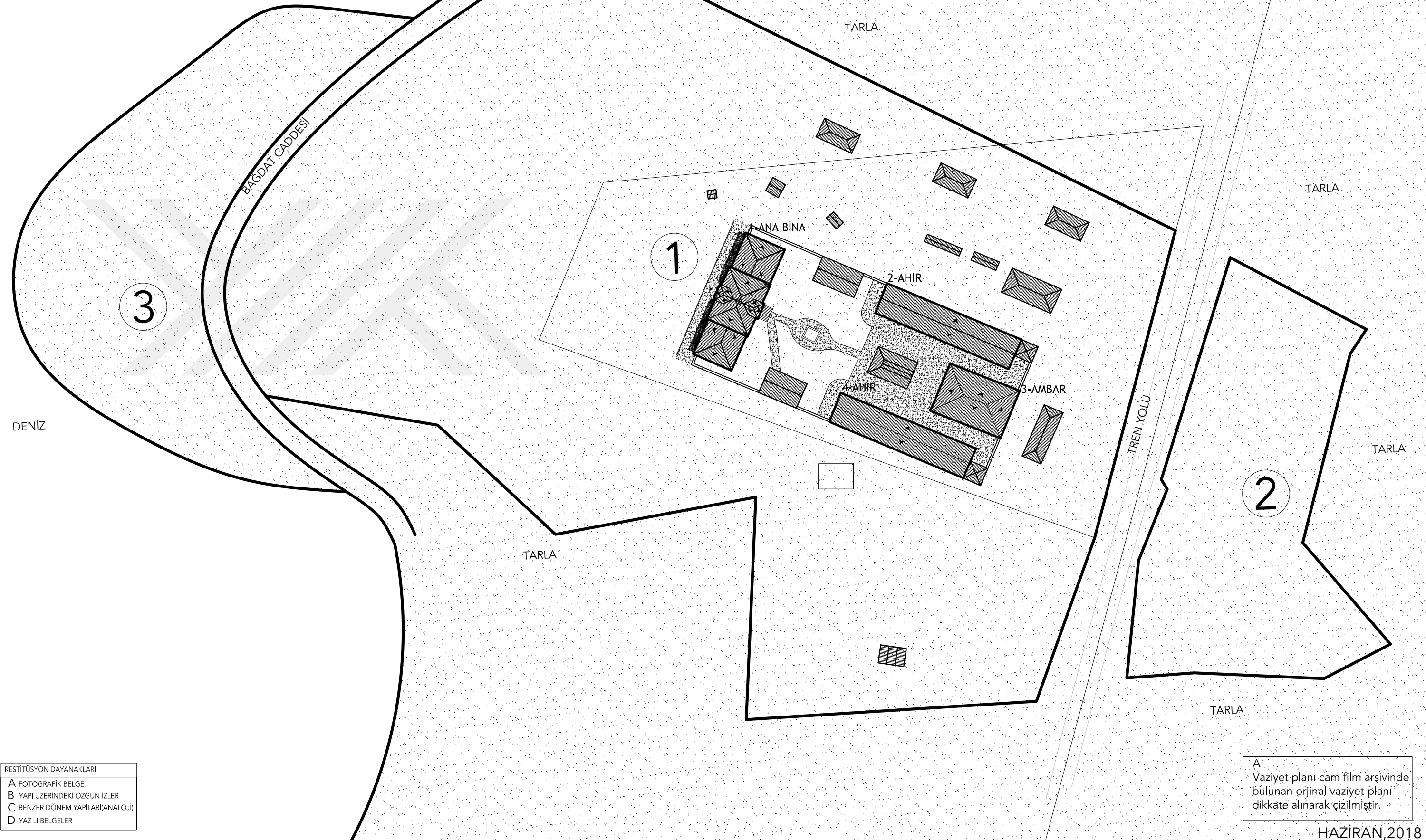
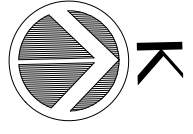
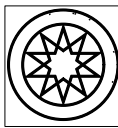
- TAŞ
- MUHDES TUĞLA
- AHŞAP
- BRIKET
- BETON
- PVC
- METAL
- CAM
- BOYA
- MARŞİLYA KİREMİT
- ONDÜLİN KAPLAMA
- ÇİMENTO SIVA

HAZİRAN, 2018

EK-D

RESTİTÜSYON

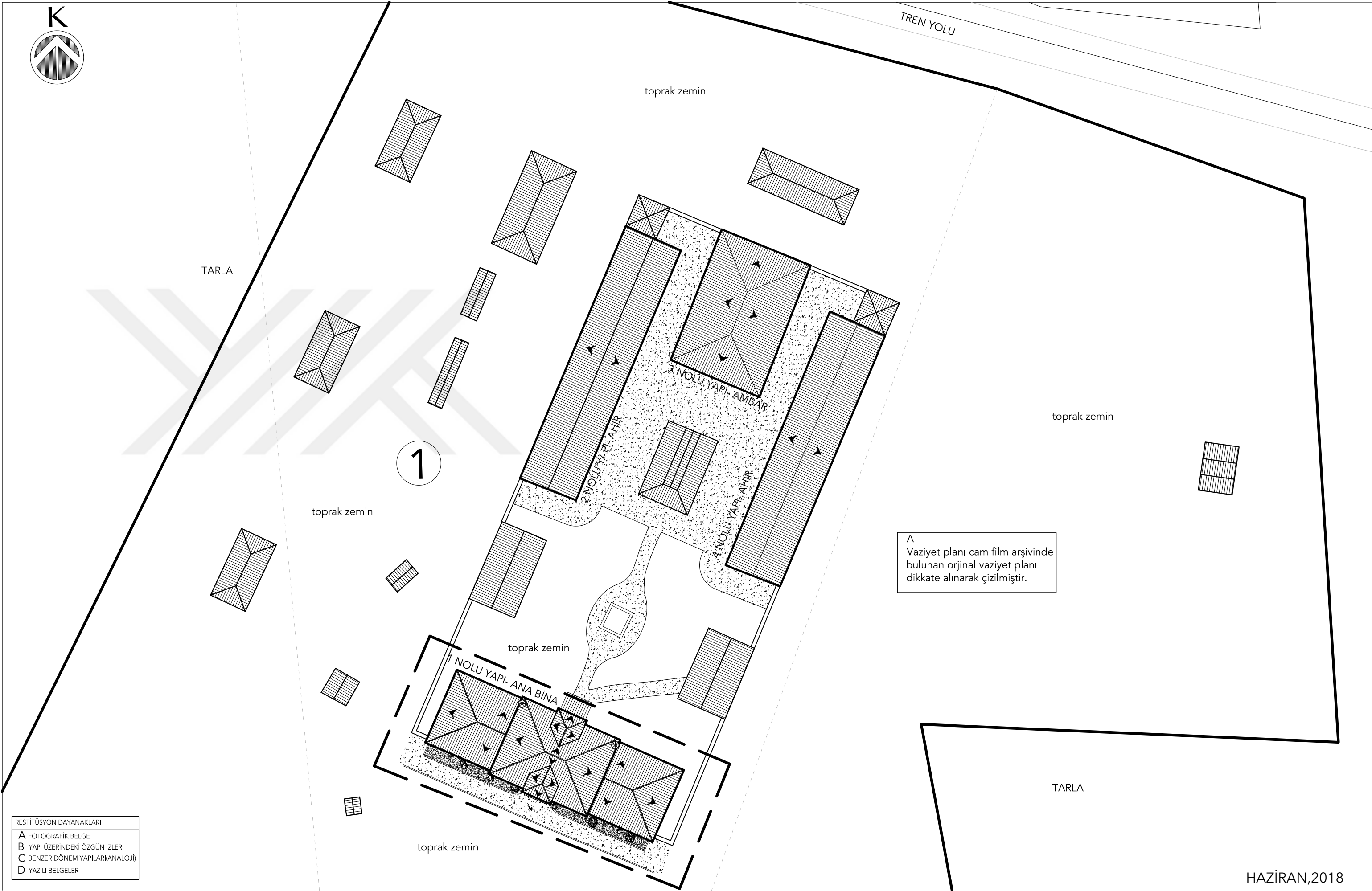

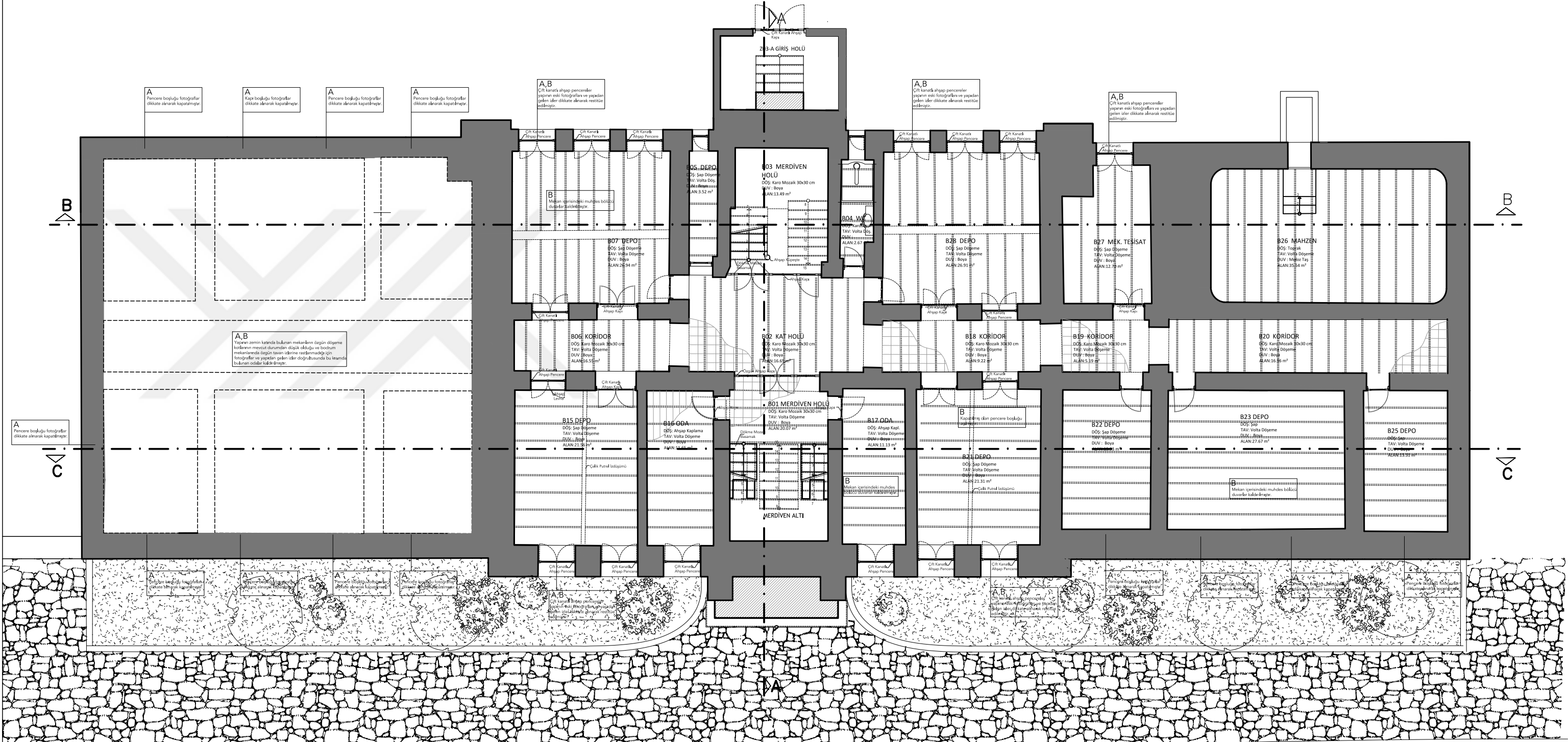
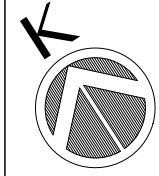
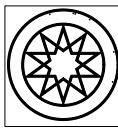
RESTİTÜSYON DAYANAKLARI	
A	FOTOGRAFİK BELGE
B	YAPI ÜZERİNDEKİ ÖZGÜN İZLER
C	BENZER DÖNEM YAPILARI(ANALOJİ)
D	YAZILI BELGELER

A
Vaziyet planı cam film arşivinde
bulunan orijinal vaziyet planı
dikkate alınarak çizilmiştir.

HAZİRAN, 2018

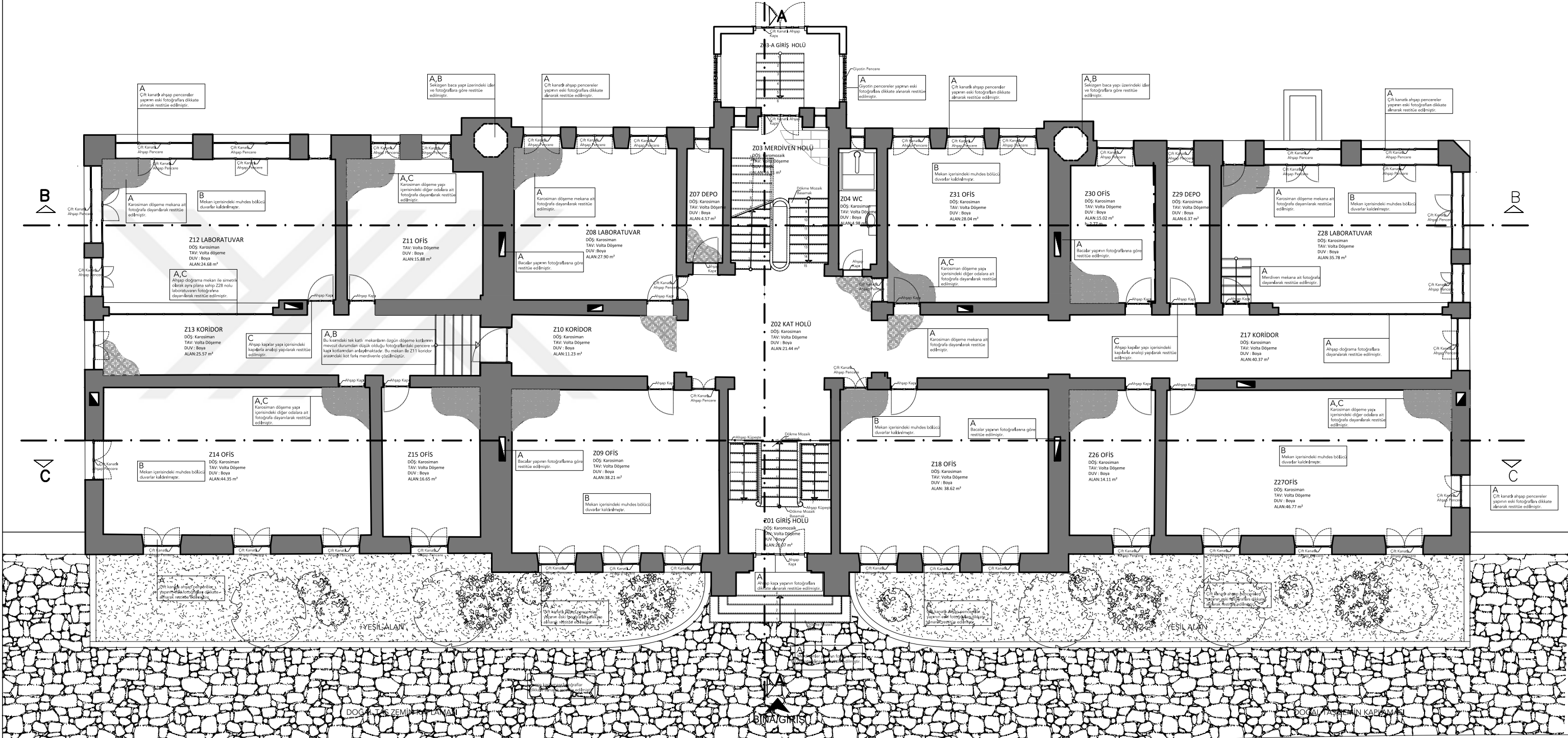
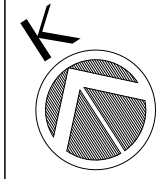
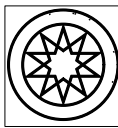

RESTİTÜSYON DAYANAKLARI	
A	FOTOGRAFİK BELGE
B	YAPI ÜZERİNDEKİ ÖZGÜN İZLER
C	BENZER DÖNEM YAPILARI(ANALOJİ)
D	YAZILI BELGELER

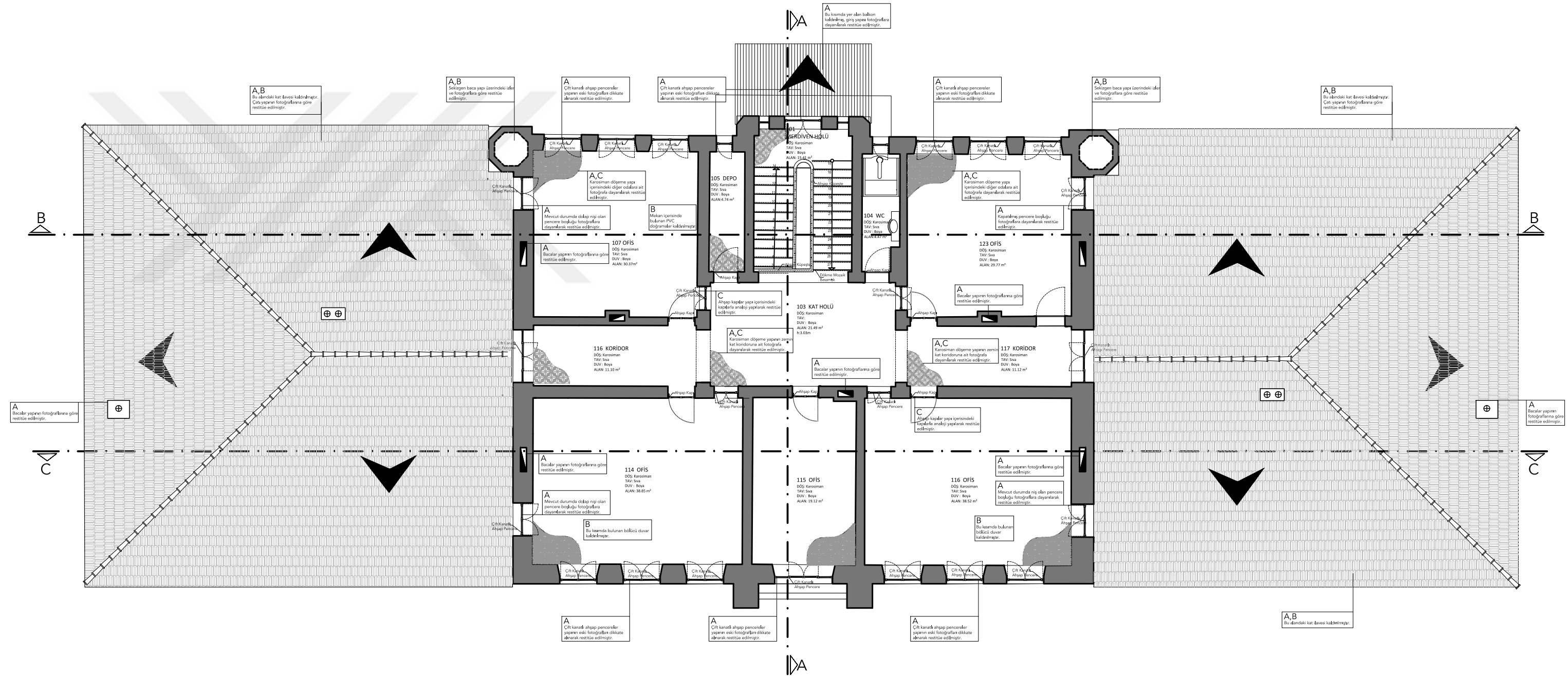
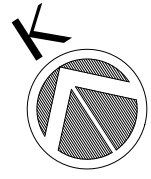
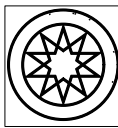

RESTİTÜSYON DAYANAKLARI
A FOTOGRAFİK BELGE
B YAPI ÜZERİNDEKİ ÖZGÜN İZLER
C BENZER DÖNEM-YAPILARI(ANALOJİ)
D YAZILI BELGELER

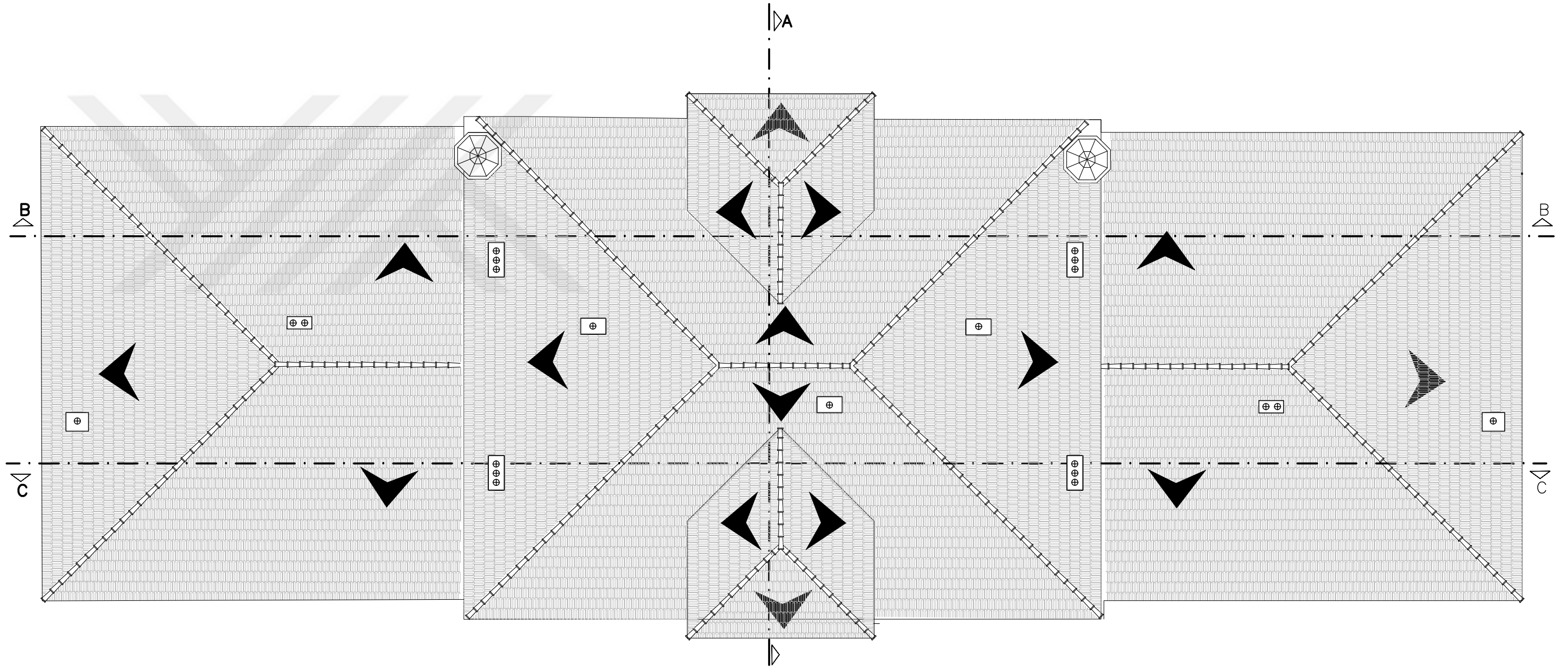
HAZİRAN, 2018

RESTİTÜSYON DAYANAKLARI	
A	FOTOGRAFİK BELGE
B	YAPI ÜZERİNDEKİ ÖZGÜN İZLER
C	BENZER DÖNEM YAPILARI(ANALOU)
D	YAZILI BELGELER

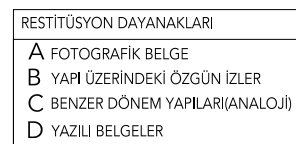
RESTİTÜSYON DAYANAKLARI	
A	FOTOGRAFİK BELGE
B	YAPI ÜZERİNDEKİ ÖZGÜN İZLER
C	BENZER DÖNEM YAPILARI(ANALUJİ)
D	YAZILI BELGELER

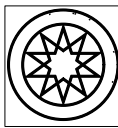
RESTİTÜSYON DAYANAKLARI	
A	FOTOGRAFİK BELGE
B	YAPI ÜZERİNDEKİ ÖZGÜN İZLER
C	BENZER DÖNEM YAPILARI(ANALOJİ)
D	YAZILI BELGELER

RESTİTÜSYON

TEZ DANIŞMANI: Prof.Dr.Zeynep Gül ÜNAL
HAZIRLAYAN: Mimar Sümeyye GİDER

RESTİTÜSYON DAYANAKLARI

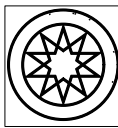
- A FOTOGRAFİK BELGE
- B YAPI ÜZERİNDEKİ ÖZGÜN İZLER
- C BENZER DÖNEM YAPILARI(ANALOJİ)
- D YAZILI BELGELER

HAZİRAN,2018

TEZ DANIŞMANI: Prof.Dr.Zeynep Gül ÜNAL
HAZIRLAYAN: Mimar Sümeyye GİDER

1 NOLU YAPI ANA BİNA - B-B KESİTİ

0 100 200 300 400cm

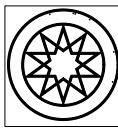
RESTİTÜSYON DAYANAKLARI
A FOTOGRAFİK BELGE
B YAPI ÜZERİNDEKİ ÖZGÜN İZLER
C BENZER DÖNEM YAPILARI(ANALOJİ)
D YAZILI BELGELER

HAZİRAN, 2018

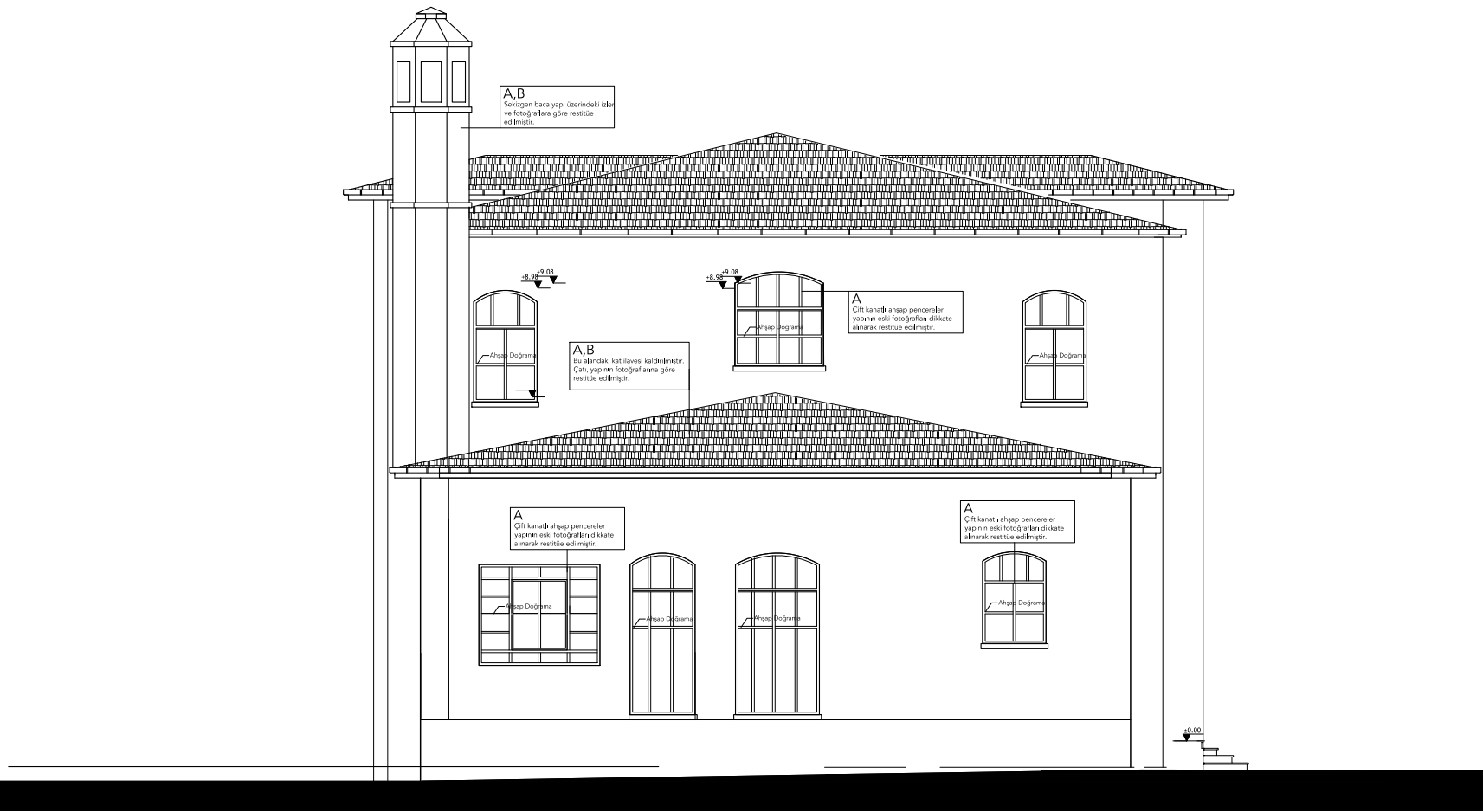
RESTİTÜSYON

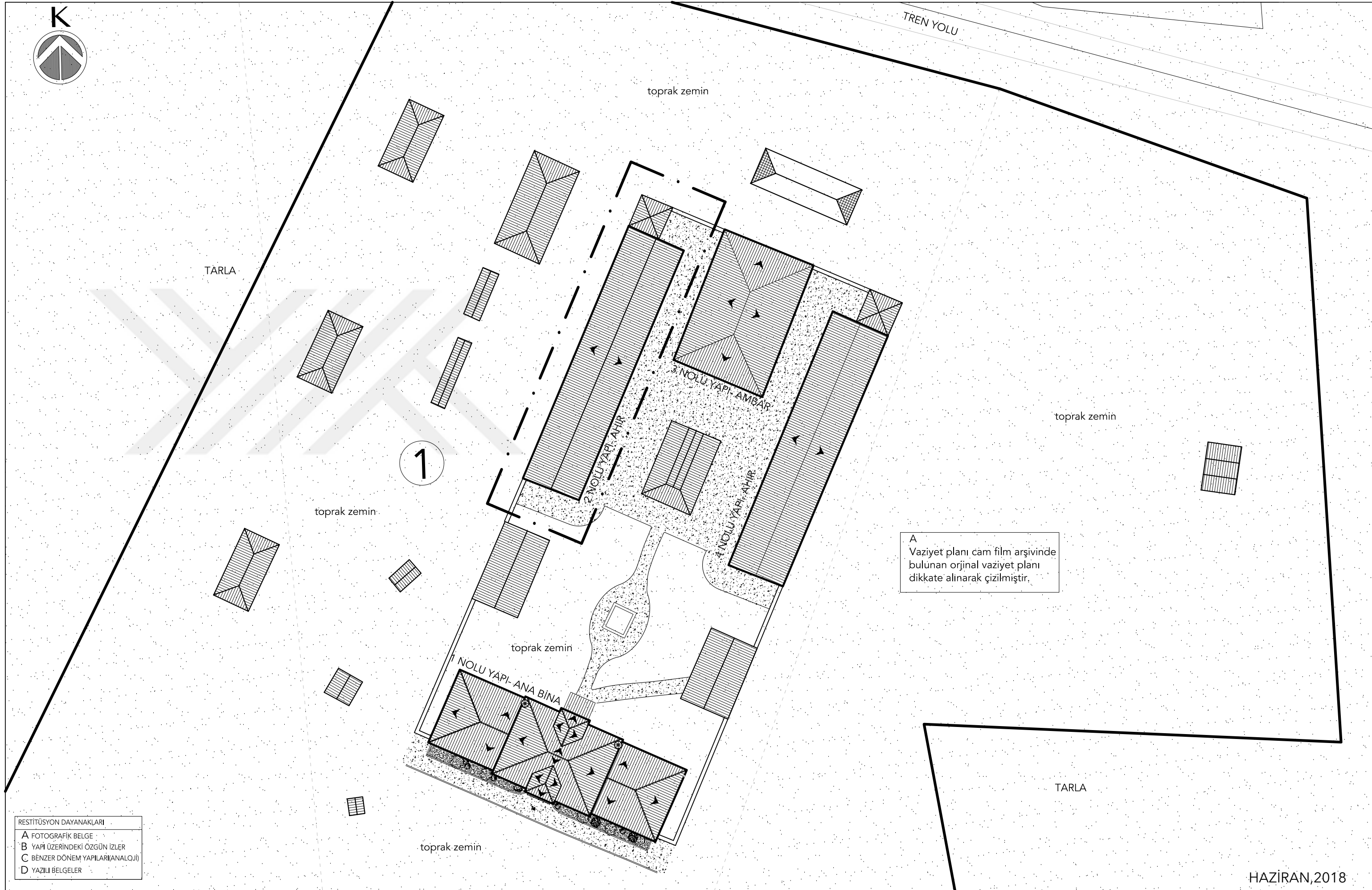
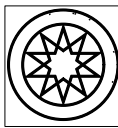

RESTİTÜSYON

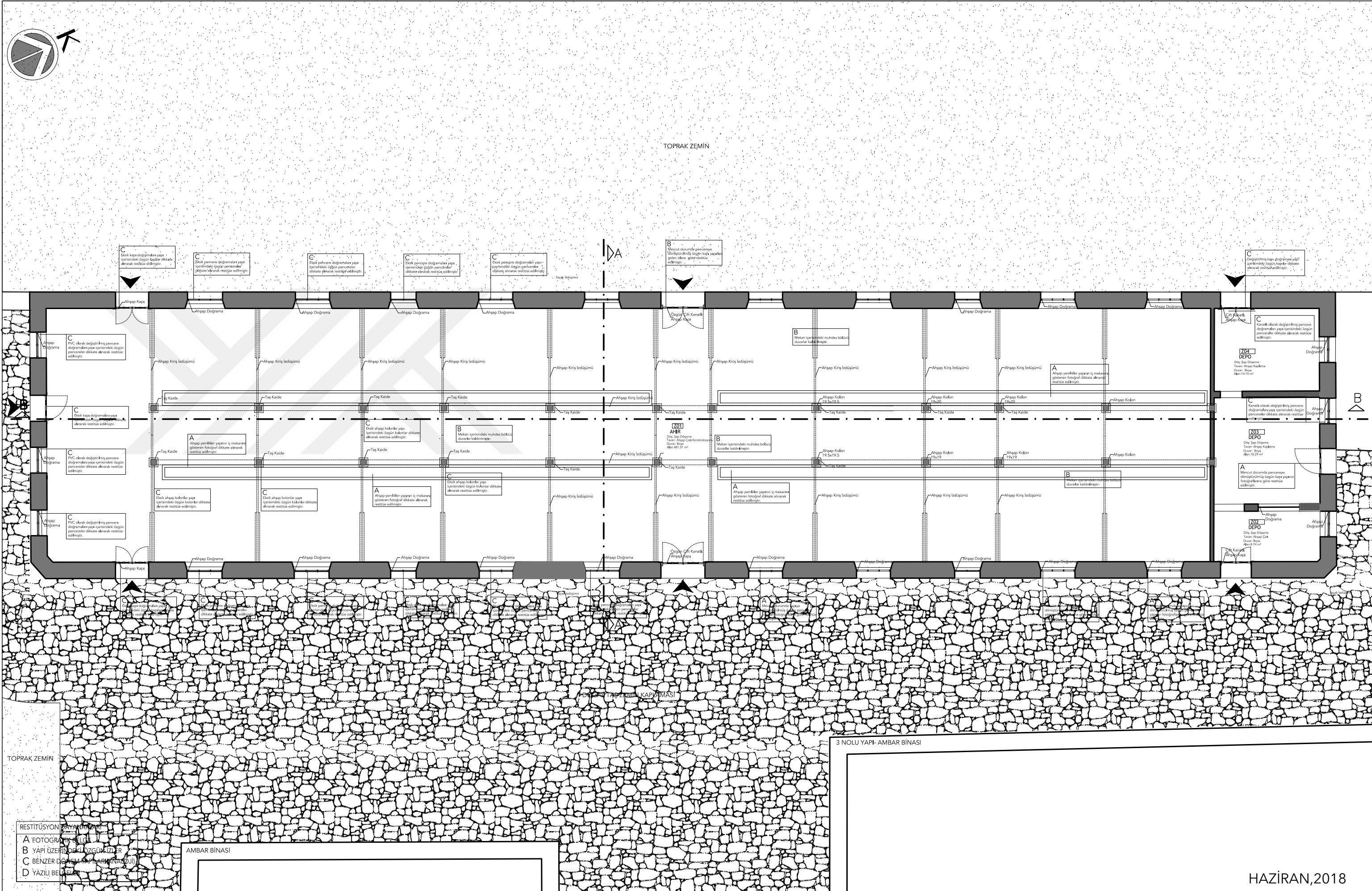

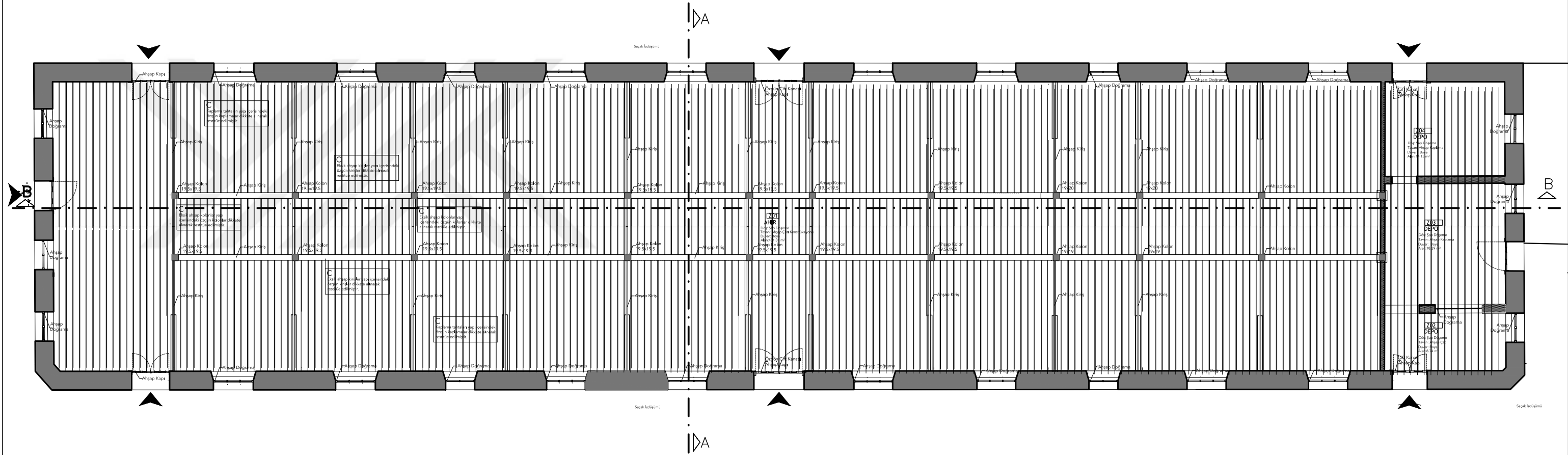
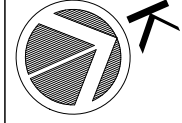
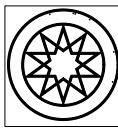
TEZ DANIŞMANI: Prof.Dr.Zeynep Gül ÜNAL
HAZIRLAYAN: Mimar Sümeyye GİDER

0 100 200 300 400cm

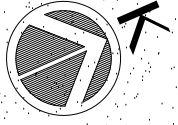
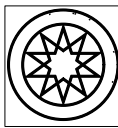

VAZİYET PLANI

HAZİRAN, 2018

A,B
Çatının yapıda ya da oluştuğu
kısımların plan ve kesit çizimlerinde
doğrultusunda restitüsyon edilmiştir.

A

Mandıra Kiremit Çatı Ortağı

Mandıra Kiremit Çatı Ortağı

B

B

TOPRAK ZEMİN

RESTİTÜSYON YAYINLARI
A FOTOGRAFİK ÇİZİM
B YAPI ÜZERİNDEKİ ÖZGÜLLER
C BENZER DÖNEM YAPILARININ
D YAZILI BELGELER

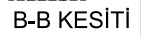
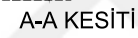
AMBAR BİNASI

3 NOLU YAPI - AMBAR BİNASI

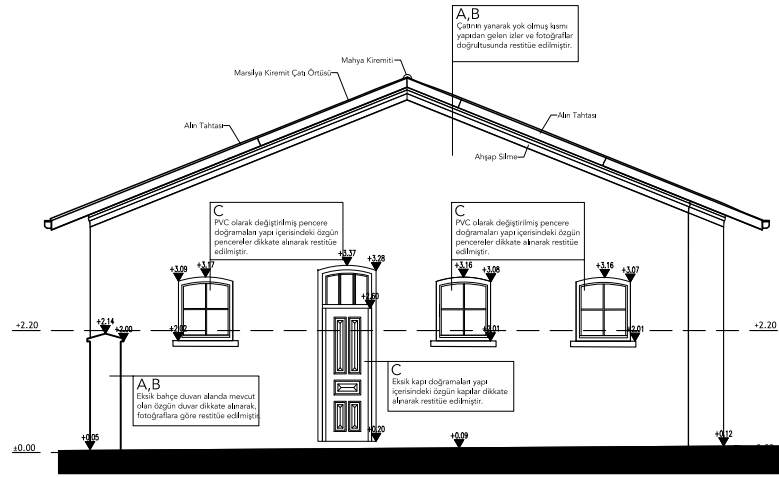
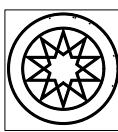
HAZİRAN, 2018

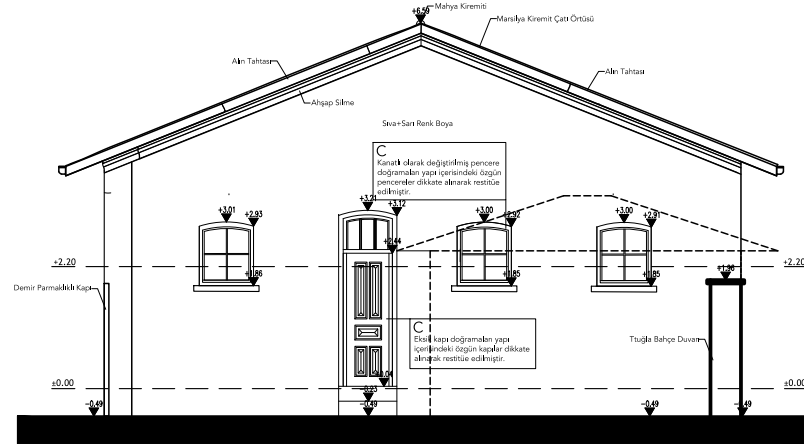
RESTİTÜSYON

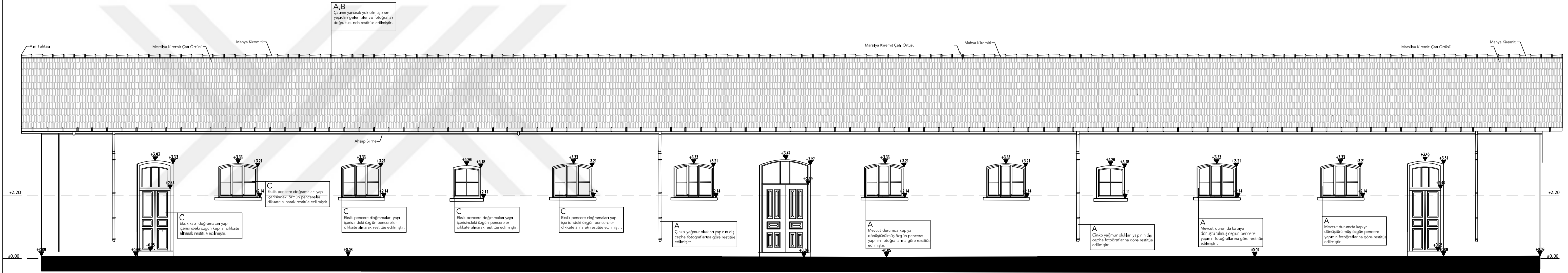
TEZ DANIŞMANI: Prof.Dr.Zeynep Gül ÜNAL
HAZIRLAYAN: Mimar Sümeyye GİDER

GÜNEYBATI CEPHESİ

KUZEYDOĞU CEPHESİ

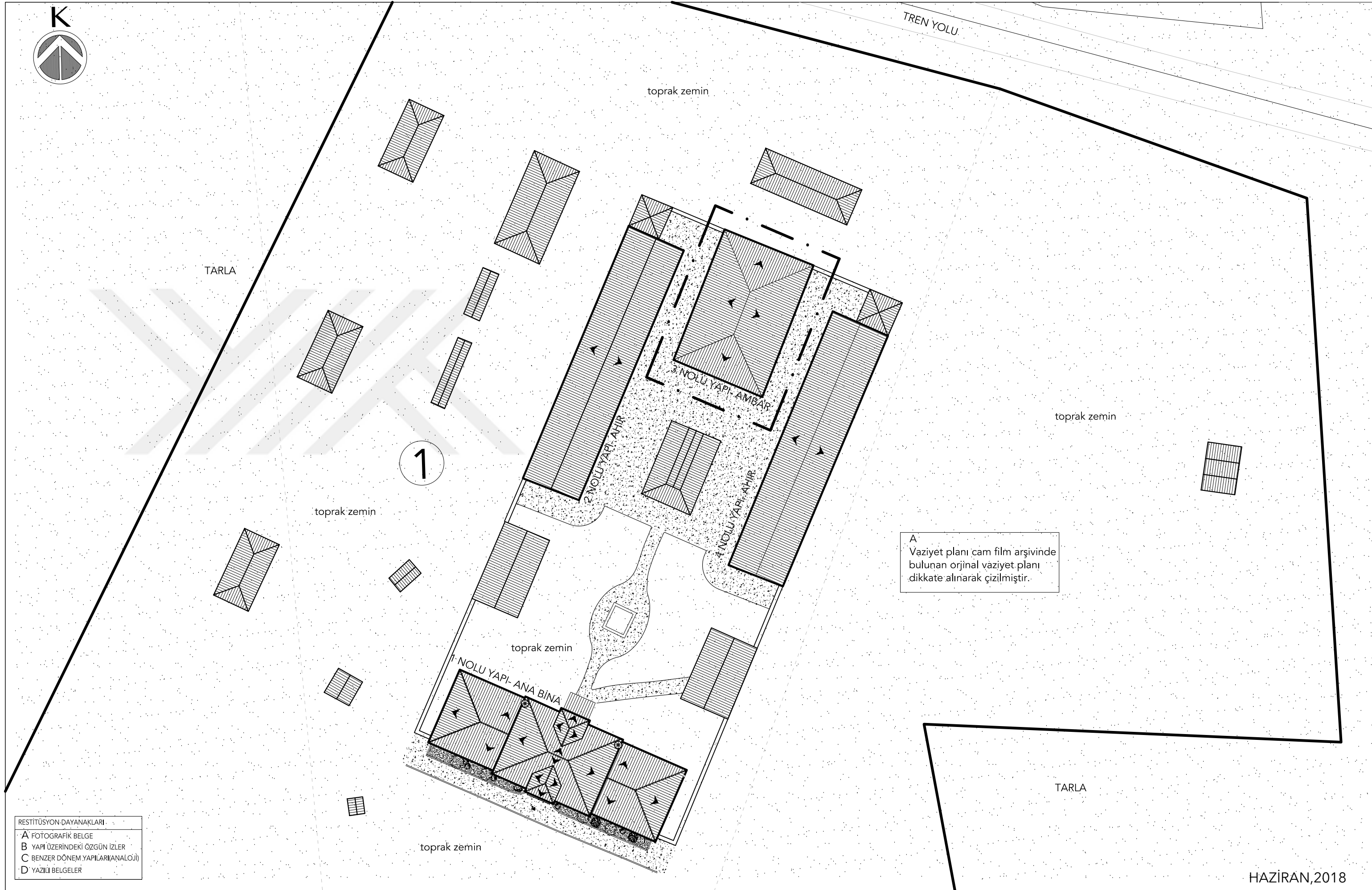
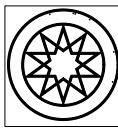

GÜNEYDOĞU CEPHESİ

RESTİTÜSYON DAYANAKLARI

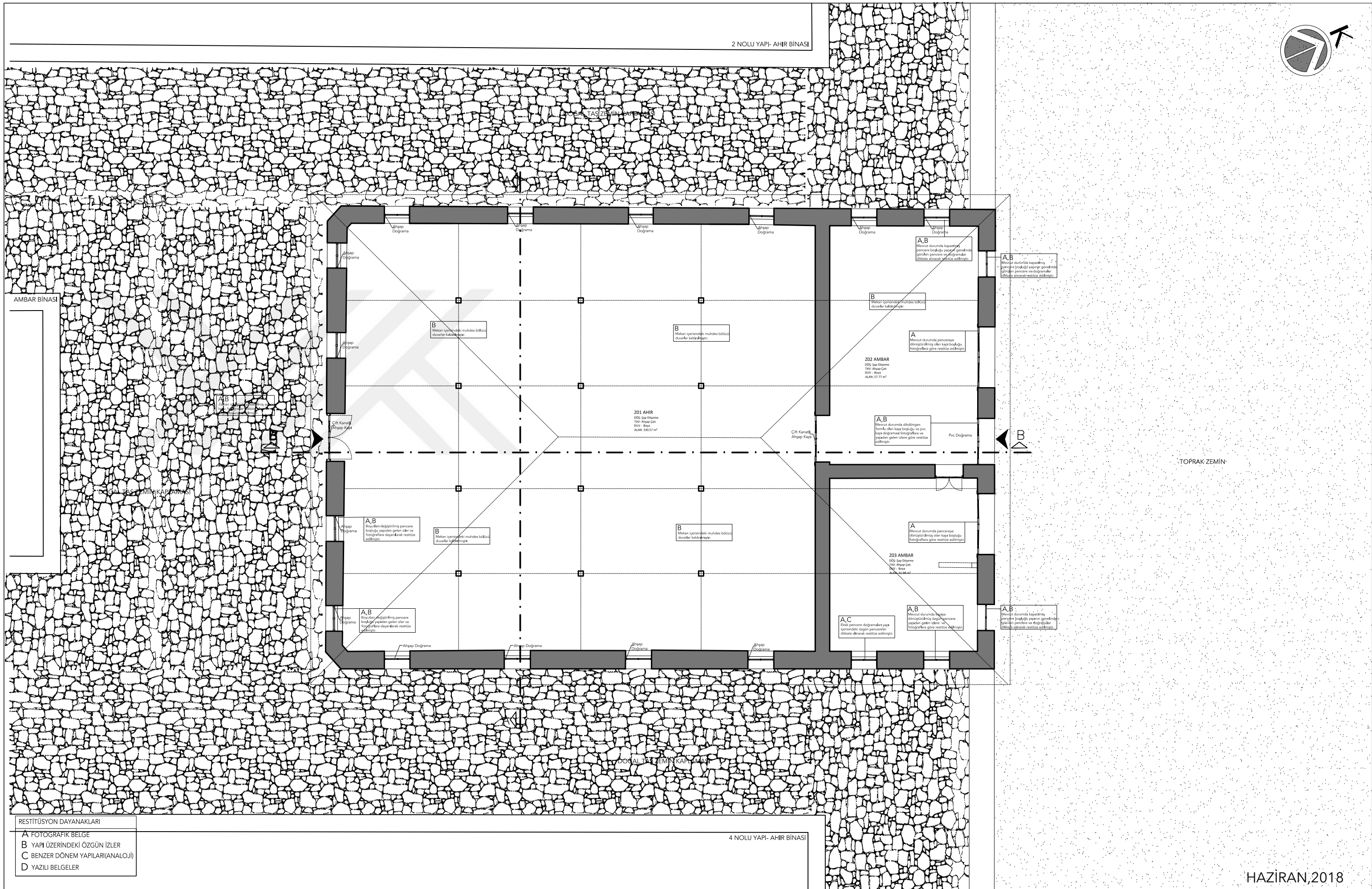
- A FOTOĞRAFİK BELGE
- B YAPI ÜZERİNDEKİ ÖZGÜN İZLER
- C BENZER DÖNEM YAPILARI(ANALOJİ)
- D YAZILI BELGELER

VAZİYET PLANI

RESTİTÜSYON

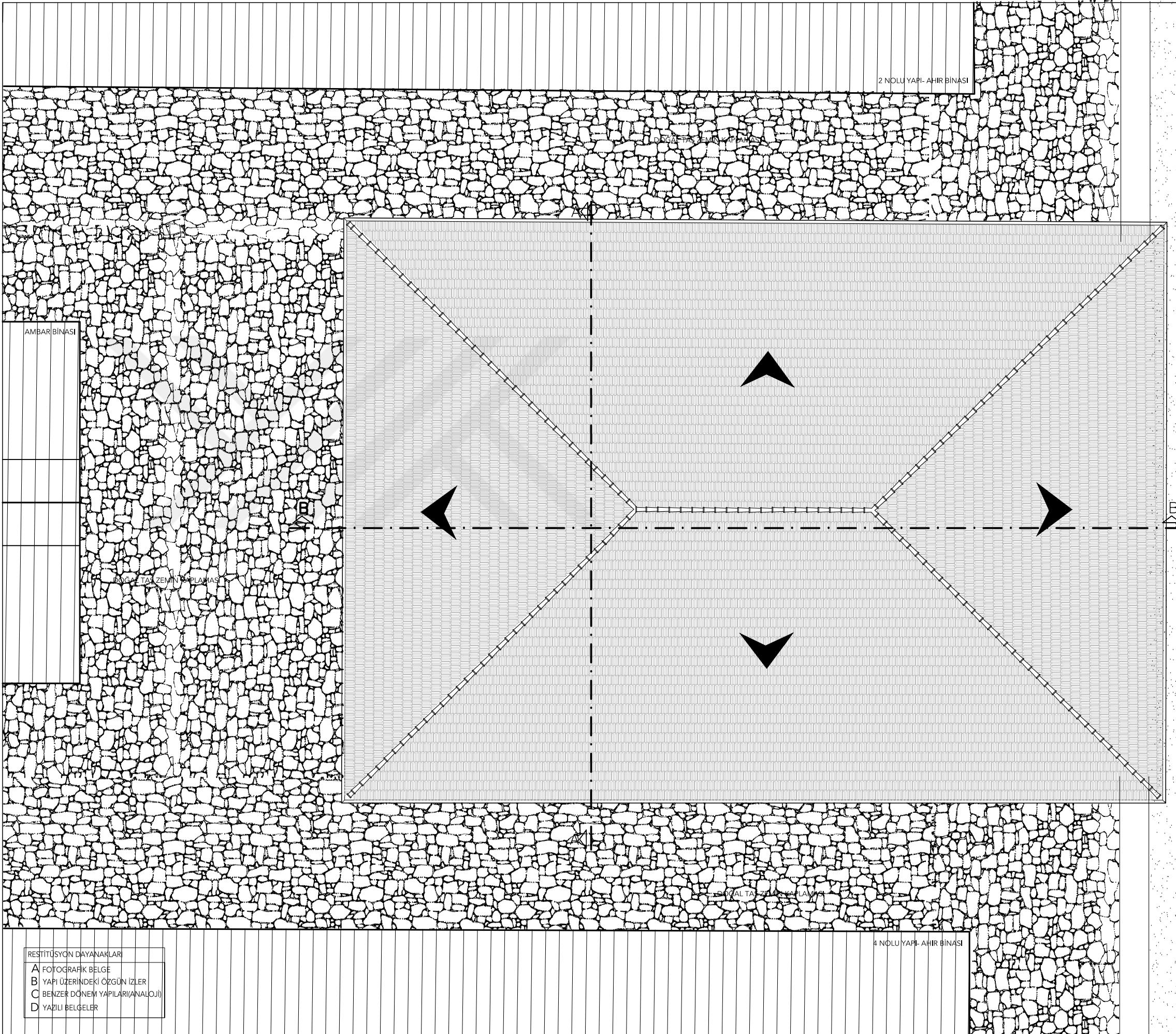
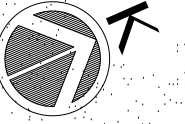
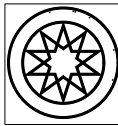
HAZİRAN, 2018

TEZ DANIŞMANI: Prof.Dr.Zeynep Gül ÜNAL
HAZIRLAYAN: Mimar Sümeyye GİDER

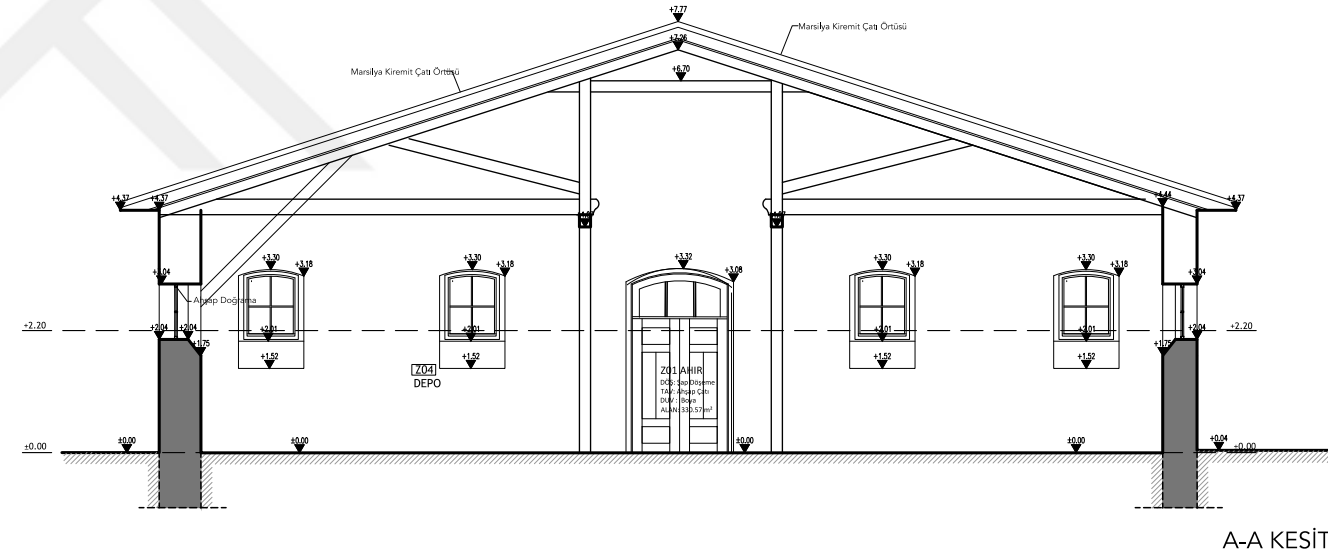
3 NOLU YAPI (AMBAR BİNASI) - ZEMİN KAT (+2.20 KOTU) PLANI

A scale bar with markings at 0, 100, 200, 300, and 400 cm. The bar is divided into four equal segments, each representing 100 cm.

TEZ DANIŞMANI: Prof.Dr.Zeynep Gül ÜNAL
HAZIRLAYAN: Mimar Sümeyye GİDER

RESTİTÜSYON DAYANAKLARI	
A	FOTOGRAFİK BELGE
B	YAPI ÜZERİNDEKİ ÖZGÜN İZLER
C	BENZER DÖNEM YAPILARI(ANALOJİ)
D	YAZILI BELGELER

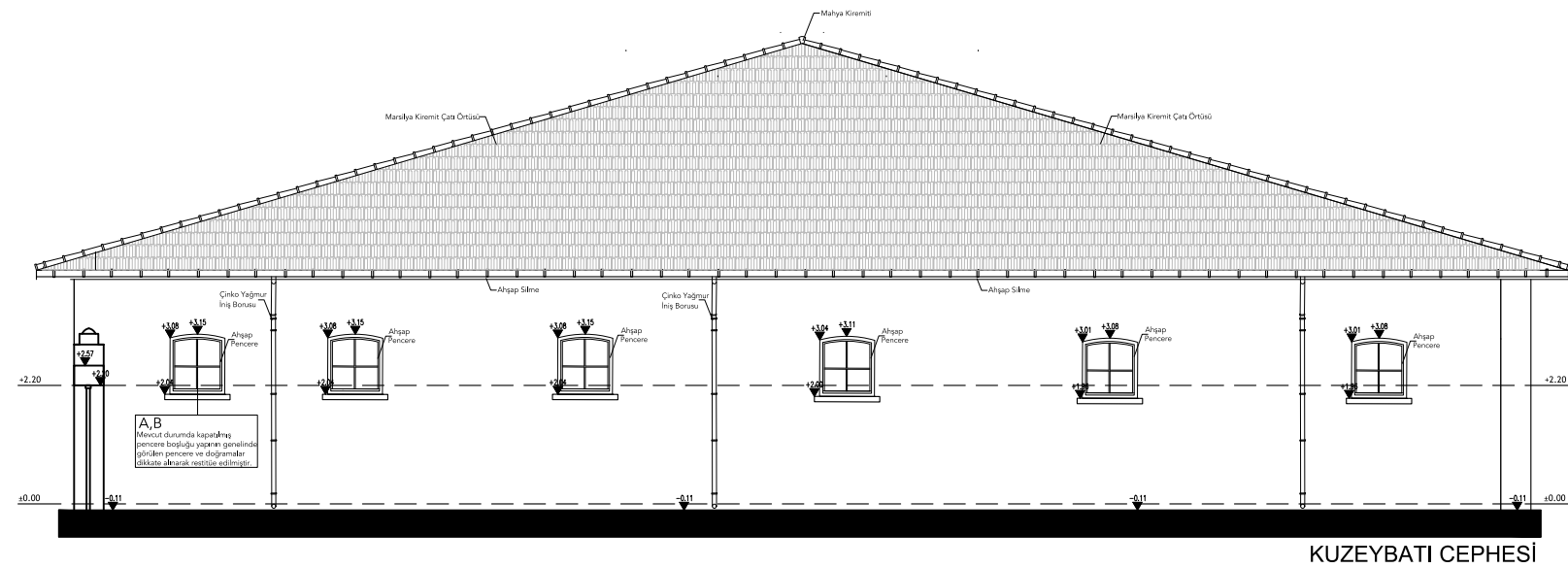
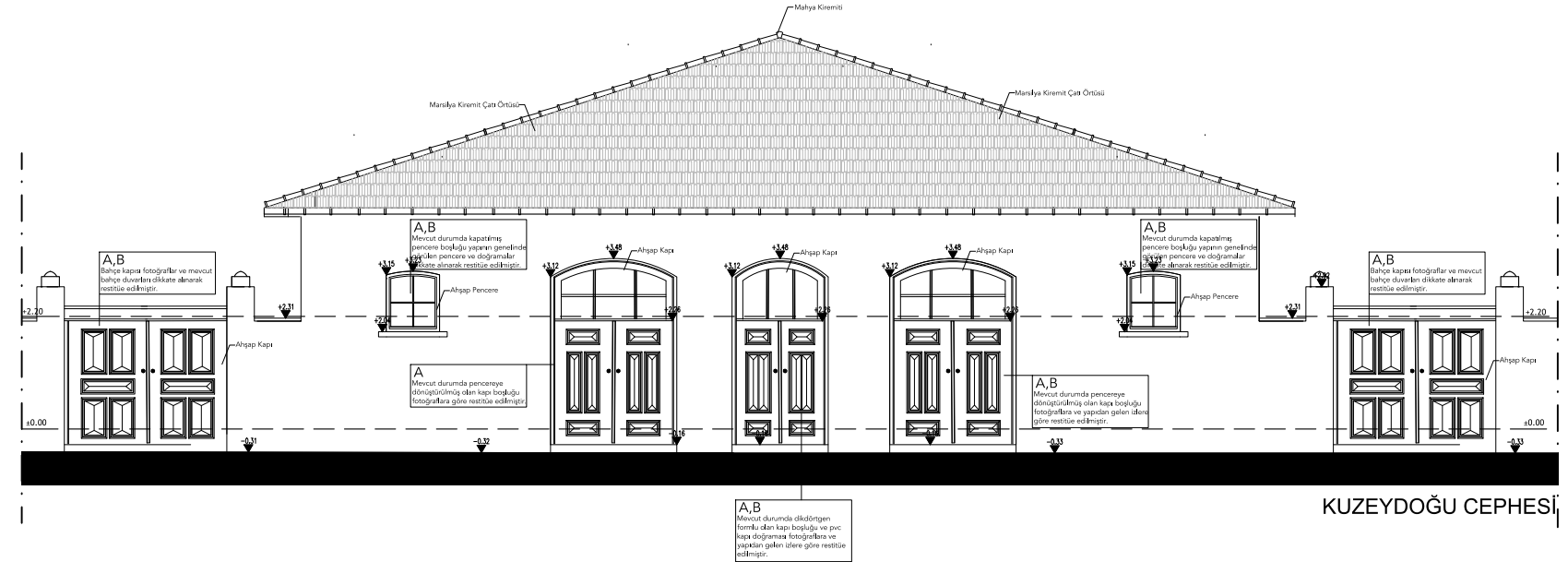

RESTİTÜSYON DAYANAKLARI	
A	FOTOGRAFİK BELGE
B	YAPI ÜZERİNDEKİ ÖZGÜN İZLER
C	BENZER DÖNEM YAPILARI(ANALOJİ)
D	YAZILI BELGELER

HAZİRAN,2018

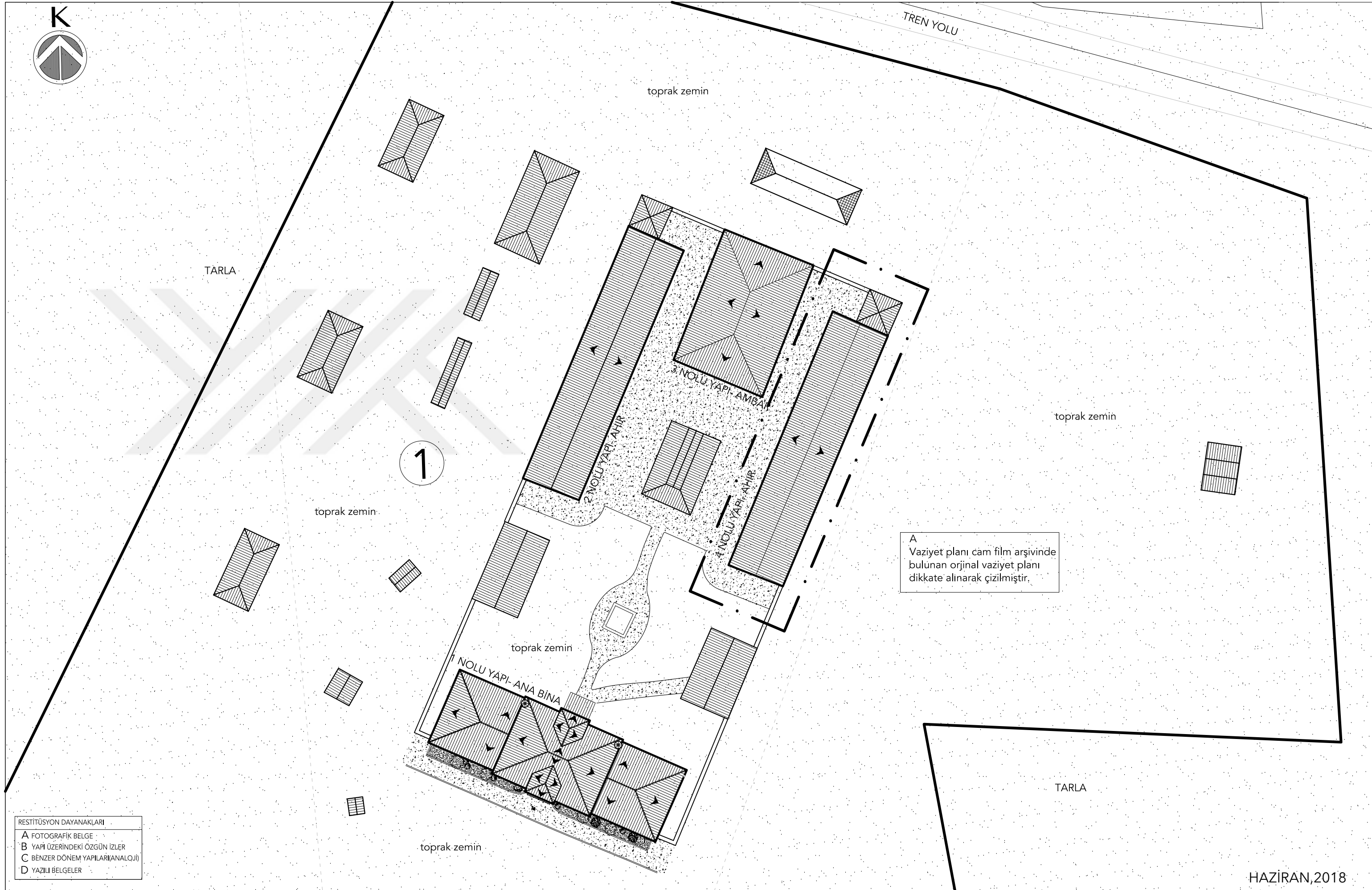
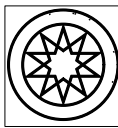
RESTİTÜSYON

- TEZ DANIŞMANI: Prof.Dr.Zeynep Gül ÜNAL
HAZIRLAYAN: Mimar Sümeyye GİDER

3 NOLU YAPI (AMBAR BİNASI) - GÖRÜNÜŞLER

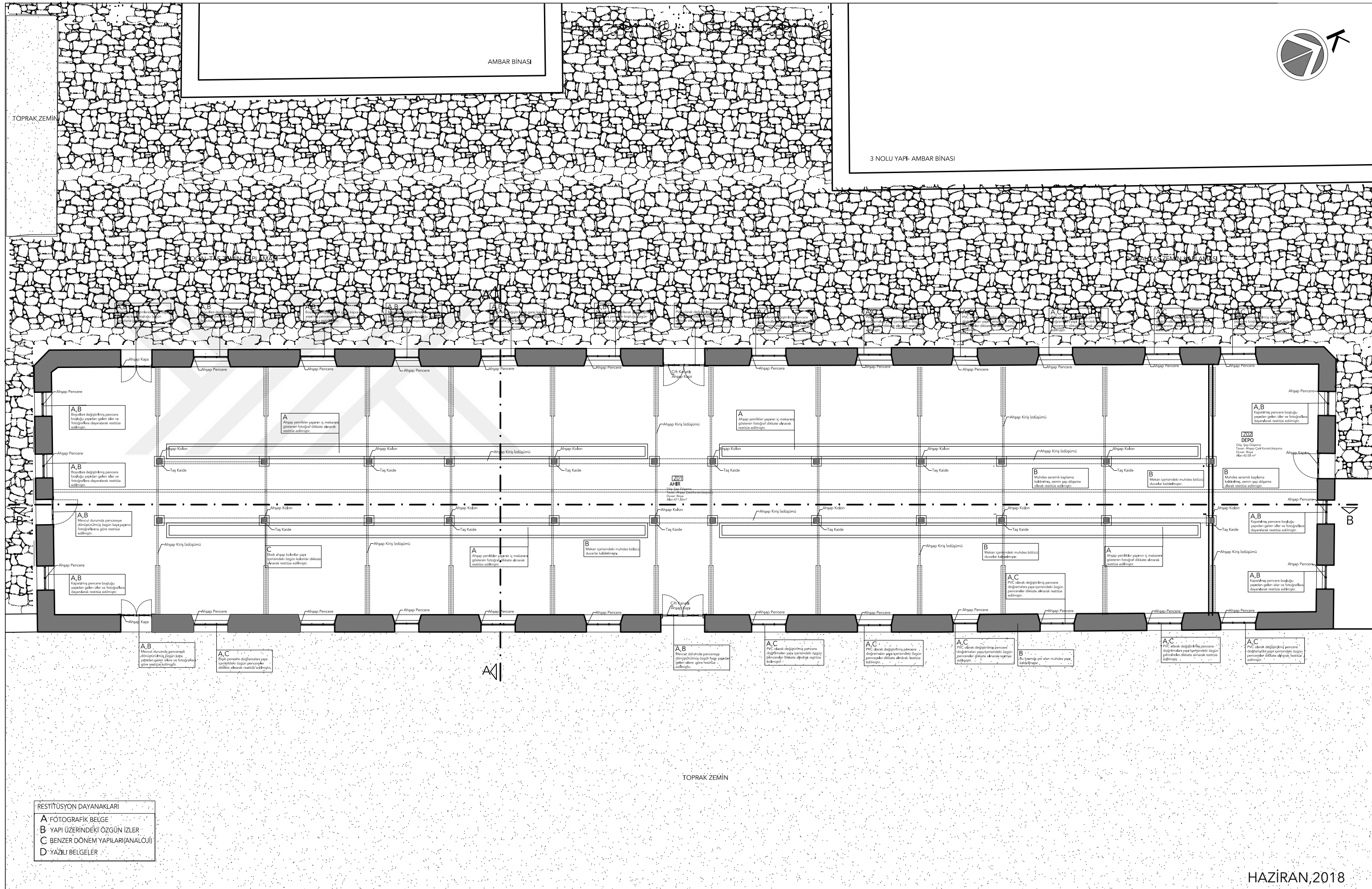
0 100 200 300 400cm

VAZİYET PLANI

RESTİTÜSYON

RESTİTÜSYON DAYANAKLARI

A FOTOGRAFİK BELGE

B YAPI ÜZERİNDEKİ ÖZGÜN İZLER

C BENZER DÖNEM YAPILARI (ANALÖJİ)

D YAZILI BELGELER

TEZ DANIŞMANI: Prof.Dr.Zeynep Gül ÜNAL
HAZIRLAYAN: Mimar Sümeyye GİDER

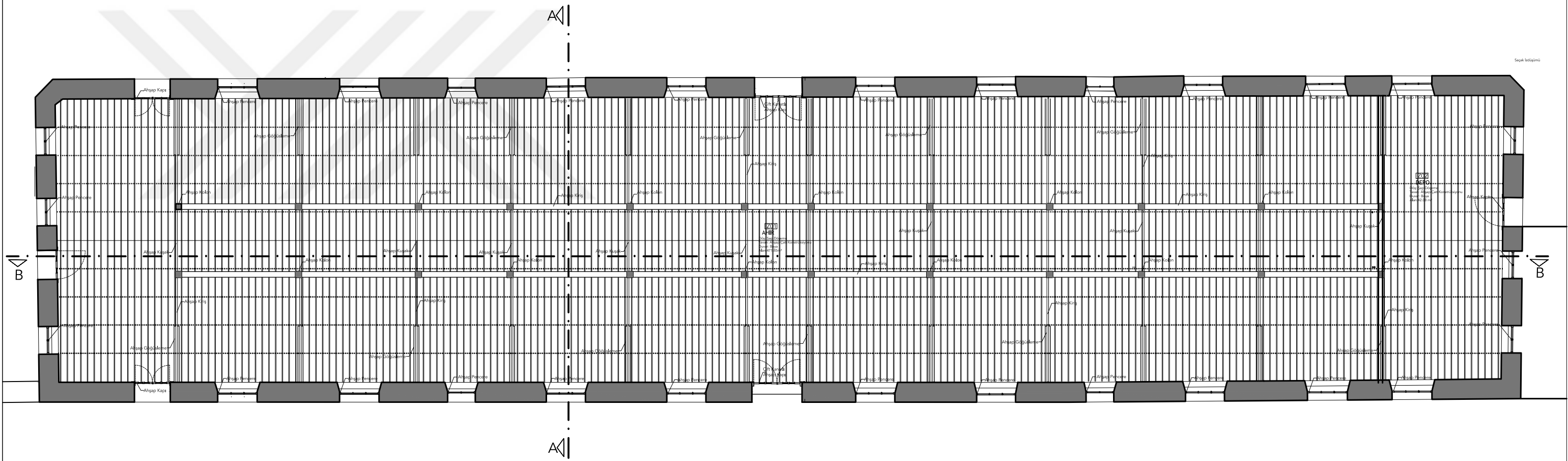
4 NOLU YAPI (AHIR BİNASI) - ZEMİN KAT (+2.20 KOTU) PLANI

HAZİRAN, 2018

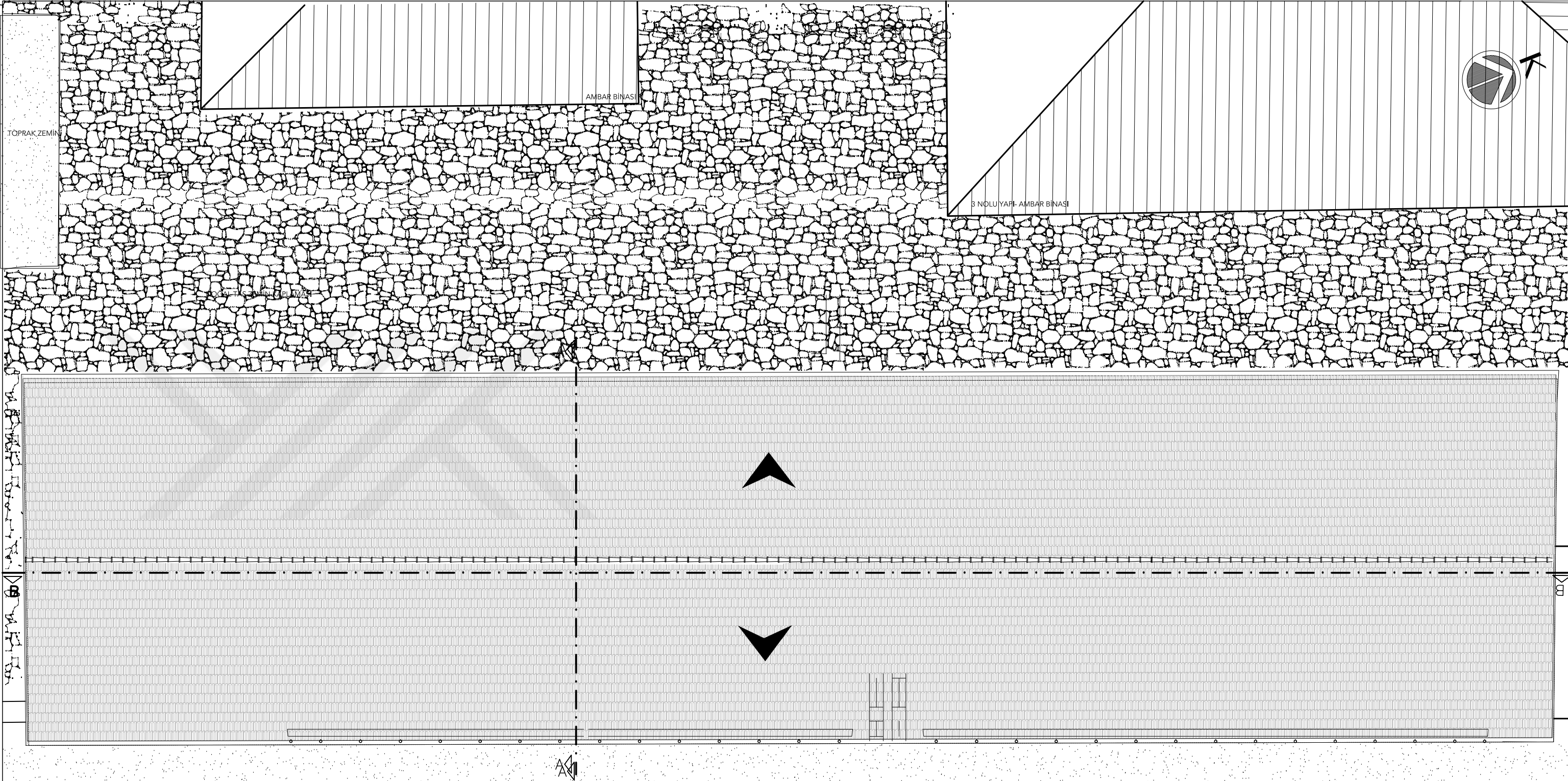
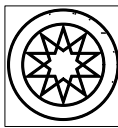

RESTİTÜSYON

TEZ DANIŞMANI: Prof.Dr.Zeynep Gül ÜNAL
HAZIRLAYAN: Mimar Sümeyye GİDER

0 100 200 300 400cm

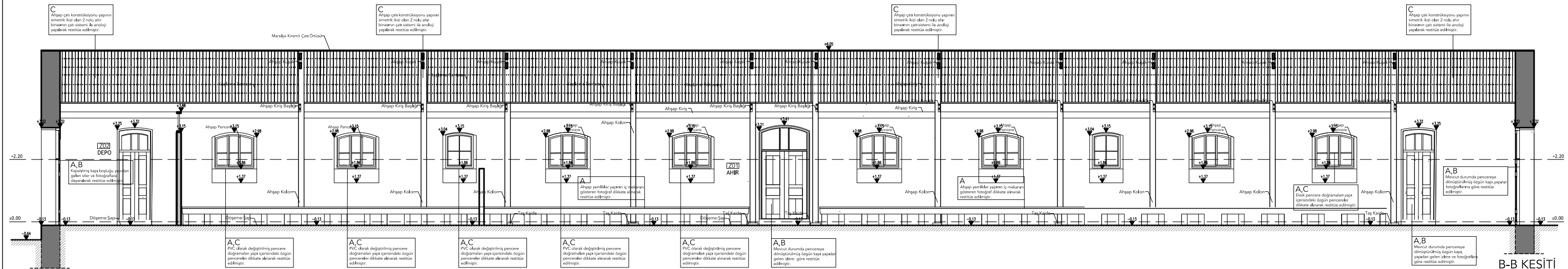
RESTİTÜSYON DAYANAKLARI

- A FOTOGRAFİK BELGE
- B YAPI ÜZERİNDEKİ ÖZGÜN İZLER
- C BENZER DÖNEM YAPILARI (ANALOJİ)
- D YAZILI BELGELER

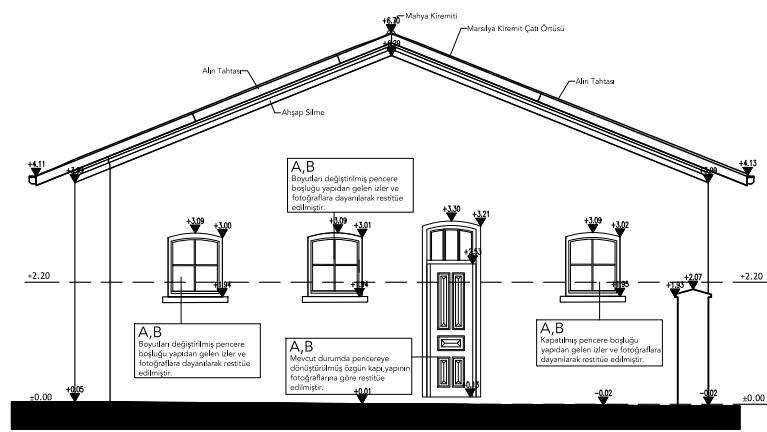
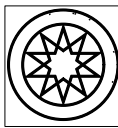
HAZİRAN, 2018

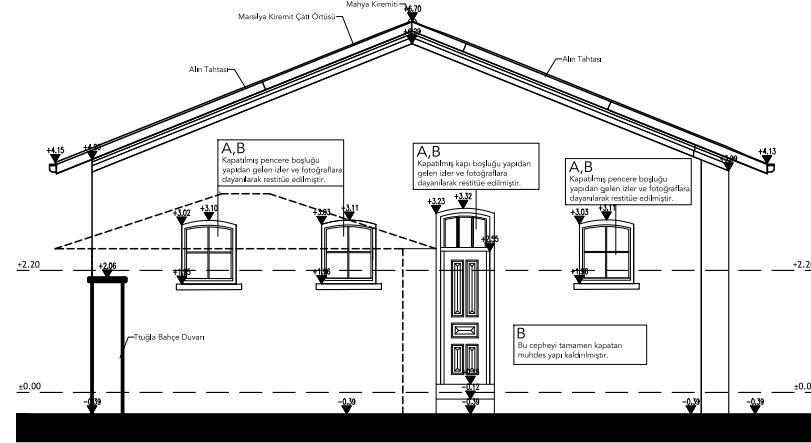
RESTİTÜSYON

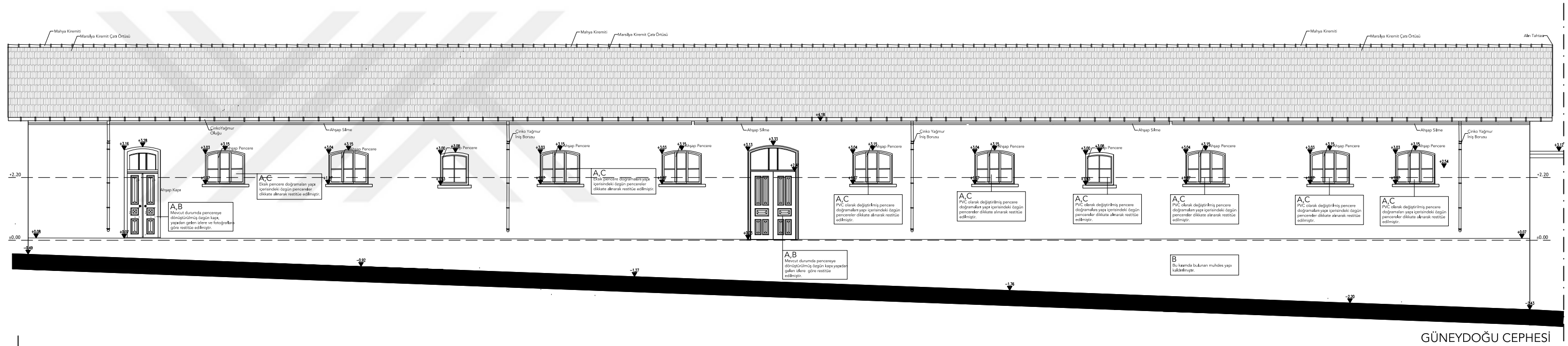
HAZİRAN, 2018

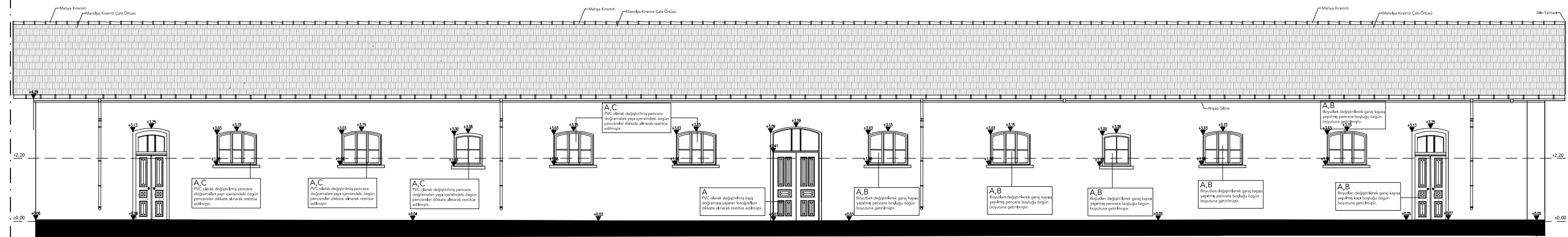
GÜNEYBATI CEPHESİ

KUZEYDOĞU CEPHESİ

GÜNEYDOĞU CEPHESİ

KUZEYBATI CEPHESİ

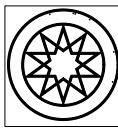
RESTİTÜSYON DAYANAKLARI

- A FOTOGRAFİK BELGE
- B YAPI ÜZERİNDEKİ ÖZGÜN İZLER
- C BENZER DÖNEM YAPILARI(ANALOJİ)
- D YAZILI BELGELER

EK-E

RESTORASYON

1. TEMİZLEME

1A- Yapıdaki muhdes bölücü duvarlar, özgün plan tipolojisini bozduğu için kaldırılacaktır.

1B- Nitelsiz metal kapı, pvc pencere doğramaları ve ahşap kapaklar kaldırılacaktır.

1C- Rölövede Z08 nolu mekanın muhdes tavan kaplaması sökülerek, restitüsyonda önerilen özgünaşşap kaplama tahtası ile kaplanacaktır.

1D- Rölövede Z01 ve Z02 nolu mekanlarda mevcut olan muhdes seramik zemin ve duvar kaplamaları ile muhdes tezgah kaldırılacaktır.

1E- Rölövede Z04 nolu mekanda özgün kapı boşluğu pencereye dönüştürülmüş, Z06 nolu mekanda ise özgün pencere kapı boşluğuna dönüştürülmüştür. Bu dönüşümler için eklenen muhdes duvarlar kaldırılacaktır.

1F- Yapı içerisinde, cephe yüzeyinde ve çatısında görülen bitki oluşumları mekanik yöntemlerle temizlenecek, biyosist kullanılarak tekrar oluşumları engellenecektir.

1G- Sağlam ahşap malzemeler üzerindeki ise ve yüzey kirlilikleri sodyum bikarbonat kullanılarak temizlenecektir.

1H- Ahşap kolonların etrafında yer alan muhdes ahşap kaplamalar sökülerek kaldırılacaktır.

2. SAĞLAMLAŞTIRMA

2A- Kiremit onarımı sırasında ahşap çatı elemanlarında hasar tespit edilmesi halinde çatı özgüne uygun onarılacaktır.

2B- Özellikle yangından etkilenen ahşap elemanların sağlamlığını yitirmiş olan hastalıklı kısımlar alındıktan sonra aynı cins ahşapla bütünlendirilerek yenilenecek, su bızlı emprenyeyle ılaşlanacaktır.

2C- Sıva dökülmüş görülen yüzeyler özgün malzeme ile tekrar sıvanacaktır.

2D- Tavanlardaki eksik kaplama tahtaları özgün detaya göre tamamlanacaktır.

2E- Temizlenen ahşap yüzeylere koruyucu uygulaması yapılacaktır.

3. BÜTÜNLEME

3A- Yangından etkilenmiş olan ahşap çatı kirşleri çelik donatılarla bütünlenecektir.

3B- Kırılmış olan ahşap çatı kaplama tahtaları özgün malzeme ile tamamlanacaktır.

3C- Eksik ahşap saçak altı silmeleri özgün malzeme ile tamamlanacaktır.

3D- Ahşap pencere ve kapılarda ahşap malzeme eksiklikleri tamamlanacaktır.

4. MALZEME DEĞİŞİMİ VE YENİDEN YAPIM

4A- Eksik olan kapılar ve pencereler restitüsyonda gösterildiği haliyle yeniden üretilcektir.

4B- Eksik olan ahşap kolonlar restitüsyonda gösterildiği haliyle yeniden üretilcektir.

4C- Ahşap çatı strüktürünün eksik elemanları kirşler, paydalar, göğüslemeler ve kuşaklamalar restitüsyonda gösterildiği haliyle yeniden üretilcektir.

4D- Şap döşeme, mekanlardaki kot farklılıklarını gidermek amacıyla yeniden imal edilecektir.

4E- Ahşap yemikler, Z01 Nolu mekanın restorasyon projesinde belirtilen kısımda restitüsyon esas alınarak yeniden üretilcektir.

4F- Yangından etkilenen kısımda çatı örtüsü marsilya kiremit olarak yeniden yapılacaktır.

4H- Özgün olmayan pencereler ve kapılar restitüsyon esas alınarak üretilcek olan pencereler yada kapılar ile değiştirilecektir.

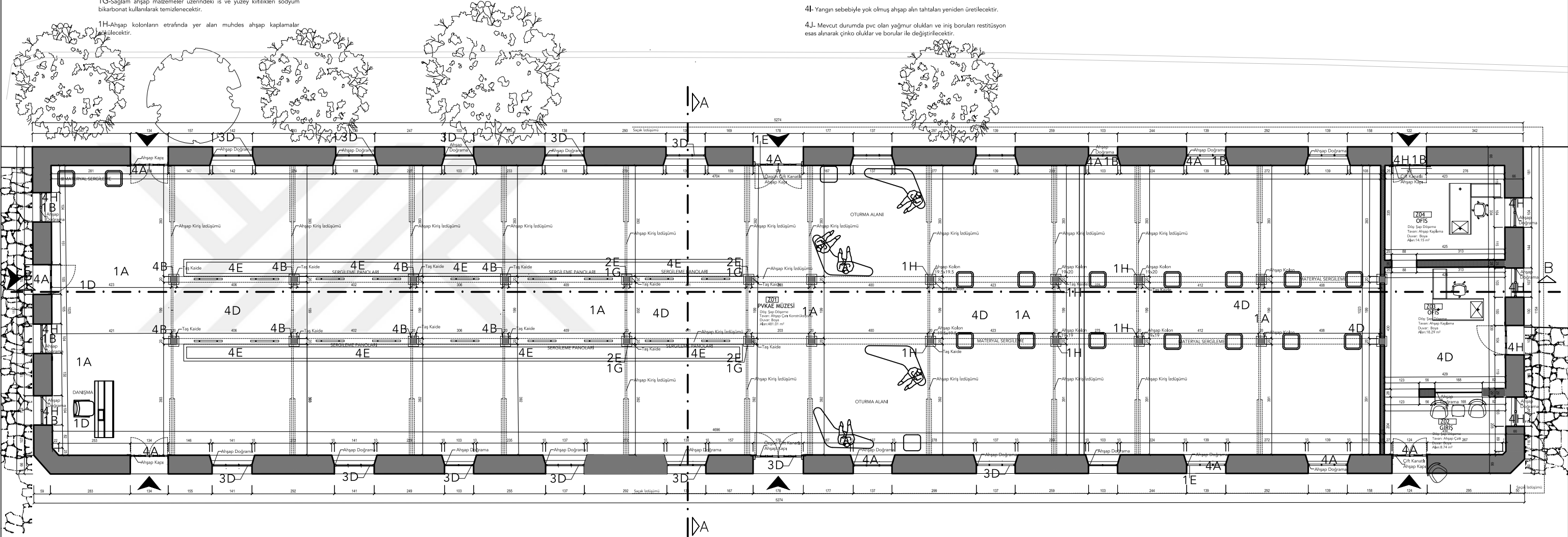
4I- Yangın sebebiyle yok olmuş ahşap alın tahtaları yeniden üretilcektir.

4J- Mevcut durumda pvc olan yağmur olukları ve inş boruları restitüsyon esas alınarak çinko oluklar ve borular ile değiştirilecektir.

5. ÇAĞDAŞ DONANIM VE EKLER

5A- Tüm yapının zayıf ve kuvvetli akım tesisatlarının çekilip projesine göre teçhizat/armatür ihtiyaçlarının temin edilecektir.

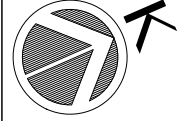
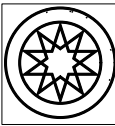
5B- Müze fonksiyonunun gerektirdiği tefiş elemanları projede gösterildiği haliyle üretilcektir.

DOĞAL TAŞ ZEMİN KAPLAMASI

3 NOLU YAPI- AMBAR BİNASI

AMBAR BİNASI

1. TEMİZLEME

1A- Yapıdaki muhdes bölücü duvarlar, özgün plan tipolojisini bozduğu için kaldırılacaktır.

1B- Nitelsiz metal kapı, pvc pencere doğramaları ve ahşap kapaklar kaldırılacaktır.

1C- Rölövede Z08 nolu mekânın muhdes tavan kaplaması sökülerek, restitüsyonda önerilen özgünahşap kaplama tahtası ile kaplanacaktır.

1D- Rölövede Z01 ve Z02 nolu mekânlarda mevcut olan muhdes seramik zemin ve duvar kaplamaları ile muhdes tezgah kaldırılacaktır.

1E- Rölövede Z04 nolu mekânda özgün kapı boşluğu pencereye dönüştürülmüş, Z06 nolu mekânda ise özgün pencere kapı boşluğuna dönüştürülmüştür. Bu dönüşümler için eklenen muhdes duvarlar kaldırılacaktır.

1F- Yapı içerisinde, cephe yüzeyinde ve çatısında görülen bitki oluşumları mekanik yöntemlerle temizlenecek, biyosil kullanılarak tekrar oluşumları engellenecektir.

1G-Sağlam ahşap malzemeler üzerindeki is ve yüzey kirlilikleri sodyum bikarbonat kullanılarak temizlenecektir.

1H-Ahşap kolonların etrafında yer alan muhdes ahşap kaplamalar sökülülecektir.

2. SAĞLAMLAŞTIRMA

2A- Kiremit onarımı sırasında ahşap çatı elemanlarında hasar tespiti edilmesi halinde çatı özgüne uygun onarılacaktır.

2B- Özellikle yangından etkilenen ahşap elemanların sağlamlığını yitirmiş olan hastalıklı kısımları alındıktan sonra aynı cins ahşapla bütünlendirilerek yenilenecek, su bazlı empenyeyle ıslanacaktır.

2C- Sıva dökülmesi görülen yüzeyler özgün malzeme ile tekrar sıvanacaktır.

2D-Tavanlardaki eksik kaplama tahtaları özgün detaya göre tamamlanacaktır.

2E- Temizlenen ahşap yüzeylere koruyucu uygulaması yapılacaktır.

3. BÜTÜNLEME

3A- Yangından etkilenmiş olan ahşap çatı kirişleri çelik donatılarla bütünlenecektir.

3B- Kırılmış olan ahşap çatı kaplama tahtaları özgün malzeme ile tamamlanacaktır.

3C- Eksik ahşap saçak altı silmeleri özgün malzeme ile tamamlanacaktır.

3D- Ahşap pencere ve kapılarda ahşap malzeme eksiklikleri tamamlanacaktır.

4. MALZEME DEĞİŞİMİ VE YENİDEN YAPIM

4A- Eksik olan kapılar ve pencereler restitüsyonda gösterildiği haliyle yeniden üretilcektir.

4B- Eksik olan ahşap kolonlar restitüsyonda gösterildiği haliyle yeniden üretilcektir.

4C- Ahşap çatı strüktürünün eksik elemanları kirişler,payandalar, göğüslemeler ve kuşaklamalar restitüsyonda gösterildiği haliyle yeniden üretilcektir.

4D- Şap döşeme,mekanlardaki kot farklılıklarını gidermek amacıyla yeniden imal edilecektir.

4E-Ahşap yemlikler, Z01 Nolu mekânın restorasyon projesinde belirtilen kısımda restitüsyon esas alınarak yeniden üretilcektir.

4F- Yangından etkilenen kısımda çatı örtüsü marsilya kiremit olarak yeniden yapılacaktır.

4H- Özgün olmayan pencereler ve kapılar restitüsyon esas alınarak üretilcek olan pencereler yada kapılar ile değiştirilecektir.

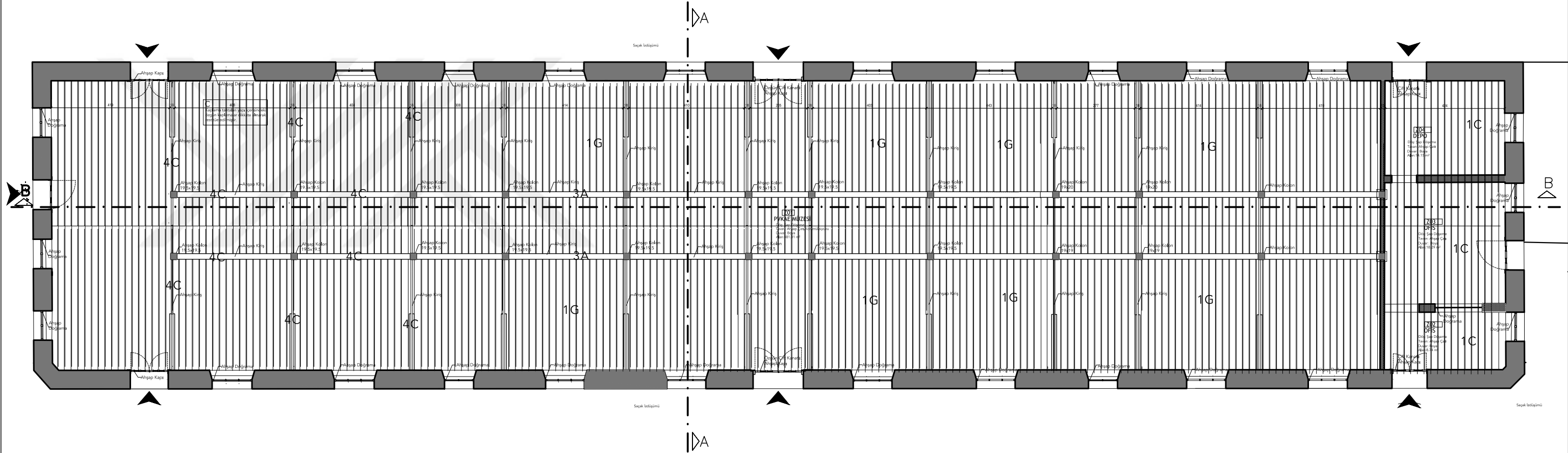
4I- Yangın sebebiyle yok olmuş ahşap aln tahtaları yeniden üretilcektir.

4J- Mevcut durumda pvc olan yağmur olukları ve iniş boruları restitüsyon esas alınarak çinko oluklar ve borular ile değiştirilecektir.

5. ÇAĞDAŞ DONANIM VE EKLER

5A- Tüm yapının zayıf ve kuvvetli akım tesisatlarının çekilip projesine göre teçhizat/armatür ihtiyaçlarının temin edilecektir.

5B- Müze fonksiyonunun gerektirdiği tefiş elemanları projede gösterildiği haliyle üretilcektir.

RESTORASYON

1. TEMİZLEME

1A- Yapıdaki muhdes bölücü duvarlar, özgün plan tipolojisini bozduğu için kaldırılacaktır.

1B- Nitelsiz metal kapı, pvc pencere doğramaları ve ahşap kapaklar kaldırılacaktır.

1C- Rölövede Z08 nolu mekanın muhdes tavan kaplaması sökülerek, restitüsyonda önerilen özgünaşşap kaplama tahtası ile kaplanacaktır.

1D- Rölövede Z01 ve Z02 nolu mekanlarda mevcut olan muhdes seramik zemin ve duvar kaplamaları ile muhdes tezgah kaldırılacaktır.

1E- Rölövede Z04 nolu mekanda özgün kapı boşluğu pencereye dönüştürülmüş, Z06 nolu mekanda ise özgün pencere kapı boşluğuna dönüştürülmüştür. Bu dönüşümler için eklenen muhdes duvarlar kaldırılacaktır.

1F- Yapı içerisinde, cephe yüzeyinde ve çatısında görülen bitki oluşumları mekanik yöntemlerle temizlenecek, biyosit kullanılarak tekrar oluşumları engellenecektir.

1G- Sağlam ahşap malzemeler üzerindeki is ve yüzey kirlilikleri sodyum bikarbonat kullanılarak temizlenecektir.

1H- Ahşap kolonların etrafında yer alan muhdes ahşap kaplamalar sökülecektir.

2. SAĞLAMLAŞTIRMA

2A- Kiremit onarımı sırasında ahşap çatı elemanlarında hasar tespit edilmesi halinde çatı özgüne uygun onarılacaktır.

2B- Özellikle yangından etkilenen ahşap elemanların sağlamlığını yitirmiş olan hastalıklı kısımları alindikten sonra aynı cins ahşapla bütünlendirilerek yenilenecek, su bızlı emprenyeyile ilaşılanacaktır.

2C- Sıva dökülmüş görülen yüzeyler özgün malzeme ile tekrar sıvanacaktır.

2D- Tavanlardaki eksik kaplama tahtaları özgün detaya göre tamamlanacaktır.

2E- Temizlenen ahşap yüzeylere koruyucu uygulaması yapılacaktır.

3. BÜTÜNLEME

3A- Yangından etkilenmiş olan ahşap çatı kırıkları çelik donatılarla bütünlenecektir.

3B- Kırılmış olan ahşap çatı kaplama tahtaları özgün malzeme ile tamamlanacaktır.

3C- Eksik ahşap saçak altı silmeleri özgün malzeme ile tamamlanacaktır.

3D- Ahşap pencere ve kapılarda ahşap malzeme eksiklikleri tamamlanacaktır.

4. MALZEME DEĞİŞİMİ VE YENİDEN YAPIM

4A- Eksik olan kapılar ve pencereler restitüsyonda gösterildiği haliyle yeniden üretilcektir.

4B- Eksik olan ahşap kolonlar restitüsyonda gösterildiği haliyle yeniden üretilcektir.

4C- Ahşap çatı strüktürünün eksik elemanları kırıklar, payandalar, göğüslemeler ve kuşaklamalar restitüsyonda gösterildiği haliyle yeniden üretilcektir.

4D- Şap döşeme, mekanlardaki kot farklıklarını gidermek amacıyla yeniden imal edilecektir.

4E- Ahşap yemikler, Z01 Nolu mekanın restorasyon projesinde belirtilen kısımda restitüsyon esas alınarak yeniden üretilcektir.

4F- Yangından etkilenen kısımda çatı örtüsü marsilya kiremit olarak yeniden yapılacaktır.

4H- Özgün olmayan pencereler ve kapılar restitüsyon esas alınarak üretilcek olan pencereler yada kapılar ile değiştirilecektir.

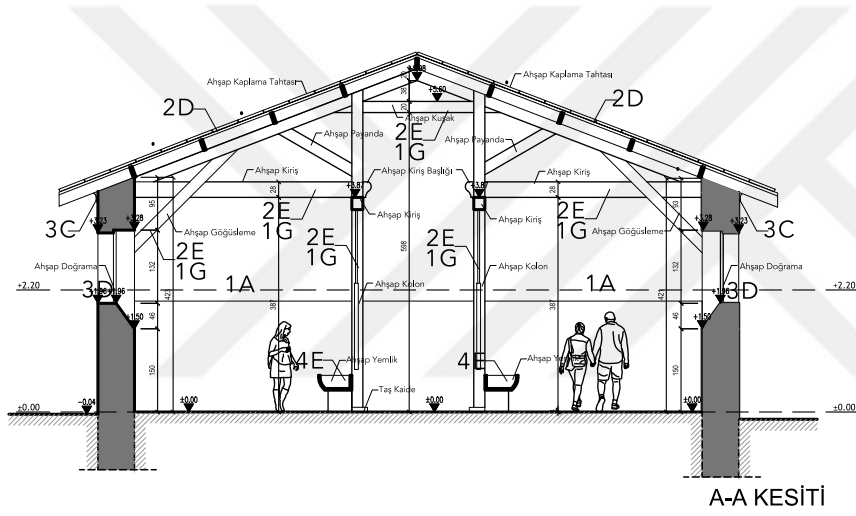
4I- Yangın sebebiyle yok olmuş ahşap alın tahtaları yeniden üretilcektir.

4J- Mevcut durumda pvc olan yağmur olukları ve iniş boruları restitüsyon esas alınarak çinko oluklar ve borular ile değiştirilecektir.

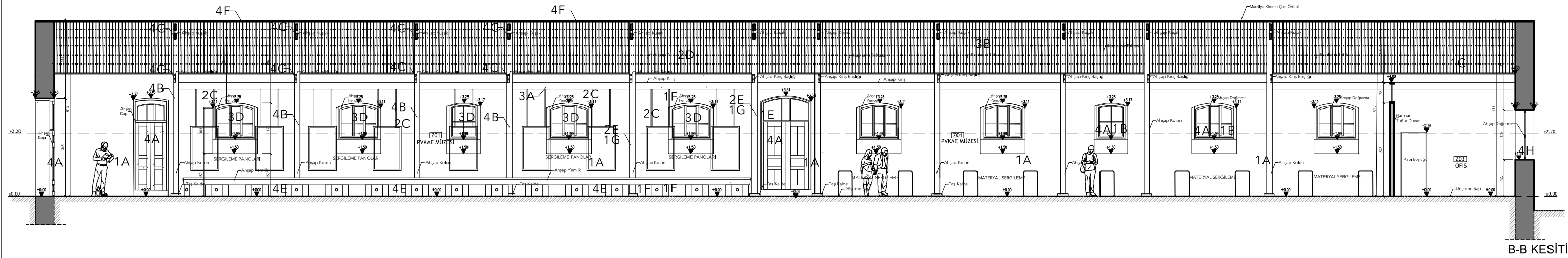
5. ÇAĞDAŞ DONANIM VE EKLER

5A- Tüm yapının zayıf ve kuvvetli akım tesisatlarının çekilip projesine göre teçhizat/armatür ihtiyaçlarının temin edilecektir.

5B- Müze fonksiyonunun gerektirdiği tefiş elemanları projede gösterildiği haliyle üretilcektir.

A-A KESİTİ

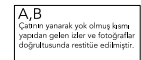
B-B KESİTİ

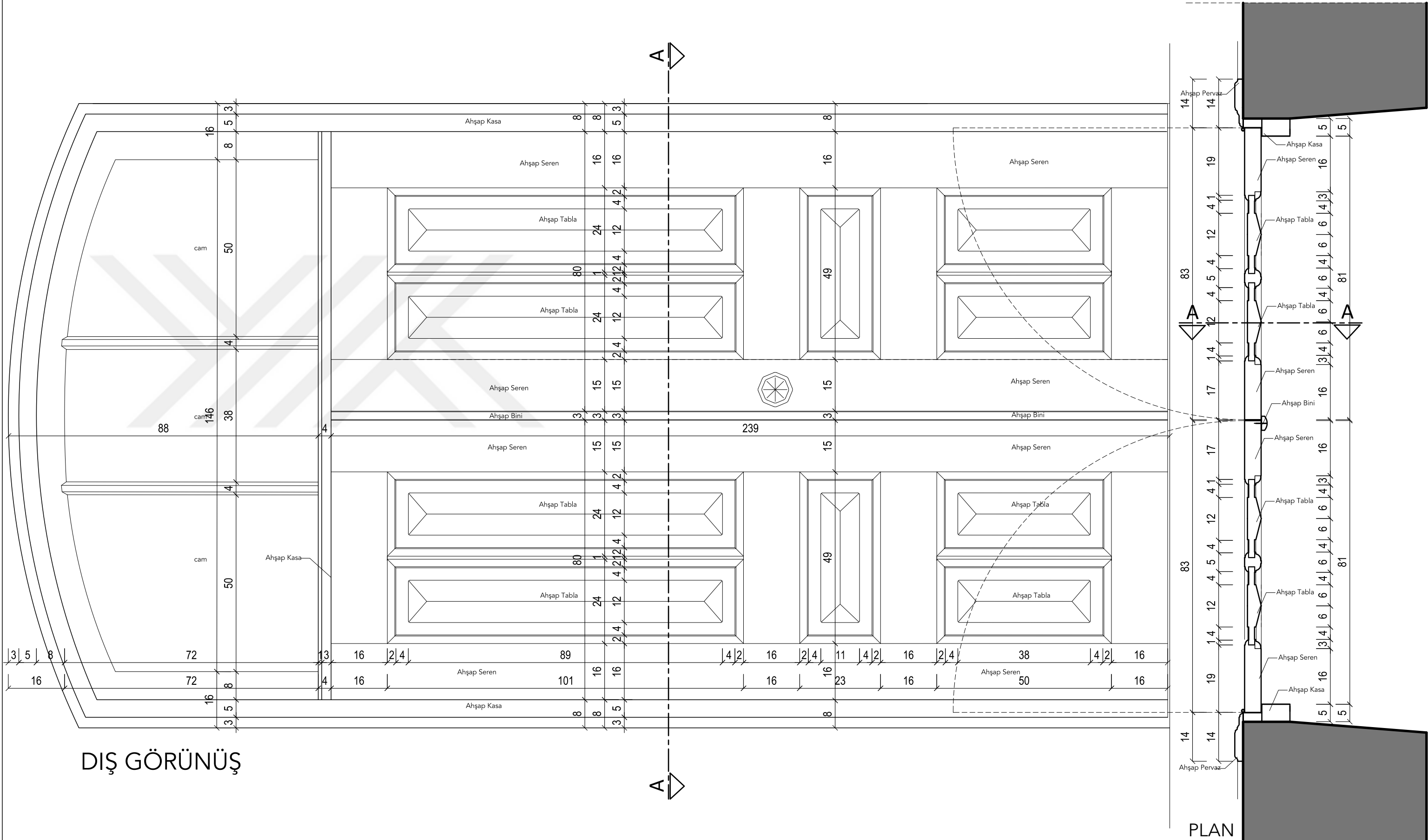
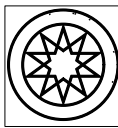

RESTORASYON

GÜNEYDOĞU CEPHESİ

PLAN

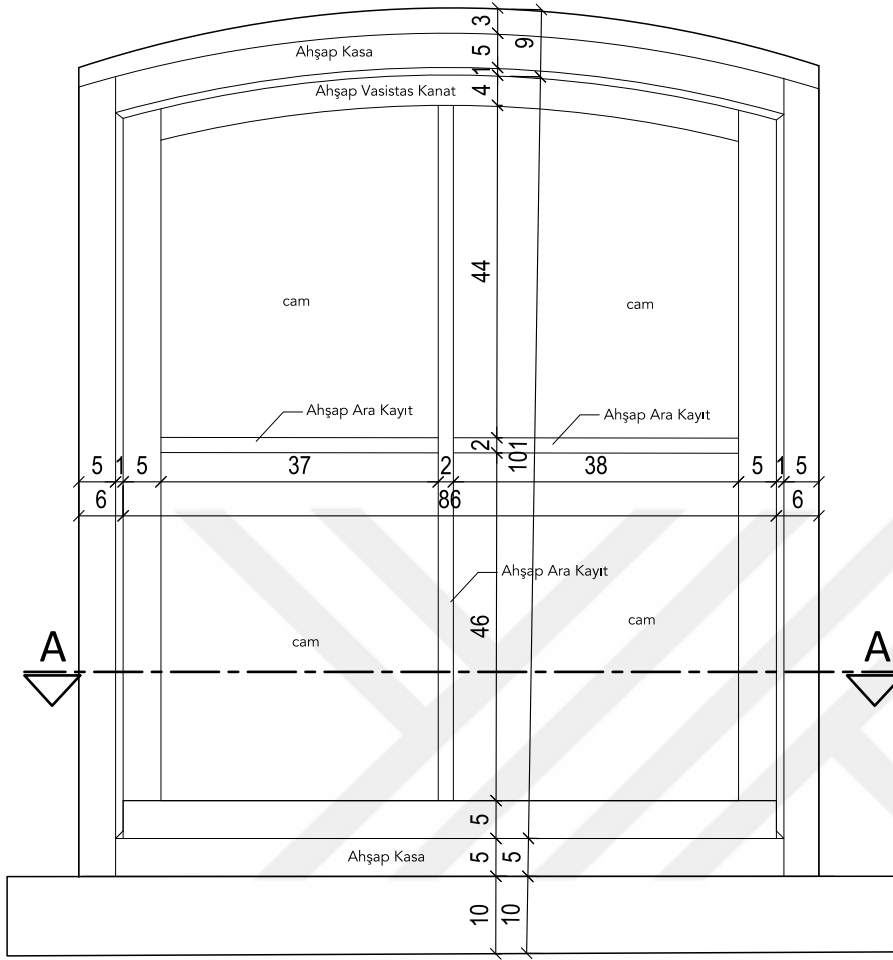
HAZİRAN, 2018

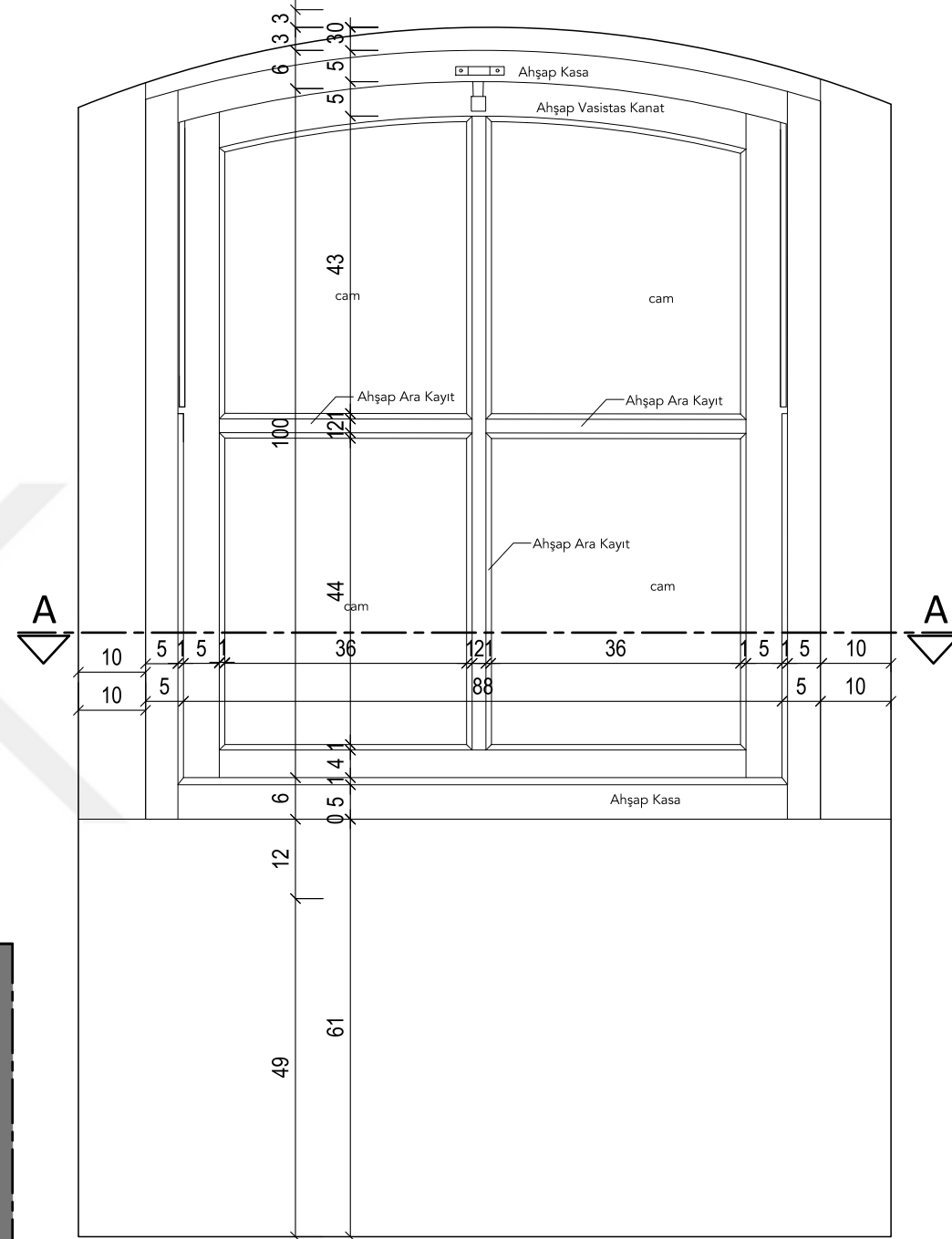
RESTORASYON

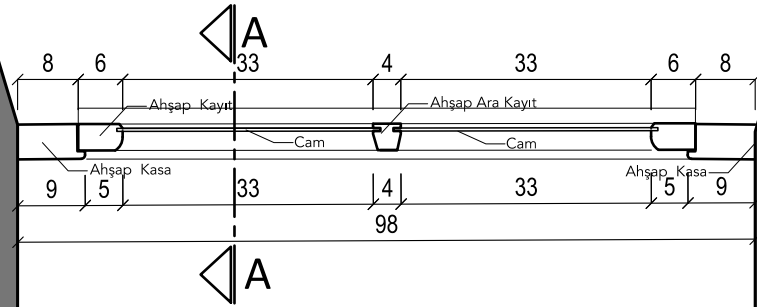
HAZİRAN, 2018

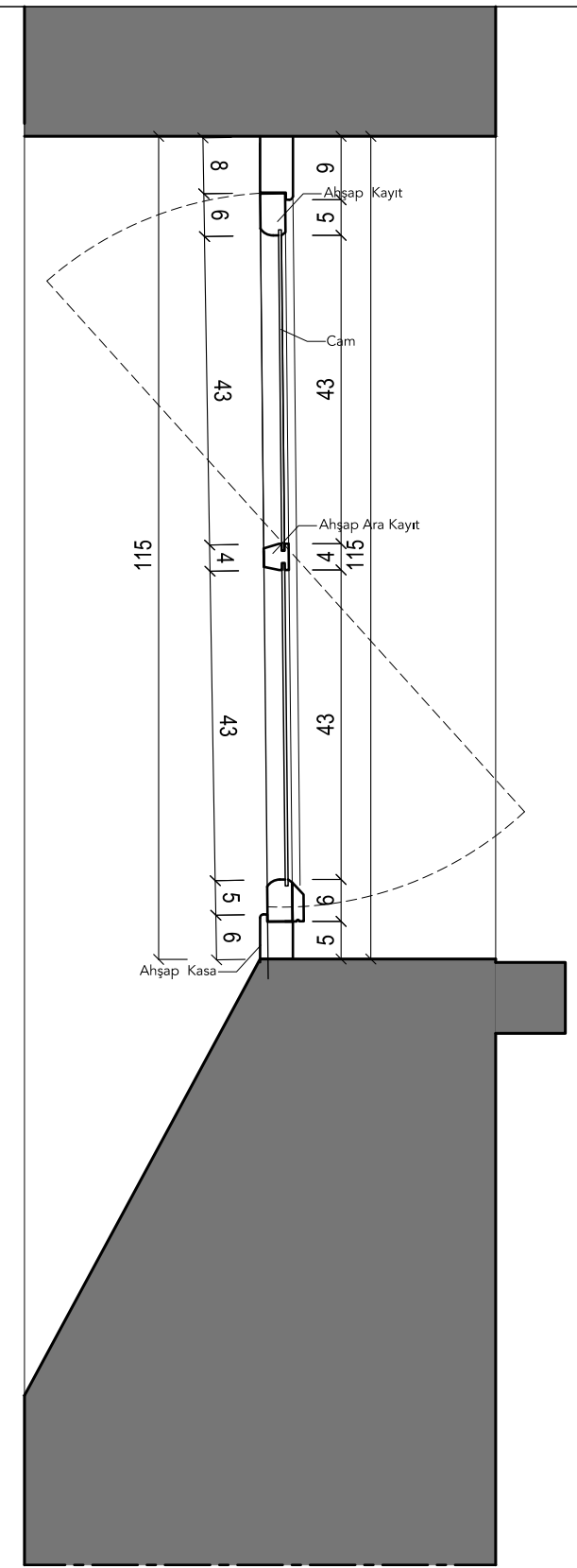
DIŞ GÖRÜNÜŞ

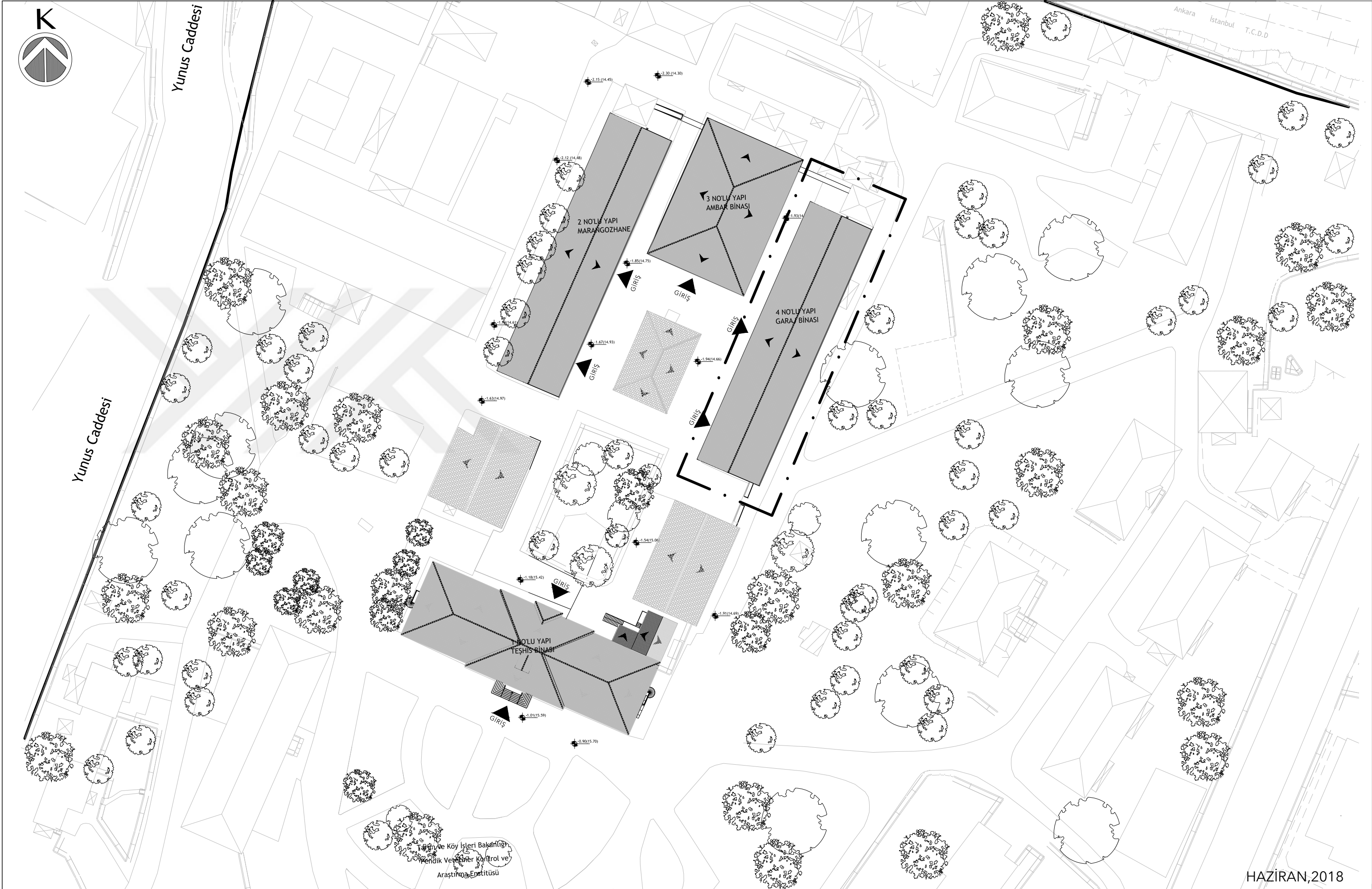
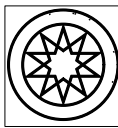
İÇ GÖRÜNÜŞ

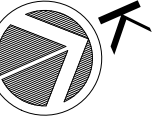
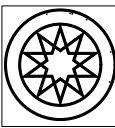

PLAN

A-A KESİTİ

1. TEMİZLEME

1A- Yapıdaki muhdes bölücü duvarlar, özgün plan tipolojisini bozduğu için kaldırılacaktır.

1B- Nitelsiz metal kapı, pvc pencere doğramaları ve ahşap kapaklar kaldırılacaktır.

1C- Bütün mekanlarda muhdes tavan kaplamaları sökülerek, çatı konstrüksiyonu açığa çıkarılacaktır.

1D- Rölövede 202 ve 203 nolu mekanlarda ve lojman olarak kullanılan bölümde mevcut olan muhdes seramik zemin ve duvar kaplamaları kaldırılacaktır.

1E- Yapiya güneydoğu ve kuzeydoğu cephelerde eklenmiş muhdes yapılar cephe tipolojisini bozduğu için kaldırılacaktır.

1F- Yapı cephesinde görülen bitki oluşumları ve yosunlanmalar mekanik yöntemlerle temizlenecek, biyosit kullanılarak tekrar oluşumları engellenecektir.

1G- Kapatılmış pencere ve kapı boşlukları muhdes duvarlar kaldırılarak açılacaktır.

1H-Ahşap kolonların ve payandaların etrafında yer alan muhdes ahşap ve pvc kaplamalar sökülecektir.

1I-Sağlam ahşap malzemeler üzerindeki yüzey kirlilikleri sodyum bikarbonat kullanılarak temizlenecektir.

2. SAĞLAMLAŞTIRMA

2A- Kiremit onarımı sırasında ahşap çatı elemanlarında hasar tespit edilmesi halinde çatı özgüne uygun onarılacaktır.

2B- Muhdes tavan kaplaması altında kaldığı için tespit edilemeyen ahşap çatı strüktürüne ait elemanların ve özgün ahşap doğramaların sağlamlığını yitirmiş olan hastalıklı kısımları alındıktan sonra aynı cins ahşapla bütünlendirilerek yenilenecek, su bazi empenyeyle ilaçlanacaktır.

2C- Siva dökülmesi görülen yüzeyler özgün malzeme ile tekrar sıvanacaktır.

2E- Temizlenen ahşap yüzeylere koruyucu uygulaması yapılacaktır.

3. BÜTÜNLEME

3A- Özgün pencere doğramalarındaki ahşap malzeme eksiklikleri tamamlanacaktır.

3B- Eksik ahşap saçak altı silmeleri özgün malzeme ile tamamlanacaktır.

3C- Garaj kapısına dönmüş olmak için büyütülen pencere ve kapı boşlukları duvar örülerek özgün boyutuna getirilmiştir.

4. MALZEME DEĞİŞİMİ VE YENİDEN YAPIM

4A- Eksik olan kapılar ve pencereler restitüsyonda gösterildiği haliyle yeniden üretilcektir.

4B- Eksik olan ahşap kolonlar restitüsyonda gösterildiği haliyle yeniden üretilcektir.

4C- Tavan kaplaması altında kaldığı için tespit edilemeyen ahşap çatı strüktüründe kırışlar, payandalar, göğüslemeler ve kuşaklamalarda eksik eleman tespit edilmesi halinde restitüsyonda gösterildiği haliyle yeniden üretilcektir.

4D- Şap döşeme, mekanlardaki kot farklılıklarını gidermek amacıyla yeniden imal edilecektir.

4E- Özgün olmayan pencereler ve kapılar restitüsyon esas alınarak üretilcek olan pencereler yada kapılar ile değiştirilecektir.

4F- Mevcut olmayan ahşap alın tahtaları yeniden üretilcektir.

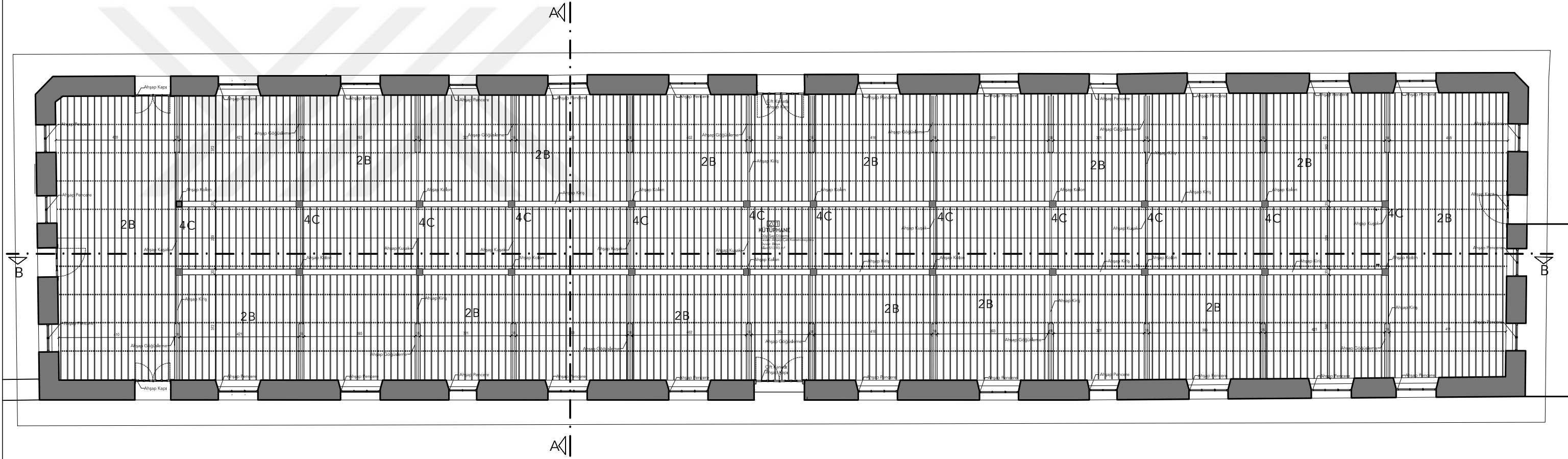
4G- Mevcut durumda pvc olan yağmur olukları ve iniş boruları restitüsyon esas alınarak çinko oluklar ve borular ile değiştirilecektir.

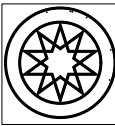
5. ÇAĞDAŞ DONANIM VE EKLER

5A- Tüm yapının zayıf ve kuvvetli akım tesisatlarının çekilip projesine göre teçhizat/armatür ihtiyaçlarının temin edilecektir.

5B- Kütüphane fonksiyonunun gerektirdiği tefiş elemanları projede gösterildiği haliyle üretilcektir.

1. TEMİZLEME

1A- Yapıdaki muhdes bölücü duvarlar, özgün plan tipolojisini bozduğu için kaldırılacaktır.

1B- Nitelsiz metal kapı, pvc pencere doğramaları ve ahşap kapaklar kaldırılacaktır.

1C- Bütün mekanlarda muhdes tavan kaplamaları sökülerek, çatı konstrüksiyonu açığa çıkarılacaktır.

1D- Rölövede 202 ve 203 nolu mekanlarda ve lojman olarak kullanılan bölümde mevcut olan muhdes seramik zemin ve duvar kaplamaları kaldırılacaktır.

1E- Yapiya güneydoğu ve kuzeydoğu cephelerde eklenmiş muhdes yapılar cephe tipolojisini bozduğu için kaldırılacaktır.

1F- Yapı cephesinde görülen bitki oluşumları ve yosunlanmalar mekanik yöntemlerle temizlenecek, biyosit kullanılarak tekrar oluşumları engellenecektir.

1G- Kapatılmış pencere boşlukları muhdes duvarlar kaldırılarak açılacaktır.

1H- Ahşap kolonların ve payandaların etrafında yer alan muhdes ahşap ve pvc kaplamalar sökülecektir.

1I- Sağlam ahşap malzemeler üzerindeki is ve yüzey kirlilikleri sodyum bikarbonat kullanılarak temizlenecektir.

2. SAĞLAMLAŞTIRMA

2A- Kiremit onarımı sırasında ahşap çatı elemanlarında hasar tespit edilmesi halinde çatı özgüne uygun onarılacaktır.

2B- Muhdes tavan kaplaması altında kaldığı için tespit edilemeyen ahşap çatı strüktürüne ait elemanların ve özgün ahşap doğramaların sağlamlığını yitirmiş olan hastalıklı kısımları alındıktan sonra aynı cins ahşapla bütünlenerek yenilenecek, su bızlı empenyeyle ilaçlanacaktır.

2C- Siva dökülmesi görülen yüzeyler özgün malzeme ile tekrar sıvanacaktır.

2E- Temizlenen ahşap yüzeylere koruyucu uygulaması yapılacaktır.

3. BÜTÜNLEME

3A- Özgün pencere doğramalarındaki ahşap malzeme eksiklikleri tamamlanacaktır.

3B- Eksik ahşap saçak altı silmeleri özgün malzeme ile tamamlanacaktır.

3C- Garaj kapısına dönüştürmek için büyütülen pencere ve kapı boşlukları duvar örülerek özgün boyutuna getirilmiştir.

4. MALZEME DEĞİŞİMİ VE YENİDEN YAPIM

4A- Eksik olan kapılar ve pencereler restitüsyonda gösterildiği haliyle yeniden üretilcektir.

4B- Eksik olan ahşap kolonlar restitüsyonda gösterildiği haliyle yeniden üretilcektir.

4C- Tavan kaplaması altında kaldığı için tespit edilemeyen ahşap çatı strüktüründe kirişler, payandalar, göğüslemeler ve kuşaklamalarda eksik eleman tespit edilmesi halinde restitüsyonda gösterildiği haliyle yeniden üretilcektir.

4D- Şap döşeme, mekanlardaki kot farklılıklarını gidermek amacıyla yeniden imal edilecektir.

4E- Özgün olmayan pencereler ve kapılar restitüsyon esas alınarak üretilcek olan pencereler yada kapılar ile değiştirilecektir.

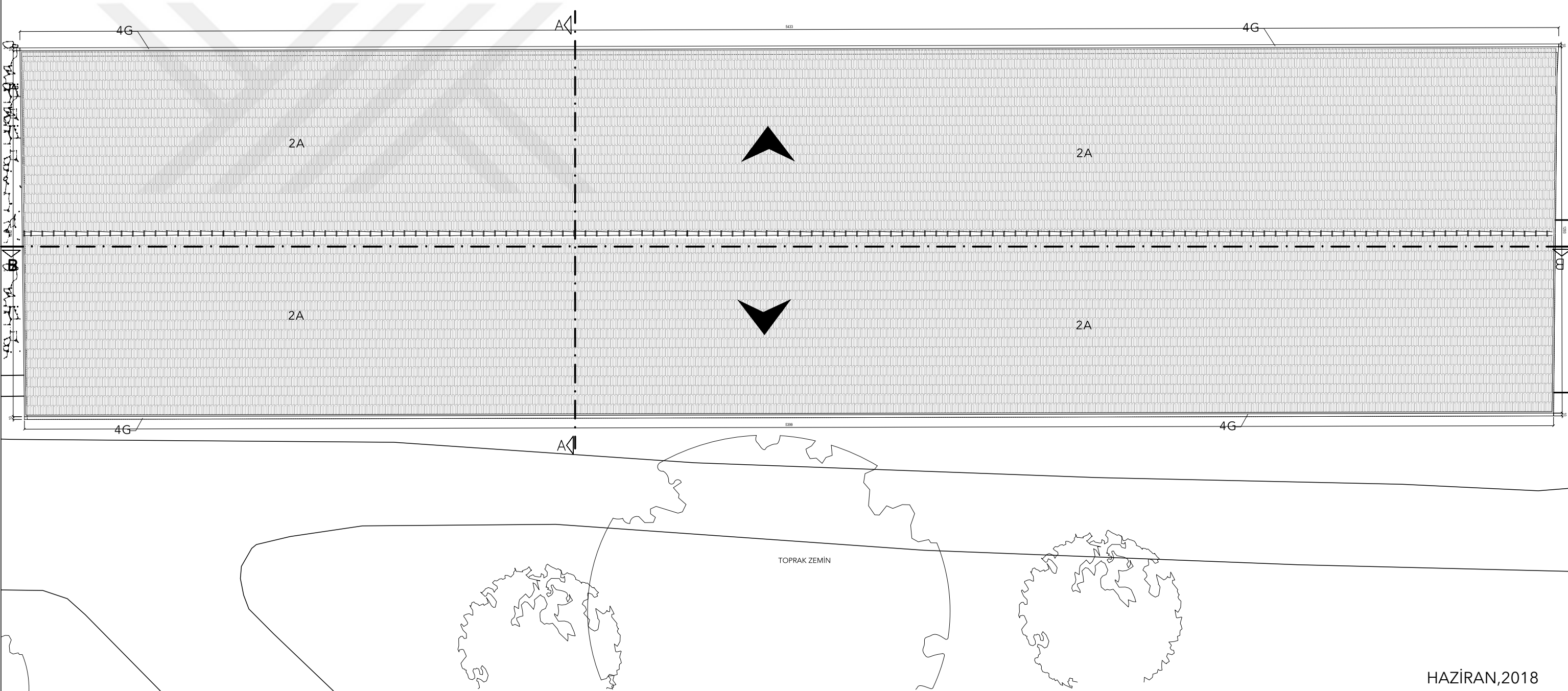
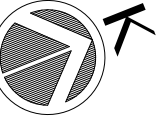
4F- Mevcut olmayan ahşap alın tahtaları yeniden üretilcektir.

4G- Mevcut durumda pvc olan yağmur olukları ve iniş boruları restitüsyon esas alınarak çinko oluklar ve borular ile değiştirilecektir.

5. ÇAĞDAŞ DONANIM VE EKLER

5A- Tüm yapının zayıf ve kuvvetli akım tesisatlarının çekilip projesine göre teçhizat/armatür ihtiyaçlarının temin edilecektir.

5B- Kütüphane fonksiyonunun gerektirdiği tefiş elemanları projede gösterildiği haliyle üretilcektir.

1. TEMİZLEME

1A- Yapıdaki muhdes bölücü duvarlar, özgün plan tipolojisini bozduğu için kaldırılacaktır.

1B- Niteliksiz metal kapı, pvc pencere doğramaları ve ahşap kapaklar kaldırılacaktır.

1C- Bütün mekanlarda muhdes tavan kaplamaları sökülerek, çatı konstrüksiyonu açığa çıkarılacaktır.

1D- Rölövede 202 ve 203 nolu mekanlarda ve lojman olarak kullanılan bölümlerde mevcut olan muhdes seramik zemin ve duvar kaplamaları kaldırılacaktır.

1E- Yapiya güneydoğu ve kuzeydoğu cephelerde eklenmiş muhdes yapılar cephe tipolojisini bozduğu için kaldırılacaktır.

1F- Yapı cephesinde görülen bitki oluşumları ve yosunlanmalar mekanik yöntemlerle temizlenecek, biyosit kullanılarak tekrar oluşumları engellenecektir.

1G- Kapatılmış pencere boşlukları muhdes duvarlar kaldırılarak açılacaktır.

1H- Ahşap kolonların ve payandaların etrafında yer alan muhdes ahşap ve pvc kaplamalar sökülecektir.

1I- Sağlam ahşap malzemeler üzerindeki is ve yüzey kirlilikleri sodyum bikarbonat kullanılarak temizlenecektir.

2. SAĞLAMLAŞTIRMA

2A- Kiremit onarımı sırasında ahşap çatı elemanlarında hasar tespit edilmesi halinde çatı özgüne uygun onarılacaktır.

2B- Muhdes tavan kaplaması altında kaldığı için tespit edilemeyen ahşap çatı strüktürüne ait elemanların ve özgün ahşap doğramaların sağlamlığını yitirmiş olan hastalıklı kısımları alındıktan sonra aynı cins ahşapla bütünlenerek yenilenecek, su bızlı empenyeyle ilaçlanacaktır.

2C- Siva dökülmesi görülen yüzeyler özgün malzeme ile tekrar sıvanacaktır.

2E- Temizlenen ahşap yüzeylere koruyucu uygulaması yapılacaktır.

3. BÜTÜNLEME

3A- Özgün pencere doğramalarındaki ahşap malzeme eksiklikleri tamamlanacaktır.

3B- Eksik ahşap saçak altı silmeleri özgün malzeme ile tamamlanacaktır.

3C- Garaj kapısına dönüştürmek için büyütülen pencere ve kapı boşlukları duvar örülerek özgün boyutuna getirilmiştir.

4. MALZEME DEĞİŞİMİ VE YENİDEN YAPIM

4A- Eksik olan kapılar ve pencereler restitüsyonda gösterildiği haliyle yeniden üretilcektir.

4B- Eksik olan ahşap kolonlar restitüsyonda gösterildiği haliyle yeniden üretilcektir.

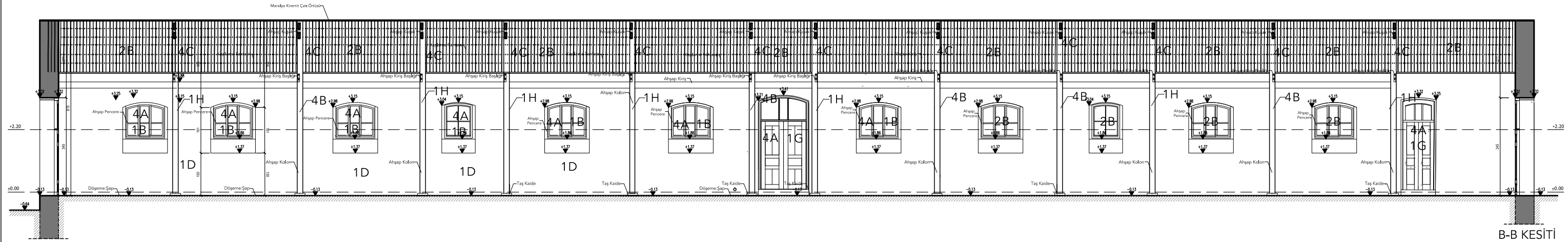
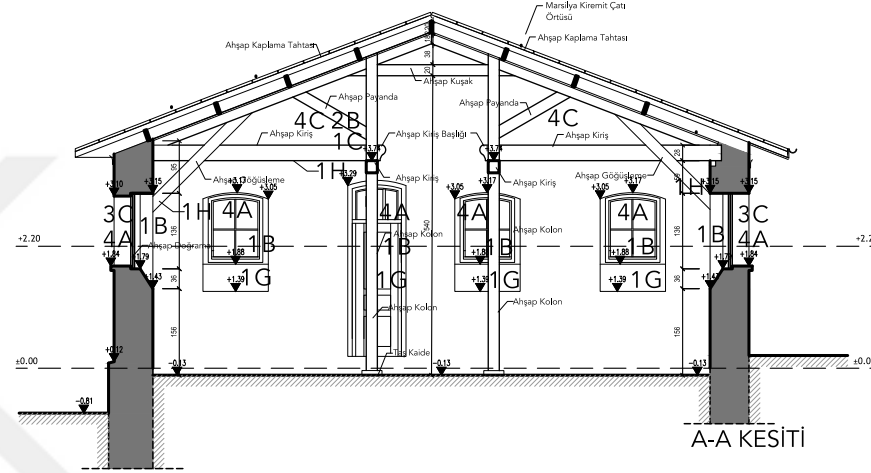
4C- Tavan kaplaması altında kaldığı için tespit edilemeyen ahşap çatı strüktüründe kirişler, payandalar, göğüslemeler ve kuşaklamalarda eksik eleman tespit edilmesi halinde restitüsyonda gösterildiği haliyle yeniden üretilcektir.

4D- Şap döşeme, mekanlardaki kot farklılıklarını gidermek amacıyla yeniden imal edilecektir.

4E- Özgün olmayan pencereler ve kapılar restitüsyon esas alınarak üretilcek olan pencereler yada kapılar ile değiştirilecektir.

4F- Mevcut olmayan ahşap alın tahtaları yeniden üretilcektir.

4G- Mevcut durumda pvc olan yağmur olukları ve iniş boruları restitüsyon esas alınarak çinko oluklar ve borular ile değiştirilecektir.

RESTORASYON

4 NOLU YAPI (KÜTÜPHANE) - GÖRÜNÜŞLER

RESTORASYON

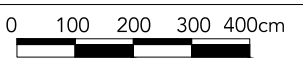

PLAN

HAZİRAN, 2018

TEZ DANIŞMANI: Prof.Dr.Zeynep Gül ÜNAL
HAZIRLAYAN: Mimar Sümeyye GİDER

4 NOLU YAPI (KÜTÜPHANE) -KAPI DETAYI 1/10

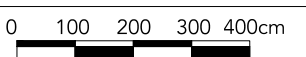

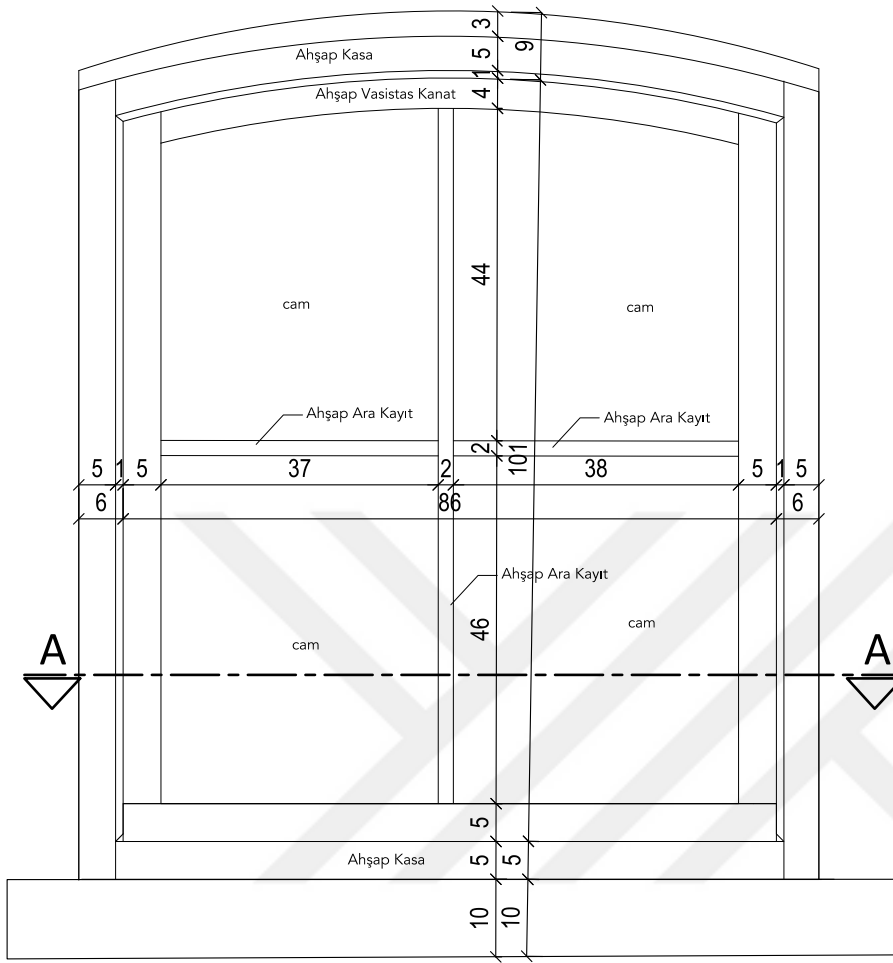

RESTORASYON

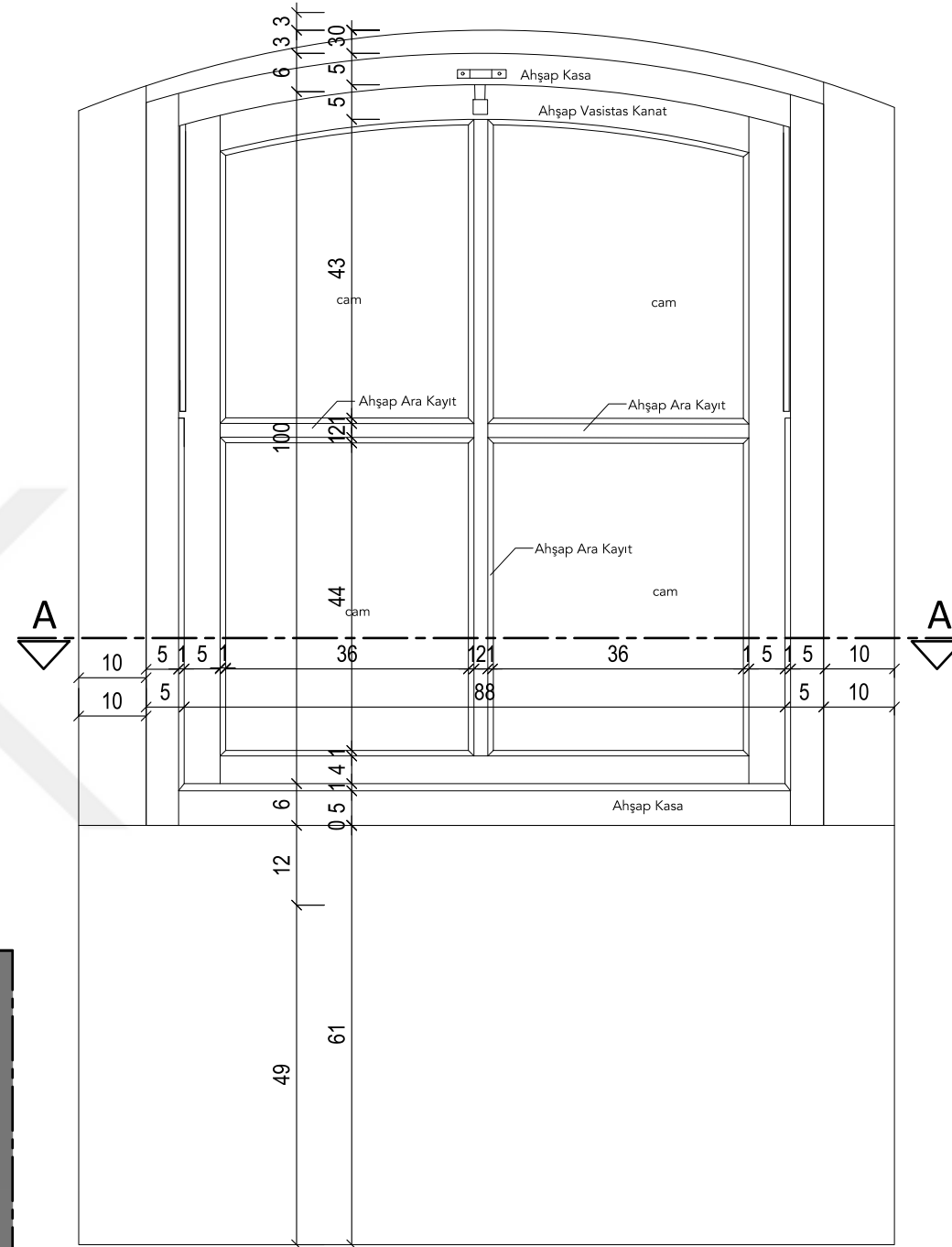

HAZİRAN, 2018

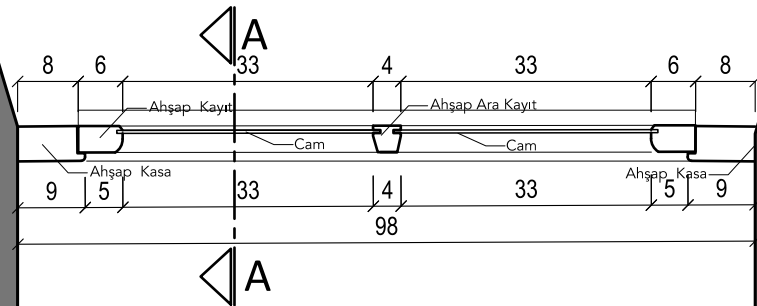

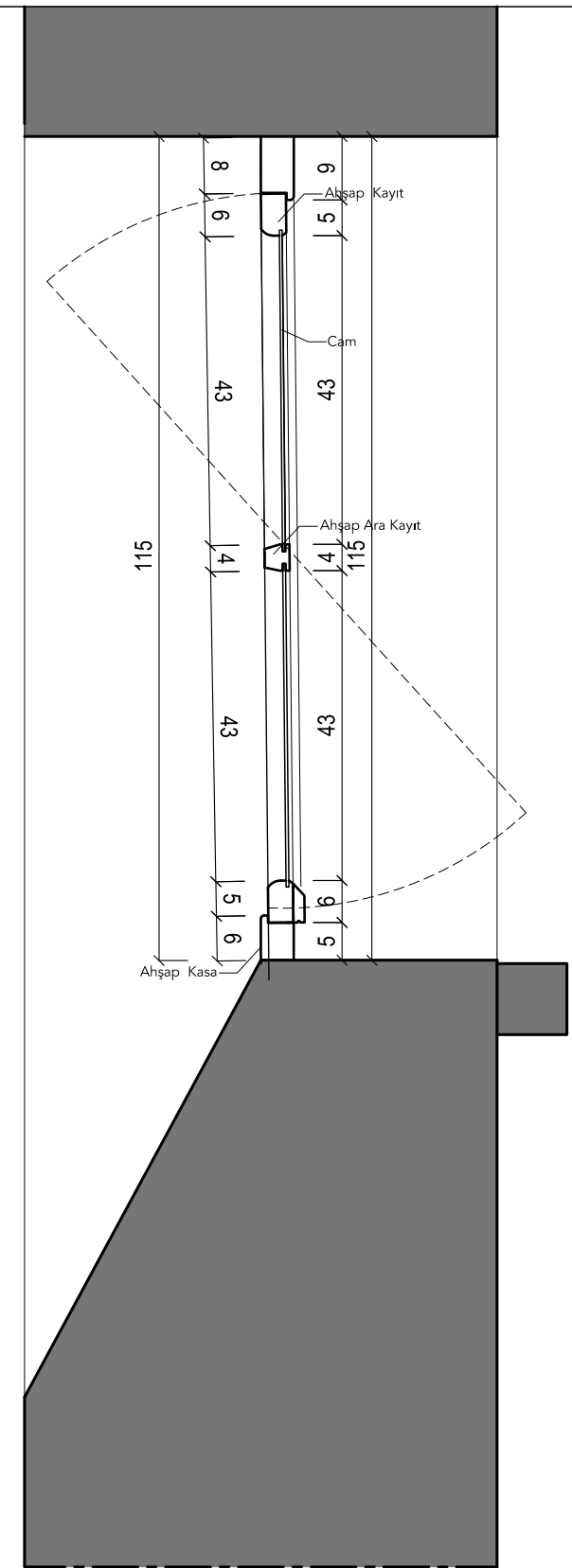
DIŞ GÖRÜNÜŞ

İÇ GÖRÜNÜŞ

PLAN

A-A KESİTİ

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Sümeyye GİDER
Doğum Tarihi ve Yeri : 23.09.1989 / Konya
Yabancı Dili : İngilizce, Arapça
E-posta : sumeyyegider@gmail.com

ÖĞRENİM DURUMU

Derece	Alan	Okul/Üniversite	Mezuniyet Yılı
Y. Lisans	Rölöve-Restorasyon	Yıldız Teknik Üniversitesi	2019
Lisans	Mimarlık	Selçuk Üniversitesi	2012
Lise	Fen-Matematik	Şehremini Lisesi (YDA)	2007

İŞ TECRÜBESİ

Yıl	Firma/Kurum	Görevi
2015-Halen	Ravenna Mimarlık Restorasyon	Mimar / Kurucu Ortak
2013-2014	Ekol İnşaat	Mimar
2012-2013	BD Mimarlık	Mimar

YAYINLARI

Bildiri

Gider, S. ve Ünal, G. (2018) “Geç Osmanlı Dönemi İstanbul Koruyucu Sağlık Kurumları ve Pendik Bakteriyolojihane-i Baytari Binası”, Dicle Üniversitesi 1. Uluslararası Mimarlık Sempozyumu, 04-06 Ekim 2018, Diyarbakır.

Proje

1. Eğirdir-Kuleönü Gar Sahaları Rölöve-Restitüsyon-Restorasyon Projeleri, 2018
2. Doğu Garajı Antik Attelia Kenti Antalya Nekropol Alanı Rölöve-Restorasyon Projeleri, 2017
3. Bilecik Pazaryeri Sokak Sağıklaştırma Projesi, 2016